Kasparov Hala Yenilmedi...

İnsan, insanı insan yapan, diğer canlılardan farklı, üstün ve ayrıcalıklı kılan beyninin tıpkısını üretmenin peşinde tam 40 yıl tüketmiş...

Yapay zekanın hayallerinin ilk tohumları, 1956 yazında, dört bilim adamı tarafından Amerika'da atılmış. Ve bu dörtlünün Nobel ödüllü üyesi Herbert Simon, on yıl içinde bir bilgisayarın, insanı satrançta yenmeyi başarabileceğini de öne sürmüş, ve çok insansı bir hata yapmış. İnsanın, zaman kavramını kendine göre uyarlayışı ve kavrayışı nedeniyle olsa gerek...

Çünkü 1996'da Garry Kasparov hala yenilmedi.

Ve robot araştırmacısı Moravec'in tahminlerine göre insanın, tıpatıp benzerini yaratabilmek uğrunda bir 40 yıl daha tüketmesi gerekecek. (52. sayfa) Bu bilim adamının hayali, ulvi amaçlarla yola çıkmış ve çıkacak olan diğerleri gibi, oldukça iyimser. Ona göre 40 yıl içinde hiçbir işyerinde insan çalıştırılmaması gerçekleşecek, bütün işleri makineler yapacak ve bunun doğal sonucu olarak da insanlar tam anlamıyla hayatın tadını çıkaracaklar.

Ozon tabakası, denizler ve okyanuslar, insanın hesapsız tüketimiyle yokolmamışsa!..

Ancak aynı Moravec, bilimkurgu filmleri ve oyunlardaki gibi robotların giderek insanları yok etmesinin pekala mümkün olduğunu, üstüne üstlük bu gelişmenin de korkunç olarak nitelenmemesi gerektiğini, çocukların ebeveynlerine başkaldırısı gibi doğal karşılanabileceğini de söylüyor, öç almak istercesine...

40 yıl sonra seri üretimi gerçekleşecek olan robotların bellekleri, insan belleğinden güçlü olacak, yapılan iyilikleri ve kötülükleri unutmayacaklar, işbirliğini sevecekler ve kötü birileri üretim anında kötü müdahalelerde bulunmazlarsa, gerçek toplumu onlar oluşturacaklar.

Çoğunluğu, varolan değerleri dünü, bugünü, yarını düşünmeksizin tüketen insan nesli, tükenen bir model olarak gereksizleşecek.

Tansel Tüzel

Ücretsiz Tüketici Destek Hattı

Boğaziçi Bilgisayar, müşterilerine verdiği hizmetin alanını genişleterek Ücretsiz Tüketici Destek Hattı'nı hizmete açtı. 0800 211 41 28 no'lu hattan ürünlerle ilgili bilgiler, kampanya tarihleri ve bayi ağı ile ilgili açıklamalar öğrenilebilecek.

Aidata Computer Shop Beşiktaş

Boğaziçi Bilgisayar, mağazalar zincirine bir yenisi eklendi. Beşiktaş'ta açılan mağaza ile Boğaziçi'nin Aidata Computer Shop adı altında hizmet veren mağaza sayısı 7'ye yükseldi. Birbirinin tıpatıp benzeri olan mağazalarda bilgisayarla ilgili tüm ürünler satılmakta.

Digital-Wang İşbirliği

Digital Equipment Corporation, Wang'la yeni bir ortaklık kurdu. Wang ve Digital Open/workflow ve Open/image yazılımını Digital'ın Windows NT tabanlı Alpha platformuna taşıyacaklar. Wang'ın görüntüleme ve iş akışı çözümlerinin Digital'ın Alpha NT'sine taşınmasının 1997'nin ilk aylarında gerçekleşmesi planlanmakta.

İpek Yolu'nu Merak Edenlere...

Efsanevi İpek Yolu'nu yeniden katetmek üzere Çin'in Xian şehrinden İstanbul'a doğru yolalan 3 fotoğrafçı ve bir ABD'li sinemacının serüvenleri, Turk.Net'in servisiyle sağlanan Internet bağlantısıyla maceraseverlerin hizmetine sunuldu. Sanat tarihçisi-fotoğrafçı Arif Aşçı liderliğindeki ekip, 12.000 km'lik yolu deve sırtında aşmaya çalışmaktalar. Arif Aşçı, Paxton Winters, Necat Nazaroğlu ve Murat Özbey'den oluşan ekibe bir Çinli rehber, bir deveci, 2 köpek ve 10 deve eşlik etmekteler. Yolculuğun 18 ayda tamamlanması beklenmekte.

Intel Pentium CPU'larda Remark Uyarısı

İşlemcilerin yeniden markalanarak, son kullanıcıların istismar edilmesi ve haksız kazanç elde edilmesi yeniden gündemde.

Bunun nedeni Intel'in stratejisi gereği bazı ürünlerin piyasada bulunmaması. Intel, işlemci giriş seviyesini Pentium 120 Mhz olarak belirledi. Uzun süredir de Pentium 75 ve 100 işlemciler üretilmiyor. Bu yüzden Türkiye'de de Pentium 100 işlemci sıkıntısı yaşanıyor. Bundan çıkar sağlamayı amaçlayan çevreler (Uzakdoğu kaynaklı) bazıları çok profesyonelce yapılmış bazıları ise üstünkörü yapılmış Remark (yeniden markalama) işlemcileri piyasaya sürdüler. Remark olayında baz alınan işlemci Pentium 75 Mhz. Bu ürün Pentium 100 olarak yeniden markalanıyor. Çok ciddi çalışılmış bir işlemcinin gerçeğinden ayırdedilmesi çok güç. Bu yüzden Intel'e sormaktan başka çare yok. Ancak Remark'ı gerçekleştirenler seri ürün numarasını da taklit etmişler, bu yüzden Intel'e sorulduğunda, işlemci Remark edilmiş bir Pentium 75 Mhz işlemci olmasına rağmen, "Bu bir gerçek Pentium 100 Mhz işlemcidir." cevabı alınabilmekte.

Böyle bir işlemciyle karşılaşmamak için Intel, işlemcilerin alışverişlerini yerel bir dağıtıcıdan veya sadece yerel dağıtıcı üzerinden yapan firmalardan yapılmasını tavsiye ediyor. Türkiye'deki firmaların bazıları bilerek bazıları da bilmeyerek Remark CPU satın alıyorlar.

IMKB-Borsa Aracı Kurumları Internet'te

Global Menkul Değerler, Eczacıbaşı, Ekinciler, Bayındır, Ali Alpay, Ar, Delta, Evgin, Evis, GFC-General Finans, Güney, Güven, Hak, Işıklar, Marbaş, Med, Oyak, Park, Strateji, Tacirler, Universal Menkul Değerler, Türkçe ve İngilizce olarak Internet'te yerlerini aldılar.

IMKB-Borsa aracı kurumlarına ulaşmak için Internet Homepage Web adresi: http:// www.medyatext.com. tr/imkb

HP, DP-TEK'i Satın Alıyor

Hewlett Packard, bir görüntüleme firması olan DP-TEK'in bazı varlıklarını satın aldığını açıkladı. DP-TEK'in sayısal baskı çözünürlüğü geliştirme teknoloji ve patentlerinin satın alınmasının HP LaserJet yazıcı ailesini geliştirme amaçlı olduğu açıklandı.

HP ve DP-TEK bir yılı aşkın bir süredir birlikte çalışmaktaydılar.

Digital-Yaman İşbirliği Sona Erdi

Digital Equipment Türkiye A.Ş. ile PC distribütörü Yaman Bilgisayar işbirliklerine son verdiler. Ters düşen düşünce yapısı nedeniyle ortak çalışmalarına son veren şirketler işbirliklerinin Ağustos 1996 itibariyle sona erdiğini duyurdular.

Ajans Press'den Yeni Bir Hizmet

43 yıldır medya takibi yapan Ajans Press, elektronik ortamda hizmet vermeye başladı. Ajans günügününe tüm yayınları izleyerek, talep edilen haber ve reklamları modem bağlantısıyla müşterilerine iletmekte. Türkiye genelinde Anadolu Basını dahil 1500 yayını takip eden Ajans Press aynı zamanda sektörel analiz raporları da hazırlamakta.
Web Site: www.medyatext.com/ajanspress

Oracle Sistem Yönetimini Basitleştiriyor

Oracle, Oracle Enterprise Manager Release 1.2'nin ve Oracle Enterprise Manager Software Developers Kit'in kullanıma sunulacağını duyurdu. Oracle Enterprise Manager Release 1.2, Oracle Sistem Yönetimi'ni Oracle Parallel Server'ı, Advanced Replication Option'ı ve Oracle Software Manager kullananlara yazılımın otomatik dağıtımını kapsayacak biçimde genişletiyor. Oracle Enterprise Manager (SDK) ise üçüncü şahıslara işlevsellik ekleme ve kendi yönetim çözümlerini Oracle ortamı içinde bütünleştirme olanağı veriyor.

Microsoft'un Internet Savaşı

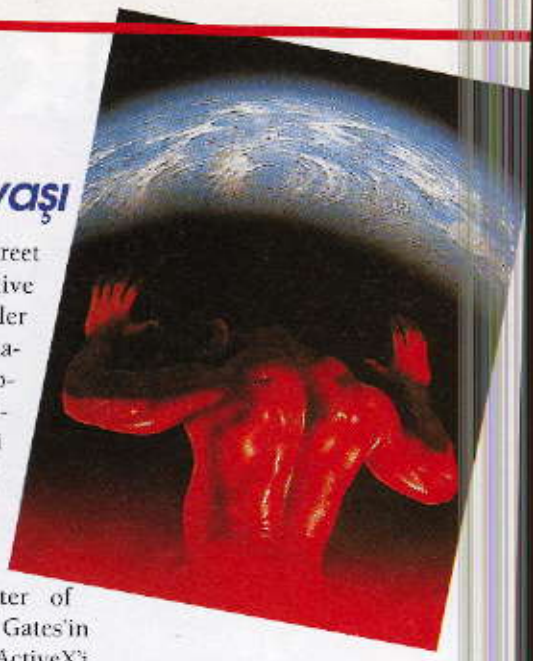

Bilgisayar dünyasının yeni pazarı Internet'te, iki firma arasındaki savaş sürüyor. Gelecekte Microsoft'un tahtını sarsabilecek tek firma olarak gösterilen Netscape ve zamanında Windows gibi bilgisayarlarda standart olma yoluna giden en çok kullanılan ürünü Netscape Navigator programına karşı Microsoft atağa kalktı. Netscape ile birleşen Sun Microsystems'in, etkileşimli Web sayfaları hazırlamaya yönelik Java diline karşı Microsoft geliştirdiği ActiveX teknolojisini yaygın hale getirmeye çalışıyor.

Programlarının yeni sürümlerini eski programlar yaygınlaştıktan sonra piyasaya süren Microsoft, Browser'ları Internet Explorer'ın 2. sürümünden 3. sürümüne çok kısa bir sürede atladı. Netcape Navigator 3.0'la hemen hemen aynı zamanda piyasaya sürdükleri Internet Explorer 3.0, Navigator'un yorumlayabildiği Java diline karşılık, rakibi ActiveX dilini içeriyor.

Navigator'ın yerine Explorer'in kullanılması için yapılan en büyük atak Explorer 3.0'ın Compuserve'ün, AOL, AT&T Corp gibi çeşitli büyük Internet sitelerinde bedava dağıtılmaya başlanması. Netscape ürünlerinin kullanılabilir demo, beta sürümlerini dünyanın dört bir yanında ücretsiz olarak kullanıcılara sunması nedeniyle kısa zamanda kazandığı kullanıcı kitlesinin Explorer'ı da en azından denemesi sağlanıyor.

Microsoft'un ikinci bir atağı da, Internet'te en çok dolaşılan büyük sitelerin sadece Explorer'in görüntüleyebildiği ActiveX teknolojisini kullanmasını sağlamak. ESPNET Sportzone, MTV online, The Wallstreet Journal Interactive Edition gibi siteler ActiveX kullanılmaya başladı ve Microsoft, Explorer kullanıcılarına bu gibi sitelerde sınırlı bir ücretsiz kullanım hakkı sağladı. Microsoft, San Francisco'da Center of Art'ta yaptığı ve Gates'in sunduğu partide, ActiveX'i ve Explorer 3.0'ı ve ActiveX kullanan siteleri tanıttı.

Microsoft'un bu büyük atağının bir başka meyvesi de, sadece Windows 95'te bulunan Explorer'ı Windows 3.1, Macintosh ve Unix ortamlarında çıkaracak olması. Explorer'in 2.1 versiyonu Macintosh için ve 2.1'in beta versiyonu Windows 3.1 için geçtiğimiz ay içersinde piyasaya sürüldü.

Explorer 3.0'ın özellikleri

Explorer 3.0 Internet'te yeni yeni kullanılmaya başlanan görüntülü Internet telefon sistemini "Netmeeting" adı altında içersinde barındırıyor. Bunun dışında, HTML kalitesinde e-mail gönderme ve Newsgroup mesajlarını Download etme özelliklerine sahip. Comic Chat adındaki bir başka aplikasyonu da IRC'lere yeni bir renk getirecek olan Çizgi Roman şeklindeki konuşma programı. Comic Chat'te IRC'de odada bulunan karakterler kullanıcının seçtiği Çizgi Roman tiplemeleriyle ekrana geliyorlar ve konuşmalar Çizgi Roman şeklinde ilerliyor.

Explorer 3.0, ActiveX ve HTML 3.2'yi yorumlayabilen tek Browser olduğu iddiasıyla piyasaya çıkıyor, ama bunun dışında Java apletlerini ve diğer HTML versiyonlarını da yorumlayabiliyor. Explorer 3.0, Netscape Navigator'un "Plug-in"lerini çalıştırabiliyor. ActiveMovie adı verilen tüm popüler Multimedia formatlarını gösterebilen ve bunlara ek olarak TV kalitesinde MPEG videosu ve CD kalitesinde MPEG audiosu bulunuyor. RealAudio, VRLM ve Shockwave desteğiyle, DirectX adı verilen donanım hızlandırma protokolüyle Internet'teki Multimedia öğelerinin tanımını en hızlı ve zahmetsiz biçimde tek bir programla kullanıcıların gözü önüne sermeyi amaçlıyor.

Internet'in en büyük "arama" sitesi Yahoo ile yapılan anlaşma sonucunda Explorer 3.0, URL (adres satırı)'ye girilen kelimeleri otomatik olarak Yahoo üzerinden arıyor. Bu sayede kullanıcılar URL'lere adres değil bulmak istedikleri konuları yazabiliyorlar.

ActiveX, gelişmiş Multimedia özellikleri, geriye doğru uyumluluk ve Newsgroup, Mail ve IRC desteğiyle Microsoft Exploer 3.0, Netscape ve ortaklarına karşı büyük bir savaşa hazırlanıyor. Ama Internet toplumunda önemli olan büyük firmalardan çok amatör atılımcıların seçimleri, bu seçimi de zaman gösterecek.

HP-Birleşmiş Milletler Anlaşması

Hewlett Packard, Birleşmiş Milletler Geliştirme Programı (UNDP) ile gelişmekte olan ülkelerin bilişim teknolojileri, danışmanlık ve destek hizmetleri alabilmeleri için birarada çalışmak üzere bir anlaşma imzalandığını duyurdu. Anlaşmadan ilk yararlanacak ülkeler, Meksika ve Çin. Anlaşmanın ilk aşamasında Hewlett Packard, UNDP'nin Sustainable Development Networking Programme'ına hizmet birimleri, kişisel bilgisayarlar, yazıcılar ve çevre donanımlarından oluşan ekipman sağlayacak.

Micro-Com'dan Vadeli Satış Kampanyası

Micro-Com Bilgisayar, program ve yazıcı alacak olan müşterilerine 3 ile 12 ay arasında değişen vadelerde satışlara başladı. Öte yandan Micro-Com yine bilgisayar ve yazıcı alan tüm müşterilere piyasa değeri 18.000.000 TL olan Joker Kartoteks ve Servis Programı hediye olarak vermekte.
Ayrıntılı bilgi için tel: (0.216) 310 44 21

"CAD/CAM Sertifika Programı"

CAD/CAM teknolojisi alanında faaliyet gösteren BYM A.Ş., CAD/CAM teknolojilerinin uygulamaya ve üretime dönük olarak öğrenilmesini amaçlayan kavramsal bir eğitim programı oluşturdu.

CAD kavramlarının tanıtılmasında, gelişmiş yüzey ve katı modelleme özelliklerini PC bazında sunan Mechanical Desktop programı kullanılmakta ve kalıp atölyesindeki uygulamalarla desteklenmekte. CAM eğitimi için ise Camax firmasının SmartCam Freeform Machining programı kullanılmakta.

CAD/CAM sertifika programı:CAD/CAM teknolojisinin tanıtımı, tarihsel gelişimi, uygulamaları.

CAD Programı: Yüzey Modelleme Teknikleri, Katı Modelleme Teknikleri, Assembly Dizayn Teknikleri.

CAM Programı: CNC Freze İşleme Teknikleri, NC Kod Üretimi, BYM Kalıp Atölyesinde DNC Tezgah Aktarım Programlarının Tanıtılması, BYM Kalıp Atölyesinde Deneme Kesimi.

CAD programı, modelleme tekniklerinin profesyonel kullanımına yönelik kavramların ve yapıların tanıtılmasını amaçlamakta. Mechanical Desktop paketi AutoCAD programının arayüzünü kullandığı için modelleme tekniklerinin anlaşılmasında kolaylık sağlamakta.

SmartCAM Freeform Machining programı ile Mechanical Desktop programının birbiriyle entegre olarak kullanılmasıyla iki program CAD/CAM paketi gibi çalışmakta.

Sertifika programını tamamlayan katılımcılara CAD/CAM Uzmanlık Sertifikası verilmekte.
Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 275 03 21

Korsansavar Kitler

Korsan yazılımla mücadele eden BSA, hazırladığı özel kitlerle kapsamlı bir eğitim kampanyası başlatıyor. Türkiye'nin her köşesinde faaliyet gösteren bilgisayar firmalarını hedef alan kampanyanın ilk adımı, yazılım korsanlığına ilişkin aydınlatıcı, eğitici, uyarıcı nitelikteki malzemelerden oluşan kitlerin mümkün olduğunca çok adrese ulaştırılmasıyla gerçekleşecek.

Microsoft Dosyalarına Erişmek İçin...

Microsoft Türkiye, Microsoft ürünlerine destek vermek amacıyla hazırlanmış dokümanlar, yenilenmeler, yazılım sürücüleri ve diğer destek amaçlı dosyaları içeren "Microsoft Download Service-Türkiye" adlı yükleme servisini hizmete sundu.

Servis, kayıtlı kullanıcılara 212-258 9666 numaralı telefonla ücretsiz destek veren Microsoft Destek Hattı ile Internet üzerinde http://www.microsoft.com.tr adresinden erişilen destek servislerini tamamlamaya yönelik hizmet veriyor. Öte yandan, Hyper Terminal, Windows Terminal, Microsoft Works ve Procom gibi terminal programlarıyla 212-227-9390 numaralı telefon hattı üzerinden de MSDL-Türkiye servisine erişilebilmekte. Microsoft ürünlerine destek vermek amacıyla hazırlanan dokümanlar, yenilemeler, yazılım sürücüleri ve diğer destek amaçlı dosyaları içeren arşivde kullanıcılar, yaklaşık 700 Mb tutarındaki 3300'ü aşkın dosyadan yararlanabilmekteler.

MSDL-Türkiye dosyaları, aynı anda daha çok kişiye hizmet verebilmek ve şehirlerarası arama zorunluluğunu azaltmak için aşağıdaki BBS ve FTP servislerinde de birer kopya olarak bulunmakta:
Bordata BBS/Ankara: 312-439-6200, FTP://ftp.bordata.com.tr
LinkSoft BBS/İstanbul: 212-230-1712
Iris BBS/İzmir: 232-342-8659, 232-374-5110

Internet'te Ev Aramak

Emlak organizasyon şirketi Turyap, Internet'te oluşturduğu Web sitesi ile bilgisayar ekranından emlak sorununa çözüm sunuyor. Turyap, kullanıcıların da hazırlanan özel formları doldurarak aradıkları, ya da satmak veya kiralamak istedikleri emlakların bilgilerini duyurmalarına olanak sağlamakta. Emlak, almak, satmak, kiralamak, kiraya vermek isteyenler için Turyap'ın Internet adresi: http://www.medyatext.com/com/turyap

Internet'te Siyaset

Compaq Corporation, ABD'de Demokrat ve Cumhuriyetçi partilerin kongrelerini izleyen CBS televizyon şirketinin yayınlarını Internet'e taşıdı. Bugüne dek Internet'te yayınlanan ilk siyasi kongre olma özelliğini taşıyan yayınlar, Compaq ProLiant 5000 model Server kullanılarak gerçekleştiriliyor.

HP SureStore 4020i'de İndirim

Hewlett Packard, SureStore CD-Writer 4020i ürününün fiyatında yüzde 22 oranında indirim yaptığını açıkladı. HP, fiyat indirimine ek olarak Easy-CD Pro 95 yazılımını da ürünle birlikte verecek. CD-Writer 4020i, 650 Mb'a kadar veri veya 72 dakikaya kadar ses kaydı yapılmasına olanak tanımakta. Ürün standart olarak bir yıllık garantiye sahip.

Nihayet Turnet...

Uzun süredir açılması beklenen TURNET'in açılışı, birçok tartışma ve ayrılığın ardından nihayet gerçekleşti. 29 Ağustos'ta devreye giren TURNET üzerinden işlemlerini tamamlamış olan servis sağlayıcılar hizmet vermeye başladılar.

Türk Telekom, GlobalOne ve Satko şirketlerince 9 ay gecikmeli olarak devreye sokulan Türk Telekom'un bugüne dek 47 servis sağlayıcı kuruluş ile sözleşme imzaladığı ve bunlardan işlemleri tamamlanan 30'una IP numaralarının verildiği açıklandı. Öte yandan yasallığı hala tartışılan Turnet projesi dışında Türk Telekom, Internet hizmeti veren Koç Holding'in Koç Net, Çukurova Holding'in Super-Online, İhlas Grubu'nun İhlas-Net ve Escort Computer'ın Escort-Net şirketlerinin telekomunikasyon taleplerini karşılamama kararı aldı. Türk Telekom'un bu tavrı üzerine harekete geçen şirketler kuruluşa bir ihtarname göndererek, hiçbir mahkeme kararı olmaksızın yaptırım uygulandığını ve bunun da Anayasa'ya aykırı olduğunu öne sürdüler.

Cartoon Kids Anaokullarının Hizmetinde

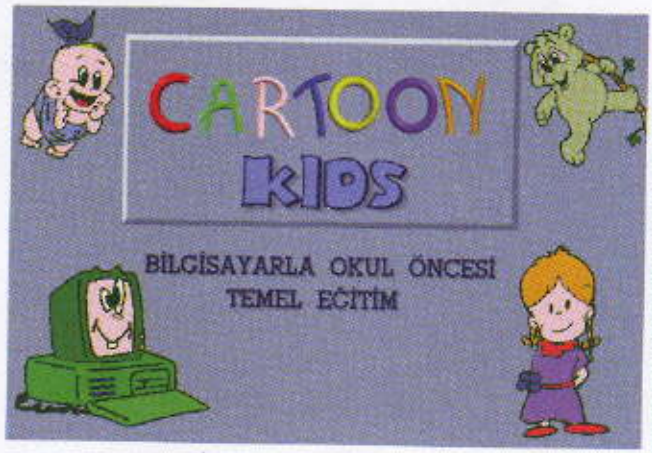

Anaokullarında bilgisayarlı eğitim servisi sunacak olan Cartoon Kids Ekim ayında hizmete başlıyor. Çocuklara yönelik eğitim ve oyun programları üreten Cartoon firması, kurduğu ekipler ile anaokullarına profesyonel anlamda bilgisayarlı eğitim vermeyi hedeflemekte.

Çocuk psikolojisi uzmanlarınca yetiştirilen ekip elemanları, Cartoon Animasyon Stüdyoları tarafından özel olarak geliştirilen uygulamalı ve Türkçe bilgisayar programları ile hizmet verecekler.

Süper Kid adlı bir çizgifilm karakterinin konuları anlattığı ve çocukların katılabildikleri eğitim programlarının yanısıra nesnelerin tanınması, hayvanlar alemi, harfler ve kelimeler, yiyeceklerimiz ve yararları, dünya, yaşam ve evren, eşyalar ve kullanım alanları gibi birçok konulu yüzlerce program da verilecek eğitim kapsamında yer almakta.

Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 260 04 29

Web-Tabanlı Kurumsal Yönetim Standartı

Dünyanın önde gelen bilgisayar firmaları Web-tabanlı Kurumsal Yönetim Standartı adı verilen Internet'te farklı protokollerin yol açtığı karmaşayı gidermeyi amaçlayan bir girişime imza attılar. Compaq Computer, Microsoft, Cisco, Intel ve BMC Software'in imzaladıkları girişim Internet kullanıcılarının kendi aralarında ve dünya ile haberleşmelerini kolaylaştıracak ve sistem yöneticilerinin farklı sistem ve Network uygulamalarını herhangi bir Web-Browser aracılığıyla kullanmalarına olanak tanıyacak endüstri standartlarının oluşturulmasını öngörmekte.

Önerilen Web-tabanlı Kurumsal Yönetim Standartı'nın yapısı, firmaların ofis yönetimi ile ilgili araçlarında maliyeti düşürmeyi ve karmaşıklığı azaltacak düzenlemeleri içermekte.

Bilgi ve İnsan Fotoğraf Yarışması

Servodata Progress'in Bilişim '96 çerçevesinde düzenlemiş olduğu Bilgi ve İnsan konulu fotoğraf yarışması sonuçlandı. Katılan fotoğraflar arasından 11'inin sergilenmeye değer bulunduğu yarışmada İsmail Küçük'ün Okumak adlı eseri birinci, İbrahim Tekin'in İsimsiz adlı eseri ikinci, Hakan Gazanfer Altunel'in İsimsiz 3 ve Kazım Zaim'in Sihirli Eller adlı eserleri de üçüncü oldu.

SETİM'İN ACI KAYIPLARI

Sektöre yıllardır hizmet veren Setim Bilgisayar, Eylül ayında trafiğe kurban verdiği değerli elemanları, Reklam ve Halkla İlişkiler Müdürü Melike Kaptanağası, mağaza müdürlerinden Alzade Yeşilirmak ve satış elemanlarından Mümtaz Fehmi Yüksel'in acısıyla sarsıldı. Derin acılarını paylaşır ve bassağlığı dileriz.

Chip çalışanları

Camel Trophy'ye Katılın...

Maceraseverlerin ilgiyle takip ettiği Camel Trophy'nin Web sayfası da Internet'teki yerini aldı. Camel Trophy tarihçesi, son 17 yılın sonuçları ve bu yıl Camel Trophy'nin gerçekleşeceği Moğolistan'la ilgili bilgilerin yer aldığı Web sayfasında Moğolistan '97'ye katılmak isteyenler için de bir form bulunmakta. Camel Trophy'nin Internet adresi: http://www.cameltrophytr. com

Tetris'ten Kampanya

Tetris Bilgisayar, Umax tarayıcılarda son kullanıcıyı hedefleyen bir kampanya başlattı. İki ayrı kullanıcı grubuna yönelik olarak başlatılan kampanya iki paketi kapsamakta. Orta ve küçük ölçekli reklam ajanslarına sunulan çözüm paketinde 600x1200 dpi çözünürlüğe sahip ve tarama kapasitesi interpolasyon yöntemiyle 9600 dpi'a dek yükseltilebilen Umax Vista-S12 tarayıcısı bulunmakta. Bu tarayıcıyla birlikte Binuscan Advanced rent düzeltme programı ve PhotoShop 3.05 ücretsiz olarak sunulmakta. Ürünün kampanya fiyatı 1299$.

Tetris'in 2. kampanya paketi ise ofis otomasyonu ve taslak çalışmalara yönelik olarak hazırlanmış. 300x 600 dpi çözünürlüğe sahip olan ve interpolasyon yöntemiyle 488 dpi'a kadar yükseltilebilen Umax Vista S6E ile birlikte Binuscan renk düzeltme programı ve VistaScan bulunmakta. Paketin fiyatı 623$.

Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 293 67 58

IBM'den Görsel Bilgi Ambarı

IBM TÜRK, İstanbul Conrad Otel'inde düzenlediği seminer ile Visual Warehouse (Görsel Ambar) ürününü tanıttı.

Karar verme ve çözümleme süreçlerine yardımcı olmak amacıyla, iyileştirilen veri tabanlarından oluşan "veri ambarı", şirket bünyesinde tüm kuruluşlarla, bir bölüm ya da çalışma grubuyla ilgili tüm verileri içeriyor.

IBM Visual Warehouse, çalışma grupları için ve genellikle "Damart" olarak adlandırılan veri ambarlarını oluşturmak amacıyla kullanılmak üzere oluşturulmuş.

Visual Warehouse, ürünün duyurulduğu Mayıs 1995 tarihinden bu yana desteklenen OS /2, AIX, ve OS / 400 platformlarına ek olarak, çok yakın bir zamanda müşterilerin Windows NT, HP-UX ve Sun Solaris platformlarında da "Datamart"lar yaratmalarına olanak sağlayacak.

Müşteriler, Informix, Microsoft SQL Server veri tabanları, ödül kazanan DB2 ailesi, Oracle, Sybase, VSAM, IMS ve çeşitli anasistem ve LAN tabanlı düz kütükler gibi veri tabanlarına erişebilmekteler.

Sektörün Bilgi Bankası: IBIS

Interpro Bilgi Servisleri A.Ş., 1995 yılından günümüze dek çalışmalarını sürdürdüğü IBIS bilgi bankasının beta uyarlamasını Bilişim '96 Fuarı'nda tanıttı.

İbis, bilgi teknolojisi, iletişim teknolojisi, görsel/işitsel teknolojiler alanlarında sektör ve pazar bilgilerini kapsayan tam zamanlı ve etkileşimli sorgulanabilen bir bilgi bankası. Bilgisayar ağları üzerinden İbis'e bağlanıp istenilen bilgiyi almak mümkün.

İbis bilgi bankasında yer alan bölümlerden bazıları: Fihrist, ürün kataloğu, dağıtım kanalları, ekonomik göstergeler, haftalık özetler, toplam pazar, sektör ithalatı, gelirler, satış adetleri, pazar karşılaştırmaları, pazar payları.

DÜZELTME VE ÖZÜRLER

Eylül sayımızda Test sayfalarında yeralan Edge Computer'in distribütörlüğünü yaptığı KTX 800 Pentium 100 Notebook'un ekran çözünürlüğü 800x600 dpi, garanti süresi ise 2 yıldır.

Yine aynı sayfalarda yeralan Toshiba'nın Tecra 720CDT adlı ürününün batarya süresi 2.7 saattir.

Chipazar sayfalarında yeralan Panasonic PD/CD-ROM Drive'ın son kullanıcı fiyatı ise 899 $'dır.

Umax firmasının Maxmedia Multimedia ürünlerinin Türkiye distribütörü ise Boğaziçi Bilgisayar'dır. Boğaziçi, Umax firmasının tüm tarayıcı modellerini, tarayıcılarla çalışan yazılım/çevrelerini içeren bir anlaşma ile bu ürünlerin de Türkiye distribütörlüğünü almıştır.

Düzeltir ve tüm bu hatalar için firma ve okurlarımızdan özür dileriz.

Life TV Kartı

Kurulumu ve kullanımı kolay olan Life TV kartı ile PC'ler TV'ye dönüştürülebiliyor. Tüm ekran kartları ile uyumlu olan kartla seste bas, tiz, mute ve volume ayarları, görüntüde ise parlaklık, kontrast ve ton ayarları yapılabiliyor. Window 95 sürücü gerektiren kartın donanım sorunu yok çünkü Jumpersız.

Bilgi için: 4K
Tel: (0.212) 259 38 00
Faks: (0.212) 260 57 47
Fiyatı: 170$

Minolta'dan Pagepro 6

Minolta'nın InkJet büyüklüğündeki RISC sürücülü lazer yazıcısı Pagepro 6 piyasaya sunuldu. 600 dpi'lik çözünürlüğe sahip olan yazıcı, 8 mikron büyüklüğündeki toner parçacıklarıyla 1200 dpi'lik baskı yapabilmekte. Toner ve Drum kartuşları ayrı olan Pagepro 6 Intel'in 83960 Risc birimiyle 6 ppm'lik bir hıza ulaşabilmekte. 2 Mb olan belleği 18 Mb'a dek artırılabilmekte. 150 sayfalık kağıt besleme haznesi ve elle besleme olanağının yanısıra 250 sayfalık ilave kağıt ünitesiyle kapasitesi 400 sayfaya değin yükseltilebilmekte.

Bilgi için: Trans Teknik
Tel: (0.212) 254 54 14
Faks: (0.212) 253 49 69
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişmekte

Trans Teknik'ten Teknum PC

Trans Teknik Büro Sistemleri A.Ş., PC pazarına yeni bir markayı sundu: Teknum PC. Intel Pentium işlemcili yeni PC'de ana kart olarak Intel Triton chipsetli kart bulunmakta. Mini Tower veya Big Tower genişlemeye açık kasa ve Q veya F klavye seçeneklerinin yanısıra Teknum PC standart olarak 256 KB Pipeline Burst Cache ile gelmekte. 8 Mb Ram'i ve 4 bellek yuvası sayesinde 128 Mb'a dek yükseltilebilme imkanı bulunmakta. Standart olarak 1 Mb'lık PCI veriyolu üzerine entegre 64 bit S3 Trio grafik kartı ve 4 ISA, 3 PCI genişleme yuvası, 4 sürücü yuvası olan yeni ürün opsiyonel olarak 850 Mb, 1 Gb, 1.2 Gb, 1.6 Gb, 2 Gb ve 4 Gb'lik sabit diskle verilmekte. Teknum PC'nin renkli monitör seçenekleri ise 14", 15", 17" ve 20" büyüklüklerinde.

Bilgi için: Trans Teknik
Tel: (0.212) 254 54 14
Faks: (0.212) 253 49 69
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişmekte

RoboPOST Sesli Elektronik Posta Sistemi

RoboPHONE Akıllı telefon Sistemi, RoboPOST Sesli Elektronik Posta Sistemi ve RoboFAX Akıllı Fakslama Sistemi, bilgisayar teknolojisi ile telefon santral altyapısının birleştirilmesiyle oluşturulmuş bir ürün ailesi.

Modüler yapıya sahip olan bu ürün ailesi çeşitli amaçlar doğrultusunda konfigüre edilebilmekte. Akıllı Telefon Sistemi ile birleşik veya ayrı olarak çalışabilen Sesli Elektronik Posta Sistemi RoboPOST, yerel ağ altyapısına sahip işletmelerde bırakılan ses mesajlarının dahili abonelere iletilmesini sağlamakta. RoboPOST ile kullanıcı, kendisine bırakılan mesajları Elektronik Posta kutusundan izleyebilmekte ve diğer kullanıcılara sesli mesajını iletebilmekte.

Bilgi için: Verisis
Tel: (0.312) 427 33 83
Faks: (0.312) 42761 46
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişmekte

Tayvan'dan Kesintisiz Güç Kaynağı

Tayvan firması Lanpower Inc.'nin Internal Uninterruptible Power Suply adlı ürünün iki modeli piyasaya sunuldu. Tayvan, Almanya ve Çin'de patentli olan ürün, 300 VA gücünde ve 5.25" disket sürücünün yuvasına monte edilebilmekte. 248x 41.5x 146 mm ebadındaki IUPS300 2.75 kg ağırlığında. Cihazın ön panelinde çalışma durumunu gösteren LED'leri bulunmakta.

110 veya 220 VAC ile çalışan kgk bir Pentium işlemcili ve 17" VGA ekranlı PC'yi 4 dakika besleyebilen ürün iki adet 12V 2.2AH akü paketi ile 500VA'e Upgrade edilebilmekte.

Bilgi için: Sam Elektronik
Tel: (0.212) 212 18 73
Fiyatı: 150$

A3 Baskı İçin Optra N

Lexmark'ın A3 baskı yapan ilk lazer yazıcısı Optra N, A4 kağıtla dakikada 24 sayfa, A3 kağıtla dakikada 13 sayfa basabilmekte. 4 MB olan belleği 64 MB'a dek yükseltilebilen yazıcı 600x600 dpi çözünürlüğe sahip.

Optra N'nin standart 1100 sayfalık 3 ve opsiyonel olarak da 2000 sayfalık bir kağıt besleyicisi bulunmakta. Yazıcının üzerinde paralel, seri portlar ve iki adet de Network adaptör çıkışı yer almakta.

Bilgi için: Pera
Tel: (0.212) 221 12 82
Faks: (0.212) 221 55 28
Fiyatı: 4650$

Creative Graphics Blaster

Gen-Pa Bilgi İşlem, Creative'in VGA kartları Creative Graphics Blaster'ın üç yeni modelini piyasaya sundu: MA 201, MA202, MA 302.

MA201'in özellikleri: 64 bit grafik işlemcili, 1MB Edo Dram (2Mb'a çıkabilmekte), Plug&Play özelliğine sahip, Windows 95, Windows 3.1, Windows NT, DOS ve OS/2 uyumlu, Full Screen Video Playback, MPEG-1 Player.

MA202'nin özellikleri:64 bit grafik işlemcili, 2 Mb Edo Dram, Plug&Play özelliğine sahip, Windows 95, Windows 3.1, Windows NT, DOS ve OS/2 uyumlu, MPEG-1 Player.

MA302'nin özellikleri: 64 bit grafik işlemcili, 2 Mb Ram Bus Memory, Plug&Play özellikli, Windows 95, Windows 3.1, Windows NT, DOS ve OS/2 uyumlu, MPEG-1 Player.

Bilgi için: Gen-Pa
Tel: (0.212) 288 10 78
Faks: (0.212) 266 61 45
Fiyatı: MA201(70$)-MA202(90$)-MA302(138$)

Canon'dan Sayısal Fotoğraf Makinesi

Canon'un Cebit '96 Fuarı'nda tanıttığı sayısal fotoğraf makinesi PowerShot 600, Hesmak Bilgisayar tarafından Türkiye pazarına sunuldu.

Konfigürasyonunda bulunan PCMCIA type III. sabit diski ile 900 görüntüyü depolayabilen Power Shot 600, çektiği resimleri bilgisayarında kullanmak isteyenler için üretilmiş. Fotoğraf makinesi ile birlikte gelen yazılım, resim çekmeyi ve bunları kelime-işlem, görüntüleme veya masaüstü yayıncılık gibi çeşitli uygulamalarda kullanmayı kolaylaştırmakta. Görüntü sensörü 570.000 piksel olan PowenShot 600'ün bütünleşik olarak bulunan depolama kapasitesi Flash bellek kartlar ve PCMCIA type III sabit diskleri kullanılarak genişletilebilmekte.

Bilgi için: Hesmak
Tel: (0.212) 249 38 06
Faks: (0.212) 243 78 16
Fiyatı:2800 DM

Foto HP DeskJet 870 Cxi

Hewlett Packard, yeni renkli mürekkep püskürtmeli yazıcısı HP DeskJet 870Cxi'ı tanıttı. Hem PC hem de Macintosh için modelleri bulunan yazıcı, siyah-beyaz baskıda 600x600 dpi, 8 ppm, renkli baskıda da 600x300 dpi, 4 ppm baskı sunmakta. DeskJet 870Cxi, diğer HP renkli mürekkep püskürtmeli yazıcıları gibi, aralarında HP'nin ColorSmart teknolojsinin de yeraldığı teknolojiyi içeren RealLife Imaging System özelliğine sahip. Yazıcı, Windows için 110 için 110 TrueType, Macintosh için 27 TrueType ve bağımsız DOS kullanıcıları için 27 yerleşik ölçeklenebilir font sunmakta.

Bilgi için:
Hewlett Packard
Tel: (0.212) 224 59 25
Faks: (0.212) 224 59 39
Fiyatı:670$ (liste fiyatı)

AlphaServer 2100A

Client-Server uygulamaları için büyük sistem depolama, hafızayı küçük bir kasada toplayan AlphaServer 2100A, Digital tarafından piyasaya sürüldü. 64 bit RISK teknolojili, 4 adete kadar 21164 5/300 veya 21164 5/250 Alpha mikroişlemcili veya dört 21064 4/275 SMP için Alpha mikroişlemcili, 2 GB hafıza ve 4 TB depolama kapasiteli, 8 PCI ve 3 EISA slotlu, Digital UNIX, OpenVMS veya Microsoft NT Server'ı olarak kullanılabilen AlphaServer 2100A 3 yıl garantili.

Bilgi için:
Digital
Tel: (0.216) 391 84 30
Faks: (0.216) 391 84 28
Fiyatı: 390 $ (5.300 modeli)

Leo Monitörler

F.I.C. (First International Computer)'nin ürettiği Leo monitörler 4K tarafından piyasaya sunuldu.

Düşük radyasyon, MPR-II ve düşük arıza oranı özelliklerine sahip olan Leo monitörlerin 14S, 14SE, 15M ve 15AE modelleri bulunmakta.

Bilgi için:4K
Tel: (0.212) 259 38 00
Faks: (0.212) 260 57 47
Fiyatı: 220 ila 365$ arasında değişmekte

Büyük Ekran Notebook

Boğaziçi Bilgisayar'ın stoklarına kattığı Aidata Altima Pentium TFT 12.1" Notebook 31 ekran TV büyüklüğünde bir ekrana sahip. Piyasaya yeni sunulan ürün renkli aktif matriks ekran ve 6 hızlı CD-ROM sürücü ve 2 Mb PCI Windows hızlandırıcı karta sahip. Aidata Altima Pentium, harici ekranda 16 milyon rengi desteklemekte. Klavyesi Windows 95 yüklü ve Türkçe. Sistem 3.3 V Pentium CPU ile 166 Mhz'e kadar, 2.9 V Pentium CPU ile ise 133 Mhz'e kadar işlemci desteklemekte.

Bilgi için:
Boğaziçi Bilgisayar
Tel: (0.212) 288 92 92
Faks:(0.212) 284 38 10
Fiyatı: 3.549 ila 5.051 $ arasında

Oki'den Sayfa Yazıcısı

Ev ve küçük ofisler için tasarlanan Okipage 4w, 4ppm baskı hızına sahip ve veri sıkıştırma özelliği sayesinde ilk sayfayı 23 saniyede basabilmekte. Oki'nin Microfine Sperical toneriyle 600 dpi'lik baskı alınabilen yazıcının otomatik kağıt besleme kapasitesi ise 100 sayfa.

Bilgi için: Ufotek
Tel: (0.212) 274 56 60
Faks: (0.232) 369 19 40
Fiyatı: 373$

Çok Fonksiyonlu Baskı Makinesi

Bormas A.Ş. tarafından satışa sunulan Risograph baskı makineleri, verilen herhangi bir orijinali 20 saniye içinde kalıba alarak kopyalamaya hazır hale getirmekte ve kağıt ayrımı yapmaksızın dakikada 130 kopya verebilmekte. Teksir, fotokopi ve matbaa makinelerinin çeşitli fonksiyonlarının kombinasyonundan oluşan makinede 30 ve üzeri baskılarda maliyetler fotokopi makinesinin altında gerçekleşmekte.

Bilgi için: Bormas
Tel: (0.212) 281 69 78
Faks: (0.212) 281 43 48
Fiyatı: Yaklaşık 450 bin Japon Yeni

Mute PC Multiplier: Made in Turkey

Bilden firması bir bilgisayarı 12 kullanıcıya dek tüm olanaklarıyla paylaştırabilen Mute PC Multiplier'i piyasaya sundu. Bir kumanda paneli ve bir dağıtıcıdan oluşan ürün bir Türk firması olan Mute Bilgi İşlem'in ürünü. Bilgisayar destekli eğitimin gelişmesi ve alternatif bilgisayar laboratuvarlarının kurulumunu kolaylaştırması amacıyla oluşturulan ürün herhangi bir işletim sistemi gerektirmiyor ve servis güvencesi veriliyor.

Bilgi için: Bilden
Tel: (0.212) 252 47 27
Faks: (0.212) 293 29 83
Fiyatı: 3000$

VB Uygulamaları İçin...

Limit Sistemleri, Crescent'in Quick Professional'ını piyasaya sundu. VB uygulamaları oluşturmak için kullanılan ürün farklı ortamlarda kodlama ve test etme olanağı tanımakta. Custom-Controller, alt rutin kütüphanesi ve örnek programları olan Quick Professional'da 250'yi aşkın dil bulunmakta.

Bilgi için: Limit Sistemleri
Tel: (0.212) 212 10 45
Faks: (0.212) 212 10 60
Fiyatı: 149$ (Kampanya fiyatı)

Casio Digital Camera QV-10A

Casio Digital Camera QV-10A, Boğaziçi Bilgisayar tarafından piyasaya sunuldu. 96 görüntüyü hafızasında tutabilen kameradan Windows ve Mac ortamına aktarım yapılabilmekte.

Video çıkışı sayesinde de görüntüler TV ekranına ya da video kaydediciye gönderilebilmekte. Bilgisayara aktarılanlardan ise herhangi bir uyumlu yazıcı ile çıktı alınabilmekte.

Bilgi için:
Boğaziçi Bilgisayar
Tel: (0.212) 288 92 92
Faks:(0.212) 284 38 10
Fiyatı:525$

S-Media

S-Media Authoring Tool, eğitim programları oluşturmak üzere Sempa Bilgi İşlem tarafından üretilip piyasaya sunuldu. Program, tekst, grafik, video, ses, test ve sorgu, giriş kutusu bileşenlerinin birarada kullanılabileceği bir içeriğe sahip.
Program 600'ü aşkın resim kütüphanesi ile birlikte gelmekte ve Windows 3.1 ve Windows 95 sürümlerinde çalışmakta.
Bilgi için:
Sempa Bilgi İşlem
Tel: (0.212) 266 12 83
Faks: (0.212) 233 07 68
Fiyatı: 190$

Redhouse CD

Sayısal A.Ş., Redhouse CD'yi piyasaya sundu. Türkçe-İngilizce ve İngilizce-Türkçe olarak hazırlanan CD, 20 saati aşkın ses kaydı içermekte. 75.000'den fazla madde içeren Redhouse CD'de sözcükler anlamlarıyla, dahil olduğu bilim, dil ve meslek, sanat gruplarıyla, örnek cümleleriyle, heceleme ve fonetik gösterimleriyle ve seslendirimiş olarak sunulmakta.
486 veya üzeri işlemcide ve Windows 3.1 veya üzerinde çalışan CD'de font, renk, pencere büyüklükleri istenildiği gibi düzenlenebilmekte.
Bilgi için: Sayısal
Tel: (0.232) 323 62 71
Faks: (0.232) 369 19 40
Fiyatı: 60$

Motiva'dan Wincari

Motiva A.Ş. yeni ürünü WinCari v.1.10'u duyurdu. Bölümlere ayrılmış bir defterden oluşan program ile cari kratlar tanımlanabilmekte ve detaylı cari hareketler tutulabilmekte. Ayrıca sadece görülmek istenilen raporları düzenlemeyi sağlayan bir rapor formatlama ünitesi de bulunmakta. Esnek devir, cari virman veya kopyalama yapabilmek, diğer programlardan cari kart ve hareket bilgileri okuyabilmek ve oluşturulan raporları export edebilmek de programın özellikleri arasında yeralmakta. Makro tanımlama modülü ile de istenilen fonksiyon tuşları ile basit makrolar tanımlanabilmekte.

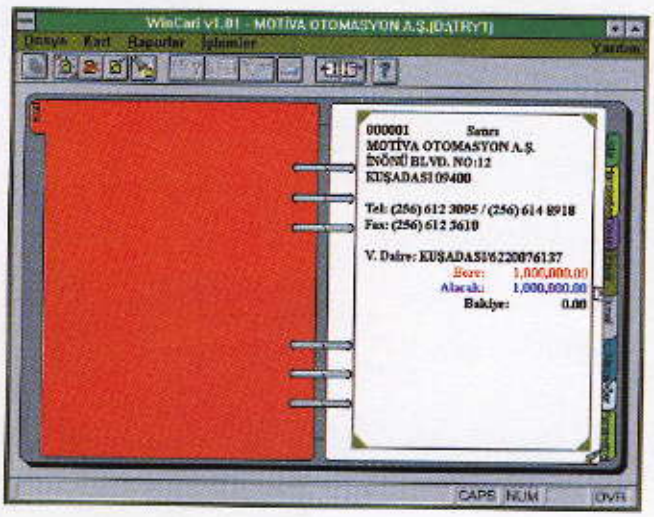

Bilgi için:
Motiva Otomasyon A.Ş.
Tel: (0.256) 612 30 95
Faks: (0.256) 612 36 00
Fiyatı: 35$

Personel Yönetim Sistemi

Bir firmanın bünyesindeki elemanların her biri için ayrı ayrı başvuru formlarının takip edilmesi, karakter analizlerinin yapılması, maaşların primlerle, avanslarla ve puanlarla birlikte ayarlanması için Melsoft tarafından tasarlanan Personel Yönetim Sistemi, Windows uyumlu ve çok kullanıcı mantığında çalışmakta.

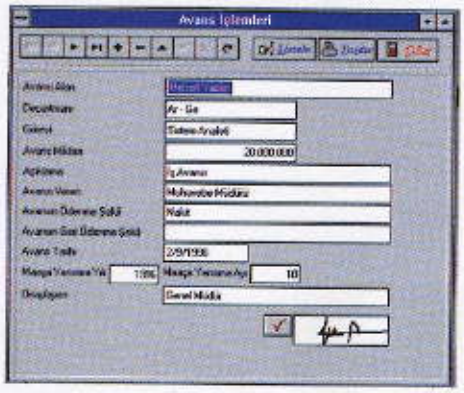

Firma logolarının, yetkili imzaların, personel fotoğraflarının aktarılabildiği programda, personelin tek veya toplu olarak kullanabileceği alanlar da şifrelemeyle ayarlanabilmekte.

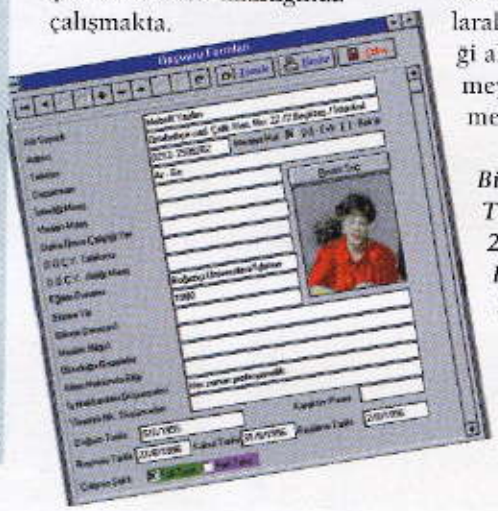

Bilgi için: Melsoft
Tel: (0.212) 259 52 62
Faks: (0.212) 259 52 62
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor

Beyaz Eşya Satıcılarına Özel Program: Mega-Beyaz

Beyaz eşya satan firmalar için yeni bir yazılım geliştirildi: Mega-Beyaz. Program, stok, cari, fatura, senetçek, irsaliye, kasa, taksitli satış ve ofis otomasyonu modüllerinden oluşmakta. Kampanyalı ve kampanya dışı satışların da takip edilebildiği programa, stok bazında değişik seçenek ve türde kampanyaları girmek mümkün Müşterinin mevcut olan ödeme planının dışına çıkmak istemesi durumunda yeni senete dağılımı da oluşturulabilmekte. Mega-Beyaz'la tek satış ekranından satılan mal, oluşan senet dağılımı, kefil bilgileri ve müşteri istatistik bilgileri gözlenebilmekte.

Bilgi için: Mega Bilgisayar
Tel: (0.212) 227 92 58
Faks: (0.212) 258 68 94
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor

Elektronik Tartı Otomasyonu

ETA Bilgisayar, sınai ve ticari işletmelerde bulunan stokların takibini sağlamak amacıyla sanayi tipi elektronik kantarla bilgi alışverişi uygulaması çalışmalarını tamamladı. Sanayi tipi elektronik kantar kullanılan iş yerlerinde bilgisayar operatörünün stoktaki malların tartımı sırasında ek bir işlem yapmasına gerek kalmadan yazıcıdan barkod etiketi basılması ve malın cinsi ve miktarının barkod okuyucu ile okutularak bilgisayar kaydedilmesini sağlayan yeni uygulama deneme çalışmaları tamamlanarak piyasaya sürüldü.

Bilgi için:
ETA Bilgisayar
Tel: (0.212) 232 51 00
Faks: (0.212) 232 39 21
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor

Digital'dan Ağ Yöneticilerine

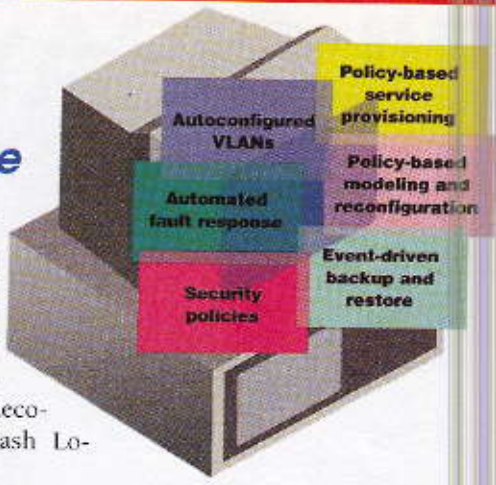

Digital, clearVISN Network yönetim araçlarını ve bu araçlarla birlikte sanal ağ (VLAN) ve Remote Monitoring (RMON) Switch güncelleştirme yazılımlarını da satışa sundu. Ağ yöneticilerine otomasyon platformu sunmak amacıyla oluşturulan clearVISN yazılımı 8 adet yazılım içeriyor: Router Manager, Router Configurator, VLAN Manager, RMON Manager, MultiChassis Manager, Recovery Manager, Flash Loader.

Bilgi için: Digital
Tel: (0.216) 391 84 30
Faks: (0.216) 391 84 28
Fiyatı:363$

Saros Document Manager

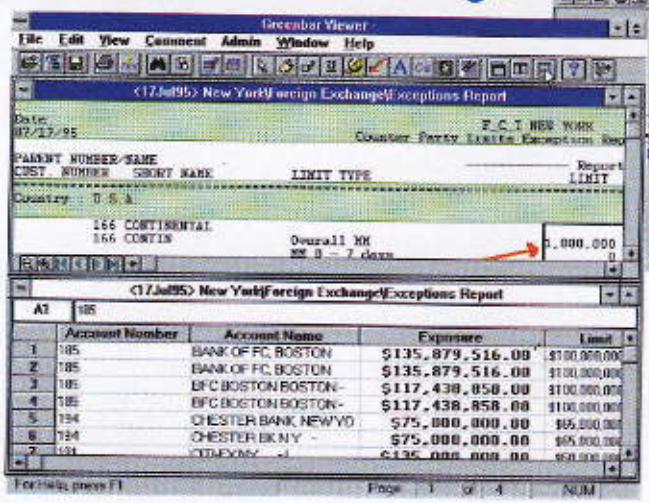

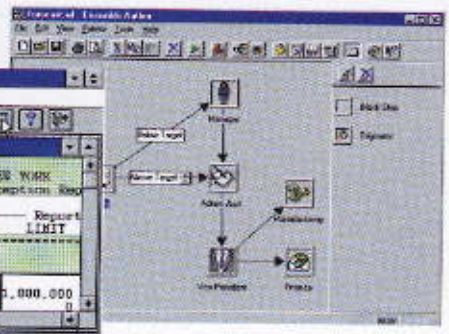

kets, temsilcisi olduğu FileNet firmasının Saros ürünlerini kullanıcıların hizmetine sunuyor. Microsoft Windows kullanıcılarına elektronik belgeleri organize etme ve kolay erişim olanağı veren Document Manager'de baskı, arşivleme, e-mail gibi günlük işler ve belge görüntüleme birleşik hale getirilmiş ve otomatikleştirilmiş. Saros Document Manager, iletişim ağı üzerinde içeriğe veya özelliklere göre arama yapabilme, sürüm kontrolü ve çok aşamalı güvenlik gibi özellikleri de sunmakta.

Bilgi için: kets
Tel: (0.212) 232 35 56
Faks: (0.212) 240 18 28
Fiyatı:Henüz belirlenmedi.

Logo Gold 3.0

Logo Yazılım, 1992 yılından bu yana 1000'i aşkın firma tarafından kullanılan ticari otomasyon yazılımı Gold'u tümüyle yeni baştan tasarladı.

Yeni tasarımda Ticari Sistem Yönetimi, Stok ve Sabit Kıymetler Yönetimi, Satın Alma, Satış ve Pazarlama, Genel Muhasebe ve Finans bölümleri yer almakta.

Bilgi için: Logo Yazılım
Tel: (0.216) 345 22 56
Faks: (0.216) 348 17 54

Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor

Epa'dan Okul Yönetimlerine

Epa Bilgisayar ve Eğitim Hizmetleri Ltd. Şti. okul yöneticilerine yönelik olarak hazırladığı iki programı piyasaya sundu: Bordro 95/Memur Bordro Yazılımı ve Program 95 Haftalık Ders Programı Hazırlama Yazılımı.

Bordro 95 yazılımı, yalnızca okullar için değil tüm devlet memurlukları için düşünülmüş bir yazılım. Katsayı dönemlerine bölünmüş hesaplar ve sene sonu bilgileri ile ilgili tüm raporları çıkartabilen Bordro 95'in içinde tüm katsayılar değişken yapıda tasarlanmış. Program 95 yazılımı ise herhangi bir eğitim kurumunda öğretmen, sınıf ve derslik programının yapılabilmesi amacıyla yaratılmış.

Bilgi için: Epa
Tel: (0.212) 212 60 26
Faks: (0.212) 288 52 26
Fiyatı:
Bordro 15.000.000 TL
Program 20.000.000 TL

ISOft 1.0 Belge Takip Sistemi

Yeniay, ISO 9000'in temelini oluşturan belgelerin kolay takibini sağlamak amacıyla üretilen ISOft 1.0 Belge Takip Sistemi'ni satışa sundu.

Yeni programla belgelerarası ilişkiler, işlem tarihleri, kişi-belge ilişkileri, revizyonlar ve belge tipi gibi pek çok tanımlama yapılabilmekte. ISOft'da belge tipi tanımlanabilmekte.

Tip tanımı raporlamalar sırasında belgeleri gruplama kolaylığı sunmakta. Belgelerin referans tanımları yapıldığında bir belgeyi referans gösteren diğer belgeler de görüntülenebilmekte. ISOft, sistemde kullanılan teknik terim, sözcük ve kısaltmaların tanımlanabildiği bir sözlük bölümünü de içermekte. Programda 5 başlık altında toplanmış 12 adet rapor/liste yeralmakta ancak istenildiğinde özel raporlar oluşturulup sisteme eklenebilmekte.

Windows 3.1 ve Windows 95 altında çalışan ISOft'da veritabanı ve yazılım dili olarak Microsoft Visual FoxPro kullanılmış.

Bilgi için: Yeniay
Tel: (0.232) 369 58 02
Fiyatı: 1.000$
(tek kullanıcılı)

Internet ve BBS'lere Ulaşmak İçin: Wildcat! 5

Mustang'in bu ürünü BBS ve Internet dünyasına yönelik olarak hazırlanmış. BBS'ler ve küçük ve orta büyüklükteki firmalar için hazırlanan 32 bitlik ürün Windows 95 ve Windows NT altında çalışmakta. Client/Server mimarisine dayalı olan Wildcat 5 HTML kullandığı için kullanıcılar Web sayfalarını da kullanabilmekteler.

Program ayrıca ANSI, VT100 ve TTY terminallerini de desteklemekte. Programa Dial-up ya da lokal olarak ulaşabilmek mümkün. Dial-up bağlantılarda herhangi bir terminal programı kullanıldığında sistem ANSI modunda görüntülenirken, özel olarak yazılmış olan Navigator yazılımı kullanıldığında Web sayfaları da görüntülenebilmekte. Ayrıca wcICP alındığında sistem online Internet'e bağlanabilmekte.

Bilgi için:
Namlı
Tel: (0.324) 624 36 75
Faks: (0.324) 624 55 44
Fiyatı: 249 ila 749$
arasında

Stationary Shop

"Kırtasiye Dükkanı", sık yazışmaların yapıldığı her yere, özellikle de büyük firmaların sekreterlerine büyük kolaylık sağlıyan bir CD. Sadece 15 MB yer tutan bu CD'de fontlar, yazışma örnekleri, tekst örnekleri, çeşitli logolar, kağıt çeşitleri, tekst efektleri örnekleri sunulmuş. Işin en güzel yanı ise beğendiğiniz bir örneği, isteğinize göre uyarlayabilmeniz.

Bilgi için :InterActive
Tel : (0.212) 212 35 36
Fiatı : 2.100.000 TL.

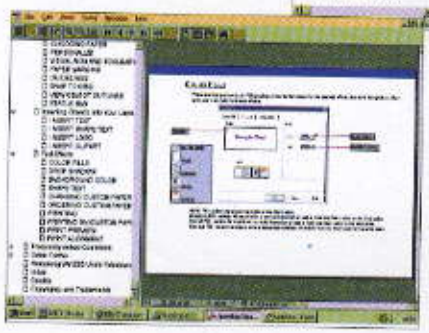

Cartoons

Kendini geliştirmek isteyenlere yeni ve eğlenceli bir ürün. Biraz karmaşık olmasına rağmen, iyi bir ürün. İçinde çeşitli komik logolar, birbirinden değişik yazı tipleri bulunan CD, 15 Mb yer kaplıyor. Macintosh ve PC (for Windows) versiyonları mevcut olan bu CD' nin en keyifli yanı, ikonların üzerlerinde değişiklik yapıp onları daha da eğlenceli biçimlere sokulabilmesi.

Dilerseniz imgelerden birini veya birkaçını seçip Sticker olarak da kullanabiliyorsunuz.

Bilgi için : InterActive
Tel : (0.212) 212 35 36
Fiyatı: 2.100.000 TL.

Newsletters

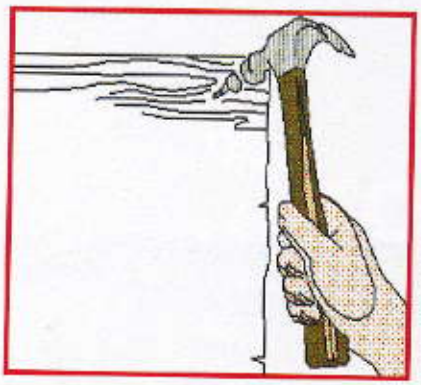

Bmp. dosyalarından hoşlananlar için çekici bir ürün. 15 MB yer kaplayan CD, çok ilginç bmp. dosyalarını içermekte. Modern fontların da bulunduğu CD, hobi olarak bilgisayar kullananlara yönelik gibi...

Bilgi için : InterActive
Tel : (0.212) 212 35 36
Fiatı : 2.100.000 TL.

Handwriting Fonts

El yazılarından hoşlananlara yeni bir CD. Amatörler ve kişisel amaçlı bilgisayar kullanıcıları için ideal tarzda hazırlanmış. 300 el yazısı karakterinin yer aldığı CD'de, çok çeşitli ve ilginç fontlar bulunmakta. Kullanım kolaylığı ve sadeliği ise ilk başta göze çarpan özelliklerinden.

Bilgi için : Inter Active
Tel : (0.212) 212 35 36
Fiatı : 2.100.000 Tl.

Kıbrıs

"Burada anlattıklarımız sadece biz Kıbrıs'lılara ait değil. Anadolu' dan, Suriye' den, Mısır' dan, Yunanistan'dan, İngiltere'den, İtalya'dan yani dünyanın dört bir yanından yüzyıllarca önce bu adaya gelmiş olan toplulukların bıraktığı izlerin anlatımı tabi ki bize dair olamaz.Bu yüzden herkese söyliyeceğimiz bir şeyler var. Akdeniz'de bir adanın söyleyeceği biter mi hiç?

Braudel'in dediği gibi; Nedir bu Akdeniz? Binbir şeyin hepsi birden, bir peysaj değil, sayısız peysajlar.

Bir deniz değil, Birbirini izleyen bir çok deniz.Bir uygarlık değil, birbiri üzerine yığılmış birçok uygarlık. Akdeniz' de gezen, Lübnan' da Roma dünyasını, Sardinya Adası' nda tarih öncesi Sicilya' yı, Yunan kentlerini, İspanya' da Arap varlığını, Yugoslavya' da Türk Islam'ını bulur.

Bütün bunlar, Akdeniz'in çok eski bir yol kavşağı olmasındandır.Bin yıllardan beri her şey ona koşmuş, tarihin altını üstüne getirip, onu zenginleştirmişlerdir. İnsan, yük hayvanları, arabalar, fikirler, dinler, yaşam olanakları...Akdeniz, tarihte bir yaşama fırsatı sunmak için güzel bir fırsattır.

Kıbrıs, yani Akdeniz evinin en fazla uygarlıklar uğrağı olan konuk odası. Ona dair anlatılanlar, bizi olduğu kadar sizi de anlatıyor."

Görselliğin birincil önemde ele alınarak hazırlandığı hemen anlaşılan bu CD, mistik Kıbrıs müziği eşliğinde Kıbrıs'ın tarihi, adanın oluşumu, coğrafyası, gelenek - görenekleri, tarihi ve turistik yerleri, insanların yaşayış tarzları, ekonomisi, sporu, kültür - sanatı gibi Kıbrıs hakkında öğrenmek istediğiniz her şeyi, dilerseniz İngilizce, dilerseniz Türkçe olarak sunuyor. Her bir konu için ayrı bir ekranın olması ise kafa karıştırmıyor. Konu başlıklarının altında, konu ile ilgili slayt gösterileri de bulunmakta... Kıbrıs'daki otellerin, tatil köylerinin, lokanta ve barların adreslerini de bulabileceğiniz bu CD, güzel bir turistik tanıtımı gerçekleştiriyor..

Bilgi için : Helikopter-InterAktif Sistemler
Tel: (0212) 281 75 33 / (0212) 270 90 53
Faks: (0212) 280 26 88
Fiyatı: $40

Sistem Yayıncılık'tan Windows İçin 3 Kitap

Sistem Yayıncılık, Ziff-Davis Press'in "Kendi Kendine Öğrenme" dizisinden 3 kitabı ardarda piyasaya sundu. Balaban Cerit'in editörlüğünde çıkan yayınlardan ilki olan Windows 95, programı okutarak en ince detaylarına değin öğretmeyi hedeflemekte. Kitabı okuyup anlayabilmek için hiçbir deneyim gerekmemekte, çünkü hiç bilmeyenler için oluşturulmuş.

Genel başlıklarıyla Windows 95, Windows 95'te dolaşmayı, dosya ve klasörleri yönetmeyi, programları çalıştırmayı, yardım almayı, aksesuarları çalıştırmayı, programı gereksinimlere göre uyarlamayı, yazıcıları yönetmeyi, programlar arasında bilgi paylaştırmayı, ustalık ve teknikleri, ağ ve telekomünikasyon kullanımlarını kapsamakta.

Microsoft Word for Windows 95 ve Microsoft Excel for Windows 95 dizinin ilk üyesiyle aynı amaçları taşıyarak hazırlanmış. Her ikisi de hiç bilmeyenlere programları öğretmek amacına yönelik olarak hazırlanmış.

Yeni kullanıcıların hem bir öğrenme kılavuzu, hem bir gözden geçirme aracı olarak yararlanabilecekleri her üç kitap da disketleriyle birlikte satılmakta.

Progress Press Kütüphanesi

Servodata Bilgisayar
Tel: (0.212) 212 10 45

Servodata Bilgisayar, kütüphane, üniversite ve Progress kullanıcılarına ve yazılımevlerine kılavuz kitapları kaynak temin etmek amacıyla Progress Press kütüphanesini oluşturma kararı aldı.

Progress Press'de yeralan kitaplar: Using Progress V8, Programmer's Progress, What Do I Do Now That I Have V7, High Performance Reports, Gui Guidelines, Progressions, Version 7 For, Disaster Prevention, Work Smarter, Not Harder.

Finans Matematiğine Giriş

Türkiye İş Bankası
Kültür Yayınları

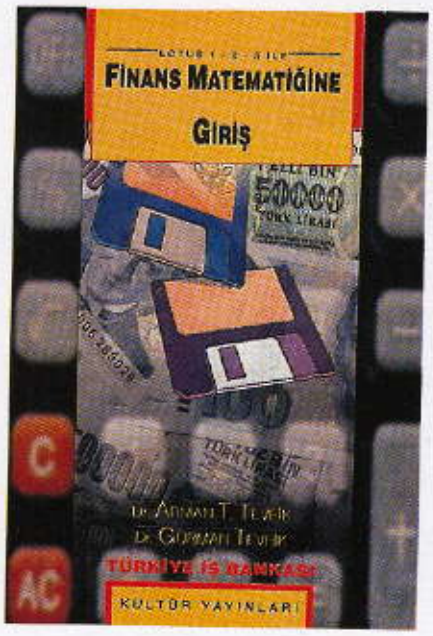

Dr. Arman T. Tevfik ve Dr. Gürman Tevfik tarafından ortaklaşa hazırlanan "Lotus 1-2-3 ile Finans Matematiğine Giriş" adlı kitap Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'ndan çıktı. Kitap aynı adlı yazılımın kullanımı için bir kılavuz olma özelliği de taşımakta. Programı içeren disket ile birarada satışa sunulan kitap finans eğitimi gören üniversite öğrencilerine bu disiplin dalında tartışılan konuları ve formülleri yalın bir dille aktarmakta.

Kitap, basit faiz, basit iskonto, cari hesap, bileşik faiz, anüite hesaplamaları, gelecek değer hesaplamaları, net şimdiki değer ve iç verim oranı, ödenim fonu, borcun itfası, hisse senedi değerlendirmesi, amortisman hesaplamaları, şimdiki ve gelecek değer tabloları başlıklarından oluşmakta.

Windows 95'e Geçiş, Windows 95 ve Windows 95 İçin Microsoft Excel

Arkadaş Yayınevi
Tel: (0.312) 434 46 24

Arkadaş Yayınevi, Microsoft Press kitaplarından üçünü daha Türkçe'ye kazandırdı. Adım Adım serisinden Windows 95'e Geçiş ve Windows 95 İçin Excel 7 ile Alan Kılavuzu serisinden Windows 95. Windows 95'e geçmek isteyen ancak bunun nasıl yapıldığını bilmeyen eski Windows 3x kullanıcıları için oluşturulan Windows 95'e Geçiş tek başına ya da sınıf ortamında hızlı öğrenim sağlayabilecek ve geçişi kolaylaştıracak bir kitap. Yayının sonunda bir de dizin yer almakta.

Yine Adım Adım serisinden çıkan ikinci kitap Windows 95 İçin Excel 7 ise Excel 7'nin özellikleri, veri girilmesi ve biçimlendirilmesi, formül yazmak, grafik yaratılması, veri girişini hızlı ve sorunsuz hale getiren Otomatik Doldur ile Otomatik Tamamla özelliklerinin kullanılması, yaratılan grafik ve raporlarda değişiklik yapılması, Otomatik Süz özelliğinin kullanımıyla veri yönetimi ve sıralamasının gerçekleştirilmesi, veri paylaşımı, üç boyutlu düzenleme ve sürükle-bırak yöntemiyle çalışmak konularını kapsamakta.

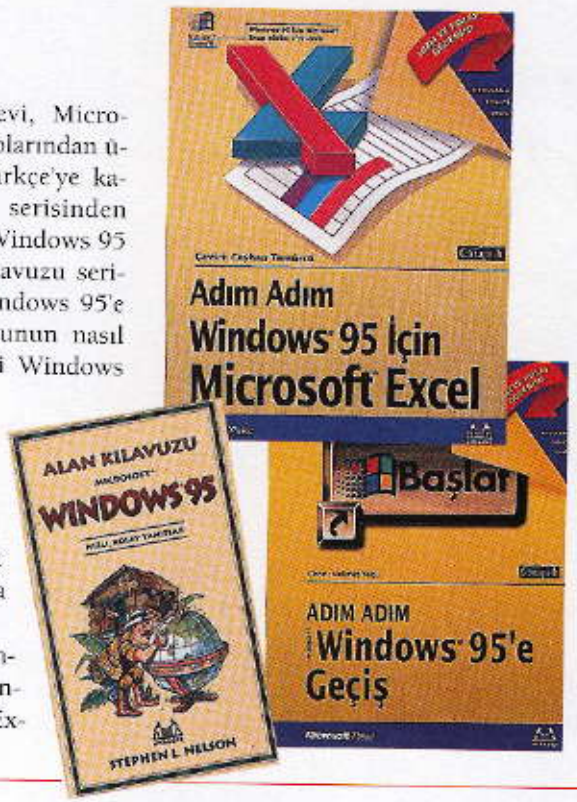

Okuyucuyu sıkmadan eğlendirerek öğretmek amacıyla oluşturulan Alan Kılavuzu serisinin Windows 95 her düzeyden kullanıcıya hitap etmekte. Kitap, çizgi kahramanlar ve işaret ve simgelerle bezeli.

Arkadaş Yayınevi'nce kullanıcıların arzına sunulan her üç kitap da önemli uygulama dosyalarının bulunduğu birer disket içermekte.

3 Boyut ve Rendering İle PC'lerde Kullanıcı Sorunları ve İletişim

Seçkin Yayınevi
Tel: (0.312) 435 30 30

Bilgisayar kullanıcılarının sorunlarını çözmelerine yardımcı olmak amacıyla Mehmet Eğitmen tarafından kaleme alınan "PC'lerde Kullanıcı Sorunları ve İletişim" Seçkin Yayınevi tarafından piyasaya çıkarıldı. Virüsler, virüs kodları, temizliği, BBS kurmak, DOS ve Windows'da karşılaşılan sorunlar, Internet ve Windows 95'e giriş, pratik bilgiler, Norton Disk Doctor, Norton ,Commander, Memmaker, Msbackup gibi yardımcı programların kullanımı, Networkler, seri ve paralel iletişim konularının ayrıntılarıyla işlendiği kitapta kafa karıştıran kavramlar için bir de sözlük bölümü yer almakta. Kitap aynı konuları içeren disketiyle birlikte satılmakta.

Yine Seçkin Yayınevi'nden çıkan Ahmet Nejat Ekebaş'ın hazırladığı "Auto CAD Release 13/3D 3 Boyut ve Rendering" ise daha önce yayınlanan Windows ve DOS için AutoCAD Release 13 kitabının devamı niteliğini taşımakta. Yeni yayın, tümüyle 3 boyutlu çizim ve düzenleme komutlarını içermekte. Kitapta yer alan konu başlıkları: 3D Çizim Teknikleri, 3D Çizim Komutları, 3D Düzenleme Komutları, 3D Görüntüleme Komutları, 3D Sorgulama Komutları, Boolean Komutları, Rendering - Kaplama, Shading - Gölgeleme.

Film ve Ses Parçalarından Program Üretmek...

Milyonların ilgisini hiç yitirmeden izlediği ancak en ufak hatanın dahi yoğun eleştiriye neden olduğu televizyon programlarının nihai oluşumu, ileri teknolojinin kullanıldığı stüdyolarda gerçekleştirilmekte.

Herkesin her an ilgisini toplayabilmek ve Rating'lerini düşürmemek uğruna akla gelebilecek tüm yolları deneyen özel televizyon kanalları öte yandan da durmaksızın program yiyen zamana karşı mücadele vermekteler. Varolan kanalların birçoğu haber, magazin, sanat, dizi film gibi yüzlerce programı şimdilik sayıları az olan prodüksiyon şirketlerine yaptırmakta.

Bu programlardan bazıları öne geçmekte ve tüm ilgiyi toplama başarısını göstermekte, yani son yılların deyişiyle Rating'i yükseltmekte.

Binlerce kişinin çalışıp, çabalayıp oluşturduğu bu programların çoğunluğu büyük ve organize ekip çalışmalarını, gelişen koşullar ve rekabet nedeniyle de ileri teknolojiyi gerektiriyor.

Televizyonun, medyanın diğer organlarından farkı; hem göze hitap etmesi, yüksek bir temposunun olması ve hem de anları yakalayabilmesi gerekliliğinden doğmakta.

Ve bu nedenle de televizyon varolması için bunca çabanın harcandığı malzemeyi müthiş bir hızla tüketmekte.

Türkiye'de televizyon programcılığı alanında faaliyet gösteren şirketlerin büyük bir çoğunluğu, çekimi yapılan, metni yazılan, müzikleri ve kurgusu belirlenen programlarının montaj, seslendirme, alt yazı, özel efekt aşamalarını yalnızca bu işi yapan stüdyolarla gerçekleştiriyorlar.

32. Gün, Arena, Söz Fato'da, Prizma, Devriye, Ferhunde Hanım ve Kızları, Şok, A Takımı, Bizimkiler, Kaygısızlar ve daha yüzlerce program bu yöntemle oluşturulmaktalar.

VIDEO/SOUND/GRAPHICS

VSG, Türkiye'de özel televizyon kanallarında yayınlanan birçok programın parçalar halinde gelip, bir bütün olarak çıktığı sayılı stüdyolardan biri. Piyasaya 3 yıl önce hizmet vermeye başlayan kuruluşta haftada

VSG'nin operatörlerinden Burak Yalman ve Devriye programının yönetmeni Recep Balcı 4 kanallı Immix'den çok memnunlar.

8 klibin yanısıra özel kanallarda beğeniyle izlenen birçok porgramın da seslendirme ve montaj işlemleri gerçekleştirilmekte.

VSG, TRT, Star ve Kanal 6'da uzun yıllar görev yapan ve montaj konusunda ilkleri deneyip başaran Vedat Vural ve Salih Çetin tarafından kurulmuş. Üçüncü ortak ise Vural'ın Silcon Graphics'le animasyonlar üreten grafik sanatçısı eşi Gamze. Açılımı başlangıçta bu üç isimden oluşan VSG, yakınlarda ortaklıktan ayrılan Salih Çetin'den sonra Video, Sound, Graphics olarak anılmaya başlanmış.

Müzik dünyasında ünlenmek veya ününe ün katmak isteyen birçok müzisyenin kapısını mutlaka çaldığı VSG adeta bir klip fabrikası.

Günün 24 saati üretim yapılan firmada, Kenan Doğulu'dan Mustafa Sandal'a, Rafet El Roman'dan Gülşen'e dek birçok sanatçının klibine, bilgisayar efektleri ve montajla izleyicilerin beğenisini kazanan şekilleri verilmekte.

IMMIX ADLI BİR SİSTEM

Dijital ve analog sistemlerin de kullanıldığı VSG, Immix sistemini Türkiye'ye ilk getiren şirket. Şirketin bu denli çok program ve klip üretebilmesinin nedenlerinden biri de özverili ve işini seven ekibinin yanısıra bu sistem. Immix sistemi Macintosh üzerine kurulu bir sistem. Bir sabit disk, Turbocube adlı bir program ve 3 adet Sony monitörden oluşmakta.Immix'i geçmişte ve halen çoğunluğun kullandığı analog ve dijital sistemlerden ayıran en önemli özelliği kullanım kolaylığı ve yapılanın geri alınabilmesi.

Standart 2 saatlik olan belleği ek modüllerle 7 saate dek artırılabilmekte. Yine diğer sistemlerden farklı olarak Immix'de 4 ayrı kanal bulunmakta. Kullanım kolaylığının sırrı da 4 kanal. Yapımcı televizyon şirketinden gelen tüm ögeler bu kanallara aktarılmakta. Birine alt yazı, birine görüntü ve sesleri, üçüncüye Backround ve dördüncüye de müzik yüklenmekte.

Ve bütün bu ögelerin bir diğerine geçişi ve birleştirilmesi, efektlerin oluşturulması bir operatör-editör, bir yönetmen ve bir yönetmen yardımcısı tarafından gerçekleştirilmekte.

Aralara girme ve yanlışları düzeltmenin büyük kolaylıkla yapılabildiği sistemin tek dezavantajı aktarma ve hafızaya yüklemenin çok kıymetli olan uzun zamanlara malolması.

YÖNETMENİN SEÇİMİ DE IMMIX

Chip'in VSG'yi ziyareti sırasında haftada bir gün evlere konuk olan ve Ebru Keser ve Bilge Ekemen tarafından sunulan Devriye programının yönetmeni Recep Balcı ve yardımcısı Evrim Aslan iki uzun gün boyunca sürecek görevlerinin başındaydılar. Yüzlerce kez seyrettikleri videoları, yine yüzlerce kez dinledikleri konuşma ve müzik parçalarını, girecek alt yazıları, eklenecek dış sesleri senaryo ve Burak Yalman'ın eşliğinde bir programa dönüştürdüler. Ses düzeltmenin, yanlışlardan geri dönmenin mümkün olduğu Immix, onların da gözdesi.

SİSTEMİN SİHİRBAZI

MTV'de yer alan üstün kaliteli olarak nitelendirilebilecek kliplerin Türkiye'de yapılmaması için hiçbir neden olmadığını belirten VSG'nin operatör-editörlerinden Burak Yalman, piyasanın her an bir yıldız yaratma telaşından ötürü bu işlerin fabrikasyon olarak yapıldığına dikkat çekiyor ve Türkiye'de varolan teknik olanaklarla çok kaliteli sonuçlar alınabileceğini belirtiyor.

23 yaşındaki Yalman'ın televizyonla ilişkisinin seyirci olmaktan öteye geçişi Tokat'ın Turhal ilçesinde bir yerel TV'nin sunuculuğuna ve program yapımcılığına soyunmasıyla başlamış. Bu işi gereğince yapabilmek için de Can ve Arsen Gürzap'ın kurslarına devam edip sertifika sahibi olmuş.

İzleyiciyle çok samimi ve çok sıcak ilişkiler yaşadıktan sonra, İstanbul'da yine bir TV kanalında reklam ve seslendirme yönetmenliği görevini üstlenmiş. Ancak hala en çok sevdiği işler, kendi sesini kullanarak yaptıkları, yani ilk gözağrısını özlemekte.

1.5 yıl önce ustalarından Salih Çetin'in bir numara yapıp onu montajla yapayalnız bırakması sonucunda başına geçtiği sistemi 1 ay gibi çok kısa bir sürede öğrenmeyi başarmış. Haftanın 7 günü ve günün hemen hemen 24 saatini işinin başında geçirmekte. Genç ustanın bundan sonraki en büyük düşü ise kamera arkasında olmak ve sinema yapmak.

Tükenen Model İnsan

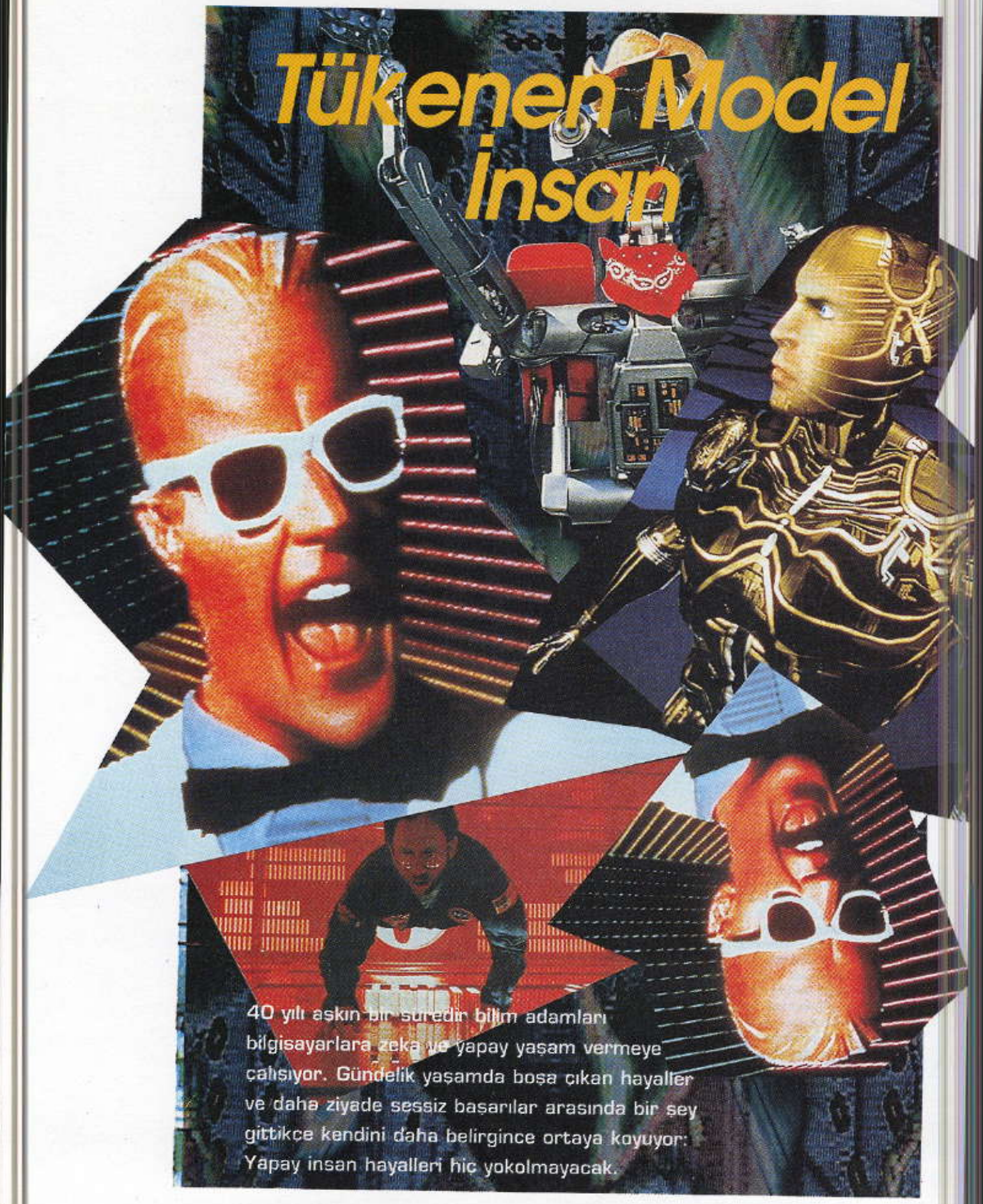

40 yılı aşkın bir süredir bilim adamları bilgisayarlara zeka ve yapay yaşam vermeye çalışıyor. Gündelik yaşamda boşa çıkan hayaller ve daha ziyade sessiz başarılar arasında bir şey gittikce kendini daha belirgince ortaya koyuyor: Yapay insan hayalleri hiç yokolmayacak.

"Bu zorbaca bir şey. Kasparov başını sallıyor" diye yorumluyordu uluslararası satranç ustası Maurice Ashley, Deep Blue'nun 33. hamlesini. "Bu döngüyü kimse önceden göremezdi. Dünya şampiyonu sanki bilgisayar onu mahvetmiş gibi görünüyor."

Dört hamle sonra dünyanın performansı en yüksek satranç otomatına karşı açılış oyununda tüm zamanların en harika satranç oyuncusunun akıbeti belli olmuştu. Küçük bir sansasyon, ama mucize değildi bu: Garry Kasparov'un karşısında hepsi de satranç oyununun analizi üzerine uzmanlaşmış 256 işlemci vardı. "Başarılı bir satranç makinesi tasarlanabilirse, herhalde insanın düşünme yeteneğine kadar ilerlenmiş olur" diye açıklıyorlardı Amerikalı araştırmacılar Allen Newell, John C. Shaw ve Herbert A. Simon, ellili yıllarda bilgisayarı bu strateji oyununa alıştırmaya başladıklarında. Dünya şampiyonunu en az bir partide yendiğine göre, kuşkusuz Deep Blue başarılı sayılabilir.

Ama düşünme yeteneği? IBM'in özel bilgisayarı saniyede 300 milyon satranç pozisyonunu şematik olarak değerlendirebiliyor. Ama ne strateji üzerine ne de yengi ya da yenilgi hakkında düşünüyor.

1956 yazında Amerikan Dartmouth College'de bilgisayarcılar arasında hayal kuranlar "yapay zekayı" yaratmak için toplandıklarında, zaman artık bu iş için olgunlaşmış görünüyordu. Biraraya gelenler arasında enformasyon kuramcısı Claude Shannon, daha sonra iktisadi ilimler alanında Nobel ödülü alacak olan Herbert Simon, ad koyucu John McCarthy ve daha sonra Massachusetts Institute of Technology'de (MIT) yapay zeka için araştırma enstitüsü kurucularından sivri dilli Marvin Minsky de vardı.

Bilim bilgisayarlarla zeka gerektiren insani performansları yeniden üretmeliydi. Oda büyüklüğündeki High-Tech-devlerinin sayıları hazmetmekten daha fazla şey yapabildiklerini yıllar önce ingiliz matematikçi Alan Turing ya da amerikalı sibernetikçi Norbert Wiener gibi araştırmacılar belirtmişlerdi. Strateji oyunları ve matematik ispatlar bilgisayarın yaratıcısını çok geçmeden geride bırakacağı uygulama alanları olarak görünüyordu.

TÜM TAHMİNLERİN GERÇEKDIŞI OLDUKLARI ORTAYA ÇIKTI

Kurucuların ne kadar iyimser olduklarını, tümüyle gerçekdışı oldukları ortaya çıkan bir dizi tahmin göstermektedir. Ellili yılların sonunda örneğin Herbert A.Simon, on yıl içinde bir bilgisayarın, insanı satranç şampiyonluğu tahtından indireceğini söylüyordu. Aynı zaman içinde hesap makinelerinin yeni matematiksel teorileri ispatlayacakları da ileri sürülüyordu.

Bunların hiçbiri gerçekleşemedi. Şubat 1996'da Garry Kasparov otomatize rakibini, açılış oyununu kaybetmesine rağmen, 4:2 ile safdışı etmeyi başardı. Ve Mathematica'nın mucidi Stephen Wolfram yazılımın yeni sürümü 3.0'da integralleri her insandan daha iyi çözeceğinden yola çıkıyor. Ancak matematiksel sezgi ve yenilikçilik hala görevi verenin işi olarak kalıyor.

"Bize zor görünen satranç oynamak gibi problemlerin aslında basit olduğu ortaya çıktı" şeklinde ilk yılların yanılgısını itiraf ediyor Raymond Kurzweil. Bu başarılı yapay zeka girişimcisi dil tanıma ürünleriyle öteki cephede çalışıyor: İnsanlara kolay gelen, makinelere zor geliyor.

"Bugün varolan sistemler etkinliklerini insana benzer şekilde yürütmekten bir hayli uzakta" diye tespit ediyor Federal Alman Araştırma Bakanlığı'nın "Bilim ve tekniğin geliştirilmesi için Delphi Raporu". "Yetmişli ve seksenli yıllarda kendilerine büyük umutlar bağlanan uzman sistemler de beklentileri karşılayamadı." İlk yıllardan itibaren yurtdışında da tanınan Alman yapay zeka gazisi, Darmstadt Teknik Yüksek Okulu'ndan profesör Wolfgang Bibel, bu tesbiti görelileştiriyor: "İlerleme sürekli, ama çok yavaş." Pratik olarak tayin edici olan artık bir yazılımın zeki olup olmadığı ya da insan benzeri davranışa izin verip vermediği değil, aksine yararlı bir işe yarayıp yaramadığı.

CRC BİLGİSAYAR VE İLETİŞİM MALZEMELERİ LTD.ŞTİ.
TEL : 212. 275 8340 PBX
FAX: 212. 267 1284

NETWORK'DE KESIN ÇÖZÜM

LANTECH COMPUTER COMPANY

yes NetWare Tested and Approved

ISO 9001

*** EN 2000 UYUMLU PnP KARTLAR

*** PCI - NET KARTLAR

*** FASTNET/TX 100 Mbps PCI KARTLAR

*** PCMCIA SERIES

*** 5 PORT SPIRIT HUB

*** 8 PORT SPIRIT HUB

*** SMART REPEATER

*** LAN PRINT SERVER

*** STACKABLE HUBS

LANTECH TÜRKİYE DİSTRİBÜTÖRÜ :

CRC BİLGİSAYAR VE İLETİŞİM MALZEMELERİ SAN.TİC.LTD.ŞTİ.

CRC MERKEZ : (212). 275 8340 PBX
CRC KADIKÖY : (216). 336 5088
CRC BURSA : (224). 224 7737
CRC İZMİR : (232). 484 4031
CRC ADANA : (322). 457 5544

Örnek olarak puslu mantık (Fuzzy Logic) verilebilir: Altmışlı yılların ortalarında Amerikalı Berkeley profesörü Lofti Zadeh puslu bir mantığın temellerini geliştirdi (Kutuya bakınız). Seksenli yıllarda hala öncelikle puslu sistemlerin deneysel modelleri geliştirilirken, bugün bu teknik endüstri tesislerinin ve elektrikli aletlerin ayrılmaz parçası.

NORMALLİĞE DÖNÜŞ MÜ?

Dartmouth'da 40 yıl önce "Summer Research Project on Artificial Intelligence" olarak başlayan şey, geçen süre zarfında dev bir araştırma ve geliştirme işine dönüştü: Yalnızca ABD için şu sıralar pazar payı yaklaşık bir milyar dolar olarak tahmin ediliyor. İnsan zihninin henüz çözülememiş performanslarının sınırında görev üstlenen araştırmacılar da değişti. "Rasyonel eylemi akılcı bir biçimde taklit edebilsek, mutlu olurdum" diye açıklıyor Erlangen-Nürnberg Üniversitesi'nden profesör Günther Görz zamanın getirdiği tevazuyla. "Ben yapay bir insan inşa etmek istemiyorum."

Oysa ötekiler bunu istiyor, örneğin Hans Moravec, Pittsburgh'deki Carnegie-Mellon Üniversitesi'nde "Mobile Robot Laboratory"nin müdürü "Makineler ne kadar zekileşirse, bizim yerimize geçmeleri o kadar olası" diye iddia ediyor Moravec. Bu robot araştırmacısı yapay zeka alanında önder uzmanlardan biri. 25 yılı aşkın süredir süren araştırmalarının ağırlık noktası, özerk olarak varolmayı öğretmek istediği hareketli robotlar.

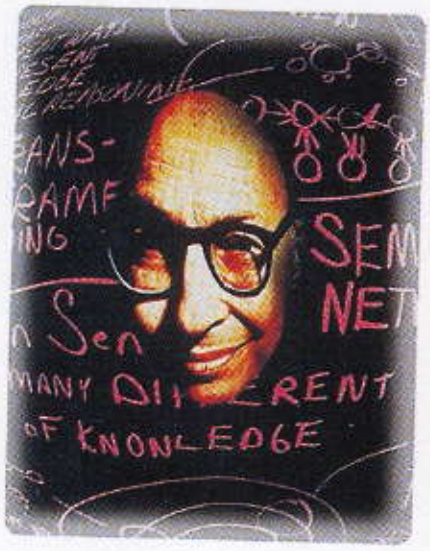

MIT profesörü Marvin Minsky yapay zeka düşünürleri arasında öncülerden.

Ancak genel olarak ulaşılabilecekler konusunda yıllar içinde kuşkular artmış durumda. Çoğu zaman bilgi diye adlandırılan enformasyonlarla haşır neşir olmakla anlayışın oluşmayacağını vurguluyor filozof John Searle ünlü Çin Odası imgesinde. Bu imge ek olarak aşırı uçlara dahil olanlarla ölçülüleri birbirinden ayırıyor: Körükörüne yazı işaretleri döktüren bilgisayarın Çince'yi idrak ettiğini onaylayanlar, bilgisayar chiplerinde bilinci ve zekayı dışlamayan güçlü yapay zeka tezinin taraftarı demektir. Buna karşılık dışarda duranların odada Çince bilen birinin varlığına hükmettiklerini iddia edenler, yalnızca zekanın etkilerini yeniden üretmek isteyen zayıf yapay zeka tezinin daha az hırslı fraksiyonuna dahiller.

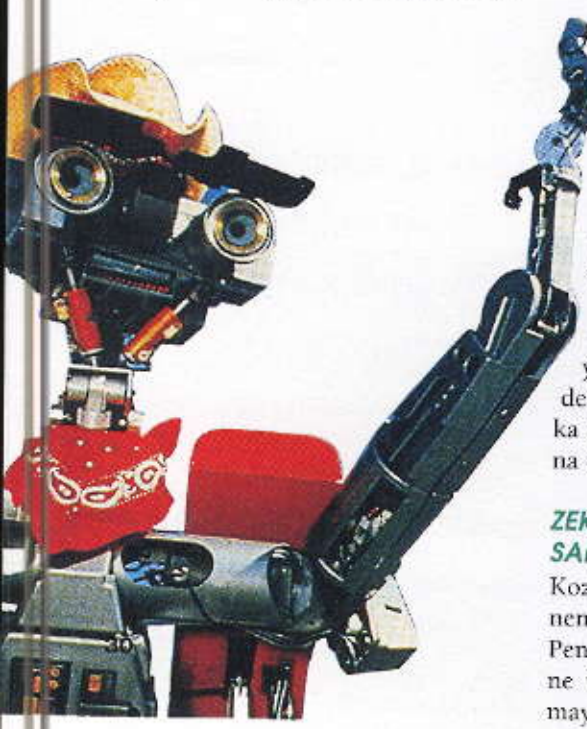

ZEKA VE ÖZBİLİNCE SAHİP MAKİNELER

Kozmolojiye yaptığı katkılarla ünlenen İngiliz matematikçi Sir Roger Penrose, beynin bilinçli düşünmesine ilkesel olarak bilgisayarın ulaşamayacağından yola çıkıyor. "İddia ediyorum ki, bilinçli zihinsel süreçler tam olarak bilgisayarda simüle edilemez" diyor CHIP ile yaptığı bir konuşmada. Neden olarak ise matematikçi Kurt Gödel'in temel bir teoremini öne sürüyor. "Bu teoremin bize söylediği, daima tümüyle açık, doğru ifadelerin bulunduğudur ve bunlar bir mantık kuralları sistemiyle ispatlanamaz."

İnsan bu kısıtlamanın dışına çıkabilir, çünkü "yalnızca bir kural sistemini sağlam olarak kabul etmesi olgusu bile onu çıkarsamalarında kuralların dışına taşır." Penrose, beynin ve onun bilgisayar simülasyonunun hiçbir zaman uyuşmayacağına dair bir de fiziksel neden gösteriyor: "Hesaplanamaz olan beyin etkinliğinin gerçekten de kuantum mekaniği ile klasik mekanik arasındaki sınırda cereyan ettiğini düşünüyorum. Bu bizim şimdiki kavrayışımızda büyük,

GÜCÜ PUSLU OLMASINDA

Klasik mantık örneğin bir meşenin büyük bir ağaç olup olmadığı gibi bir karar talep eder. Lofti Zadeh'in puslu mantığı (Fuzzy Logic) ise buna karşılık bir gruba aidiyetin derecesini ya da olasılığını belirler. Puslu mantıkla kurulmuş bir sistemde bir X ağacı örneğin 0.6'lık dereceyle büyük ağaçlar grubuna aittir. "Büyük" ya da "sıcak" gibi özellikler belirli bir dereceye kadar doğruluk payına sahiptir ve klasik mantıkta olduğu gibi ya tümden ya da hiç mantığı işlemez. Bu tip gevşek veriler mantığı, teknik bağlamlara dair kesin olmayan tasavvurlar sözkonusu olduğunda özellikle çekici kılmaktadır.

Ancak Zadeh'in sorunu yalnızca mantığın genişletilmesi değildi. Puslulaştırmada o, tüm bilimsel teorilere uygulanabilir genel bir ilke görüyordu.

Fuzzy-Aritmetiğin yapay zekanın diğer yöntemleriyle kombinasyon halinde kullanılması çok şeyler vaadediyor. Apple'ın Newton'u gibi taşınabilir küçük bilgisayarlarda sinirsel ağlar ve Fuzzy-Aritmetik el yazılarının tanınmasından sorumlu.

belirsiz bir yer." Oxford Üniversiteli bilim adamının görüşüne göre bilinçli idrakleri oluşturan maddeyi, eşzamanlı olarak olanaklı alternatif durumların bir sabun köpüğü gibi patlayarak gerçek olaylara dönüştüğü yerde aramak gerekir.

SİNİRSEL AĞLARDA ZAFERE DOĞRU

Yapay zeka araştırmalarının dışında bulunan bu bilim adamının ilkesel itirazlarına rağmen, yapay zekanın bir araştırma alanı çok başarılı. Bu alan örnek olarak alınan beynin kaba yapısına harfiyen uyuyor. Sinirsel ağlar sinir hücrelerindeki iletişimi taklit ediyor, ancak daha onlar kadar karmaşık değil. Sinirsel ağlar doğrudan zihinsel olayların simülasyonuna da hizmet etmiyor, günümüzde daha çok sistemlerin koşullara uyum sağlamaları, yani "öğrenmeleri" için bir yöntem olarak geçiyorlar.

Birkaç yıl öncesine kadar teorik bilgisayar araştırmalarının kenarda kalmış bir alanı olan "şey"e şimdi artık bilgisayar sistemlerinde ve ev aletlerinde rastlanıyor. Örnek olarak çamaşırların kirlenme derecesine göre hareket ederek enerji ve su tasarrufu yapan çamaşır makineleri ile el-yazısı, parmak izi, plaka ve hatta yüzleri tanıyan bilgisayar programları verilebilir. Internet de sinirsel ağlardan kazanç sağlıyor. Geçenlerde İngiliz firması Cambridge Neurodynamics tarafından tanıtılan arama programı Autonomy Internet'deki bilgi akışıyla başa çıkmak için bu tekniği PC'lerde kullanıyor.

"Örneklerin tanınmasının sözkonusu olduğu her yerde sinirsel ağlar en önemli yöntemlerden biri" iddiasında bulunuyor Japon Brain Information Processing Group'un (RIKEN) Müdürü ve Tokyo Üniversitesi profesörlerinden Shun-ichi Amari. Meslektaşlarıyla birlikte Shun-ichi Amari Japon Hükümeti'nin 21. yüzyılı "beynin yüzyılı" ilan etmek için yola çıktığı araştırma programında çalışıyor.

ÇİN ODASI BÜYÜSÜ

Albert Einstein, fizikte "düşünce deneylerini" ünlü hale getirdi. Oxford doğumlu filozof John Searle yapay zeka konusunda hayalcileri faydacılardan ayıran bir reçete geliştirdi.

En ufak bir Çince bilgisi olmayan bir insanı bir yazı masasının başına oturtun ve ona kapsamlı, kapsamlı olduğu kadar da anlaşılır yapılmış şu talimatı verin: Şu çince yazı işaretini ya da belirli bir kombinasyonu bir kağıt üzerinde görürsen, yeni bir kağıda şu işaretleri çiz.

Yazı işaretleri transformasyonunun kurallar sistemi yeterince ayrıntılıysa, hokus-pokus bir Çince iletişim bürosu kurulmuş olur. Dışardan posta giriş kutusuna çince haberler atan ve kısa bir süre sonra çıkış kutusunda Çince haberler bulan bir kimse, içeride Çince bilen birinin varlığına hükmedecektir. Ancak kapının ardına baktığında uyanacaktır. Çin odasındaki kişinin masasından geçen haberlerin ne olduğu hakkında en ufak bir sezgisi bile yoktur. Benzer şekilde, diye çıkarsamada bulunuyor Berkeley'deki University of California'da öğretim görevlisi olan filozof Searle, bilgisayarlar en fazla sembollerin transformasyonuna yarayabilir, ancak onları anlayamaz.

Yani yapay zekanın bilgilenme yetenekli bilgisayarlar ortaya çıkarabilmesi sözkonusu bile olamaz.

CRC BİLGİSAYAR VE İLETİŞİM MALZEMELERİ LTD.ŞTİ.
TEL : 212. 275 8340 PBX
FAX: 212. 267 1284

OEM'DE
CRC
ILE
TANISIN...

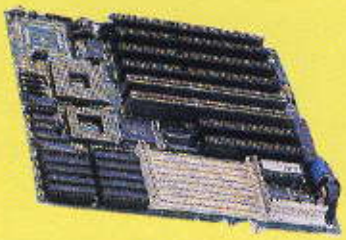

ANAKARTLAR

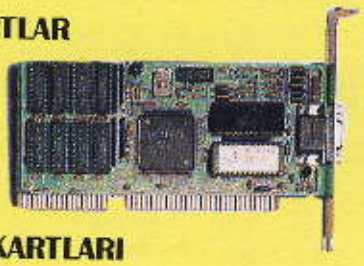

EKRAN KARTLARI

SES KARTLARI

MULTIMEDIA ÜRÜNLER

DİĞER ÇEŞİTLERİMİZ İÇİN LÜTFEN EN YAKINIZDAKİ CRC'Yİ ARAYINIZ.

CRC BİLGİSAYAR VE İLETİŞİM MALZEMELERİ SAN.TİC.LTD.ŞTİ.

CRC MERKEZ : (212). 275 8340 PBX
CRC KADIKÖY : (216). 336 5088
CRC BURSA : (224). 224 7737
CRC İZMİR : (232). 484 4031
CRC ADANA : (322). 457 5544

Japonlara bundan önce bir kez daha bir yapay zeka araştırma projesinde gerektiğinden fazla önem verilmişti. 1981 sonbaharında Japon Dış Ticaret Bakanlığı'nın on yıl içinde "beşinci neslin bilgisayarına" giden yolu açmak için planlar yaptığı söylentileri yayılınca, uzman sistemler öncüsü Edward A.Feigenbaum, ABD'nin bilgisayar alanındaki öncü rolünün tehlikede olduğu uyarısında bulunmuştu.

"Fifth Generation Computer Systems" şeklindeki proje başlığı, vakum tüpler, transistörler, entegre ve yüksek derecede entegre yarı iletken devrelerden sonraki donanım devrimini çağrıştırmasına rağmen, 1982 Nisan'ında kurulan Japon Institute for New Generation Computer Technology (ICOT) ağırlıkla yazılım ve bilgisayar mimarisi sorunlarıyla uğraştı. İnsana yakın bir etkileşim yeteneğiyle, örneğin dil giriş-çıkışıyla daha kolay kullanılabilecek bir bilgisayarın hayalleri süslemesine rağmen, Japonların kendi anlayışlarına göre bu yakın hedef değildi.

Ortaya bir "Parallel Inference Machine" çıktı. Japonların bu görkemli aleti mantıksal çıkarsamalar yapmak için 512 işlemci kullanıyor. Bu hızlı çıkarsama yapan alete görevleri Japonca değil, paralel bilgisayarlar için mantıksal bir programlama dilinde veriliyor.

Bugün normal vergi ödeyen bir vatandaşın boşa atış olarak değerlendirebileceği bir şey, seksenli yılların başında batılı bilim adamlarını hareketlendirdi: İngiltere'de devlet tarafından bir Pamuk Prenses uykusuna yatırılmış olan yapay zeka araştırması 350 milyon pound ile uykusundan uyandırıldı. Almanya'da ise yapay zeka ağırlık noktası teşviği kapsamında 1993'e kadar yarım milyar mark kasalardan aktı.

Yapay zekaya sahip bilgisayarlara, saf ya da puslu mantıkla uğraşmaktan ziyade mucitlerinin tümüyle normal gündelik yaşamı zorluk çıkarıyor. Bilgisayarlar bugün biçimsel betimlemelerden yola çıkarak insanlar tarafından yazılan programlardan daha verimli çalışan yazılım üretmeye başladılar. Ancak dondurmanın kılıftan nasıl yendiği onlar için kapalı bir kutu.

Makine zekası avının sürdüğü öteki alanlarda da Delphi raporu insanı gerçeğe döndüren bir bilanço sunuyor: "Ne hızlılık,etkililik ve esneklikle ilgili olarak ne de hata toleransı ele alındığında resim işleme ve tanıma, dil işleme ya da robot yönetimi uygulamaları insani yeteneklere yaklaşabiliyor." Sönük geçen bir devreden sonra uzmanlar tam da robotbilime daha aydınlık zamanlar kehane-

AKILLI SÖZLÜK

Gündelik yaşam hakkında bilgimizi bilgisayarın hazmedebileceği lokmalara ayrıştırmak ve anlamlı ilişkiler içersinde örgütlemek - işte Cyc projesinin hedefi. Eğer bir kere olsun bir bardak sütün masanın üzerinde nasıl durduğundan şüphelye düşerseniz, yanıtı Cyc'den [encyclopedia'dan türetilmiş] alabilirsiniz: Basaşağı değil, dik durur. Bu bilgi, annemizin memesinden bu yana bu sıvı besine alışık olan bizlerden çok bilgisayarlar için sansasyonel.

Örneği olmayan proje:

Ağaçların çoğunlukla dışarda yetişdiği ve bir olunun artık canlı hale gelemeyeceği bilgisini bir parça yazılım nereden alacaktır? Birisi ona bunları söylemek zorunda. 1984'den beri Amerikalı araştırmacılar Douglas Lenat yönetiminde sağlıklı insan aklının ansiklopedisini kurmaya çalışıyorlar. Cyc artık ticari aşamaya geliyor. Bu yıl bitmeden Teksaslı geliştirici firma Cycorp Cyc'in bir kesitini ticari olmayan kullanıma sunmak istiyor. Gündelik yaşam için önemli olguları içeren bilgi bankası onbinlerce kavram kullanıyor ve 400.000'den fazla kaydı kapsıyor.

Bilgisayarlar kullanıcılarının girişlerini daha iyi anlamak için Cyc'i kullanabilirler. Ya da tam tersi. Bilgisayarın çoktan bildiği şeyi, kullanıcının girmesi gerekmez.

Örnek olarak bir resim veri bankasında arama yapmayı alabiliriz: "Korkmuş insan" kavramı böylece "Asker tüfekle bir kadına nişan alıyor" betimlemesiyle yerleştirilmiş bir fotografa bağlanabilir. Çünkü "Tüfekler yaşamı tehdit eder" ve "Tehdit edilen insanlar korku duyar" kayıtları sorulan soru ile veri bankası arasındaki köprüyü kurmaya yetecektir.

Konum meselesi: Bilgi depolarının doğuştan bir hatası, burada Dali'nin resminde olduğu gibi, aynı bilginin bağlama göre farklı bir yorumunun olabileceğidir.

Sınırsız büyüme:

Bilgi deposu gelecekte daha da büyüyecek. Cycorp gelecek yıl onu Cyc uzmanlarına dönüştürmeye hazırlanıyor. Böylece her bir uzmanın ortak bir bilgi çekirdeği dışında coğrafya, politika ve ekonomi gibi farklı alanları kapsaması planlanıyor.

Dev veri dağarcıklarına sahip olan World-Wide Web'e de bağlanılacak. Filmler hakkında küçük sohbetler yapmak için Cyc gelecekte Web-sayfalarına bağlanacak.

Bunun için Cycorp WWW'deki sayfaları Cyc'in perspektifinden kendininkiler gibi gösterecek çeviri modülleri geliştirmek istiyor.

Böylelikle Cyc ihtiyaç halinde gereken bilgileri, sözkonusu olan ister oyuncu isimleri, borsa fiyatları isterse de CIA World Factbook olsun, Internet'ten tedarik edebilir.

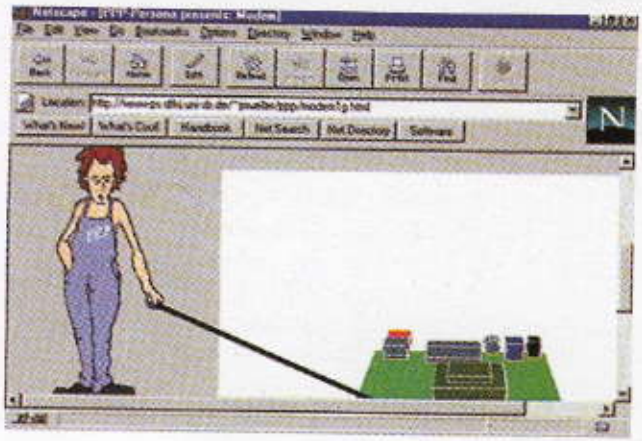

Ağda ısmarlama bilgiler: Zeki sistem PPP Persona kullanıcısının ihtiyacı olan bilgileri biraraya topluyor.

tinde bulunuyor: "Robotbilimde yapay zeka payı gerçekten de henüz pek yüksek değil" diye tasdik ediyor Wolfgang Bibel. "Ama robotbilim gelecek yıllarda devasa ilerleyecek."

Yaklaşık yirmi yıl önce robotbilim hayalcisi Moravec'in teneke arkadaşları daha çaresiz bir biçimde laboratuvarda dolaşıyor ve yere düşüyorlardı. On yıl sonra onun robotları, sonar aletleri ve kamera gözler üzerinden aldıkları sinyaller yardımıyla hiç olmazsa iki boyutlu çevre haritaları oluşturabiliyorlardı. Ancak eğer makinelerin özerk hareket etmesi gerekiyorsa, bu yetmiyor. "Hatasızca yönlerini bulmak için, robotların çevrelerinin üç boyutlu bir resmine ihtiyaçları var" diyor Moravec.

Daimler Benz AG'nin verdiği görevle bu yapay zeka uzmanı 1996'nın başından beri Berlin'de üç boyutlu "Evidence Grid"in bir prototipi üzerinde çalışıyor. Bu ızgara ağ çevre hakkında milyonlarca veri ile besleniyor. Moravec'in 3-D-iletken sistemi bir sinyal vericileri kombinasyonuyla çalışıyor: stereoskopik kameralar, lazer ışınlayıcılar ve robot hareketi sırasında bilgi toplayan temas sensorları. Risc-Workstation Sparc 20 aldığı her ölçümde değerleri ızgaraya aktarıyor. Bundan sürekli tamamlanan ve robotun istenen uygulamalarıyla bağlantılandırılabilen bir 3-D harita oluşuyor.

40 YIL SONRA İNSAN KADAR ZEKİ

Moravec'in bilgisayarı bugün 100 Mips'i (saniyede bir milyon talimat) başarıyor. Yeni kitabı "Mind Age"de yaptığı hesaplamalara göre zekası bir sürüngeninkine denk düşen bir robotun bunun on misli hesaplama performansına ihtiyacı var. Moravec'e göre 2010 yılında bu noktaya ulaşılmış olacak. On yıl sonra da robotlar bir milyon Mips ile primatların seviyesine ulaşmış olacak. Homo Sapiens'in mantıksal düşünmesine Moravec'e göre robotlar saniyede 30 bilyon talimatla 2040 yılında denk olacak.

Robot "Cog" şimdiden uzmanlar arasında türünün en zekilerinden biri olarak kabul ediliyor. MIT'in yapay zeka laboratuvarındaki uzmanlar insani algılama ve hareket akışı için onu örnek alıyor. Adını "Cognition"-bilgilenmeden alıyor.Elektronik olarak taklit edilmiş göz, kulak ve kollarla donatılmış olan "Cog" bir Neurocomputer-beyin yardımıyla yolunu bulacak. Bacakları yok, bunun yerine dünyayı dönen video kamera gözleriyle araştırıyor. Koluyla bir parça tahtayı nasıl becerikli bir biçimde kaldırabileceğini bir kez anlarsa, bunu kaydediyor.

Robot altı aks üzerinde bedeninin üst bölümünü hareket ettirebiliyor. "Cog" boyundan büyük bir işe kalkıştığında, sensorları alarma geçecek. "Ona bir yorgunluk habercisi takacağız" diyor MIT profesörü Rodney A. Brooks.

St. Augustin'deki GMD enformasyon tekniği araştırma merkezinde geliştirilen robotların dayanıklılığa ihtiyaçları var. Tekerlekli araçların kanal sisteminde işlerini görmeleri gerekiyor. Kameralarla ve özel aletlerle yeraltındaki labirentlerde geziniyorlar.

Kanal işçilerinin önceden biline-

CRC BİLGİSAYAR VE İLETİŞİM MALZEMELERİ LTD.ŞTİ
TEL : 212. 275 8340 PBX
FAX: 212. 267 1284

21.
YUZYILIN
SEÇIMI

SPRING COMPUTER

ORTAK ÖZELLİKLER :
• 8 MB SIMM • 1GB HDD
• 1 MB SVGA KART • 1.44 FDD
• 0.28 NI/LR SVGA RENKLİ MONİTÖR • MINI TOWER KASA
• Q TÜRKÇE KLAVYE (WIN'95 UYUMLU)

PENTIUM 100	865 $
PENTIUM 120	960 $
PENTIUM 133	1,100 $
PENTIUM 150	1,280 $
PENTIUM 166	1,550 $
MULTIMEDIA (P.100)	1,100 $

DİĞER FARKLI ÖDEMELER İÇİN LÜTFEN BİZİ ARAYINIZ.

CRC BİLGİSAYAR VE İLETİŞİM MALZEMELERİ SAN.TİC.LTD.ŞTİ.

CRC MERKEZ : (212). 275 8340 PBX
CRC KADIKÖY : (216). 336 5088
CRC BURSA : (224). 224 7737
CRC İZMİR : (232). 484 4031
CRC ADANA : (322). 457 5544

Kaplumbağalar, Yılanlar & Co.

Artık robotlar cansıkıcı teneke kutulardan ibaret değil. İşlerinin ne olduğuna göre, onlara sağlam zırhlar, küçücük sensörler ya da uzun kollar takılıyor.

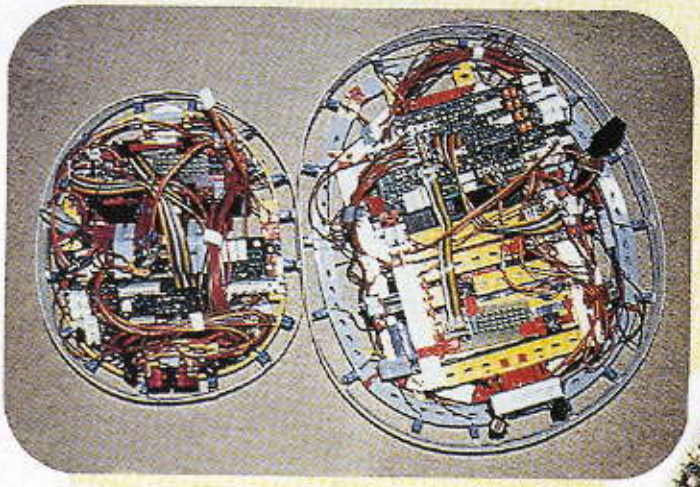

Sensor kemer üzerinden iletişim: Kerstin Dautenhahn'ın robotları kaplumbağalar gibi görünüyor ve "sosyal yaşam" alıştırması yapıyor.

Yılan her deliğe giriyor: Birçok uzvuyla GMD'nin robot yılanı çok kıvrak. Sürüngen kanalizasyon sisteminde geziniyor.

Tutucu kolla hareket alıştırması yapmak: MIT'in "Cog, The Robot"u ne yapması gerektiğinin farkına varıyor ve gelecek sefer aynı hatayı yapmıyor.

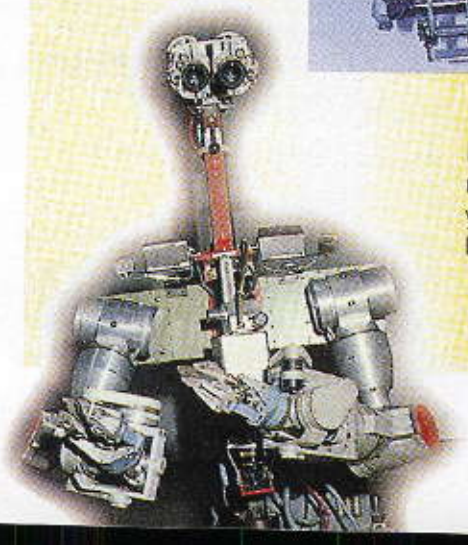

Kamera gözler her şeyi kaydediyor: Hans Moravec'in robotları video kayıtlar yardımıyla çevrelerinin üç boyutlu haritasını çiziyor.

mez işlerle de başa çıkabilmeleri için, GMD uzmanları onları yapay zeka ile besliyor: "Açık program yapısına ihtiyacımız var, çünkü robotlar esnek davranmak zorunda" diyor geliştirici Joachim Herzberg. Yazılımın programcı tarafından tanımlanmış sınırları yok, aksine sürekli yeni şeyler öğreniyor. Tekerlekli araçlar bir engelle karşılaştıklarında bu bilgiyi depoluyor ve gelecek sefer ona çarpmıyorlar.

Temizlik arabaları metrelerce yükseklikteki kuyular ya da diyagonal olarak yerleştirilmiş gider borularıyla karşılaştıklarında, işten vazgeçmek zorunda kalıyorlar. Bu yüzden kendilerine yardımcı veriliyor: Aynı şekide bir GMD projesi olan robot yılan onlara etrafı kolaçan ederken eşlik edecek. Yılan henüz kablo üzerinden idare bilgisayarına bağlı. Planlanan ise onu yapay zeka temelinde özerk hareket ettirmek.

İki metrelik yılanın ilk prototiplerinden biri GMD'nin test alanında hareket ediyor. 1997 sonunda geliştirilmesi bitmiş ve alıcı olarak bir işletme bulunmuş olacak. Sensorlar tarafından idare edilen sürüngenin yelpazesi çok geniş. "Yılanlar çökmüş binalarda ya da hastalık bulaştırıcı mekanlarda arama ordusu olarak kullanılabilir" diye betimliyor GMD enformatikçisi Karl-Ludwig Paap kullanım planlarını.

Robotlar birlikte çalışacaksa, bunun önkoşulu sosyal etkileşimdir. "Robotlar bir işi en optimal şekilde nasıl bölüşebileceklerini kararlaştırabilir" şeklinde hayalini açıklıyor Kerstin Dautenhahn. Bu kadın biyolog 1996 İlkbaharı'ndan beri Brüksel Özgür Üniversitesi'nde (VUB) yapay zeka laboratuvarında bilgisayarların birlikteliğini araştırıyor. EU tarafından finanse edilen projede robotlar "sosyal yaşam" talimi yapıyor: Sensor kemerler üzerinden robotlar birbiriyle ilişki kuruyor, yararlı davranışı taklit ediyor ve yararsız eylemleri taklit etmeyi ise engelliyorlar. Günün birinde robotlar insanlarla ya da yazılımla da iletişim kuracak. VUB'de bilgisayar bilimleri profesörü

olan Luc Steels, robotlara yerleştirdiği dil tanıma ve işleme sistemleriyle deneyler yapıyor.

İnsanlarla iletişim Saarbrücken'deki Alman Yapay Zeka Araştırma Merkezi'ndeki bir bilim adamları takımını da ilgilendiriyor. Federal Alman Araştırma Bakanlığı'nın teşvik ettiği yapay zeka uzmanları veri ağında öğrenebilir bir konuşma partneri geliştiriyorlar. Bilgi vermek için Internet'te Cartoon-Figürü "PPP Persona" biçiminde bekleyen sistemin adı "Personal Plan-Based Presenter" (PPP). Multimedyal prezentasyon sistemi ismarlama olacak: Kullanıcının ihtiyacına göre PPP Persona ona resim ve ses olarak uygun bilgileri verecek, olay akışlarını gösterecek ve teknik bağlamları açıklayacak. "Şimdiye kadar insan kullanım kılavuzlarına uyum sağlamak zorundaydı, gelecekte bu tersine işleyecek" diye açıklıyor PPP-proje grubundan Thomas Rist hedeflerini.

KULLANIM KILAVUZU OKUYUCUSUNA UYUM SAĞLAYACAK

Sistem kullanıcının kendisine sorduğu sorular vasıtasıyla onun profilini çıkarıyor. Bundan sonra ağla birbirine bağlanmış veri bankalarından metinler arıyor ve bunları bir prezentasyon bağlamında bağlantılandırıyor.

Gelecekte PPP Persona, dil işleme sayesinde farklı dillerde erişilebilir olacak ve soruları yanıtlayacak.

Günün birinde PPP örneğin kullanıcı Internet'te surf yaparken onun planlarının farkına varacak. Bu bilgi sayesinde PPP Web-sayfalarından ve veri bankalarından doğru bilgileri biraraya getirecek. Thomas Rist: "Önceleri robotların kahveyi getirmesi gibi bir hayal vardı. Bugün ise veri sağlayan yazılım ajanları geliştiriliyor."

Yazılım ajanı teknik olarak veri ağında bir tür hizmet eden zihin: Verilerinin parçalarını kendinde taşıyan hareketli bir program. Hareketli, çünkü bir makinedeki görevini kesip Internet üzerinden başka bir bilgisayara aktarılabiliyor. Orada yazılım görevine devam ediyor.

Bu tip ajanlardan robotların kısıtlı dünyalarındaki yönelim problemlerine bakılmaksızın yararlanılabilir. MIT'te "Word of mouth"a güveniliyor, yani diğer kullanıcıların dolaysız gözlenmesi tekniğine. Hangi Web sörfçülerinin hangi tercihleri var? Belirli sayfalara ya da sunumlara hangi sıklıkta tıklıyorlar? Yazılım ajanı bunlardan kullanıcı profillerini çıkarıyor ve kendi kullanıcısını bu tüketim çekmecelerinden birine yerleştiriyor. Merak konularına ilişkin sorular açıklığa kavuşturulduğunda, veri avcısı benzerlik ilkesine göre bilimsel metinler ya da yemek tarifleri topluyor.

Örneğin Firefly müzik istekleri konusunda uzmanlaşmış bir ajan. Ağda "efendisi" için, benzer tercihleri olan diğer kullanıcıların daha önce tıkladığı her şeyin peşine düşüyor. Aynı zamanda toplayıcının öğrenme yeteneği de var: "Sistemi ne kadar çok kişi kullanırsa, Firefly o kadar kurnaz hale geliyor" diye açıklamada bulunuyor MIT'teki "Autonomous Agents Group"un kadın müdürü Pattie Maes.

Bir insan sinirsel bir ağla nasıl arama yaparsa, Cambridge Neurodynamics tarafından geliştirilen bir yazılım olan Autonomy onu simule ediyor. Uygun konu metinlerini analiz ederek konuyla haşır neşir oluyor. Autonomy tek tek sözcüklerin sıklığından ve cümledeki yerlerinden yola çıkarak hangi kavramların önemli olduğunu belirliyor. Ondan sonra Internet'i tarıyor ve bulduğu dokümanları elde edilmiş "bilgiyle" karşılaştırıyor.

Makinelerin özerk etkinlikte bulunabilecekleri olasılığı endişeli eleştirmenler yaratıyor. "Makineden ajanların inşasında bir hedef de, insan davranışının hedef ve kıstaslarına dair kararı daima ilgili kullanıcılara bırakmak olmalı" diye talepleri özetliyor. Günter Hellbardt, Sanayi Odası VDE/VDI etik çalışma grubu müdürü.

Bu konuda bilimkurgu yazarı Isaac Asimov, daha 1950'de kuramlarla uğraşmak yerine, pratik chipuçları verdi. "I, Robot" adlı romanında robotlar için koyduğu üç emir şöyle:

1. Bir robot hiçbir insani varlığı yaralayamaz ya da ona zarar gelmesine seyirci kalamaz.

2. Bir robot bir insan tarafından verilen emirlere uymalıdır. Bunun istisnası bir emrin bir numaralı kuralla çelişmesi durumudur.

3. Bir numaralı ya da iki numaralı kuralla çatışmadığı sürece bir robot varlığını korumalıdır.

CHIP, robot araştırmacısı Moravec'le görüştü

"Zaman gelecek, insan gereksizleşecek"

CHIP:Şu sıralar robotlar kolay görevleri bile hatasız bir biçimde tamamlayamıyorlar. Ne zaman onlara güvenebileceğiz?

Moravec: Bu sorunların yüzde 99'u beş sene içinde ortadan kalkmış olacak. Üstelik robotlar ucuzlayacak ve insanlar onlara daha iddialı işler yükleyecek.

CHIP : O zaman insanlar işini kaybetmek korkusuyla karşı karşıya mı kalacak?

Moravec: Bugün bile bilgisayarlar daha önce insanların binbir zahmetle hallettikleri işleri yıldırım hızıyla görüyorlar. O zaman firmalar tamamen otomatize olacak. 40 yıl içinde artık kimse insan çalıştırmayacak, çünkü robotların daha ucuz ve daha iyi yapmadığı hiçbir iş kalmayacak. Her alanda bizi geçecekler.

"İnsanın taklidi orijinalinden çok daha iyi olacak."

CHIP : Böyle bir toplumda insanın yeri ne olacak?

Moravec: Öncelikle yaşamın tadını tam olarak çıkaracaklar, çünkü işleri çalışkan makineler görecek. Benim hayalim şu: İçinde artık yalnızca robotların çalıştığı işletmelerden tek tip vergi alınacak. Vergi gelirleri sosyal gelir olarak insanlara dağıtılacak. Onlar da bu paradan robot firmalarının ürünlerinin ve hizmetlerinin karşılığını ödeyecek. Zamanla insanlar gereksiz hale gelecek, çünkü robotlar özerk olarak varlıklarını sürdürebilecek.

CHIP : Bilimkurgu filmlerinde çok kere oynanan bir korku sahnesi günün birinde robotların yaratıcılarını ortadan kaldırdıkları şeklinde.

Moravec: Bunu kesinlikle yapacaklar. Ama ben bunu hiç de korkunç bulmuyorum. Bu, bir sonraki ve daha güçlü nesil olarak ebeveynlerini bir yana iten çocuklardaki gibi doğal bir gelişme. Ama biz yavaş yavaş ortadan kalktığımızın farkına bile varmayacağız. Robotlar bizi hafızalarında saklayacak ve biz bir tür simülasyon olarak varlığımızı sürdüreceğiz.

CHIP : Bir toplumun var olabilmesi için manevi değerler de gerekiyor. Robotlar zekalarına paralel olarak kendilerine özel bir kültürel kimlik de geliştirecekler mi?

Moravec: Bizim bugün kültürel ve toplumsal değer olarak önem verdiğimiz şeyler robotların geliştirdiği şeyler karşısında Taş Devri insanının kültürü gibi kalacak. Bu bağlamda nasıl bir zenginlik oluşacağı bizim tasavvur gücümüzün ötesinde.

CHIP : Duygular insanları diğer canlılardan ayırır. Bu durum robotlarda nasıl?

Moravec: Birbirlerinden gerçekten hoşlanmak zorundalar. Sosyal ilişkiler yaşamsal öneme sahiptir, bunlar işbirliğini teşvik eder. Böylelikle örneğin bir kerasinde birinin onlara yardım ettiğini hatırlayacaklar ve bir sonraki sefere ona yardımcı olacaklar. Bu duruma uymayan yalnız kalacak. Bu tip sosyal davranış modellerine robotlar da sahip olacak. Ama çok daha zeki oldukları için, duygusal yaşamları da bizimkinden çok daha zengin olacak.

CHIP : Bu sanki robotların daha iyi insanlar olacağı anlamına geliyor.

Moravec: Mümkündür. Robotlar insanları mükemmel bir biçimde taklit edebilecek. Bazı insanlar o zaman en iyi dostunu robotlar arasından seçecek. Bunun sebebi taklidin orijinalinden çok daha iyi olması olacak.

CHIP : Yani gelecekte gerçekten iyi robot ahbaplar mı olacak?

Moravec: Tasavvur etmesi çok güç biliyorum. Bugünkü makineler henüz bir sinek kadar aptalca davranıyor. Ve birçokları için bir örümcekle arkadaşlık etmek saçma bir şey. Ama bu durum robotlar insandan daha zeki duruma gelince değişecek.

CHIP : İnsanlarla robotlar arasında karışık evlilikler de olacak mı?

Moravec: Teknik olarak bu yönde de bazı şeyler inşa etmek mutlaka mümkün olacak. Gerisi kişisel tercihlere kalmış. Ancak bir zaman sonra insan zaten gereksiz hale gelmiş olacak, çünkü gerçek toplumu robotlar oluşturacak. O zaman insanların kimle ne yaptıkları hiç farketmez.

CHIP : Bilgisayarlar durmadan küçülüyor. Robotlar da mikrochip büyüklüğüne kadar küçülecek mi?

Moravec: Bu gerçekten eski moda bir şey olurdu. Zaman, mekan ve madde fiziğinin kendisi robotlar tarafından manipüle edilecek, öyle ki onlar en optimal biçimde var olacaklar. O zaman var olacak şey, belki de madde olarak algılanamayacak. Mekanın kendisi düşünen bir medyuma dönüşecek.

CHIP : Yalnızca robotların daha iyi bir dünya yaratabileceklerine inandığınıza göre negatif bir dünya görüşünüzün olduğundan söz edebilir miyiz?

Moravec: Tam tersine. Benim için dünyanın teknolojik gelişmesi olabilecek en heyecan verici şey. Ben bununla kendimi çok güçlü bir biçimde özdeşleştiriyorum. Böylece robot dünyası benim için pozitif bir olanak. Başkaları bu olanak karşısında kendilerini rahatsız hissediyor ve geleneksel davranış biçimlerine sarılıyor. Birçokları ancak gerçekten sevimli robot kişilikleriyle karşılaştıktan sonra ikna olacak.

Sanal Gerçeklikte Sıkışıklık Yok!..

80.000 futbol meraklısı ilk kez yeni bir stadyuma akın ettiğinde, her şey hesaplanmış olmak zorunda. IBM, 1998 Dünya Futbol Şampiyonası'nın gerçekleştirileceği Stade de France için kapsamlı bir kitle simülasyon programı geliştirerek bu türün ilk örneğini oluşturdu.

1998 Dünya Futbol Şampiyonası ile birlikte Paris yakınlarındaki Stade de France kullanıma açılacak. Gerçi bu şampiyona yalnızca dört hafta sürecek ve topun peşinden aynı anda sadece 22 futbolcu koşacak, ancak tribünlerde 80.000 kadar seyirci olacak..

Gelecekte ünlenecek olan stadyum henüz bir inşaat alanı, yalnızca kağıt üzerinde ve bilgisayarda bitmiş durumda. Ama binlerce kişiden oluşan seyirci kitlesi çoktan orada. Yığınlar halinde 120 girişten geçerek tribünlere akın ediyor. Dünyanın önemli kişilikleri VIP sıralarına yerleştiriliyor ve basın temsilcileri yerlerine geçiriliyor. Şimdi de oyuncular sahaya çıkıyor. Doğal olarak bunların hepsi sanal olarak cereyan ediyor.

Ekrandaki bu gösteri gerçekten de bir parça yapay gerçeklik ve bu türde projeye eşlik eden kitle simülasyonlarının ilki. Yapımcısı ise IBM Fransa. Kendisine verilen görev gerçek zamanda kompleks bir yapıda büyük, coşkulu bir kalabalığı simüle etmeye yardımcı olacak bir sistem geliştirmekti. Buna göre daha inşa edilen yapının tasarım aşamasında insan akınlarını ve onların davranışlarını analiz etmek olanaklı olmalıydı. Ayrıca sağlık ve güvenlik kuruluşlarını ihtiyaç duyulan yerlere yerleştirmek ve ziyaretçilere mümkün olduğunca konfor ve hareket serbestliği sağlamak gerekiyordu. Bunların yanısıra müdahale olanaklarını ve etkilerini daha iyi tahmin etmek ve giriş kontrollerini ya da tabela yerleşimini iyileştirmek mümkün olabilirdi.

Eğilimlerin tanıtıldığı Imagina Fuarı'nda IBM, geçen ilkbaharda Monte Carlo'da projeyi ilk kez kamuoyuna sundu. Bu tanıtım çok etkileyiciydi.

Üç boyutlu sanal çevre olarak stadyum yüksek ayrıntı çözünürlüğü ve gerçeğe yakın ışık ve gölge dağılımı sayesinde ekranda da gerçeğe yakın görünüyor. Kıpkırmızı ve zayıf olan ziyaretçiler ise daha çok karıncaları andırıyor. Olayda hayranlık uyandıran şey ise şu: Ekran önündeki izleyici bir kartal gibi stadyumun herhangi bir yeri üzerinde uçabiliyor, ya da herhangi sanal bir taraftarın bakış açısını üstlenebiliyor.

Bunun ardında yatan sistem IBM SP/2 tipinde büyük bir bilgisayar ve bilgisayar grafiğindeki üç boyutlu modelle simüle edilen kitle arasında uyum sağlayan bir yazılım (3DIX). Kartal uçuşunun yönetimi için IBM yeni türde sanal bir kamera kullanıyor. İzleyici bunu pembe bir plastik kamera olarak stadyumun iki boyutlu planı üzerinde dolaştırıyor. Kameranın tam pozisyonunu mıknatıs sensörlar belirliyor. "Sistemimizle gurur duyuyoruz" diyor IBM'in VR menajeri Andrew Knox. Gelecekte bu simülasyon, havaalanları, resmi binalar ve alışveriş merkezlerinin tasarımında da kullanılacak.

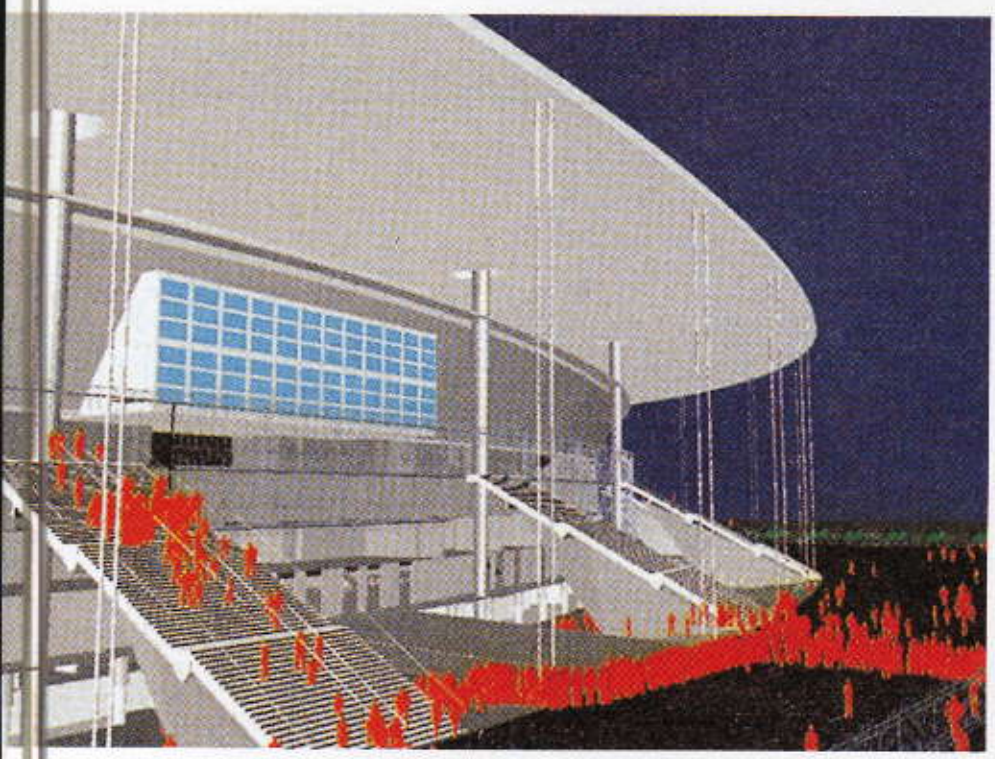

Sanal Stade de France'da 80.000 yapay futbol hayranı düzenli bir biçimde yerini alıyor. Simülasyonun tıkanıklıkları engellemesi gerekiyor.

Akım Altında...

PC'leri ağla birbirine bağlamak için onları fişe takmak yetmez. Yoksa yeter mi? Yeni bir teknikle akım kablosu üzerinden bilgi alışverişini yapabilmek olanaklı hale geliyor.

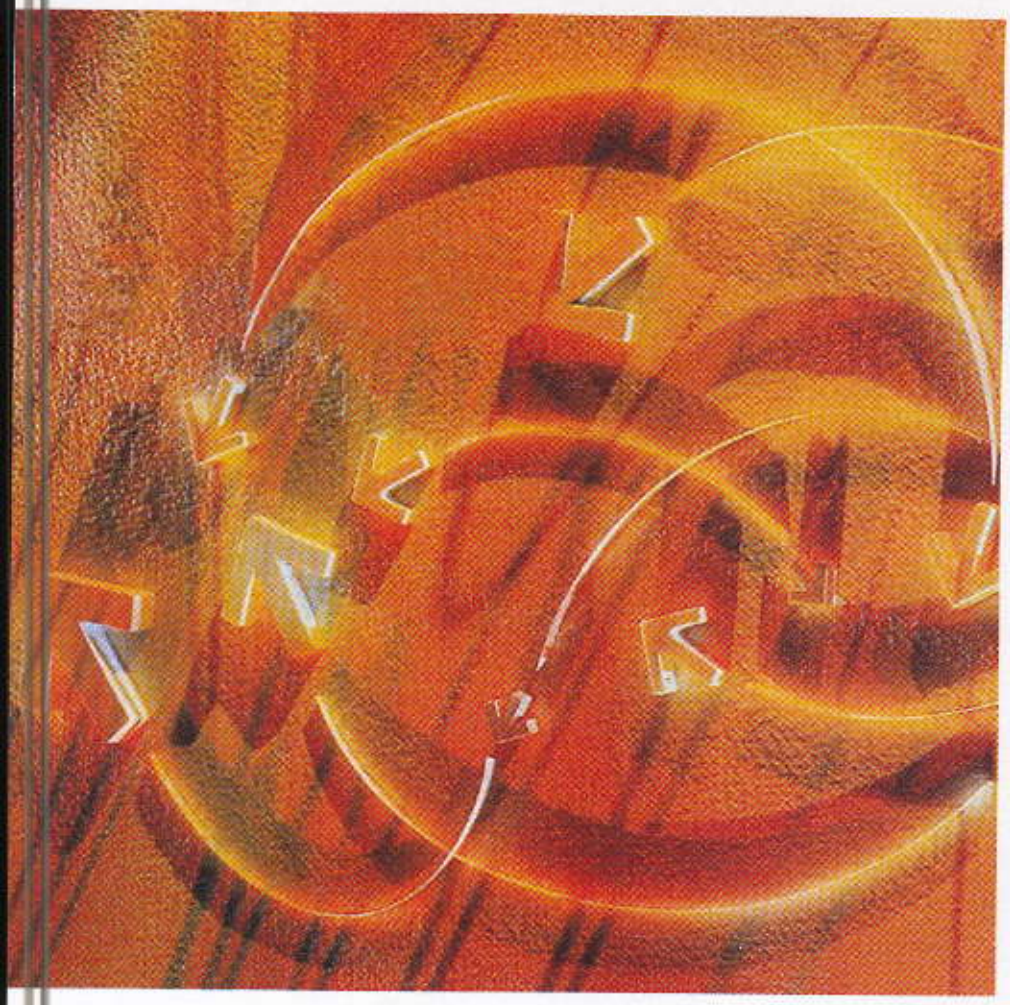

Eğer hatlar mevcutsa, bilgi transferi için yeni kablolar çekmek niye? Bunun cevabı elektrik kablolarının ön planda enerji ulaşımından sorumlu olmalarıdır, yoksa bilgi transferinden değil. Bu yüzden onların cam elyafı ya da koaksial kablolarla rekabet etmesi beklenemez. Yine de ağ uzmanı Novell elektrik kablosundaki bilgi seyahati için saniyede 1,5 ila 2 Mb transfer oranı vaadediyor. Bundan hata düzeltimi için eksiltmeler yapılması gerekse bile, karşısında Modem ya da ISDN bağlantıları çok yavaş kalıyor.

Henüz ayrıntılarda somutlaştırılmamış olan "Powerline" tekniği bunu olanaklı kılacak. Bu teknik Netware-ağların zeki aletler üzerine bir genişletilmesi olan Novell Embedded System Technology'yi (NEST) temel alıyor. NEST-aletleri donanım olarak Netware-Client'ları gibi davranıyor. Uygulamaların yelpazesi ev işinde yönetim ve kontrol görevlerinden uzaktan yönetime kadar bir alanı kapsıyor. Örneğin uluslarası gaz ve elektrik firması olan Utilicorp United, büro ve evlerde enerji tüketimini idare etmek için Novell-tekniğini kullanıyor.

Bu teknik , aynen radyo ya da kablolu televizyonda olduğu gibi şebekedeki akım frekansına bilgi elçisi olan bir sinyalin eklenmesi yoluyla gerçekleşiyor. Yöntem, genel olarak bir vericinin bir alıcıyla bağlantılı olması yerine, birçok iletişim partneri aynı anda etkin olduğunda karmaşıklaşıyor. Bu yüzden hangi bilgilerin kimin için olduğunu ve sıranın kimde ve nasıl olduğunu belirleyecek bir protokole ihtiyaç var.

ALTERNATİF TEKNİKLER

Transfer oranı konusunda ise daha az iddialı yaklaşımlar geliştirilmiş durumda: IBM'in ev işleri için kontrol ve yönetim sistemi yaklaşık saniyede 5 Kb tutturuyor. Miktar bu amaç için yeterli. Yönetim yazılımı ve PC-adaptör kartı dışında "Arigo Home Automation System" zeki bir zaman ayarlı şalterle kıyaslanabilecek istasyonları kapsıyor. Bu sensör, aktör ve kontrol elemanları şebeke hattı ile birlikte transfer medyumu olarak bu tip 32000 istasyonun işletilebileceği bir ağ oluşturuyor.

"Zeki" evlerin oluşturulabilmesi için rekabet eden bir sistem daha var. Bu sistem eviçi bilgisayar ağı oluşturma konusunda yeni yollar açabilir: Siemens'in Home Electronic System (HES)'ı kendine özel bir Touchscreen idare konsoluyla çalışıyor.

Ancak bu sistem bilgi alışverişini akım hattı üzerinden değil, aksine bu iş için özel olarak geliştirilmiş ayrı bir yapıtaşı üzerinden gerçekleştiriyor. Siemens'in Instabus'ı merkezi Brüksel'de bulunan ve 1990'daki kuruluşundan bu yana binalar için evrensel bir kurulum için veriyolu geliştiren European Installation Bus Association'ın (EIBA) kurallarına uyuyor. 1995 Ilkbaharı'ndan beri de yeni yapılacak binalarda bu veriyolunu da planlamak için bir DIN tavsiyesi var.

HEYECANLI GELECEK

Gelecekte PC'ler yalnızca 220 voltluk fişe takmak suretiyle bodrumdaki yazıcıya bağlanabilecek ya da sınırlı transfere sahip ağlar kurulabilecek. Hatta akım şebekesinin en azından kısa menzilde Modem ve ISDN-kartlarının yerine geçeceği ve gelecekte PC'ye akım sağlamanın yanısıra elektronik postayı da ileteceği sanılıyor.

Avrupa'nın Multimedia Merkezi: İngiltere

İngiltere'de Multimedia alanında büyük bir patlama yaşanıyor. Ve kanal kıyısındaki kaplıcalar kenti Brighton bilgisayar kültürünün bir merkezi haline geliyor.

İngilizler ona "Küçük Londra" diyorlar. Gerçekten de dünyaca ünlü kaplıcalar kenti Brighton büyük bir şehrin avantajlarını kırsal bir yörenin güzelliğiyle birleştiriyor. İngiliz kanal kıyısında 150.000 sakini olan kent, tiyatrolar, müzeler ve öğrenci meyhaneleriyle dolu. Hatta burada Moğol stilinde bir saray da bulunuyor. Öte yandan da Byte meraklıları kaplıcalar kentini fethetmiş durumda. Sayısız Hi-Tech firması Londra'ya bir saat uzaklıktaki kenti yaratıcı Multimedia etkinlikleri için merkez olarak belirlemiş bulunuyor.

Daha on yıl önce Epic Multimedia Group buraya gelmiş. O zamanlar Video-training kurslarıyla işe başlayan firma, bugün Avrupa'nın en başarılı Multimedia işletmesi haline gelmiş durumda. 150 kişi 60 Multimedia projesinde aynı anda çalışıyor: Oyunlar, kurslar, CD-ROM'da, CD-I'da ve Internet için firma veritabanları...

Brighton'a birkaç kilometre uzaklıktaki University of Sussex Multimedia işini hızlandırıyor. Burada Bit&Byte teknolojisinin teori ve pratiği öğretiliyor: Öğretim planında hem CD-ROM, World-Wide Web ve Internet, hem de Illustrator ve Adobe Photoshop gibi bilgisayar programları var. University of Middlesex de "Design for Interactive Media" nitelemesi ile benzer bir kurs sunuyor.

MULTIMEDİA İŞLERİ DEĞERİNİ BULUYOR

İngiltere'nin Multimedia kursları yalnızca popüler değil, aynı zamanda yetişmiş eleman da sağlıyor. Büyük Britanya, Avrupa'nın en önemli Multimedia merkezlerinden biri haline gelmiş durumda.

"Ancak bu işte gerçekten geçerli olan şey deneyim" diyor Londra'dan Multimedia tasarımcısı 25 yaşındaki Lucy Wills. Onun gibi Multimedia işletmesi Zone'da Allrounder olarak çalışan ve Dorling Kindersley yayınevi için sanal mekanlar tasarlayan biri yalnızca bilgisayar programları üzerinde hakimiyeti olmakla yetinemez. Eksantrik film üreticilerinin iddialı çizerler, kendine özgü mimarlar ve içine kapanık bilgisayar hastalarıyla birlikte çalışabilmeleri için ekiple çalışma yeteneğinin olması da gerekir. Ayrıca tüm çalışanlar kendi verilerinin yönetiminde çok sıkı disiplin sahibi olmak zorundalar. Epic'te bir günde Barclays Bank'te olduğundan daha fazla bilgi transferi yapılıyor.

Multimedia firması Epic'in 150 dijital uzmanı End-Game adlı oyunu tasarlamış.

İngiliz Multimedia yapımcıları arasında en büyükler yayıncılar da yer almakta. Dorling Kindersley'in özel bir Multimedia bölümü var, Penguin yayınevi de aynı şekilde bir bölüm oluşturmuş durumda. Ancak Multimedia sektörünün büyük bölümü 50 kişiden az insan çalıştıran firmalardan oluşuyor. "Çoğu Multimedia firması Almanya'dakilerden daha küçük ve daha esnek" diyor Epic'in Marketing müdürü Alan Lawson.

Buna bir örnek Zone. 10 çalışanı olmasına rağmen Multimedia işinde bir dev: Coca-Cola, MTV, Emi, Tower Records ve Sony Music, CD-ROM'larını ve Internet uygulamalarını ona ısmarlıyor.

Yeni bir iş arayan birine sektörü tanıyanlar Londra'nın gece hayatına karışmasını salık veriyorlar: Geceyarısından sonra diskotekler İngiliz Krallığı'nın Hi-Tech öncülerinin buluşma yerine dönüşüyor. "Torture Garden"da ve "Ministry of Sound"da video perdeleri üzerinde bilgisayar animasyonları oynuyor, yan odalarda ise Sony'nin Playstation'ları bekliyor.

Bu tip Cyberpunk partilerinde sabah saatlerine doğru iş borsası kızışıyor ve belirleyici ilişkiler kuruluyor.

Ofisim

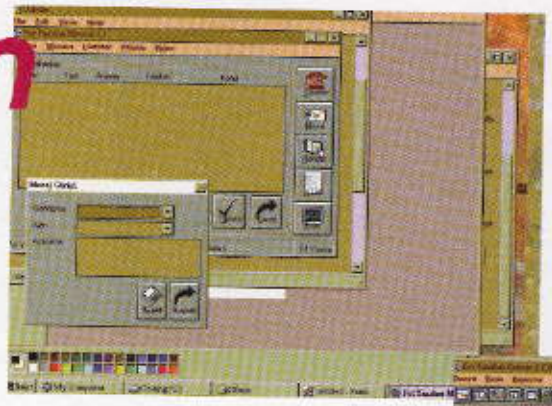

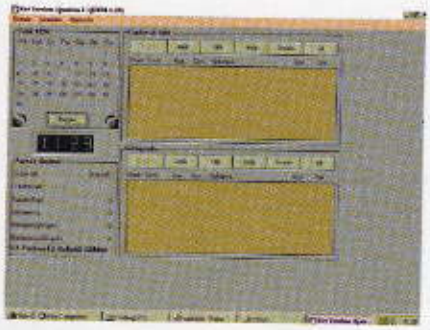

Küçük şirket sekreterleri için yeni ve çok kullanışlı bir program. Tümüyle Türkçe. 5.21 Mb yer kaplayan, adres defterim, kasa, sekreter masası gibi bölümlerden oluşan ve bütün bölümlerin birbirleriyle bağlantılı olduğu programda "adres defterim" bölümüne şirket bilgileri girildiği zaman; otomatik olarak genel döküm, adres listesi, mektup ve kargo etiketi, telefon fihristi gibi dökümanlar da bulunmakta. Ayrıca Microsoft Word ve Excel bağlantılı olarak da çalışan bu bölüm, veri gönderip veri alabilmekte. Yazılan bilgileri dosyalayabilmek, istenilen bilgilere kolaylıkla ulaşabilmek de programın bir başka özelliği. Programın bir diğer özelliği ise girilen bilgiler doğrultusunda otomatik telefon çevrilebilmesi.

Çok amaçlı ajandası ise işleri takip etme konusunda yardımcı olmakta. Dilerseniz işlerinizi önem veya tarih sırasına koyup, arzu ettiğiniz takdirde de sesli ve görüntülü uyarılardan da yararlanabilirsiniz. Ayrıca haftalık çalışma programı , günlük ve genel liste olarak bilgilerinizi alabilirsiniz...

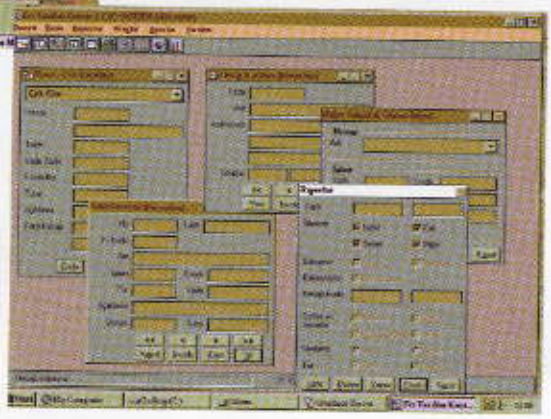

"Kasam" bölümünde her türlü nakit, çek-senet, ödeme ve alacakların takibi, hesap takipleri, günlük işlemler, yapılabildiği gibi genel takiplerinizi de yapabilirsiniz. Dilerseniz kira, su , eletrik, vergi , telefon gibi ödemelerinizi sesli ve görüntülü uyarılarla hatırlayabilirsiniz.

"Masam" bölümünde ise kasadan, adres defterinden, ajandadan veriler alınabilmekte ve iş girişleri, telesekreter, telefon rehberi, mesaj girişleri, not defteri gibi fonksiyonlara ulaşılabilmekte.Bütün bu bölümler birbirleriyle bağlantılı olarak çalıştığından sadece bir yere gireceğiniz bilgiler, her bölüme de otomatik olarak kayıt ediliyor.

Üretici Firma : FET Bilgisayar Yazılım ve Danışmanlık San. Tic. Ltd. Şti.
Tel : (0.212) 266 42 50
Faks : (0.212) 266 42 35
BBS : (0.212) 288 91 74
Fiyatı : 9.900.000 TL. + KDV.

EOS IV

İlk versiyonu Bilişim '94 Fuarı kapsamında sunulan PC Show '94 sergisinde "Beğenmeyen Kullanmasın" sloganıyla 95 karşılığında piyasaya sunulan ürünün geçtiğimiz ay EOS IV adı altında 4. versiyonu çıktı. AutoCAD R12 ve R13 için destek yazılımı olan EOS IV, hem MS - DOS 3.1, hem de Windows 3.1 ve Windows '95 platformlarında çalışmakta. MS - DOS kullanan AutoCAD kullanıcıları için "Install", Windows kullanan AutoCAD kullanıcıları için de "Setup" programlarına sahip. EOS IV'da, ayrıca komut kısaltmaları ve ayarlar gibi fonksiyonları içeren özelleştirme komutları, sembol kütüphanesi, otomatik ölçülendirme ve yazı değiştirme gibi modüller bulunmakta.

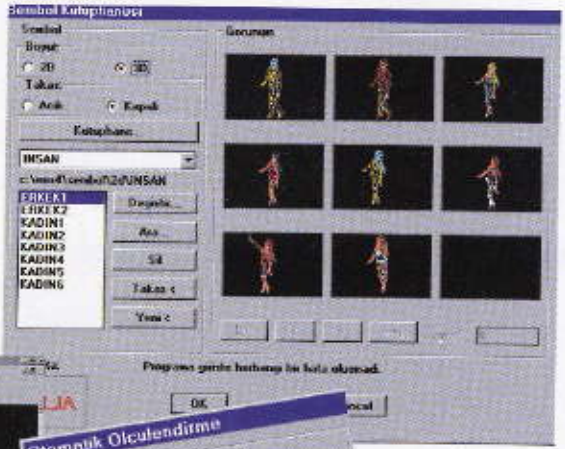

Üretici firma :
TALIA Bilgisayar Destek ve Yazılım Ltd. Şti.
Tel : (0.212) 275 72 74 (dahili 1 - 2)
Fiyatı : 49 $

Multitrack Digital Audio Software

Uzun yıllardan beri bilgisayarlara audio iş istasyonları üreten Digidesign'dan yeni bir ürün, SESSION SOFTWARE. Bağımsız olarak veya hobi olarak müzikle uğraşanlara yönelik program, mükemmel bir kalitede kayıt ve miksaj imkanı sağlıyor.Eğer istenirse AVI dosyalarının üzerine de eklenerek sesli görüntü elde etmek mümkün olabiliyor..

Çok kolay bir kayıt sistemine sahip Session Software, Automedia III kartıyla kullanıldığında kayıt sırasında monitörde bire bir görüntü alınabiliyor.Session Software;

- Cakewalk Music Software's Cakewalk Pro Audio(tm)
- Steinberg's Cubase Audio(tm)
- Passport's Master Tracks Pro(tm)

Midi dizinleriyle bütünleşebiliyor. Dosyaların orjinallerine dokunmadan, istediğiniz değişikliği yapıp bunları istediğiniz isimlerle kayıt edebilirsiniz veya dilediğiniz birkaç dosyayı birbirine ekleyip yeni bir dosya olarak da kayıt etmeniz mümkün. Miksaj sırasında, Session Software' in özelliği olan otomatik hafıza " Remember" yaptığınız her değişikliği hafızada tutar ve size istediğiniz zaman hatırlanır. Ses ve görüntü miksajında ise program "Breakpoint" ayarlamasını otomatik olarak kendisi yapıyor.

Eğer isterseniz bunu manuel olarak parametrik değerler vererek de yapabiliyorsunuz. "Automatic data" yapılan bütün değişiklikleri hafızaya alıp, daha sonra istediğiniz bir dosyaya aktarabiliyor. Daha sonra bunları profesyonel standartlara geçirmek de mümkün olabiliyor. Bütün bu verilerle bir Midi veya Avi dosyası da yaratılabiliyor. Yaptığınız dosyaları Multimedia prodüksiyonlarında kullanılan standart Avi dosyaları ile kullanabilir veya Session Software'in dijital video dosyaları ile birleştirebilirsiniz . Yapılan dosyaları ses veya müzik efektleri ile senkronize olarak adım-adım (step by step) kaydedebilir ve bunları kayıt esnasında parametrik değerler vererek dilediğiniz gibi anında değiştirebilir veya Auto-synchronization ile de otomatik olarak yaptırabilirsiniz . Dilerseniz birkaç dosyanın beğendiğiniz bölümlerini alıp, birleştirebilir veya bunlara yenilerini de ekliyebilirsiniz .

Ses ve görüntüsü oldukça kaliteli olan Session Software de kendi müziğinizi yaparken geniş enstrüman seçeneklerinden yararlanmanız veya dilediğiniz dosyanın içindeki müzik enstrümanlarıyla istediğiniz gibi oynamanız ya da değiştirmeniz de mümkün. Sekiz kanallı gerçek zamanlı EQ'ı da isterseniz otomatik, isterseniz manuel olarak kullanabiliyorsunuz .

Üretici firma : Compel Ltd.
Tel : (0212)224 32 01
Fiyatı : 295$

Sistem gereksinmeleri:

- Digidesign Automedia III PCI Card
- Pentium Bilgisayar 75 MHz veya daha büyük bir Free PCI Slot'u destekleyen Plug & Play
- 8 MB RAM (16 MB'a yükseltilmesi tavsiye ediliyor.)
- SVGA monitör ve kart, 256 renk çözünürlü grafik (Avi video playback için 64 k tavsiye ediliyor)
- MS - DOS 6.0 ve Windows 3.1 veya Windows 95

Özellikleri :

- 4 yollu kayıt, 8 yollu simultane playback
- Otomatik dijital miksaj
- Ses ve görüntüde otomatik grafik
- Dijital parametrik EQ
- AVI olarak birlikte gösterim
- Bütün MIDI dosyalarını tanıma
- Digidesign'in Automedia III kartı ile çalışır

ERDEMİR MÜHENDİSLİK SUNAR

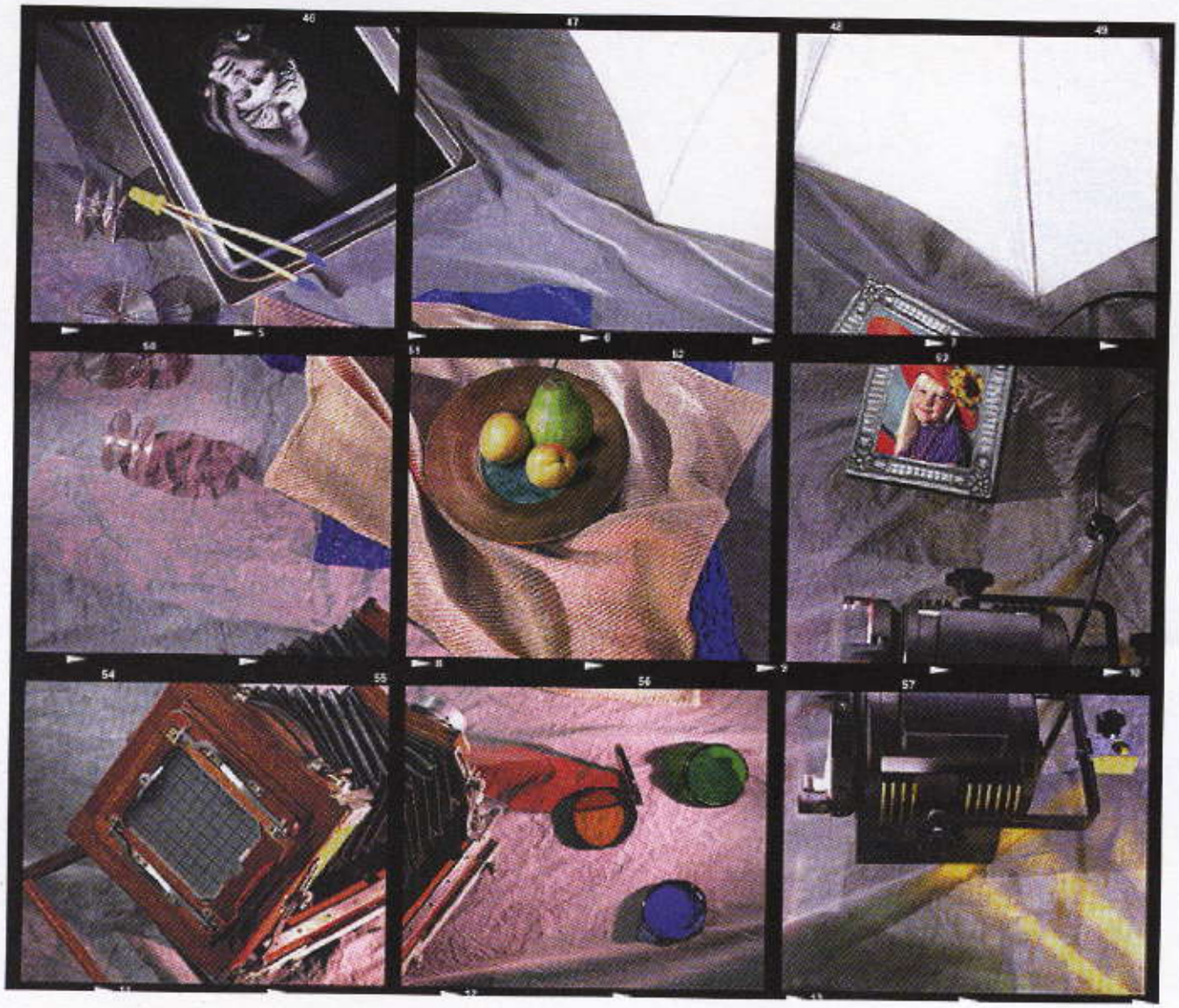

Sizi Dijital Video Kurtaracak

Çokluortam histerisinin kollarına kendinizi bıraktığınızda, eğer günümüz standartlarını es geçip alay konusu olmak istemiyorsanız ve kaçınılmaz sonu ne kadar geciktirmeye çalışırsanız çalışın, gideceğiniz yer eninde

Sizi , elinizde bir video kasetle bilgisayarın karşısında şaşkın şaşkın bakınırken bulmalarını istemiyorsanız tek bir çıkış yolu olduğunu bilin: dijital video.

Kamerayla onca oyun ve eğlenceden sonra, ekipman, oyuncular, senaryo ve yönetim adlı azaplara da katlanıp, soluğu evde aldınız. Muhtemelen bir Handy-cam'in (tahminen VHS-C, v8 ya da çok şanslıysanız SVHS-C ve Hi-8) içindeki materyali bir an önce sabit diske atıp orada kurgulamak isteyeceksiniz. Ya da istemek durumundasınız.

Sahip olmanız gereken minimum bilgisayar donanımı, ortalama bir Pentium işlemci, hızlı ve büyük bir sabit disk (mümkünse SCSI) ve de en önemlisi, bir adet MJPEG sıkıştırma özelliğine sahip video yakalama kartı olarak özetlenebilir. Aslına bakarsanız tüm uygulamalar Windows ortamında çalışacağından, daha az takas dosyası için daha fazla bellek gerektiği konusunu da gözardı etmemeli.

Başlamadan önce, video kasetleriniz, kameranız ve gerekli bağlantı kabloları ile bilgisayarın başına oturmanız gerekecek. Eğer kameranız görece daha gelişmiş bir amatör standart olan SVHS-C ya da Hi8 ise bir S-Video çıkışına sahip olacaktır. S-Video görüntü kaybını minimuma indiren küçük, basit ama çok yararlı bir kablo. Kabloyu temin için İstanbul'da acılar içinde dolaşacaksınız ve sinema-tv konularına adanmış bir elektronikçide bu kabloyu yaptıracaksınız. Diğer şehirlerdekilerin acıları biraz daha uzun sürecek.

Video yakalama kartlarının çoğu

kompozitin yanısıra bu standartı destekledikleri için SVHS bağlantıdan şaşmamalı. Sadece VHS-C ya da 8 mm kamerası olanlarınız kompozit bağlantıyla yetinmek durumundalar.

Ses girişi ise genellikle ses kartı üzerinden yapılır. Video yakalama programı, buradan ses girişini kontrol eder. Bazı pahalı video yakalama kartları ses girişini de halletmişler ama bunların fiyatlarının diğerlerine nazaran çok daha pahalı olduğunu söylemek dahi abes olacak.

Burada bir chipucu verelim. Eğer video yakalamayı başardıysanız ama ses yakalayamadıysanız, programınızın ses yakalama özelliğini açtığınızdan emin olmanın yanısıra bir de Windows'un Media Tool'larına göz atın. Çünkü bir takım ses kartları dolaysız olarak buradan kontrol ediliyor ve Input'lar sıfır olarak (no incoming sound) ayarlanmış olabiliyor.

Şimdi sisteminizi yakalama deneyimi için hazırlamalıyız. Video yakalama programını çalıştırın ve Video for Windows için ayarlayın. Genellikle bu program VidCap ve VidEdit olacaktır ama daha şanslı olanlarımızın bundle'larından daha gelişmiş ve yarı profesyonel programların Light edisyonları da çıkabilir. Her neyse, şimdi Capture dosyanıza bir isim verin (ör: yakala.avi) ve uzunluğunu da 80Mb gibi bir şey seçin.

80Mb gibi bir meblağ genellikle parçalara bölünerek (fragmante olmuş bir şekilde) saklanacağından, şu anın, sabit diskinizi defragmante etmek için uygun bir zaman olduğu söylenebilir. Bu dosyayı tek bir blok olarak elde etmek suretiyle, daha hızlı ve daha Smooth (düz) bir yakalama gerçekleştirirsiniz ve gereksiz Frame (çizgi) kaybını da savuşturursunuz.

Bu videoyu kullanma amacınızın çokluortam olduğunu düşünerek çözünürlüğün en fazla 320x240 olması gerektiğini söylemek mümkün. Renk derinliği ise şimdilik 24 bit (16 milyon renk) olarak kalabilir. Sonradan bir dijital kurgu programında nasıl olsa bu Avi'yi render edeceğiz. Fps yani saniyede kaç kare oynayacağını ise 15 olarak belirleyin.

Bu arada size akıllıca bir tavsiye. Daha video kamera ile çekim aşamasındayken dikkat etmeniz gereken bir nokta, kamerayı çok fazla dolaştırmadığınız planlar çekmeniz. Sabit kamera çekimleri daha az dinamik olabilir ama sürekli değişen arkaplandan ötürü videonuzu sayısallaştırırken çok daha fazla sıkıştırabileceğinizi unutmayın. Yine unutmayın ki, kamera hareketleri, video ya da sinemada dinamizm sağlamanın birkaç yolundan sadece biri. Siz diğerlerine, yani oyuncular yoluyla ve kurgu yoluyla sağlanan dinamizme ağırlık verin. Bu sonuncusunu Adobe Premier ya da benzerleri size sağlayacak.

Ses konusuna da kısaca değinmekte fayda var. Elinizde 11 kHz mono ses içeren 10 dakikalık bir video olduğunu farzedelim. Bunun sabit diskte tutacağı yer diyelim ki 100 K olsun. Eğer sesi stereo yaparsak büyüklük 200 K'ya çıkacaktır. Sesi 22 kHz yaparsak 400 K, CD kalitesinde yaparsak ise 800 K olacaktır. Görülüyor ki, sesin frekansı ve mono-stereo olması, büyüklüğü, her seferinde ikiye katlıyor. Çokluortam için optimum çözüm 22 kHz Mono olmalı.

Video yakalama işlemini yaptıysanız, dikkat etmeniz gereken bir nokta kayıt esnasında hiç Drop olup olmadığı. Bu size %15'e kadar Frame kaybettirebileceği için, amacınıza uygun olarak buna katlanabilir ya da yakalama işlemini tekrar edebilirsiniz.

Yakalanmış videoların sıkıştırılması işlemini kurguyu yapacağımız Post-production aşamasına bırakıp, eldeki video yakalama kartlarına kısa bir bakış atmakta yarar var

ERDEMİR MÜHENDİSLİK SUNAR

grafik animasyon

non - linear editing

hard-disk camera

ERDEMİR MÜHENDİSLİK'te birbirini tamamlayan ve komple bir çözüm sunan bu ürünlerin tamamını bulabilirsiniz.

ERDEMİR MÜHENDİSLİK
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Birlik Sokak Yücel Apt. 10/11 80600 1.Levent İstanbul
Tel/Faks : 212-278 01 07 (Pbx)

REVEAL VIDEO ARTIST

250 dolar civarındaki fiyatıyla en sevilen kart bu. VHS standartı olan 320x240 çözünürlükte ve saniyede 25 kare yakalama özelliğine sahip bir 16 bit MJPEG kartı. S-video giriş ve çıkışları ve Bundle'dan çıkan sempatik programlarıyla (Ulead Morph Editor ve Ulead Video Studio gibi) en ekonomik çözümlerden biri.

SPE CRUNCHIT

TV kalitesinde 768x576 ve 25 fps (Pal standartı) ile çok güçlü bir kart. 24 bit renk derinliği ve S-Video ve kompozit giriş ve çıkışları var. Oldukça pahalı olan bu kartın handikapı ise iyi Windows sürücülerine rağmen bundle edilmiş programların zayıflığı. En son versiyonlarda sadece Video Maestro çıkıyordu.

CREATIVE LABS RT300

Birkaç yıl önce teknoloji harikası sayılan Intel i750 video işlemci kullanan tek kart. Maksimum çözünürlük 320'ye 240. Fps ise güçlü bir sayı olan 30. RT300 bir S-Videonun yanısıra 3 tane de kompozit giriş içeriyor. Zayıf yanı ise maalesef video çıkışı olmaması. Ama burada sözkonusu olan çokluortam uygulamaları üretmek iken, bunu bir handikap olarak düşünmemeli. Bundle yazılım ise çok güçlü bir uygulama olan, türünün en iyisi Adobe Premier. Biraz tuzlu fiyatına rağmen CD-Rom'da çokluortam uygulaması geliştiren herkes bu kartı bir kere gözden geçirmeli.

MiroVIDEO DC1

768x576 yakalama yapabiliyor ama 25fps'ye 16 milyon renkte erişmeyi başaramıyor. Bunun üstesinden 16 bit renk derinliği veya çok daha pahalı bir kart olan DC 20 ile gelebilirsiniz. Ya da 384x288 çözünürlükle yetinerek (evet evet!) 24 bit renk derinliğinden vazgeçmezsiniz. Kartın S-Video ve kompozit çıkışları var. Yanında gelen Adobe Premier, Asymetrix 3d/fx ve Adobe Photoshop ise inanılmaz teklifler.

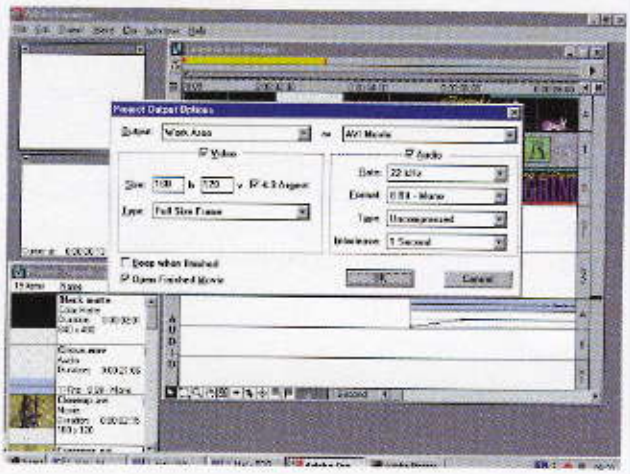

POST PRODUCTION

Dijital video kurgusu yapmanın en iyi yanlarından biri, değişik mekanlarda çekim yaptıktan sonra bu planları sorunsuzca birleştirerek istediğiniz etkiyi elde etmeniz. Öte yandan 10 saniyelik küçük bir Avi sözkonusu ise en fazla 1 kere başka bir sahneye kesme yapmanız gerekecek.

Dijital kurgu paketlerinin birçoğu, sürüyle küçük video parçasını araya geçiş efektleri koyarak dinamik bir şekide kurgulamanızı ve bitmiş halini yeni bir video dosyası olarak sabit diske saklamamızı sağlar. Örneğin Premiere bu alanda efsane olmuş bir yazılımdır.

Eğer 3d ya da 2d animasyonlarımız söz konusu olduğunda bunların kurgusu dijital kurgu ile kusursuz bir şekilde yapılacaktır. Canlı çekimlerde ise Chroma Key olarak bilinen (sinemada Travelling Matte) tekniği kullanarak Superman gibi bir şehrin üzerinde ya da uzayda uçmamız bile mümkün. Normalde bunu mavi bir arkaplan önünde çekimler yaparak elde ederler. Oysa biz arka planı tek bir hareketle atabilir ve iki ayrı videoyu yine tek bir tuşa basarak üst üste bindirebiliriz.

Phantasmagoria, Rebel Assault 2 ya da Wing Commander 4, dijital kurgu olmadan nasıl üretilirdi sizce?

Sonuçta tüm bu uçuşan düşünceleri ve görüntüleri alıp tek bir Avi yapacaksınız. Bunu çokluortam için kullanacağınıza göre bugün standart olan (MPC2) 4x CD-Rom sürücülerin veri transfer hızını göz önüne almak durumundasınız. Bu da şimdilik 600 K/s ile sınırlı olacağınız anlamına geliyor.

Bir kaç sayısal video işleme paketine birlikte göz atalım.

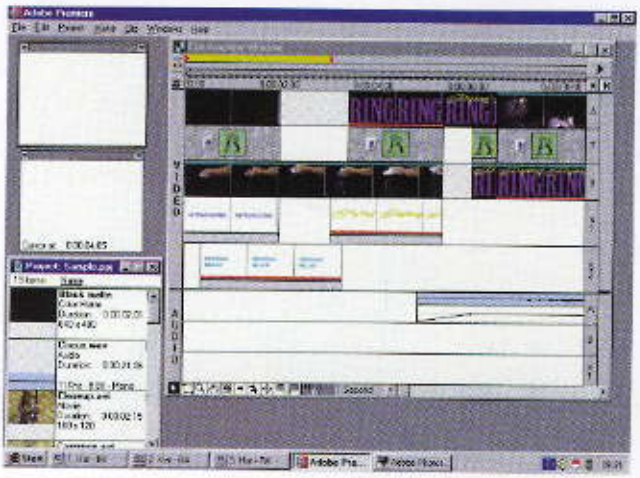

ADOBE PREMIERE 4.0

Üst düzey video prodüksiyon kontrolleri ve özellikleri yüzünden sayısal kurgu ile neredeyse eş anlamlı olmuş bir program.

Başlangıç olarak hangi tip AVI'lerle çalışacağınız, bunun bir prezantasyon mu yoksa off-line VHS ya da on-line NTSC mi olduğu gibi detaylı bilgileri bile girebiliyorsunuz. Böylece ince ayarlarla çok uğraşmadan hazır

bir Template kullanma imkanı getirilmiş.

Programla çalışırken, diğer tüm benzer programların baştan beri neyi taklit etmeye çalıştığını görüyorsunuz. Video penceresinde yüzlerce video parçasını tutabilir. Buradan alıp kesip biçebilir ve inanılmaz geçiş efektleri ile birleştirebilirsiniz. Program, Photoshop ile tam bir uyum ve birliktelik ile çalışıyor. Aynı Photoshop'taki gibi onlarca efekt, geçiş efektlerinden ayrı olarak emrinizde. Örneğin görüntüye Blur atabilir, alt yazı koyabilir, ters yüz edebilir veya tersten oynatabilirsiniz. Kai Power Tools'un da desteklediği Premiere çokluortam geliştirirken olmazsa olmaz bir paket.

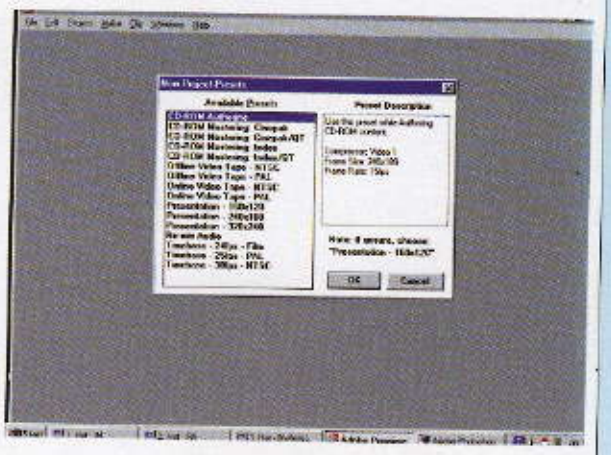

ANIMATOR STUDIO

Premiere benzeri olmasa da 24 bit 2D animasyonlar yaratmak için, Photoshop uyumlu Plug-in'leriyle

beraber epey popüler bir Windows 95 yazılımı. Animasyon bantları ve dosyaları Scriptor sayesinde kurgulanabiliyor. Üst üste bindirilen hareketli arkaplanlar ve sprite özelliklerini de başka herhangi bir programda bulmak epey zor. Sonucu bir AVI olarak kaydedebildiğiniz mükemmel bir program. Bir zorunluluk.

DIGITAL VIDEO PRODUCER 3.5

Çokluortamda ucuz ve şaşırtıcı çözümler üreten Asymetrix'in Premiere'e cevabı. Ev kullanımı için rakibinden çok daha fazla kolaylıklar içeriyor... Sürükle - bırak özellikleri sayesinde, sadece 12 tane olsa da şirin geçiş efektleriyle gönlünüzü fethedecek. Hem de birçok Asymetrix ürünü gibi çoğu Bundle'da onunla karşılaşmak mümkün. El altında bulundurun.

JARGON - Ne Nedir?

24 bit: True Color olarak bilinen, 16.7 Milyon renk derinliği. İnsan gözü için gerçek doğadakinden neredeyse farksız bir spektrum oluşturuyor.

AVI: Audio Video Interleave - Microsoft'un resmi dijital video standartı. Görüntü kareleri ve sesin aynı anda birbiriyle senkronize bir şekilde oynatılmasını sağlıyor.

Codec: Compression-Decompression. Video'yu sıkıştırmak ve geri açmaya yarayan tüm algoritmaların genel adı. Eğer kullanılmasaydı, PC'de sayısal video bir rüya olarak kalacaktı.

fps: Frames per second - Saniyedeki kare sayısı. Video'nun hangi hızda çalıştığının ifadesi. PC'de 15, tv'de 25 ve sinemada 24 olarak geçer.

Kompozit Video: TV'lerde kullanılan türden bir giriş-çıkış sinyali. Adını, ses ve RGB görüntü sinyallerinin biribirine karışmış bir şekilde iletilmesinden alıyor. S-Video ile karşılaştırıldığında epey içler acısı bir standart.

M-JPEG: Moving JPEG. Normal resimleri 24 bit sıkıştıran JPEG'in aynısı. Ama bu kez hareketli görüntüler sözkonusu. Bunu becermenin tek yolu da, donanımdan geçiyor. Bir donanım çözümü.

QuickTime: Apple'ın AVI'si. Daha kaliteli ve yeni geliştirilmekte olan standartı ile gelecek sene içinde PC'leri de ele geçireceğe benziyor.

S-Video: Hi8 ve SVHS-C kamera ve videolar için çok yüksek kaliteli bir giriş çıkış standartı. Ses ve görüntü sinyalleri ayrı kanallardan gidiyor.

Çağdaş Koçyiğit

ERDEMİR MÜHENDİSLİK SUNAR

CIPRICO

SiliconGraphics, Sun, Apple Kullanıcılarının Dikkatine !..

Ciprico Disk Arrays for Film and Video Applications

- Real-time playback and uncompressed storage
- Format independent; supports YUV, NTSC/PAL, and film formats
- You can work with 4:2:2 or RGBA uncompressed images
- Built-in redundancy features provides continuous operation to keep production schedules on-track
- Special features for SGI systems
- Both SCSI and Fibre Channel arrays are available with transfer rates from 20 MB/s, to 40 MB/s, and even 100 MB/s
- Provides from a few minutes to hours, from a few gigabytes to terabytes, uncompressed storage
- Ciprico's disk arrays use RAID-3 technology
- Disk drives are all hot-swappable,
- Special versions of disk arrays designed to optimize performance of SGI computers
- Ciprico also offers custom-designed adapter cards for many SGI models.

OTHER FIELDS, WHERE YOU CAN USE CIPRICO DISK ARRAYS:

- ELECTRONIC PUBLISHING AND DIGITAL PREPRESS APPLICATIONS
- MEDICAL APPLICATIONS
- SATELLITE TELEMETRY AND REMOTE SENSING

CIPRICO'S NEW 6700 AND 6900 SERIES

High Speed RAID Disk Arrays in Electronic Publishing and Digital Prepress Applications,

In digital presses or computer-to plate devices, the major limitation is the speed at which data can be retrieved from the hard disk. Likewise, in an OPI (Open Prepress Interface) solution, writing and retrieving data from the server is the most common bottleneck. Ciprico offers RAID disk arrays designed around the SCSI-2, UltraSCSI (SCSI-3) and Fibre Channel specifications. Ciprico products are available with burst data transfer rates ranging from 20 to 100 MB/second, per array.

Large storage capacity

The elimination of film in the prepress workflow, printing a job from a digital press or managing a job through a prepress server, working with digital color images generates tremendous data files, easily reaching 200 MB or more. Several jobs are queued at the same time, storage requirements can reach hundreds of gigabytes!
Ciprico's disk arrays solve the storage capacity issue by offering disk arrays with capacities from 4 to 40 GB per array. Multiple arrays can be combined for even larger capacity.

ERDEMİR MÜHENDİSLİK

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Birlik Sokak Yücel Apt. 10/11 80600 1.Levent İstanbul
Tel/Faks : 212-278 01 07 (Pbx)

Internet, Intranet ve CAD...

Firmaların tasarımlarını bilgi olarak diğer departmanlarına Intranet/Internet ağı ile gönderebilme istekleri en önde gelen ihtiyaç. Buna sıradan Internet kullanıcılarının da üreticilerin ürün tasarımlarını görme/bilme istekleri eklenecek olursa Internet ağı üzerinde CAD yeni bir alan olmaya başladı denilebilir.

Son bir yıldır Internet ülkemizde öyle moda oldu ki, kafesi dahi açıldı. Artık Cumburbaşkanı'mızın www.baba.com sayfasına ya da abbasabi, dostlarkıraahathanesi gibi adreslere rastlamak çok olağan. Buna paralel olarak birçok kişi bir modem ve telefon hattı ile eğri ya da doğru bir yerlerinden Internet'e bağlandı. Bir Web sayfasının çıldırtıcı şekilde yavaş gelmesi bile İstiklal Savaşı'ndan bu yana acı çekmeye alışmış halkımızı yıldıramadı. Bu arada Internet'e bağlanmayı yanlış anlayan bazı büyüklerimiz, "Bu böyle olmaz! Şu Internet'i biz bağlayalım da insanlarımız kötü şeyler öğrenmesin" diyerek işi bir prosedüre oturtmaya da çalıştılar. Onlar çalışadursun Internet tüm hızıyla ülkemizde yayılmaya devam ediyor ve bu tip yeniliklere en duyarlılar grubunun başında da Türklerin (gerçekten son aylarda yapılan bir araştırmada Internet hakkında en bilgili ve istekli toplumlardan biri olduğumuz yazıyordu) geldiği dikkat edilmesi gereken bir nokta.

Yukarıdaki gelişmelere paralel olarak, sektörün yayınlarında da elbetteki bir Internet patlaması oldu. Kapakta Internet, içeride Internet, hediye Internet, bir Internet'tir gidiyor. Peki gerçekte Internet nedir, Intranet nedir? Yapısal olarak getirdiği yenilikler ve avantajlar nelerdir? Internet'in uzmanlık alanlarında kullanımı nasıl olur?.. Bu soruların cevaplarından çok herhalde popülaritesinden olacak sektörel yayınlar daha çok, nasıl bağlanılır?, Internet'te seks!, Shareware sayfaları, Web adresleri gibi konular üzerinde yoğunlaştı.

Bu yazıda bir değişiklik olarak In-

Internet'in diğer ağlara göre avantajları ve CAD alanında nasıl kullanılabileceği ele alındı!..

INTERNET VE INTRANET

Internet'in ne olduğunu az çok herkes biliyor. Dünya üzerinde varolan telefon ağı yapısından faydalanarak bilgisayarları biribirine bağlama işlemi kabaca Interneti tarif edebilir. Bu ağa değişik işletim sistemine sahip olan değişik bilgisayarlar bağlanabildiği için tüm işletim sistemleri tarafından kabul edilen ve yorumlanabilen bir bağlantı protokolu olması gerekiyor. Bu protokolü içeren Netscape gibi bağlantı programları ayrı işletim sistemleri için sürümlere sahipler ve bu sayede tüm bilgisayarlar ortak bir dili konuşabiliyorlar. Intranet ise Internet'in aynısının bir firma ya da ortam içinde bulunan bilgisayarın, ortamdaki hazır telefon hattı ağından faydalanarak ek bir bağlantı yapısına gerek duymadan bağlanmasıyla oluşan ağa verilen ad. Böylece ortamdaki bilgisayarlar ve işletim sistemleri ayrı olsa bile hepsi biribirine bağlanabiliyor. Yani Mac ya da PC, Unix ya da Windows NT, Alpha iş istasyonu ya da SGI iş istasyonu farkı gözetmeksizin tüm makineleri biribirine bağlamak mümkün. Intranet'in aksine diğer ağ yapıları hem fiziki kurulmaları açısından hem de ortak kullanım protokolleri bakımından daha külfetli ve pahalı. Buraya kadar anlaşılan firma ya da herhangi bir ortamda birden fazla bilgisayarı biribirine bağlamak için Intranet seçeneği de artık ciddi olarak düşünülmesi gerekilen bir seçenek. Aynı zamanda Intranet üzerinden Internet'e bağlantı çok daha doğal.

Bu avantajların yanısıra, sözü geçen mevcut telefon hattından faydalanmak için birtakım uyarlamalar ve satınalmalar yapma gerekliliği, Internet'in hızı gibi dezavantajlar da yok değil. Yine de ortak protokolün çok yaygın olması ve tüm bilgisayarları biribirine bağlayabilmesi önemli bir avantaj.

CAD'İN KULLANILMA İMKANLARI

Büyük bir üretici firma, ürün tasarımlarını şirketin merkezi olan Kaliforniya'daki proje merkezinde gerçekleştiriyor. Üretim ise işçilik, taşıma vb. nedenlerden ayrı merkezlerde yapılıyor. Merkezde tasarlanan ürünün teknik çizimlerinin bu üretim merkezlerine ulaşımı iki yöntemle olabilir; posta ya da bir bilgisayar ağı yardımıyla. Online olması bakımından bir ağ tercih sebebidir. Gerek örnekteki gibi çokuluslu bir şirket olsun, gerekse birden fazla merkezde konumlanmış bir firma olsun ağ olarak WAN (Wide Area Network) ya da Internet kullanması gerekecektir. Yazının başında da belirtildiği gibi merkez içinde Intranet merkezler arasında ise Internet ağından faydalanmak çok daha ucuza malolacaktır. Bunun sebebi, tasarım merkezinin çizimler için kullandığı yüksek kapasiteli bilgisayarlar, pazarlamanın kullandığı ucuz PC ya da MAC'ler ve muhasebenin kullandığı çok kullanıcılı diğer sistemler gibi karma ortamlarda Intranet/Internet ağlarının ortak protokolünden dolayı sadece bir telefon kablosuyla bağlanabilmeleridir.

Bağlantı için mevcut telefon ağı kullanıldığı için kablolama maliyeti de düşünülmemeli.

Konu CAD olduğuna göre, CAD alanında bu büyük ağdan nasıl faydalanılabilir? Firmaların tasarımlarını bilgi olarak diğer depertmanlarına Intranet/Internet ağı ile gönderebilme istekleri en önde gelen ihtiyaç. Buna sıradan Internet kullanıcılarının da üreticilerin ürün tasarımlarını görme/bilme istekleri eklenecek olursa Internet ağı üzerinde CAD yeni bir alan olmaya başladı denilebilir. Netscape gibi Internet tarayıcıları HTML formatını destekleyen yazılımlar. Bu format tekst ve GIF/JPEG grafik formatlarını okuyabiliyor. CAD alanında ise ürünün teknik çizimleri ve veri yönetimi (diğer görünüşleri, ölçüleri, perspektifi, ölçeklendirilebilmesi) daha ön plandadır. Yani Internet tarayıcılarının en azından dünyaca kabul edilen bir çizim standardını (DXF ya da yepyeni bir format) okuyor olabilmeleri gerekiyor. Bu sayede herhangi bir ürünün çizimini Internet'ten görmek isteyen kullanıcı, bilgisayarının markası ne olursa olsun, o çizimin yaratıldığı programı kullanmaksızın zum, döndürme ve baskı alma gibi işlemleri gerçekleştirebilir. Bu doğrultuda geliştirilmekte olan Plug-in yazılımlar yakında Web sitelerinde yeralacak.

Internet üzerinde bir başka CAD çözümü de, CAD yazılımlarının çizimlerini VRML formatında saklayabilmeleri. Bu çözüm diğer Plug-in'lere göre çok daha pratik kullanıma sahip olacak. VRML formatında alınan çizimler, 3 boyutlu olarak döndürülebilecek, hareket ettirilebilecek ve çıktıları alınabilecek.

CAD için Internet üzerinde bir sonraki adım ise kiralık CAD yazılımları olabilir. Sürekli bir CAD yazılımı kullanmaya ihtiyacı olmayan kullanıcı, 1 günlüğüne herhangi bir CAD Web sayfasında istediği uygulamayla çizimini gerçekleştirecek ve VRML formatı ile makinesine kaydedebilecek. Böylece yasal kullanım derdi, sürücü problemleri, platformlar, eğitim gibi birçok mesele ortadan kalkabilecek. Tüm bunlar için bir iki yıl beklemek gerekebilir.

Orhan Toker
tokere@doruk.com.tr

Konuyla ilgili adres ve kaynaklar;

VRML : www.sdcs.edu/vrml
CGM Plug-in : www.intercap.com (In-Line CAD görüntüleme yazılımını ücretsiz çekebilirsiniz)
CGW Computer Graphics World (August 1996) : www.cgw.com

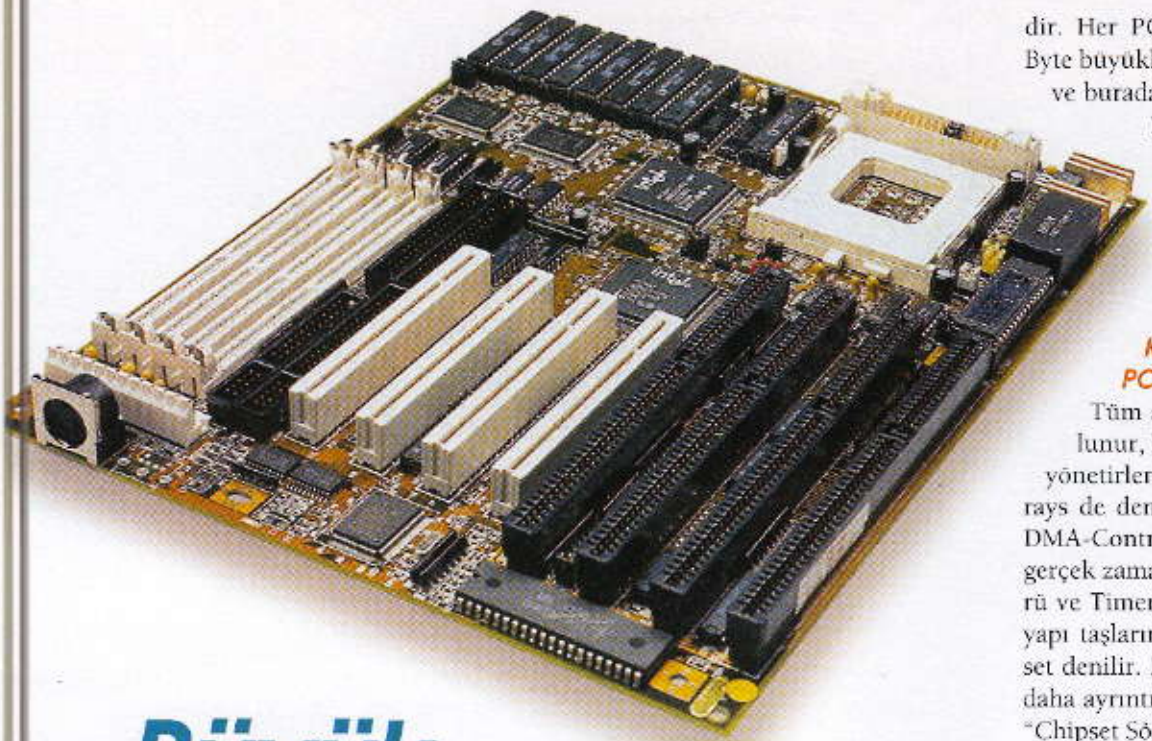

Büyük Etkili Küçük Chipler

PCI-Bus oldukça hızlı. Bunun için PC elemanlarını yönetecek ve PCI-Bus ile diğer birimler arasında iletişim vazifesi görecek yepyeni bir chipset gerekirdi. Bu yazıda chipsetlerin gerçekte neler başarabildiklerini bulacaksınız.

486'lar artık pazardan kalkmak üzere ve satılan çok az sayıdaki tüm 486'lar da, Pentium'lar gibi PCI-Bus ile donatılmış durumda. PCI (Peripheral Component Interconnect), standart 33 MHz Bus hızında saniyede 132 Mbyte'a kadar veri transfer hızına ulaşan bir sistem. Bu sistem, güncel işlemcilerin ve grafik kartı hızlandırıcısı ve sabit disk Controller'ı gibi hızlı elemanların performans kabiliyetlerini daha iyi bir şekilde birbirleriyle bağlamak için geliştirildi. Ön planda yüksek hızın yanında kullanım kolaylığı da duruyor: Plug & Play yeni gelişmelerden biri.

PCI-Bus, Vesa Local Bus'takinin aksine direkt olarak CPU'ya bağlanmamıştır, zira bir köprü aracılığıyla birbirleriyle bağlanmışlardır (CPU-Bridge). Bunun büyük bir avantajı var: İşlemci, bir PCI kartı, mesela grafik kartı ana belleğe veri yazarsa ya da ana bellekten veri okursa çalışmaya devam eder, işini aksatmaz. Aynı olay iki PCI elemanı, veri değiştokuşu yaparken da geçerli. Geleneksel ISA-Bus'ta ise bu teknik mümkün değil, çünkü işlemci ISA-Bus'u direkt olarak yönetmekte. CPU bunu için uzun hesaplama sürelerine ihtiyaç duyar.

Write-Burst-Mod'u da Pentium-CPU ile gelen başka bir yenilik: Burst modunda bir eleman, arka arkaya gelen verileri bir geçitten başka bir elemana gönderir. Her veri blokuyla hedef adresi belirtmek yerine, Burst modunda sadece başlangıçta transfere, transfer edilecek adresi bildirir. PCI kartların otomatik olarak ayarlanmasını da destekliyor; Plug & Play de bundan başka bir şey değildir. Her PCI kartı bunun için 256 Byte büyüklüğünde bir alana sahiptir ve burada Interruptlar (kesmeler), I/O ve bellek adresleri kaydedilmiştir. IRQ-Sharing de yeni bir olaydır: Birçok PCI kartı bir Interrupt'u paylaşabilirler.

KULLANIMDAKİ PCI-CHIPSETLER

Tüm ana kartlarda chipler bulunur, bunlar tek tek elemanları yönetirler. Bu chiplere -Gate Arrays de denilmekte- Bus-Controller, DMA-Controller, Klavye-Controller, gerçek zaman saati, frekans jeneratörü ve Timer de dahildir. Bu yönetim yapı taşlarının tümüne birden chipset denilir. Her bir eleman hakkında daha ayrıntılı bilgileri arka sayfadaki "Chipset Sözlüğü'nde" bulabilirsiniz.

PCI-Bus ile gelen fonksiyonları kullanmak ve idare etmek için tamamıyla yeni chipsetler gerekiyordu. Intel ve SiS ya da Opti gibi firmalar piyasaya, şimdiye kadarki ve PCI'ye özel fonksiyonları, sadece birden üçe kadar yüksek entegreli chiplere sığdıran chipsetler çıkardılar.

EN ÖNEMLİ ÜÇ ELEMAN

Modern PCI chipseti üç önemli birimden oluşuyor: Cache ve Memory-Controller, Data Buffer ve PCI-to-ISA-Bridge. Çoğu durumda bu üç fonksiyon üç chipin içine sığdırılmıştır. Çok yeni chipset çözümleri tüm fonksiyonları iki hatta tek bir chipe entegre ediyorlar.

Cache ve Memory-Controller: Bu chip, ana kart üzerindeki harici Second-Level-Cache'ı yöneten Cache-Controller'ı içerir. Cache belleği, verileri arabellekleyen çok hızlı SRAM yapı taşlarından oluşur. CPU veri talep ederse, Controller öncelikle istenilen bilgilerin [C1]Cache bellekte olup olmadıklarını kontrol eder. Cache bellekte istenilen bilgiler yoksa, işlemci daha yavaş olan DRAM bellekleriyle ya da sabit diskle yetinmek zorundadır.

PCI-Chipset'in Controller'ı Write-Trough yanında Write-back modunu da destekler. Yani Cache, sadece yavaş DRAM'dan okuduğu verileri sak-

lamaz, işlemcinin DRAM'a geri yazdığı verileri de saklar. Write-back modu böylece bilgisayarın çalışma temposunu belirgin bir şekilde arttırır.

Memory-Controller ayrıca işlemci, Cache-bellek (SRAM), ana bellek (DRAM) ve PCI-Bus arasındaki veri transferi için Bus yönetimini de düzenler. Bu nedenle yapı taşında DRAM-Controller ve PCI-Bridge (köprüsü) de bulunur, bunlar değişik Bus sistemleri arasında çevirmen görevini üstlenirler.

Data-Buffer: Chipsetteki ikinci chip, Processor-Bus, PCI-Bus ve ana bellek arasındaki veri değiş tokuşunda ara bellek vazifesi görür. Bu chip, CPU belleğe veri yazarken ya da bir PCI elemanına direkt erişim sözkonusu olduğunda, CPU'nun hiç duraklama yapmamasını ya da çok az Waitstates yapmasını sağlar. Chip, üzerinde bir ara bellek (Write-Buffer)bulundurur ve bunun kapasitesi de üreticiden üreticiye değişir. İşlemci verilerini bu ara belleğe yerleştirir ve PCI-Bus'un ya da yavaş DRAM ana belleğin bu verileri transfer etmesini beklemeden hemen çalışmaya devam edebilir. Arabellekleme performansı önemli ölçüde arttırır.

PCI-to-ISA-Bridge: Bu chip, PCI-Bus ve eski ISA-Bus arasına bir köprü yerleştirir. ISA-Bus eski kartların sistemde çalışabilmesi için gereklidir. Ayrıca her eleman (modem kartı ya da sabit disk Controller'ı) PCI-Bus'un yüksek performansından faydalanmaz. PCI-to-ISA-Bridge, hızlı, 33 MHz'lik PCI-Bus'un, kendisinden çok daha yavaş olan 8 MHz'lik ISA-Bus'la iletişimini sağlar.

PCI-to-ISA-Bridge'e ayrıca, DMA-Controller, Interrupt-Controller ve Timer gibi Input/Output fonksiyonları yerleştirilmiştir.

İŞİ KENDİNİZ ELE ALIN

Bilgisayarınızın BIOS'u üzerinden, Advanced-Chip-Setup'ta mesela Write-Buffer'la ilgili değişiklikler yapabilirsiniz. Rahatça birkaç ayar deneyin. Donanımınızda herhangi bir hasar meydana gelmeyecektir, en kötü ihtimalle bilgisayarınız kilitlenebilir. Böyle bir durumda bilgisayarınızı kapatıp tekrar açın ve ayarları eski durumuna getirin. Standart olarak BIOS'unuzda en uygun parametreler ayarlanmamışsa, doğru değerleri girerek sisteminizden en iyi şekilde faydalanabilirsiniz.

Bilgisayarınızı tekrar başlatıp, "Hit Del To Enter Setup" mesajı ya da benzer bir mesaj ekranda göründüğünde, (Del) tuşuna basın. Böylece bilgisayarınızın BIOS'una ulaşacak ve bazı ayarları değiştirebileceksiniz.

Advanced Chipset Setup bölümüne geçiş yapın. BIOS sürümüne ya da üreticisine bağlı olarak bu menü Chipset Feature Setup ya da benzer bir şey olabilir.

CPU-to-DRAM-,CPU-to-PCI- ve PCI-to-DRAM-Write-Buffer seçeneklerini, bilgisayarınızdan en yüksek verimi alabilmek için Enabled yapın.

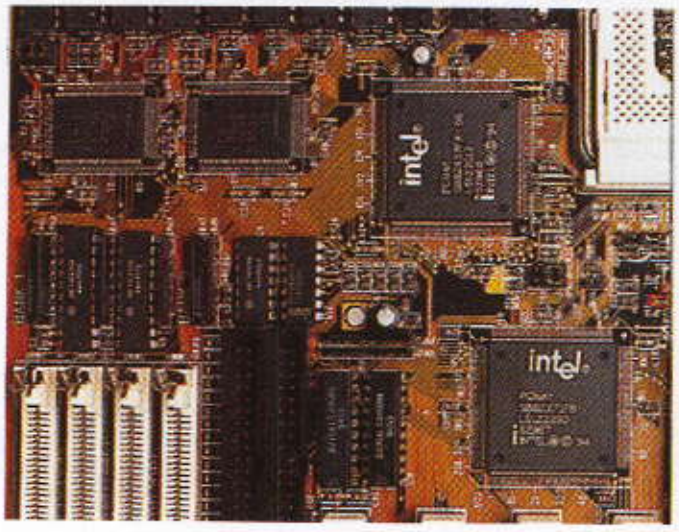

Triton chipsetini şöyle tanıyorsunuz: Alttaki, dikdötgensel chip, PCI-to-ISA-Bridge'dir:82173 FX. Bunun üzerinde Memory ve Cache-Controller bulunur:82437FX. Sol üstteki iki küçük çip Data-Path-Unit'leridir: 82438FX.

CHIPSET SÖZLÜĞÜ

Buffering: Chipset kural olarak, verileri değişik hızdaki elemanlar arasında transfer ederken arabelleklemek (Buffering) için çok hızlı bir arabelleğe sahiptir. Böylece yavaş bir elemanın, mesela ana belleğin, diğer hızlı elemanları frenlemesi önlenmiş olur.

Bus-Controller: CPU, Processor-Bus üzerinden diğer elemanlarla bağlantıya geçer. Bunun için bir Adres-Bus'u, Veri-Bus'u ve Kumanda-Bus'ı vardır. Elemanlar ve CPU arasındaki iletişimi Bus-Controller düzenler.

DMA-Controller: Bu controller çalışma temposu için oldukça önemlidir. Harici elemanların belleğe direkt olarak erişebilmelerini sağlar (Direct Memory Access). CPU'nun işi, DMA-Controller ile hafifledi ğ i için gelişecek olaylarla ilgilenmek zorunda kalmadan çalışmaya devam edebilir.

Gerçek zaman saati: Bu yapı taşında, bütün önemli BIOS verilerini, kapalı durumda da kaydeden CMOS-RAM bulunur. Yapı taşı, bir aküyle elektrikle beslendiği için, saati ve tarihi işletim sistemine iletir.

Interrupt-Controller: Ses kartı, sürücü ya da scanner gibi elemanlara düzenlenen 16'ya kadar Interrupt'u idare eder. Controller, tek tek elemanların CPU'ya erişimini düzenler.

PCI-Bridge: Bu yapı grubu PCI-Bus ve başka bir Bus sistemi arasındaki (mesela ISA) bağlantıyı sağlar.

PCI-Burst-Mode: Arka arkaya gelen verileri işlemci PCI-Bus'a aktarır. Bu sırada sadece bir defa hedef adresi belirtir. Bu da performansı oldukça artırır.

Frekans jeneratörü: Bu yapı taşı kuvars ve CPU arasına yerleştirilmiştir ve işlemciye saat frekansını belirtir.

Klavye-Controller'ı: Her tuşa basıldığında Klavye-Controller'ına bir Scan kodu bildirilir. Bu yapı taşı verileri dekode eder ve işlemciye gönderir.

Timer: Interrupt-Controller'a, sistem saatine, RAM yapı taşlarının bellek refreshine ve DMA-Controller'a sinyal gönderir. Ayrıca dahili hoparlöre ses frekansını bildirir.

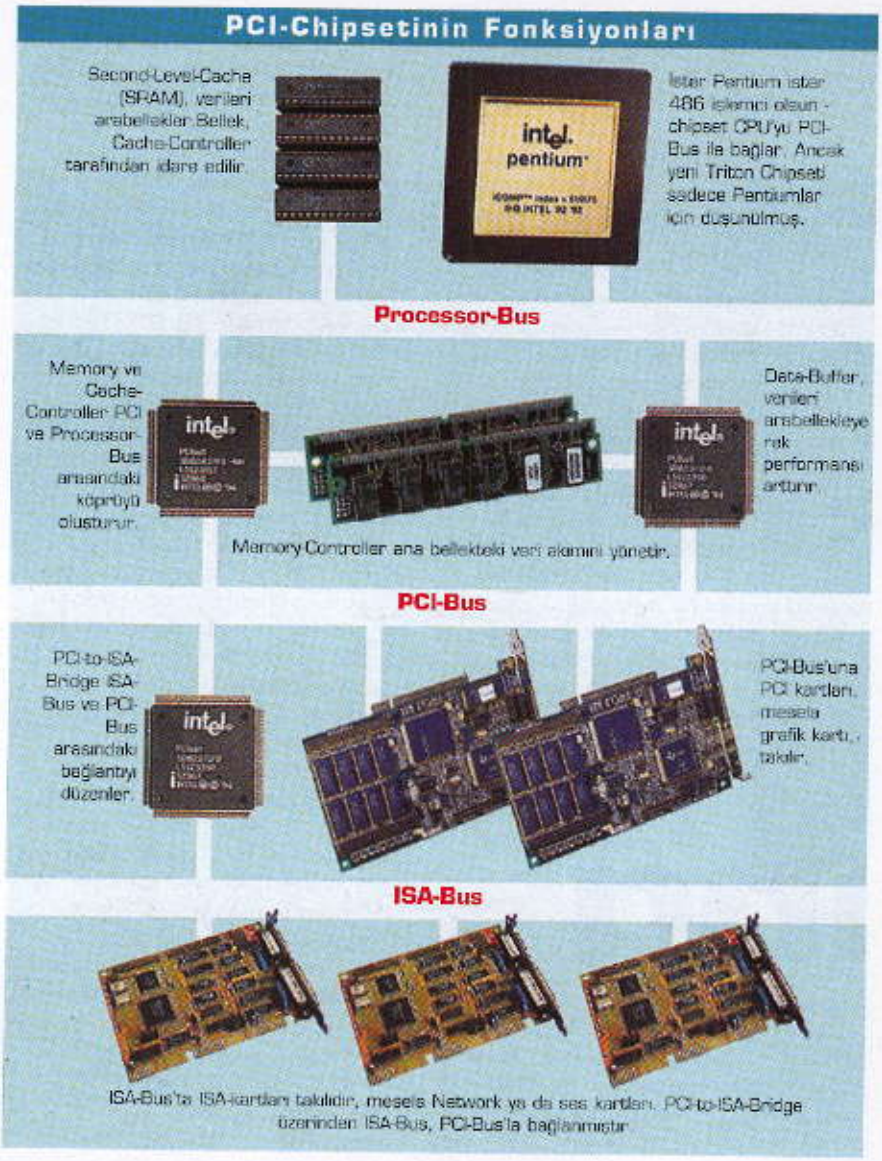

CHIPSETLERİN EN ÖNEMLİ SÜRÜMLERİ

Intel'in Triton chipsetini şu ana Board'larda bulunuyor:

- AMI'nin Apollo ve Atlas LPX1
- ASUS'un PCI/I-P54TP4, PCI/I-P55TP4 ve PCI/I-P55TP4XE'si
- Gigabyte'in GA586ATS ve GA586ATE'si.
- Intel'in Advanced AL, Advanced ZP, Advanced NN ve Advanced EV'si.

Triton Chipseti 82430FX tanımına sahip. En hızlı ve en gelişmişlerden birisi. Motherboard'unuza bir göz atın. Eski bir chipsete sahipseniz, mesela Aries (82420EX) ya da Saturn chipseti (82428), Triton'a geçiş yapmanız hız ve fonksiyonalite açısından faydalı olacaktır.

Mercury chipseti (82430L) biraz daha güncel. Triton'un öncesi Neptundu (82430NX). Bu sürüm halen bazı boardlarda bulunabiliyor. Diğer PCI-Chipset üreticileri de SiS, Contaq Micro, Opti, VLSI, ALI ya da LSI Logic'tir.

Waitstate'ler belleğe erişimde - DRAM veya SRAM olsun- 0 olmalıdır.

Waitstate ayarlarının değiştirilmesinden sonra bilgisayarınız sıkça kilitleniyorsa ya da yavaşlıyorsa, değeri tekrar 1'e ya da daha yüksek bir değere getirin.

TRITON-CHIPSET'LE PENTIUMLAR TAM GAZ

Pentium-PC'lerin State of the Art'ı günümüzde Triton chipsetleridir. Bu chipset Intel tarafından ilk olarak Cebit 95'de tanıtılmıştı.

Triton chipleriyle donatılmış bir Pentium bilgisayar gerçekten de tam verimle çalışıyor. PCI veri transferi, bellek bant genişliği gibi yaklaşık olarak saniyede 100 Mbyte'a yükseliyor. Chipsetin mimarisinde de alışıldık Neptun ve Saturn chiplere göre bazı değişiklikler var.

DAHA YÜKSEK PERFORMANS İÇİN

Triton chipseti, entegre edilmiş Enhanced-IDE-Controllerlı, optimize edilmiş bir ISA-Bridge'e sahip. Ayrıca On-Board ses chipleri için bir Plug & Play port sunuyor. Başka bir yenilik de Triton chipsetin sadece geleneksel DRAM'lerle değil yeni EDO-RAM'lerle de çalışabilmesi ve böylece belleğe oldukça hızlı bir okuma erişimine sahip olması. EDO-RAM'lar DRAM'ler gibi bir yapıya sahiptir, ancak yaklaşık olarak %20 oranında daha hızlı çalışırlar, çünkü Memory-Controller'ın yükünü hafifletirler. Bu da yeni bellek chiplerinin, verilerin arabelleklenmesi için bir alana sahip olmasından kaynaklanır.

Ancak normal DRAM'lerle de Triton chipseti belirgin şekilde hızlı bir bellek erişimi gösteriyor. Bu bellek erişim süresi öyle bir aralıkta ki, mesela Neptun chipseti buna sadece oldukça hızlı bellek yapı taşlarıyla ulaşabilirdi. Triton chipsetinde bunun için geleneksel ve bu yüzden hesaplı, 70 nanosaniyeli SIM modülleri yeterlidir. Ayrıca Triton chipseti daha büyük bir Buffer'a sahiptir, bu da verileri ana bellek ve PCI-Bus arasında arabellekler ve böylece daha hızlı bir veri akımını sağlar.

Second-Level-Cache (SRAM) alanında ise Triton chipsetinde her şey eskisi gibi kaldı. Triton chipseti, tıpkı Neptun ya da Saturn chipseti gibi maksimum 512 KByte Second-Level-Cache kullanıyor.

Bir Pentium bilgisayar alımında ya da eski bir bilgisayarı Pentium'a Upgrade ederken ana platinin bir Triton chipsetiyle donatılmış olmasına dikkat edin.

Avuçiçi Bilgisayarlarla İlgili Sorular, Yanıtlar...

Geçtiğimiz yıl boyunca avuçiçi bilgisayar kullanıcılarının çeşitli konularda değişik soruları oldu. Bu sorulardan bütün kullanıcıları ilgilendirebilecek olanlar derlenerek siz kullanıcıların dikkatine sunulmasının yararlı olacağı düşünüldü.

Birçok bilgiyi içinde sakladığımız ve çok değerli yardımcılar olan bilgisayarlarımızı biraz özen ve dikkatle kullanmak bizleri huzurlu bir bilgisayar kullanıcısı haline getirebilir. Belki de daha önce defalarca duyduğunuz öneriler bunlar. Ancak, bir avuçiçi bilgisayar kullanıcısı iseniz ya da olmayı planlıyorsanız bu notları okumanızda yarar var.

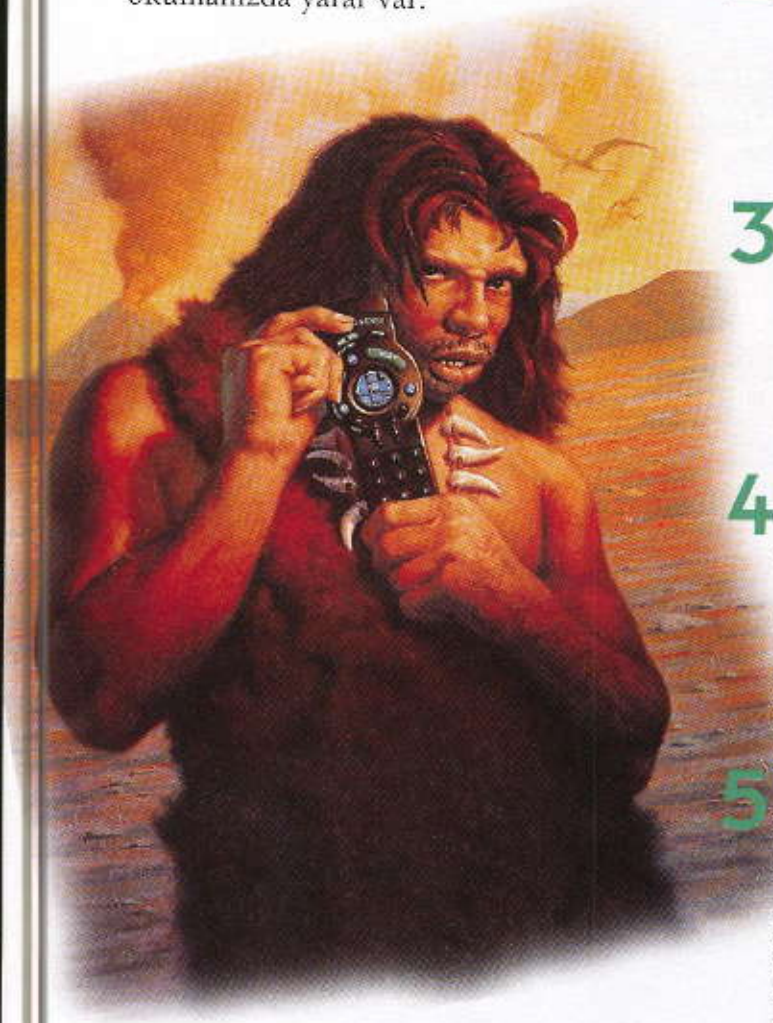

1 Avuçiçi bilgisayarınızdaki bilgileri yedeklemek için;

A. Kişisel bir bilgisayar (PC) üzerinden diskete veya sabit diske,

B. Varsa PCMCIA (kredi kartı) tipi RAM karta,

C. Varsa PCMCIA tipi Flash karta, bilgilerinizi kopyalayabilirsiniz. Kişisel bilgisayarınız yoksa PCMCIA tipi hafıza kartı edinmenizi şiddetle tavsiye ederim. Bilgiler kaybolduktan sonra son pişmanlık fayda etmiyor.

2 Eğer avuçiçi bilgisayarınızda PCMCIA tipi bir kart kullanıyorsanız;

Kartın tipi ve cinsi ne olursa olsun takarken veya çıkarırken mutlaka bilgisayarınızı kapatın. Mümkünse, bütün uygulamaları kapatıp ana ekrana geldikten sonra bu işlemi yapın. Aksi takdirde bu işlem sırasında açık olan programların bilgileri kaybolabiliyor. Bazen de bilgisayar tamamen kilitlenip geçici bir süre için kullanılmaz hale geliyor.

3 AC elektrik adaptörü ve PCMCIA kartları aynı anda kullanmak istiyorsanız;

Bilgisayarınızın fişi prize takılıyken ve açıkken kartları takıp çıkarmayın. Bilgisayarınızı kapatın, kartları daha sonra takın veya çıkarın. Aksi takdirde kartınızda çeşitli sorunlar ortaya çıkabilir! Bu durumda kartınızdaki hataları düzeltmek için formatlamak zorunda kalabilirsiniz ki bu da karttaki bütün bilgilerin kaybolması demektir.

4 Pil seçerken;

Kullanım kılavuzlarında yazılı pillerden başka pil kullanmamalısınız. Ayrıca yanınızda her zaman bir çift taze pil taşıyın. Yedek pil olarak en uygunu son kullanma tarihi en az birkaç ay veya daha sonraki bir tarihte bitecek olan pillerdir. Kalem pillerde, Alkaline piller piyasadaki en uzun ömürlü pillerdendir. Eğer avuçiçi bilgisayarınızı aldığınız tarihin üzerinden 1 yıl geçti ise yedekleme piliniz her an bitebilir. Bu nedenle yanınızda 1 adet yedekleme pili bulundurmanızda yarar var...

5 Pil ömrü nasıl uzatılır?

A. AC elektrik adaptörünüz varsa mümkün olduğu kadar onu kullanın.

B. Filer ya da File Manager olarak bilinen dosya yöneticisi programlarını kullanmadığınız zaman kapalı tutun. Filer'a girmek otomatik olarak seri çıkışı açtığı için enerji tüketimi artar.

C. Aynı anda birden çok uygulama açtıysanız uzun süre böyle çalışmayın. Daha iyisi işiniz bittiği zaman o uygulamadan çıktıktan sonra diğeriyle çalışın.

D. Faks / modem kartı kullanıyorsanız veya başka bir bilgisayara dosya veya bilgi transferi yapıyorsanız, kartı kullanır-

ken AC adaptör kullanın.

E. Uzun süre bilgisayarı kullanmayacaksanız; Flash kartınız varsa çıkarın ve bütün uygulamaları kapalı tutarak ana ekranda olun. Flash kartlar enerjilerini bilgisayardan sağladıkları için tüketimi arttırırlar.

F. Oyun programlarını daha az kullanın.

6 Pil değiştirirken;

A. Battery Low (pildeki enerji bitiyor) mesajını ciddiye alın.

B. Bütün uygulamaları kapatın.

C. Ana ekrana gelin.

D. Bilgisayarınızı kapatın.

E. Pilleri mümkün olduğu kadar çabuk değiştirin (bu arada yedekleme pili kullanılır ve onun da kapasitesi fazla değildir)

7 Avuçiçi bilgisayarınız bir programda çalışırken kilitlendi ise;

Aşağıdaki yolu sırasıyla takip edin. Herhangi bir madde çalışmazsa bir alttakini uygulayın. Aşağıda bahsedilen tuşlar her bilgisayarda olmayabilir. Bu durumda kullanım kılavuzundan kendi bilgisayarınızda böyle durumlarda hangi tuşların kullanılabileceğini öğrenin.

A. Esc tuşuna basın.

B. Ctrl + Break tuşlarına sırasıyla ve aynı anda basın.

C. Ctrl + Alt + Del tuşlarına sırasıyla ve aynı anda basın. Bilgisayarınız ana ekrana döner. O anda çalışmakta olduğunuz dosyada hasar olabilir!

D. Ctrl + Shift + On tuşlarına basın ve çıkan mesaja NO diye cevap verin. Bilgisayarınız ana ekrana döner. O anda çalışmakta olduğunuz dosyada hasar olabilir. Dikkat! Eğer ekrandaki mesaja YES derseniz her şey silinir ve bilgisayarınızı aldığınız güne dönersiniz.

E. İçindeki bütün pilleri çıkarıp biraz bekleyerek tekrar takın. Bilgisayar büyük ihtimalle içindeki her şeyi silecek ve ilk aldığınız güne dönecektir. Bu ancak en son başvurulacak yoldur.

F. Bunların hiçbiri çalışmazsa servisi arayın.

Bu işlemlerden herhangi biri en azından son çalışmanızın silinmesine neden olabilir. Bu nedenle en iyisi bu tür durumlarla karşılaşmamaya çalışmaktır. Önerilen yollar bilgilerinizin silinmesini göze alıp başka çarenizin kalmadığı durumlar içindir. Her bilgisayar kullanıcısı muhakkak yukarıdaki aşamalardan bazılarını yaşar. Bu nedenle bilgilerinizi YEDEKLEYİN!

8 Bilgisayarınızda şifre kullanıyorsanız;

Şifrenizi unutmayın. En azından başka bir yere not edin.

Şifreyi çözmenin amatör kullanıcılar tarafından bilinen bir yolu yoktur. Bu konudaki tek yolu da üretici firmalar kimseye vermemektedir. Çünkü aksi takdirde şifrenin bir önemi kalmayacaktır. Böyle bir durumla karşılaşırsanız tek yapacağınız şey bilgisayarın içindeki bilgileri tamamen silmektir (Hard Reset).

9 Bilgisayarınızdaki LIST (HP 95 LX de) veya STAT (HP 100/200LX de) fonksiyonunun özelliği.

Özellikle alt alta yapılan toplama ve çıkartmalarda çok faydalı bir fonksiyondur. Toplama ve çıkartma yaparken her rakamı ekranda görmek istiyorsanız bu fonksiyonu kullanın. Girdiğiniz bütün rakamları alt alta görebilirsiniz. Tabi sonucunu da. Üstelik istediğiniz rakamı istediğiniz yerden siler başka bir rakam ekleyebilirsiniz.

10 Sharp Zaurus 5800 tipinde bir bilgisayar kullanıyorsanız;

Ekran ışığını olabildiğince az kullanın. Bu size pil tasarrufu sağlayacaktır.

11 HP OmniGo 100, Sharp Zaurus 5800 veya kalem tabanlı bir bilgisayar kullanıyorsanız;

Kalemi ekrana fazla bastırmayın. Eğer kalemle ekranın teması cevap vermiyorsa fazla ısrarcı davranmadan önce kullanım kılavuzundan ne yapabileceğinize bakın. Bir sonuç alamazsanız servise danışın.

Ahmet G. Özışık
aozisik@ibm.net

SINIR TANIMAYIN

Dünyada her 6 saniyede bir EXPERT CD satılmaktadır.

EXPERT SOFTWARE

Ne zaman bir EXPERT'e ihtiyacınız olacağı hiç belli olmaz. Dünyada 20.000 satış noktasında 30 ülkede satılan EXPERT CD'ler için bizi arayınız.

Gerçeği yakalamak isteyenler için

3D MAX Basic Package	249 $
Anatomy Body CD	59 $
Animals CD	29 $
Sports CD	29 $
World Tour CD	29 $
Depth Dwellers CD	29 $
Magic Carpet CD	Eylül'de
Hi-Octane CD	Eylül'de

Yazın zevkini INTERNET'te 33.600 ile sörf yaparak çıkarın

US ROBOTICS 329 $
Sportster V34 33.600 Data/Fax/ Voice External
28.800 bps hızında ITU-T (CCITT) V.34 bis uyumlu 2 tel üzerinden full ve half duplex, veri hızlarında 28.800 ile 300bps arası iletişim, V42/V42 bis MNP4/5.

US Robotics

Dünyayı PC'nize getirin

Video Highway TR-200 274 $
TV/Video/Radyo (Tekkare Capture)

Video Highway VTR-500 TR 399 $
TV/Video/Radyo/Teletext+Remoute (Hareketli Capture)

Multimedya Kit'lerde OLAY

Sound Vision 4X - 4W	129 $
Sound Vision 6X - 4W	159 $
Sound Vision 8X - 30W	219 $
Sound Vision 10X - 100W	289 $

CD Sürücü, 16 Bit SV Ses Kartı PNP, Kulaklık, Mikrofon, Hoparlör, 10 Adet CD

Fiyatlara KDV ilave edilecektir

InterActive
Bilgisayar Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.
İTHALATÇI ve TOPTANCI FİRMA
Kurşeşitleri Cd. No: 26/5 80900 Zincirlikuyu/İSTANBUL
Tel.: 212-212 3312 Faks: 212-212 3317

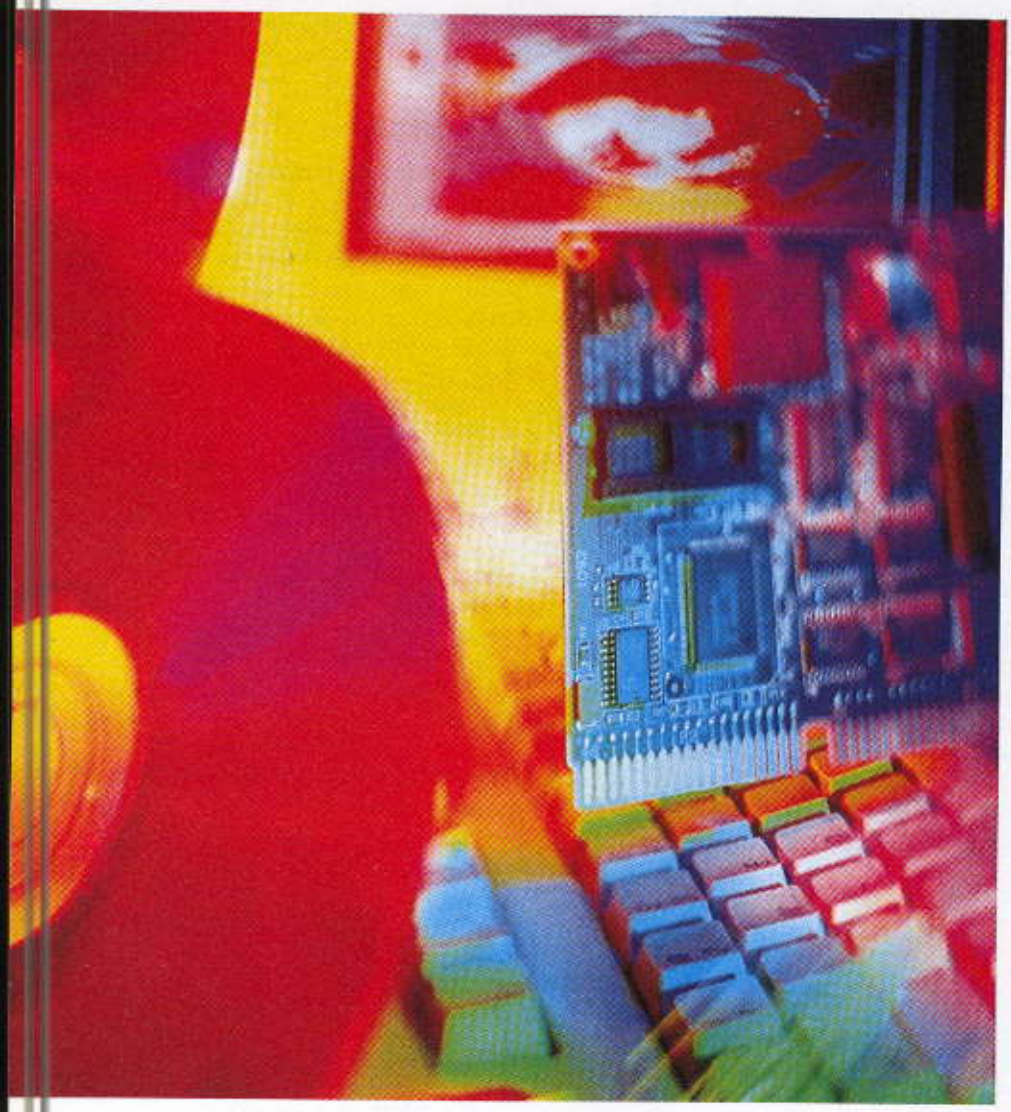

Bilgisayarınız aslında çok daha fazlasını yapabilir. Biraz çaba ve gerekli ek donanım sayesinde PC'nizi televizyon, radyo ya da bir ölçüm aygıtı olarak kullanabilirsiniz. CHIP, bilgisayarınıza büyük işler yaptıran bu küçük aygıtları sizin için inceledi.

Harika Aygıtlar

Küçük aygıtlar hayatın her alanında bizlere yardımcı olurlar. Boyları küçük, ancak işlevleri büyük olan ve hayatı kolaylaştıran bu aygıtlardan her evde mutlaka bir kaç tane bulunur. Aynı durum PC'ler için de geçerli. Kullanılan küçük aygıtlar PC'den farklı amaçlar için faydalanmayı, ya da PC kullanımının kolaylaşmasını sağlıyorlar. Böylece PC'ler, sundukları sınırsız olanaklar ile gündelik hayatın içinde etkilerini çok daha fazla hissetirebiliyorlar. Ancak bazı durumlarda bu aygıtlar çok gereksiz olabiliyor. Satın aldığımız aygıt teoride size çok büyük yarar sağlamayı vadediyor. Ancak pratikte durum farklı olabiliyor. CHIP, paranızı doğru kullanabilmeniz için, PC ile birlikte kullanılan yardımcı aygıtların ve kartların pratikte neler sağladıklarını anlatıyor.

Pazara sunulan bu aygıtların çeşitlerini üretici firmaların kataloglarında ve yayınlanan sektör dergilerinde bulmak mümkün. Kullanıcıların bu aygıtlarla ilk tanışmaları, verilerini seri arabirim üzerinden gönderen küçük bir LCD termometre ile gerçekleşti. Daha sonra saatler ve çeşitli ölçüm teknikleri geldi. Gelişmeler sonucunda, evlerde ya da iş yerlerinde bulunan alarm aygıtlarının PC'ler ile yönetilmesine kadar ilerlendi. Radyo ve televizyon alanında da önemli gelişmeler yaşandı. Artık uygun genişletme kartını kullanarak PC'yi bir radyoya dönüştürmek mümkün. CD-ROM sürücü ve uygun hoparlör kullanıldığını düşünürsek, müzik setlerinin pabucu dama atılacak gibi görünüyor. TV kartları ve dönüştürücüleri sayesinde de PC ikinci televizyon olarak kullanılabiliyor.

SAAT

Zamanın saniyesi saniyesine saptanmasının büyük önem taşıdığı durumlarla karşılaşılabilir. Ya da bir dosyanın kaydedildiği zamanın tam olarak bilinmesi gerekebilir. Böyle bir durumda PC'nin saati yetersiz kalabileceğinden, ekstra bir saat kullanmak daha doğru olacaktır. Conrad Electronic tarafından sunulan saat bu amaç için oldukça kullanışlı. Bu ürün bir yazıcı kablosu olarak paralel arabirime takılıyor. Saat kablo üzerine entegre biçimde bulunuyor. Yapılması gereken tek şey gerekli yazılımın kurulması. Ancak bu kurulum işlemi Windows'un DOS penceresinde gerçekleştiği için biraz uğraş-

Harici saat sayesinde PC saati daha doğru olarak belirlenebiliyor.

tırıcı. Yazılım kurulduktan sonra saat sistem tarihini ve sistem saatini ayarlanabilir aralıklar (standart değer: 1 saat) içinde veriyor.

MULTİMETRE

Dijital ölçüm aygıtları elektrik ve elektronik işleri ile uğraşanlar için havya ile birlikte büyük önem taşıyorlar. Voltcraft tarafından sunulan bu multimetre normal fonksiyonlarının yanında ölçüm değerlerinin bir RS232 arabirim üzerinden PC'ye aktarılmasını sağlıyor. Aygıt değerlerin aktarımı sırasında çeşitli görüntü seçenekleri sunuyor. Bunlardan en ilginç olanı, son 100 değeri ve bu değerlerin zamanlarını gösteren grafik.

Değerlendirme zamanını 30.000 saniyelik bir zaman aralığı içinden belirlemek mümkün. Multimetre, ölçüm değerlerine daha sonra da ulaşılabilmesi için bu değerleri ASCII formatında bir dosyaya kaydediyor. Uygun yazılımı kullanarak daha sonra bu dosya üzerinde çalışmak mümkün.

Ölçüm verilerini seri arabirim üzerinden PC'ye aktarmak ve değerlendirmek mümkün.

Bu aygıtı kullanırken dikkat etmeniz gereken bir nokta var. Yazılımın konfigürasyonu sırasında farenin COM1'de, aygıtın da COM3'de olması yazılım tarafından kabul edilmiyor. Bu durumda, yazılım çalıştırıldığında fare devre dışı kalıyor.

RADYO KARTLARI

PC'den radyo olarak yararlanmak için birbirinden çok farklı üç seçenek var. Bunlardan en ucuzu Joystick üreticisi olan QuickShot tarafından sunulan PC-Radio. Harici bir aygıt olan PC-Radio pille çalışıyor ve monitöre monte ediliyor. PC-Radio'nun bağlantısı ses kartının çıkışı ile hoparlörler arasında gerçekleşiyor. Aygıt üzerindeki bir şalter sayesinde ses sinyallerinin radyodan ya da ses kartından alınması ayarlanabiliyor. İki sesi aynı anda almak mümkün değil. Radyo çalıştığı zaman bilgisayar sessiz kalıyor. Radyo üzerinden hoparlörleri kontrol etme imkanı bulunmadığı için sürekli olarak hoparlör ayarlarını kullanmak gerekiyor.

PC-Radio'nun diğer bir kusuru ayar imkanlarının çok yetersiz oluşu. Ön panelde bir geri dönüş tuşu ile birlikte, kanal aramak için kullanılan tek bir tuş bulunuyor. Bununla birlikte frekansı görme imkanınız da

Windows 95 için geliştirilmiş yeni CAD Çözümleri'ne

ÇOK ÖZEL KAMPANYA FİYATLARI İLE KOLAYCA SAHİP OLUN!

AutoPACK solo & FelixCAD

Artık CAD hakkındaki tüm düşünceleriniz değişecek, çünkü FelixCAD var.
FelixCAD beklentilerinizi yüksek performans ve uygun fiyatı ile eksiksiz karşılayan tek çözümdür.

3.750 DM
2.900 DM

peritus OTOMASYON SİSTEMLERİ
"İşi Bilen, İşinin Uzmanı"

BAĞDAT CAD. NO:187 B BLOK D:3
SELAMİÇEŞME 81030 İSTANBUL
TEL: (0.216) 360 38 70 Pbx
FAX: (0.216) 357 30 54

IBM Desktop Group
Microsoft SOLUTION PROVIDER
FelixCAD TURKIYE DISTRIBÜTÖRÜ
AutoPACK

Fiyatlara KDV dahil değildir.
Kampanyamız 31 Aralık 1996 tarihine kadar geçerlidir.
BU FIRSATI KAÇIRMAYIN!

* 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu 12.06.1995 tarihinden itibaren yeni hükümlere yürürlüktedir.

Radio Booster 99 kanalı hafızasına alabiliyor ve rahat bir kullanım sunuyor.

yok. En kötüsü ise, yorucu bir çalışma sonucunda bulduğunuz frekansın radyo kapatılınca kaybolması.

Böyle bir durumda avantaj sayılabilmekle birlikte, mono radyo sadece birkaç güçlü kanalı alabiliyor. Ancak bu kanallarda da zaman zaman rahatsız edici parazitler oluyor. PC-Radio yeterli bir aygıt olmasa da düşük fiyatı nedeniyle tercih edilebilir.

İkinci seçenek olan HS Radio Booster daha fazla konfor sunuyor. 8 bitlik kart takılmadan önce adreslerin belirlenmesi, kartla birlikte verilen antenin bağlanması ve ses kartı bağlantısının yapılması gerekiyor. Ancak bunun için gerekli olan audio kablosu kartla birlikte sunulmuyor. DOS ya da Windows yazılımını kurduktan sonra kanallar arasında dolaşmaya başlayabilirsiniz.

HS Radio Booster'ın yazılım arayüzü modern bir otoradyoyu hatırlatıyor. Dijital ekran aktif frekansı ve saati gösteriyor. Bunun yanında, hafızaya alınmış ve maksimum sayısı 99 olan kanalları seçmek için gerekli düğmeler bulunuyor. Kanalın ilk olarak bulunması otomatik arama fonksiyonu üzerinden ya da manuel olarak gerçekleştiriliyor. HS Radio Booster radyo özelliğinin yanında alarm işlevini de sunuyor. İstediğiniz kanal ayarladığınız saatte otomatik olarak çalmaya başlıyor.

Radyonun frekansı alma gücü genelde oldukça iyi ve parazitsiz ses elde edilebiliyor. Ancak daha kaliteli ses almak istiyorsanız, kart ile birlikte verilen basit antenden vazgeçmeli ve güçlü bir anten edinmelisiniz. Böylece bütün parazitleri kaldırabilir ve PC'nin etkisiyle alınamayan kanalları da dinleyebilirsiniz. Ancak bu durumda anteni kartın girişine uygun duruma getirmek için biraz uğraşmanız gerekiyor. Sonuç olarak HS Radio Booster parazitsiz radyo dinlemek isteyen kullanım kolaylığı arayan kullanıcılar için ideal.

QuickShot monitöre takılabiliyor. Ancak kalitesi ve fonksiyonları pek yeterli değil.

Diğer bir seçenek de CPH'den Audiosurfer. Boyutları büyük olan ve demir bir koruması bulunan bu yüksek frekans alıcısı, frekans alımında yüksek kalite sağlıyor. Ancak oldukça uzun olan kartın koruması bazı PCI anakartlarda sorun yaşanmasına neden olabiliyor. Örneğin kart CPU soğutucusuna ya da bağlantı birimlerine değebiliyor. Kartı takmadan önce jumperları kullanarak adres ve Interrupt ayarlarını yapmak gerekiyor.

Audiosurfer'ın en görkemli özelliği hemen ilk açılışta karşınıza çıkıyor; Radio Data Systems, kısaca RDS. Televizyonlardaki Teletext'de olduğu gibi bazı radyo kanalları da müzik sinyallerinin yanında bazı ek dijital bilgiler yolluyorlar.

Gerekli seçeneği tıkladıktan kısa bir süre sonra, erişilebilecek olan bütün kanalların bir listesini alabilirsiniz. Bu listeden bir kanalı seçtiğinizde otomatik olarak o kanal için en uygun olan frekansa geçiliyor. Bu arada açılan bir pencere ek RDS bilgilerini görüntülüyor. Örneğin düzenli olarak hava durumu bilgilerini alabiliyorsunuz. Bunun yanında, özellikle istediğiniz bilgileri elde etmeniz de mümkün. Örnek olarak RDS tek bir tıklama ile spor kanallarının listesini seçiminize sunabiliyor.

Farklı Chip kartları üzerindeki veriler bu aygıt sayesinde okunabiliyor ve kısmi olarak değiştirilebiliyor.

Audiosurfer'ın frekans alımında sunduğu kalite gerçekten çok iyi. Uygun anten kullanıldığında, müzik dinleme zevkini bozacak en ufak bir parazit bile duyulmuyor. Bunun yanında Audiosurfer çok değişik fonksiyonlar da sunuyor. Örneğin müzik ve konuşma bölümlerinde ses yüksekliğinin farklılık göstermesini sağlıyabiliyorsunuz. Bu kartla radyo dinlemenin zevkini tattıktan sonra ondan vazgeçmek gerçekten zor. Ancak diğer seçeneklere göre oldukça pahalı olan bu karta sahip olmak için de paradan vazgeçmek gerekiyor.

CHIP-KART OKUYUCULARI

Chip-Kart kullanımı oldukça yaygınlaştı. Özellikle gelişmiş ülkelerde telefon kartlarından ücretli fotokopi makinalarına kadar bir çok alanda bu akıllı kartlar kullanılıyor. Buradaki temel ihtiyaç bir okuma aygıtı; örneğin Conrad firmasının ürünü olan Kartenzwerg. Kartenzwerg hemen hemen bir kibrit kutusu ile aynı boyutlarda.

Aygıtla beraber sunulan yazılım sayesinde kartlardan verileri okumak ve depolamak mümkün oluyor. Ayrıca okunan bu verileri kullanma imkanı da var. Uygun chip seçildikten sonra, bir editör penceresinde Hex ya da ASCII kod biçiminde sunulan veriler üzerinde çalışmak mümkün. Aygıt ile birlikte verilen kullanım kitapçığında chipler ve bunlarla ilgili olarak yapılabilecek operasyonlar anlatılıyor.

Ancak ilk akla gelecek işler olan telefon kartlarının yenilenmesi ya da örneğin firma kimliklerinin çoğaltılması gibi operasyonlar yapılmasının oldukça zor olacağı kesin. Çünkü bu tür chipler kendilerine özel bir giriş kontrolü uygularlar ve birkaç yanlış girişten sonra kartı kullanım dışı bırakırlar.

OSİLOSKOP

Hafızalı osiloskoplar genelde oldukça pahalı. Buna karşılık ucuz bir alternatif olarak PC kartlarını kullanmak mümkün. Piyasada bulunan bu kartlardan bir tanesi de ScopeCard SC202.

Kartın ScopeView Light isimli bir yazılımı bulunuyor. ScopeView Light bir DOS programı, ancak Windows altında sorunsuz bir şekilde çalışıyor. Bu kart sayesinde iki sinyal aynı anda alınıp PC'de gösterilebiliyor. Ölçüm işlemi BNC kablo üzerinden gerçekleşiyor, ancak bu kablo kart ile birlikte verilmiyor.

Osiloskop kartı PC'yi ilginç bir ölçüm aygıtına dönüştürüyor.

Gelen sinyallerin bir kısmı büyütülerek gösterilebiliyor. Kart alınan değerlerle ilgili olarak çeşitli ayarların yapılmasına olanak tanıyor. Normal bir osiloskop ile karşılaştırıldığında, verilerin değerlendirilmesi bu düşük konfigürasyonla (Kart + Yazılım) tabii ki daha basit bir biçimde gerçekleşiyor. ScopeView Light ekranı direkt olarak bastırabiliyor.

Ancak sunulan baskı seçenekleri oldukça sınırlı. Ayrıca yeni yazıcılar ne yazık ki desteklenmiyor. Alternatif olarak kullanılabilecek ekran fotoğrafı alma fonksiyonu, siyah beyaz ve yetersiz grafik sunan bir PCX dosyası oluşturuyor. Diğer bir seçenek ise, elde edilen verilerin bir ASCII dosyası biçiminde kaydedilebilmeleri. Bu verileri uygun bir yazılımla birlikte kullanarak (örneğin Excel) daha doyurucu grafikler oluşturmak mümkün.

Osiloskop kartları normal bir osiloskobun yarı fiyatına bulunabiliyor. Ancak komple bir aygıtta bulunan özelliklerin tamamını sunamıyorlar. Kartın getirdiği en büyük sınırlama belirli bir ölçüm alanı (+ - 10V) bulunması. Bunun yanında, ölçüm verilerinin üzerinde çalışmak için yorucu işlemler yapmak gerekiyor. Sonuç olarak bu kartlar seri arabirim üzerinden bağlanan iyi bir osiloskop için tam bir altenatif değiller.

TV KARTLARI

Herkes zaman zaman diğer aile fertlerinin seyrettiği TV programından farklı bir programı seyretmek istemiştir. Bazen de, televizyondaki güzel bir filmi seyretmek isteriz, ancak PC ile çalışarak bitirilmesi gereken işler buna izin vermez. Bu problemlerin çözümü bir TV kartı. Bu kartlar PC'ye kolay bir şekilde takılabiliyorlar ve anten bağlandıktan sonra istenilen programı direkt olarak PC monitörüne gönderiyorlar.

Bu işlem prensipte şöyle gerçekleşiyor: Grafik kartının sinyalleri TV kartı üzerinden yönlendiriliyor ve burada TV ekranı oluşturuluyor. Böylece TV kartı monitöre hem VGA hem de TV verilerini gönderiyor. İki görüntü biçimi de gecikme ve yavaşlama olmadan aynı anda görüntülenebiliyor.

Diğer bir ilginç özellik de video ile kart arasında bağlantı yapılabilmesi. Gerekli yazılım kullanıldığında görüntüleri kopyalamak ve basmak mümkün. Ayrıca TV kartı sayesinde Teletext yayınlarına ulaşma imkanı da var. Böylece döviz kurları, hava durumu gibi bilgilere kolayca ulaşabilirsiniz. Tek eksiklik seslerin alınabilmesi için ek olarak bir ses kartına ihtiyaç duyulması. Bunun yanında Windows'un VGA modunda ya da

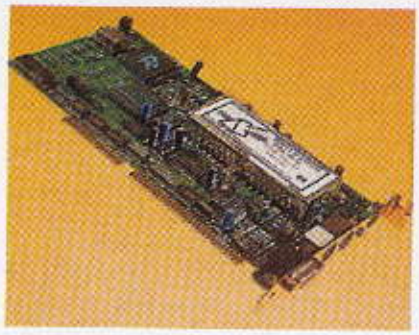

TV kartı PC'yi ikinci televizyon durumuna getiriyor.

TV dönüştürücüler bilgisayar sinyallerinin TV sinyallerine dönüşmesini sağlıyorlar.

800x600 çözünürlükte bulunması gerekiyor. Sonuç olarak TV kartının oldukça yararlı olduğunu söyleyebiliriz.

TV DÖNÜŞTÜRÜCÜLERİ

Bu aygıt sayesinde bilgisayar bir televizyona dönüşüyor. TV dönüştürücüsü grafik kartının VGA sinyallerini bir TV ekranı oluşturacak biçime getiriyor. Bu aygıt örneğin fuarlarda gerçekleştirilen prezantasyonlar için oldukça kullanışlı. Maxmedia TV'nin piyasada iki modeli bulunuyor. Maxmedia TV pro II ve Maxmedia TV Mini. İsminden de anlaşılacağı gibi Mini özellikle taşınabilir bilgisayarlar için geliştirilmiş.

Harici olarak kullanılan bu iki aygıt da sürücüye ihtiyaç duymadan çalışıyorlar. Grafik kartının VGA sinyallerini alıyorlar ve daha sonra bunları değiştirmeden tekrar monitöre gönderiyorlar. Bu sırada NTSC ve PAL normlarındaki sinyaller de aygıtlar tarafından gönderiliyor. TV bağlantısı S-VHS, Euro-AV ya da AV girişleri üzerinden gerçekleşiyor.

TV Mini direkt olarak grafik kartına bağlanabiliyor. Ancak sinyal alışverişi için bu küçük aygıta takılan üç kablo dayanıklı bir bağlantıya izin vermiyor. TV dönüştürücüler herkesin PC ile birlikte yararlandıkları standart aygıtlar olmaktan uzaklar. Ancak, prezantasyonlarınızda ve video çalışmalarınızda size yardımcı olabilirler.

Derinliklere Yolculuk

Dün dünya daha düzdü. Bugün ise 3-D grafik kartları ile üçüncü boyuta doğru yol alınıyor. CHIP yeni kartların neler yapabildiklerini ve bu 3-D hızlandırıcıların kullandıkları tekniği açıklıyor.

3 mekansal boyutta hareket biz insanlar için olağan. Bu nedenle dünyanın her grafiksel gösterimi, üç boyutlu efekt ne kadar güçlü kullanılmışsa o oranda etkileyici. Sanat ve teknik, perspektife kağıt üzerinde, dünyayı bizim bildiğimiz ve gördüğümüz gibi resmetmeye hizmet etmekte. Bilgisayar dünyasında da 3-D gösterim, çok kullanılan bir araç.

Peki sonuç ne? Hızlı, daha gerçekçi oyunlar, ya da gerçeğe çok yakın CAD çizimleri insan gözünü büyülüyor. 3-D alışıldık uygulamalardan spekülatif olaylar yaratıyor. Raytracing (ışık ışınlarının takibi) ile 3D efekti çok daha gerçekçi oluyor, ancak bunun gerçek zaman hesaplaması güç oluyor. Ancak 3-D'nin bilgisayardan neler talep ettiğini ve ne gibi özellikler gerektirdiğini anlamak için başka bazı açıklamalar gerekli. Apple-II zamanlarından beri üçüncü boyut bilgisayarlarda kullanılıyor. Gösterimin temeli, objelerin tel kafes olarak tanımlanmasıdır. Burada bir hacimdeki noktaların sayısı ve birbirleriyle bağlantıları belirlenir.

Bağlantılar kapalı bir sirküler (rotasyon) oluşturursa, bir yüzey oluşmuş olur. Örneğin bir zar 8 nokta ile oluşturulur, noktaların birbirleriyle bağlanması ile 6 adet yüzey oluşturulabilir. Genel olarak oluşan yüzeyler "Polygone" olarak tanımlanır. Dünya ayrıca sadece köşeli ve düz kenarlı değildir; bu yüzden eğri ve yuvarlak objeler, birçok birbirleriyle bağlanmış nokta ile gösterilir.

Başka bir problem de objelerin konumları üzerinden hacim içerisindeki kombinezonlarıdır. Mesela bir grafik, farklı yerlerde aynı büyüklükte bir zar ve küre içeriyorsa, objeler hacim içerisinde üstüste binerler, bakış açısından bağımsız olarak. Hangi objenin diğerini örteceğinin kararını "Hidden-Line Algoritmaları" verirler.

Tel kafesler, cisim ve gövdelerin gösterimi için uygun değildir. Bu yüzden modellerin poligon alanları bir renkle doldurulur. Sonuç pek tatmin edici değildir. "Gourard-Shadings" aracılığıyla yüzey üzerinde diğer poligonlara geçişin daha yumuşak görünmesini sağlayacak şekilde bir renk akışı oluşturulursa göze daha hoş görünebiliyor.

Diğer bir adım da objenin üzerine bir desen (model, şekil, örnek, İngilizce texture) geçirilmesidir. Bu desen, cisme daha doğal bir görünüm kazandırır. Mesela zar, tahta bir desen ile donatılabilir. Sevilen bir örnek de yerkürenin gösterimidir, bu-

rada düzlemsel bir dünya haritası Bitmap olarak bir küreye izdüşümlenir.

Değişik poligonlardaki Texturelar üst üste geldiklerinde olay komplike bir hal alıyor. Geometrik olarak doğru etkiyi yansıtabilmek için perspetifik bir düzeltme hesaplanmalıdır. Ayrıca kenar düzeltimi (Anti-Aliasing) için de metodlar gerekli. Bu işleri değişik filtre metodları hallediyor, mesela Bilinear filtreleme.

Toplam olarak 3-D gösterimi çok yüksek hesaplama emekleri gerektiriyor. Yüksek performans gereksinimi için bilinen bir örnek Wing Commander III'tür; akıcı bir oyun için kesinlikle Pentium işlemci gerekli. Ama 3-D program dünyasının çok daha başka alanlarını fethettiği için (mesela 3-D-Web-Browser gibi), işlemcinin yükünün hafifletilmesi anlamlıdır.

Çözüm olarak hesaplama işinin bir yardımcı işlemciye (Co-Processor) devredilmesi sunulabilir. Akla uygun bir başka ilave de chipin grafik kartına ya da daha iyisi grafik chipinin kendisine yerleştirilmesidir. İlk çözümler Amerikan (Kaliforniya) grafik firması 3D Labs'den geldi, sırayla Glint-, Gigi- ve sonra Permedia chipini sundular. Glint 300SX her şeyden önce High-End-CAD uygulamaları için düşünülmüş, Gigi 3-D-Blaster kartındaki oyunları destekliyor ve teknolojinin alt tarafındaki sonuna hitap ediyor. Permedia chipi Gigi'nin yerini alacak ve ortalama performans spektrumuna hitap edecek. Matrox'un 3-D chipi hazır olarak Millenium kartına takılıyor. Kartın dizaynı klasik 3-D ilavelerine uygun, normal resim belleği yanında bir de Z-Buffer entegre edilmiş. Z-Buffer'a her resim noktasının hacimsel verileri kaydedilir - üçüncü boyut yani. Bu ilave, tüm değerlerin daha kesin hesaplanması ve buna bağlı olarak ekran üzerindeki gösterimin daha doğru olması gibi avantajlara sahip. Dezavantajlar ise 2-D projeksiyonlara aranjmanda yüksek hesaplama süreleri ve Z-Buffer'ın ek bellek gerektirmesi -bu da tabii ki maliyetleri artırıyor.

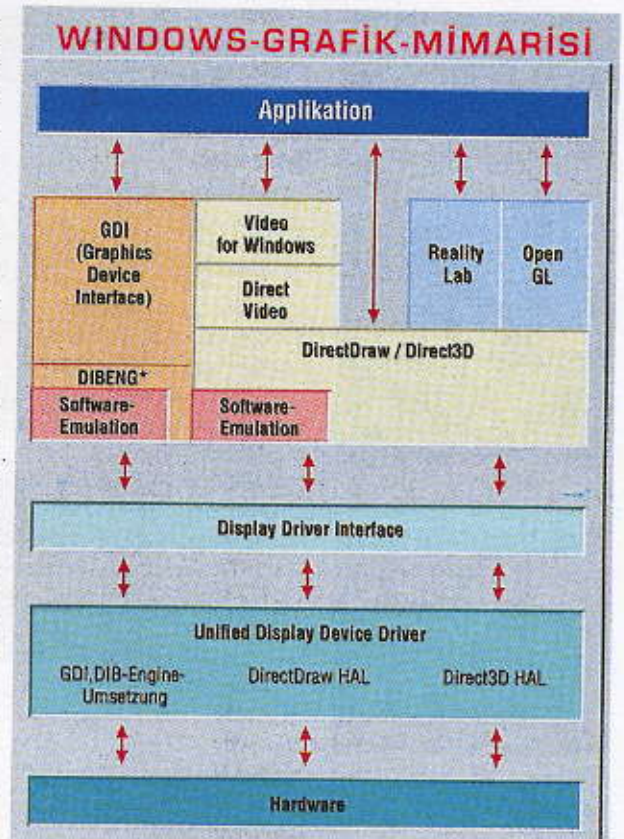

Tabakalardaki grafik: Windows-Grafik-Mimarisi, grafik ana işleri, Video ve 3-D düzenlemeleri için birçok dikey ayrılmış alanlar içeriyor.

Amerikan Nvidia firması çok daha başka bir yol izliyor: Burada 3-D dünyası bir algoritma ile hesaplanıyor ve bir Z-Buffer'a kaydedilmiyor. Algoritma bunun için dokuz noktadan oluşan bir poligon gösterimi kullanıyor, bu da aynı anda objenin hacimsel eğriliklerini içeriyor. Her poligondaki düz kenarlardaki bağlantı doğruları, düz kenarlara akıcı bir geçiş sağlamak ve yuvarlak nesneleri daha iyi gösterebilmek için parabol eğrileriyle yakınsanıyor. Nvidia chipi, grafik fonksiyonları dışında bir de ses kartı içeriyor, Diamond Edge 3D ile kullanılıyor.

3-D kartların performansını kıyaslayabilmek için kartlar CHIP/Almanya'nın test laboratuvarında bir

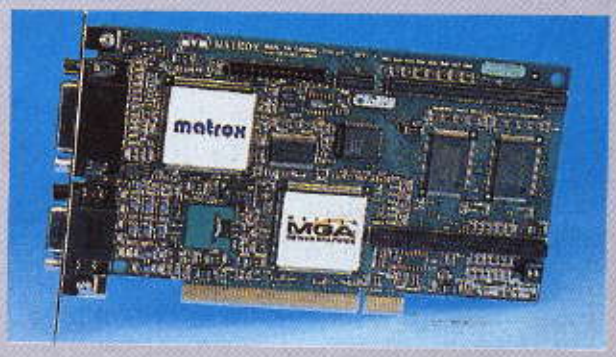

Silisyum hızlandırıcısı: Hem Matrox Millenium (solda) hem de Diamond Edge 3D (sağda) 3-D gösterimlerine hız kazandırıyorlar - ancak çok farklı ilavelerle.

performans testinden geçtiler. Ölçüm için Papyrus'un Nascar oyunu kullanıldı. Ekran hızı, yani kartın saniyede oluşturduğu resim sayısı hesaplandı. Ek olarak oyunun özel versiyonu kartlar üzerinde test edildi -burada 3-D hızlandırma belli oluyor. Ölçümler 3-D hızlandırıcının Diamond kartında korkunç bir performans artışı kazandırdığını gösterdi.

Diğer tüm kartlar Edge 3D'den 3-4 kat daha yavaş. Matrox Millenium de 3-D fonksiyonları sayesinde gaza basıyor ancak hızlanma Diamond kartı kadar değil. Yazılımın özel olarak kartlar için belirlenmesi gerektiği de belli oluyor, zira programlar aksi takdirde normal kartlardaki kadar yavaş çalışıyorlar.

Değişik 3-D konseptlerinin gelişimi yüzünden yazılım alanında büyük kaos yaşanıyor. Her 3-D hızlandırıcısı üreticisi, oyun geliştiricilerini kazanmaya çalışıyor, amaçları kendi 3-D çözümlerini (chipset ve programlama modeli) pazara kabul ettirebilmek.

Nascar Racing gibi ünlü oyunların aranjmanı 3-D üreticileri tarafından sponsor ediliyor. Bunun sonucu değişik program versiyonları formu ile ilgili çılgın bir büyüme. Olay galiba ses kartlarında olduğu gibi gelişecek: Burada bazı üreticiler pazar hakimiyetleri ile bir standardı kabul ettiriyorlar.

Aynı şekilde Soundblaster üreticisi Creative Labs 3-D Blaster ile kendini kabul ettirmeye çalışıyor. Ortak bir standart Microsoft'un Direct3D-API'si (Application Programming Interface) ile bu yıl olacak. Bu programlama arabirimi, grafiklerin oluşturulması sırasında iyi bir performans elde edebilmek için grafik modeli olarak çok düşük seviyede (Bir önceki sayfadaki diyagrama bakınız). Arabirim 3-D fonksiyonları için, programcı 3-D grafiklerin oluşturulması sırasında esnek olabilsin diye sadece yeterli ve esaslı ilaveler tanımlıyor. Bunların içerisinde poligonların, Shading ve Texture'ların desteklenmesi var. Arkasındaki grafik donanımına göre API çağrıları ya uzatıyor ya da sonuçları kendisi hesaplıyor.

Deneme sürüşü: Nascar Racing oyununda 3-D hızlandırıcıları neler yapabildiklerini göstermeliler.

API'lerden farklı olarak Open GL ya da Reality Lab bir adım öteye gidiyorlar. Open GL öncelikle CAD için düşünülmüş ve modellerin ve koordinatların yüksek kesinlikle gerçekleştirilmesi ile parıldıyor. Başka bir yolu da Reality Lab izliyor. Bu arabirim ile geliştiriciye kolay kullanımlı bir ortam hazırlanıyor. Burada obje ve arka plan resimleri tanımlaması ve komplike sahnelerin hesaplanması için hareket akışları yeterlidir.

Windows ortamında iki program arabirimi de Direct3D'yi yerli yerine koyuyorlar. Open GL-API'leri Windows NT için hazır olmasına karşılık Reality Lab ve Open GL arabirimleri Windows 96'da gerçekleştirilecek.

Microsoft'un propagandasını yaptığı iki ortamın dışında başka üreticiler de 3D ortamlarını pazara sundular. Bunların içerisinde Apple'ın Quickdraw 3D'si, Heide, BRender, ve Renderware de var. 3-D sektörü yakın zamanda kesinlikle grafik ortamları için önemli bir yapı taşı olacak. Önümüzde duran ödevlerin karmaşıklığına bakılırsa 3-D çözümlerinin uzun bir gelişim evresi geçireceği görünüyor.

3-D HIZLANDIRICILARIN PERFORMANSI

Kart	Nascar Versiyonu	İşlemci	Resim/Sn.	Yüzde
Elsa Winner 2000 AVI	Normal DOS	Pentium 75	2,6	73
Elsa Winner 2000 AVI	Normal DOS	Pentium 120	3,0	86
Matrox Millennium 2 MByte	Normal DOS	Pentium 75	3,1	88
Matrox Millennium 2 MByte	Matrox DOS#	Pentium 75	3,5	98
Matrox Millennium 2 MByte	Normal DOS	Pentium 120	3,2	90
Matrox Millennium 2 MByte	Matrox DOS#	Pentium 120	3,5	100
Diamond Edge 3D 2 MByte	Normal DOS	Pentium 75	2,7	78
Diamond Edge 3D 2 MByte	Diamond Win95*	Pentium 75	8,7	248
Diamond Edge 3D 2 MByte	Normal DOS	Pentium 120	2,9	83
Diamond Edge 3D 2 MByte	Diamond Win95*	Pentium 120	10,3	294

Ayarlar: SVGA'da Nascar, kaydedilmiş bir sekansın Bitmp bakışından tekrar gösterim
(*) Windows 95 altında Nascar sekansının gösterimi (özel Diamond versiyonu)
(#) DOS altında Nascar sekansının gösterimi (özel Matrox versiyonu)

Filmler Baskı Altında

PC gittikçe daha fazla Video makinesi haline geliyor. Neredeyse tüm üreticiler grafik kartlarına bedava bir MPEG-Dekoderi ekliyorlar. PC'de videonun nasıl çalıştığını ve Software-MPEG'in ne işe yaradığını bu yazıda okuyacaksınız.

Yalnızca önemli olan: MPEG sıkıştırma B-Frame'lerde yalnızca değiştirilmiş resim bilgilerini kaydediyor

Düşler fabrikasından harika efektleri kim bilmez: İşte Tom Hanks Forrest Gump olarak kendisine Watergate otelini tavsiye eden Nixon'un yanında. Ve işte yerden biterek izleyicilerin nefesini kesen Terminator. Düşler fabrikasının arka planında hileler ve efektler üzerine uzmanlaşmış bir bit canavarı çalışıyor.

Henüz bu tip sahneleri hesaplayabilen bilgisayarlar ile ev kullanıcılarının aletleri arasında dağlar kadar fark var. Ancak ev kullanıcılarının makinecikleri de silahlanıyorlar ve artık video filmlerin kaydedilmesi ve işlenmesinden korkmuyorlar. Digital Devices Development, Fast ve Optivision gibi firmalar özel film üretimi alanına el atmış durumdalar.

Ancak üreticilerin esas olarak gözlerine kestirdikleri şey üretilmiş filmlerin oynatılması:Günümüzde birçok grafik kartı ile birlikte film, Video-CD ya da CD-I oynatmayı olanaklı kılan bir MPEG-Software-Dekoder sunuluyor. Gidilen yön çok açık: Bilgisayar bu tip bir sıkıştırılmış filmin oynatılması için gerekli olan hesaplamaları yapacak. Bunun dışında hesaplamaları bir chip ile kendi başına gerçekleştiren farklı kalitelerde bazı donanım çözümleri de bulunuyor. Ancak tüm bunların temelinde MPEG sıkıştırma yöntemi yatıyor.

Videorekorder artık her köşebaşında satılan standart bir alet haline geldi. Peki o halde bir bilgisayar basit video filmleri oynatmakta neden bu kadar zorlanıyor? Yanıt bir video filmin içerdiği yüksek veri miktarında yatıyor. Videorekorder verileri analog (örneksel) olarak kaydeder ve böylelikle bir müzik kasetine benzer. Bilgisayarda ise video dijital (sayısal) olarak oynuyor; ham verilerin kalitesi bir müzik CD'sinin verileriyle karşılaştırılabilir.

Eğer CD Audio kalitesi yanında bir de saniyede 25 ila 30 resim kaydı yapılacağı gözönünde bulundurulursa, zorluğun nedeni hemen belirginleşir: Eğer bir televizyon görüntüsünün yalnızca bir dakikası kaydedilse bile (PAL-normu), bu sırada ortaya çıkan resim veri miktarı 1,8 Gigabyte olur. Audio veri olarak oluşan ek 10 Megabyte veri ile uğraşmak ise basit bir iş olarak görünür.

Bu veri seli açmazından bir çıkış yolu resim ve ses verilerinin sıkıştırılması yöntemidir. Analog video kaydında da yararlılığını kanıtlamış bir yol resim verilerinin özel bir formatla kaydetmektir. Bilgisayarda alışık olduğumuz RGB gösteriminde her bir resim noktasına üç ana renk (kırmızı, yeşil, mavi) eşlenirken, videoda tipik olan YUV gösteriminde (parlaklık Y ve iki renk ayrımı sinyali U, V) bilgiler hemen resim noktalarının bir alanı için kaydedilir (çoğu zaman dört pikselli bir kare). Daha az renk bilgisi içeren bu format, parlaklık değişimine renk değişiminden daha iyi tepki veren insan gözünü aldatır. Çok sık kullanılan bir format resim veri selini üç kat azaltan YUV-4-2-2 formatıdır.

Görsel yöntemler yetersiz kaldığı için, resim verilerinin matematik yöntemlerle sıkıştırılması zorunludur. Burada kullanılan hile ise belirli resim alanlarındaki (örneğin PCX- ya da GIF resim formatındaki) bilgilerin kodunun değiştirilmesidir.

Sıkıştırma resimlerin çok daha yüksek yoğunlukta paketlenmesini sağlar. Ancak tabii ki sonunda resim başlangıçta içerdiği bilgilerin tümünü içermez. Bu veri kaybının belli

olmaması için, önce izleyicinin gözüne batmayan bilgiler silinir. Bu sıkıştırma yöntemlerinin tipik bir temsilcisi olan JPEG derecelendirilebilmektedir, yani işlemi yapan sıkıştırmanın ne kadar güçlü olacağını tayin edebilir. Ancak belirli bir dereceden sonra resimdeki değişiklikler algılanabilir hale gelir. JPEG'in temelinde resmi bölümlere ayrıştıran Diskrete Cosinus-Transformation (DCT) yatıyor.

MPEG sıkıştırma sırasında bir adım daha ileri gidiyor: Yalnızca her bir resmin verileri sıkıştırılmakla kalmaz, bir önceki resimden bir sonrakine geçişteki resim içeriklerinin farkları da bellekte tutulur. Böylelikle filmde her Frame'in kaydedilmesi zorunlu olmaz; bunun yerine MPEG yöntemi beş ila onbeş resimde bir tüm resim verilerini içeren bir I-Frame ("Intra-Frame") kaydeder.

Ayrıca sözü edilen resim değişikliğini içeren ve bir sonraki I-Frame'e kadar geçerli olan bir P-Frame ("Predicted") hesaplanır. I-Frame ve P-Frame'lerden ise yine B-Frame'ler ("Bidirectional") hesaplanır. Bu B-Frame'ler gerçi tüm resmi içerir, ancak kaydedilen yalnızca I-Frame ve P-Frame'lerin içerigidir.

Bu yüzden MPEG videoların sıkıştırılması açılmasından (decompress) daha fazla hesaplama gücü gerektirir. Bu çok açıktır, çünkü P-Frame'lerin oluşması tüm I-Frame'ler arasında kalan resimlerin de kaale alınmasını gerektirirken, açılma sırasında film I-Frame ve P-Frame'lerden yeniden oluşturulur.

Windows 95 altında Software-MPEG: Çalışıyor, ama performans DDI yokluğundan dolayı pek de iç açıcı değil

Ancak MPEG ilkesinin bir dezavantajı vardır: Bir video filmin tüm resimleri doğrudan elde olmadığından, sonradan işleme ve montaj hile ya da dönüştürme yapmadan olanaklı değildir.

Bugün MPEG'den sözedildiğinde, bu henüz MPEG-1 anlamına geliyor. Yeni standart olarak gündeme gelecek olan MPEG-2 önemli ölçüde daha iyi bir resim kalitesi sunacak. Bu kaliteye resim büyüklüğünün 720x 480 noktaya yükseltilmesiyle ulaşılacak (MPEG-1: 352x 240).

MPEG dalgası başlangıcında tüm sıkıştırma ve açma algoritmaları donanım yapıtaşları olarak düşünülmüştü.

Burada PC kartları analog ya da dijital bir Overlay yöntemi üzerinden resmi monitörde gösteren grafik kartına bağlanmıştı. Bu çözümün dezavantajları vardır, çünkü grafik kartı ile MPEG kartı arasındaki işbirliği sorunlar yaratmaktadır.

Ve nihayet kart da bedava değildir. Bu yüzden ana işlemciyi MPEG decompress işi için kullanmak önemli ölçüde daha ucuzdur; birçok grafik kartı üreticisi artık bir programı birlikte veriyorlar. Tabii ki programın performansı bir yandan kullanılan işlemciye bağımlıdır, diğer yandan grafik kartının da video çıkışını genel olarak hızlandıran özelliklere sahip olması gerekir (örneğin DCI ya da gelecekteki Direct Video gibi).

CHIP test laboratuvarında eklenmiş MPEG-Dekoderli ve değişik işlemcili iki grafik kartı karşılaştırıldı. Burada sonuçların hem bilgisayarın CPU'sundan hem de grafik kartından bağımlı olduğu ortaya çıktı. Esas olarak geçerli olan şu:İşlemcinin gücü ne kadar artarsa, o kadar iyi. Bir 486 bilgisayarda video sabit resimlerin hızlı şekilde gösterimi haline geliyor. Bir 120 Mhz Pentium'da da saniyede 25 resimlik resim hızına ulaşılamadı.

Grafik kartının ekranı oluşturduğu seçilen renk derinliği de önemli. Millennium'un 800x600 noktada performansının düşmesi kartın gerçek renklerle çalıştırılmasından kaynaklanıyor.

Gerçekten de MPEG videonun oynatılmasında seyir zevkinden bahsedilemez; bunun için kalite çok kötü. Software-MPEG kısa filmlerin ve reklamların oynatılması işine yarar, ancak titreyen resimler yüzünden yine de insan bilgisayarın başında pek fazla zaman geçirmek istemeyecektir.

Grafik kartının ekranı oluşturduğu seçilen renk derinliği de önemli.

Grafik İçin Daha Fazla Güç

PCI-Bus da yavaş kaldı. Özellikle grafik yoğunluklu programlar, 3D oyunlar gibi, oldukça daha fazla güce gereksinim duyuyorlar. Yeni bir arabirim saniyede 500 MB veri transferinin yolunu açıyor.

Daha 1994 yılında Intel diğer üreticilerle birlikte PCI-Bus'u (veriyolunu) tanıtmıştı. Aradan sadece iki yıl geçmesine rağmen Intel yine yeni bir veriyolu sistemini tanıtıyor: Accelerated Graphic Port, kısaca AGP. Ancak bu sistem PCI veriyolunun yerini almayacak, çünkü özel olarak grafik kartlarıyla birlikte çalışması düşünülmüş. PCI "sadece" 33 MHz ile çalışıyor ve saniyede maksimum 132 MB veri transfer edebiliyor. Bu hız Windows 95, ya da DOS için yeterlidir, ancak 3D oyunlar gibi programlar daha fazlasına ihtiyaç duyuyorlar. 3D fonksiyonlar ile ortaya çıkan aşırı veri yığınları ve bellek gereksinimleri daha büyük bant genişliği gerektiriyorlar.

INTEL'İN PLANI

Intel, ATI, Cirrus Logic, IBM, Microsoft ve S3 ortaklığında geliştirilen AGP-Bus yeni PCI-Revision 2.1'e dayanıyor. Bu da 66 MHz'lik (güncel olan 33 MHz'lik PCI-Revision 2.0) çok hızlı bir frekansla çalışıyor. Tempoyu artırmak için AGP-Bus'un Controller'ı, 66-MHz'lik frekansı dahili olarak 133 MHz'e yükseltiyor. Böylece yeni veriyolu saniyede 500 MB veri transfer edebilecek.

AGP özellikleri tümüyle açık. Yani Intel, yeni veriyolu yapısına sahip anakartları üretmek için özel bir hak muhafaza etmedi. Çok yakında herhalde kullanıcılar ilk ürünlerle karşılaşabilecekler. Intel ilk anakartları 1997 başında tanıtmak istiyor. Grafik işlemcisi üreticileri de, mesela ATI veya S3, aynı tarihlerde ilk ürünlerini tamamlamak istiyorlar. Hatta Microsoft da işe karışıyor: Sonuç olarak Direct-X, yazılım ve Grafik-Controller arasında arabirim vazifesi görüyor. Ancak tüm bunlara bağlı olarak Microsoft daha yeni çıkan Direct-X'i (Direct X- 3D fonksiyonları kutusuna bakınız) yeni ortama uyarlamak zorunda kalacak. Tabii ki şimdiye kadarki tüm uygulamalar - ister Windows 95, Winword ya da her türden oyun olsun - AGP ile birlikte çalışabilecek. Intel iki Board varyasyonunu tanıtmak istiyor: AGP arabirimli bir Motherboard, yani AGP grafik kartını takmak için, ve AGP arabirimi olmayan entegre edilmiş grafik işlemcili Board.

AGP NASIL ÇALIŞIYOR?

AGP aracılığıyla uygulamalar, bilgisayarın RAM'ini ek grafik belleği olarak kullanabiliyorlar. Bunun için AGP, PCI veriyolundan ayrılıyor ve direkt olarak anakartın chipsetiyle bağlanıyor. Ancak üreticiler buna rağmen grafik kartlarını 2'den 4 MB belleğe kadar donatacaklar. AGP veri yolunun kullanımına kadar ATI'ye göre hızlı, senkron çalışan SGRAM yerleşecek. Grafik kartı üzerindeki bu bellek normal grafik işlemleri için kullanılacak, daha önceki kartların hallettiği gibi. Ancak 3-D fonksiyonlar işin içine karıştığı zaman grafik kartının Controller'ı ana belleğe hücum ediyor. Mesela bir yığın yüzey (Texture) içeren bir 3D oyun çalıştırılır. Bu Texturelar hızlı, yetersiz ve pahalı grafik belleğini aşırı yüklerler. Oyunun çalıştırılmasından sonra Controller, ana belleğin belirli bir bölümünü işgal eder. Buraya, oyun için ihtiyaç duyduğu Texture verilerini yazar. Gerçi ana bellek 60 ya da 70 Nanosaniye ile oldukça yavaştır, ancak Texturelar grafik kartı belleğinin yüksek

AGP Ana Belleğe Nasıl Erisiyor?

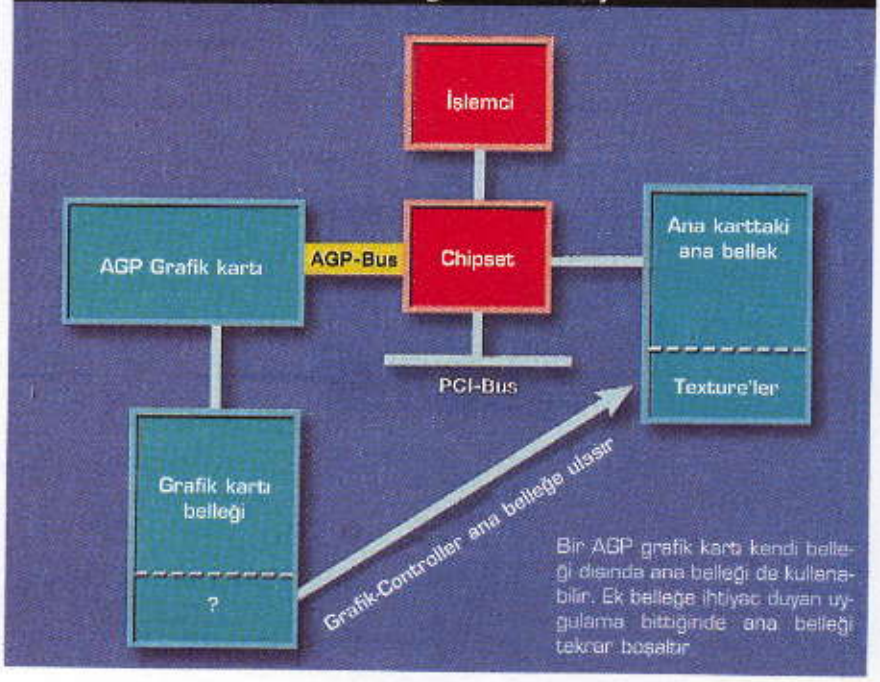

temposuna ihtiyaç duymazlar. Sonuç olarak bir defa ana belleğe yazılırlar ve sonra artık sadece okunurlar (Read-only dosyalar). Diğer grafik verilerini, mesela bir uzay gemisinin gösterimini (şekli) grafik işlemcisi sürekli yeniden hesaplamalıdır, grafik belleğine yazmalıdır ve tekrar okumalıdır. Bu tür operasyonlar için AGP eskisi gibi hızlı grafik kartı belleğini kullanıyor. Controller buraya Fogging, Z-Buffering ve Alpha-Blending (Direct-X-3D fonksiyonlar kutusuna bakınız) için olan verileri de kopyalıyor.

Yeni AGP teknolojisinden herkes kazanç sağlayabilir. Grafik chipi üreticileri AGP kartları için yeni işlemciler geliştiriyorlar. Intel gerekli anakartları üretiyor. Diğer Board üreticileri, Asus ya da Gigabyte gibi, aynı şekilde AGP'yi kartlarına entegre edebilirler, çünkü bu teknoloji tamamıyla kullanıma açık. Kullanıcılar da oldukça hızlı grafiklerle 3D dünyasının keyfini çıkarabilirler.

DAHA ÖNCE DE VARDI!

Accelerated Graphic Port'un (AGP) yeni teknolojisi, yine Intel tarafından geliştirilen, ancak hüzünlü bir şekilde başarısızlığa uğrayan UMA tekniğini hatırlatıyor. UMA (Unified Memory Technology) ile grafik kartlarını kendilerine ait bellekleri olmadan geliştirmek isteniyordu. Bunun için UMA tekniği bilgisayar açıldığı anda ana belleğin bir kısmını kendisi için rezerve edecekti. Bu bölüm PC için artık RAM olarak kullanımda olmayacaktı. Accelerated Graphic Port'ta bu durum biraz farklı. Bu teknolojide grafik kartı sadece ihtiyaç halinde ana belleği rezerve ediyor ve daha fazla belleğe ihtiyaç duyan uygulama sona erdiğinde belleği tekrar boşaltıyor. Başka büyük bir avantaj: Ana bellek 60 ya da 70 Nanosaniye ile oldukça yavaş - UMA tekniği ile grafik belleği, grafik kartlarının bugün alıştığımız DRAM, EDO-RAM ya da VRAM belleklerinden çok daha yavaş olurdu.

Direct-X- 3D fonksiyonlar

Direct-X, Microsoft'un bir arabirimi ve birçok bölümden oluşuyor: Direct Draw, Direct 3D, Direct Sound, Direct Input ve Direct Play. Tüm bu modüller verilerin işlenmesini oldukça hızlandıracaklar. Direct 3D mekansal fonksiyonlarla özelleştirilmiş. 3D fonksiyonları hızlandıran özel bir grafik chipi varsa, (mesela ATI'nin 3D-Range ya da S3'ün Virge'si gibi) bu chip bu işleri kendisi üstleniyor, aksi takdirde Direct3D bu fonksiyonları simüle ediyor. Aşağıdaki efektler Direct-X ile hızlı ve gerçekçi bir şekilde gösterilebiliyor:

Shading: Eğri objelerde (mesela bir kürede) yüzeysel yapıları gösterebilmek için, grafik işlemcisi (ya da Direct 3D) yüzeyi bir sürü küçük üçgen olarak yeniden hesaplar. Üçgenlerin köşeleri derinlik ve renk verileri içerirler. Bu yöntemle obje üzerinde yüzeyin çok keskin (net) ve gerçekçi bir izlenimi olusur.

Fogging: Objeleri, izleyiciye olan mesafelerine göre çok az görünebilir, bulanık ve çok net gösteren sis efekti. Buna en iyi örnek Terminal Velocity adlı oyundur (S3'ün Virge chipi için 3D versiyonu da bulunmakta).

Alpha Blending: Bununla objeler transparan olarak gösterilebilir, mesela tonlanmış bir bardak camı ya da denizdeki su.

Z-Buffering: Bunlar gösterilen pikselin derinlik verileridir. Bir mekanda birçok obje bulunuyorsa ve bunlardan biri başka biri tarafından tamamıyla ya da kısmen örtülüyorsa, 3D-Chip (ya da Direct 3D) neyin gösterileceğini ve neyin örtüleceğini hesaplıyor.

Texture-Mapping: Bir cisim, mesela bir koridordaki duvarlar, taban ve tavan değişik yüzeylerle donatılmıştır (mermer taban, tuğla duvar, beyaz halı gibi). Koridorun sonunda bu Texturelar basitçe küçültülmüş olarak gösterilmezler, zira perspektife uyarlanırlar. Bu da bir koridorda bulunma efektini çok daha gerçekçi hissetirir.

Tanıtım Fiyatı • Tanıtım Fiyatı • Tanıtım Fiyatı • Tanıtım Fiyatı •

Çeviri yazılımının en gelişmiş versiyonu!

ÇEVİRİ 4.0 FOR WINDOWS

İngilizce'den Türkçe'ye
Bilgisayar Destekli
Çeviri Sistemi

Etkileşimli Çeviri
MSWORD içinde
kullanım olanağı

Şimdi 249 $
(CD ROM Sürücü
hediyesi ile)

İsterseniz
Scanner + Çeviri
(CD ROM Sürücü hediyeli)
Sadece 485 $

Recognita Plus OCR & Image
in yazılımlarıyla birlikte.

BİLSAG
BİLGİSAYAR LTD. ŞTİ.
Karyağdı Sk. 14/6 06690 Çankaya /Ankara
Tel: 0.312. 441 48 34 - 439 28 50
Fax: 0.312. 439 93 47
e-mail: zs04-k@ servis2.net.tr

Sahibinden Texas Instruments Travelmate 4000 486 DX2/40, 8 Mb Ram, 200 Mb HD renkli ekran çok az kullanılmış 1400$.
Hakan Akkaya
Tel : (0.212) 2781970-18.00'den sonra.

Sahibinden 486 DX 2166 ve Psion Organiser II Cep bilgisayarı.
Fevzi Ak
Tel : (0.312) 4262851

Sahibinden 386 SX 33, 2 Mb Ram, 40 Mb HD ve Casio CT-670 Midi Klavye
Özgün Taracıoğlu
Tel : (0.312) 4262492

Sahibinden Orion 486 DX4 100 Multimedia 8 Mb Ram+850 Mb HD +2xCD+Ni-Lr 028 ekran+Mic. Windows 3.1, DOS ve pek çok oyun hazır yüklü. Garantisi dolmadı. 110 Milyon TL.
Dr. Orhan Beşiroğlu
Tel : (0.266) 8276000-8276103

Sahibinden 18 yaşından büyüklere CD-ROM'da film ve *GIF.(35$) (MPEG kartı gerektirmez). Disket 2$.
Kemal Yıldırım
Tel : (0.212) 2272283

Sahibinden 486 DX 4 100 8/540 Mb 6X-Cd Rom, 028 Ni Lr Casper ekran , S Blaster16 For Win95 ses kartı diğer özellikler için:
Selman Sınmaz
Tel :(0.216) 4160587 (akşam)-(0.212)2813930

Sahibinden Panasonic KX-P 1150 yeni. (125$) Trident 9000 512 K kart. (30$) Sound Blaster Pro ses kartı. (35$) En son CD oyunları. (25$)
Merter Savaş
Tel : (0.232) 369 66 65 (19.00'dan sonra)

Avukatlar için Müvekkil Takip Programı. (3 milyon)
Gorki Yazılım/İsmail Can
Tel : (0.322) 5157064

Macintosh SE/30. 5 Mb Ram, 100 Mb Hdd, klavye, Mouse, 20 civarında program yüklü. Çok temiz. Fiyatı : 500 $
Tel : (0.212)2528986

Sahibinden Mys Tre BBS Unility Shareware Freware, demolar, Anti virüsler, yazılım güncellemeleri, 33600-2 hat 24 saat kesintisiz yayın Free Call ++90(0)212-you-wish.
Cem Özkaynak
Tel : (0.212) 2603985

Sahibinden kadame BBS 24 saat hizmette 28800 hızındayız 02163184450 Turknet-Artnet-Actuelnet-Hitnet CD-Rom kayıt başlamıştır.
Burak Çağıl
Tel : (0.216) 3186280

Sahibinden 486 DX 2 66 16 Mb Ram 1 Mb VLB ekran kartı 1 GByte HDD 4 X CD-Rom Drive 0.28 N/LR ekran 16 bit Sound Vision ses kartı.
Fiyatı : 730 $
Serhat Gürsoy
Tel : (0.216) 319 96 13

Sahibinden satılık ucuz oyun ve Adult CD'ler.
Işık Biçer
Tel : (0.242) 3447398

Sahibinden ikinci el BBS. Komple makine ve telefon hattı ile birlikte. Mür: Sysop. Oxy BBS. Adana talepleri tercih edilir.

UYDUDAN ŞIFRELİ HARD...
SATISFACTION CLUB TV
SANSÜR DEĞİL, SHOW SUNUYORUZ!..
1 ay 100 $ * 3 ay 250 $ * 6 ay 400 $ * 12 ay 650 $
Eutelsat 2 F2, 10 derece doğu, 11575 Mhz
Çarşamba, Cuma, Cumartesi saat 01.00-03.00
TAN MARKETING CORP.
P.K. 191 Yenişehir 06443 Ankara/Tel :(0.312)4323663 (pbx)/fax :4336371
Yurt çapında bayilikler verilecektir.

Göreceksiniz bu iş aslında çok kolay,
Bir telefon kadar yakın.
Internet'e bağlanmak için
Tel : 2121383
Zekeriya Karapatlak
Tel : (0.344) 2121383-2144269

Gürol Çaydaş
Tel : (0.322) 3595375
Merhaba, Namlı Online Mersin'de açıldı. Artık Mersin'de de bir BBS var. Ama Namlı Online'ı diğer BBS'lerden ayıran çok önemli bir özellik var. Namlı Online BBS hem terminal modunda hem de WWW modunda çalışıyor. Client-Server mimarisi üzerine kurulu. Navigator adlı (Netscape benzeri) programı sayesinde Compuserve ya da Amerika Online gibi bir grafik arabirim kullanıyor. Sistemin özellikleri: Pentium 166, 64 Mb Ram, Windows NT, Wildcat BBS programı, 1 Gb HDD, 4 adet CD-Changer.
Tel : (0.324) 6245665 (pbx) 24 saat açık.
Sysop: İsmail Namlı
Ücret: Eylül'e kadar ücretsiz. Eylül'de kayıtlı kullanıcı 500.000.-TL. Kayıtlı kullanıcıya sınırsız mesaj ve transfer hakkı. Amacı: Mersin'e iletişim hizmeti vermek, amatör amaçlı.
Yakında vereceği hizmetler: 01.Eylül... Internet e-mail ve fidonet Ekim-Kasım. Online Internet (400 Kbps hızında-şaka değil. Uydu hattı)
Verdiği hizmetler:
WWW World Wide Web Server.
Telnet.
FTP.
UUCP.unix-to-unix protocol
yakında SMTP.Simple mail transfer protocol
DHTTML.Dynamic hynamic hyperTexs language
PPP.point-to-point protocol.

Sahibinden satılık 386 DX 25 170 HDD 4 Ram Mvga ekran Q+T klavye. 256 Kx8 30 P. Ram 1 Mbx2 30P. Ram 2400 BPS fax modem.
Ahmet Derviş
Tel : (0.216)4185806-3378663

Sahibinden Angel BBS (0.216) 3847031. En popüler mesaj ağları, en yeni programlar, Adult ve oyunlar. 24 saat emrinizde.
Ali Haydar Özer
Tel : (0.216) 4106607

Firmadan kampanya Intel P-100 669$+KDV Intel anakart 8 Mb Edo Ram 850 Mb HDD 1 Mb PCI 53 Trio 64 1.44 Floppy 14" 028 NI LR Sumo bilgisayar.
Sumo Elk. ve Bilg. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Tel : (0.212) 2456150

Sahibinden 486 DX 2-50 Vesa, SVGA renkli, 4 Mb Ram, 100 Mb HDD 1.44 Floppy, mini Tower kasa, ekran filtreli.
Fiyatı: 450$
Sedat Çevik
Tel : (0.216) 3598257 (19.00-23.00 arası)

Sahibinden uygun fiyata 486 DX 4-100 ve Pentium 100 bilgisayar.
Murat Ekinci
Tel : (0.312) 2299878

Sahibinden orjinal erotik CD'ler. Çoğu Avı formatında film olup sadece 3.500.000.-TL.'dir.
Alaettin Korkmaz
Tel : (0.212) 5220365

Sahibinden Amiga 1200 33 Mhz 68030 işlemci Fpu/Mmu 2+4 Mb Ram 540 Mb HDD 10845 monitör yüzlerce disket Joystick.
Adnan Aydın

Tel : (0.212) 2585434-2586960

Sahibinden satılık çok temiz Multimedia 486 DX 4-100 8 Mb Ram 541 Mb HDD Acer CD-ROM Soundblaster 16 Pro ses kartı 3.5 Flopy 028 NI-LR renkli ekran, 200 oyun. Sadece 650 $.
Ethem Çelik
Tel : (0.212) 5285562

Sahibinden MSX Basic Version1-028815 Bytes kasetli.
Ali Budak Özden
Tel : (0.252) 3943193

Sahibinden boca dahili 14400 fax modem 40 $ Hand (el tipi) renkli tarayıcı 2 $. Vesa Cache kontrol kartı. (4 Hdd-2 Fdd 0 Ram Max. 16 Mb Ram) 50 $.
Muzaffer Alsan
Tel : (0.224) 3410765
10 $'a satın alacağınız reklam disketini çoğaltıp dağıtarak milyarlar kazanabilirsiniz. Bizi arayın. Siz de milyarder olun.
Muharrem Ersal
Tel : 2185731/Isparta

Tecrübeli bilgisayar mühendisi yazılım geliştirme, destek ve bilgi işlem konularında iş arıyor.
İshak Erman Özonur
Tel : (0.232) 2341647

Sahibinden satılık Amiga 1200 program dolu 160 Mb Quantum 2.5 inç HDD 1.76 Mb High Density Floppy, 200 disketlik arşiv. 40.000.000.-TL.
İsmail Güzey
Tel : (0.212) 2521922

Sahibinden 80 süper oyun sıkışmış olarak sadece tek CD'de ve sadece 35 $'a. Ayrıca Adult CD'si de bulunur.
Işık Biçer
Tel : (0.242) 3447398

Sahibinden at yarışı programı arıyorum.
Bülent Sezen
Tel : (0.256) 2110105

Sahibinden satılık çok kullanılmış temiz bilgisayar. Pazarlıksız 650 $.
486 SX-25 170 Mb HDD, 4 Mb Ram, 4x Cd, 16 Bit ses kartı 14 400 modem/fax, Word, Excel, Norton, Toolkit.
Orfun Deveci
Tel : (0.312) 3182219

Sahibinden Olivetti PCS 30-386, Mono Vga. (350 $)
Ertan Ertek
Tel : (0.232) 4417063

Sahibinden DX-2-66, 250 Mb HDD, 8 Mb Ram, 512 K renkli 0.39 ekran, 1.44 sürücü, Mause, Creative 2 x Cd ve 16 bit ses kartı, LC 90 yazıcı komple. 800 $
Ramazan Ali Arı
Tel : (0.442) 6312171 (akşam)

Sahibinden süper ucuz Bodrum Yalıkavak Flipper Tatil Köyü'ndeki 99 yıl geçerli her yıl 1 hafta devre mülkümü satıyorum. RCI üyesi ve 1 Ekim-30 Mayıs kırmızı dönemdir.
Oktay Ertürk
Tel : (0.216) 3289555

Sahibinden 386 DX-40 4 Mb Ram, 240 Mb Disk, Mono monitörlü bilgisayar satılık.
Zeki Sökücü
Tel : akşam- (0.212) 2720253 -gündüz- (0.212) 2754760

ANGEL COMPUTER

OEM FİYATI SORUN

Bilgisayarda Şok Fiyatlarla Tanışın

★ 286, 386'larınızı 486, Pentiumlarla 80,250 MB hardisklerinizi 850 MB 1 GB'a yükseltiyoruz.

★ Upgrade yapılır.

★ Bilgisayarlarınızı, faxlarınızı, printerlerinizi, notebooklarınızı alıyoruz satıyoruz,takaslıyoruz.

★ Amigalarınızı, comodorlarınızı alıyoruz, satıyoruz, PC'lerle takaslıyoruz.

★ Kullanılmış bilgisayar parçalarınızı alıyoruz, yenisiyle takaslıyoruz.

Tel: (0216) 414 13 65
349 91 68

BALEN BİLGİSAYAR

ŞOK FIRSAT

PENTIUM-100-750 $
PENTIUM-133-850 $
PENTIUM-150-940 $

8 Mb Ram, 850 Mb HDD, NI/LR SVGA monitör, S3 1 Mb ekran kartı.

Not : 16 Mb Ram farkı 43 $.

Fiyatlarımıza %15 KDV eklenecektir.

ESKİ KULLANILMIŞ BİLGİSAYARLARINIZI, AMİGALARINIZI, FAXLARINIZI ALIYORUZ, SATIIYORUZ, YENİSİYLE TAKASLIYORUZ.

Adres : Başçavuş Sk. Yazıcıoğlu İş Hanı K: 2 No: 46 Kadıköy/İstanbul
Tel : (0.216) 3495445
(0.216) 3476925
Fax : (0.216) 3361210

-ATA PC CLUB-

Pixel Grafik&Animasyon
Profesyonel Tasarım
Amatör Fiyat

Televizyon, Multimedya ve Reklamlar için 3D Animasyon, Şirketler ve WWW Sayfaları için Özel Logo Tasarımları ile Mühendis ve Mimarlar için Proje Canlandırma yapılır

Pentium 100
850MB HDD
8MB RAM
S3 TRIO 64
0.28 NI/LR
$676

CD Oyunları ve CD Arşivleri
Ücretsiz Teknik Servis
Pentium Sistemler
Oem Satışı

CD KAYIT $25
CD ARŞİV $75

Veri ve Ses kayıtlarınız ile fotoğraflarınızı ölümsüzleştirmek için CD'leyiniz
Arşivler, scanner ile taranmış imajlar, yarattığınız müzikler ve diğer datalarınızı isterseniz 74 dakikalık ses kaydı veya 650 MB veri kaydı veya ikisi birlikte

Yakut sok. Sinanoğlu pasajı 30/9 Bakırköy/ İst 543 5919-583 0208

Sorun Söyleyeyim...

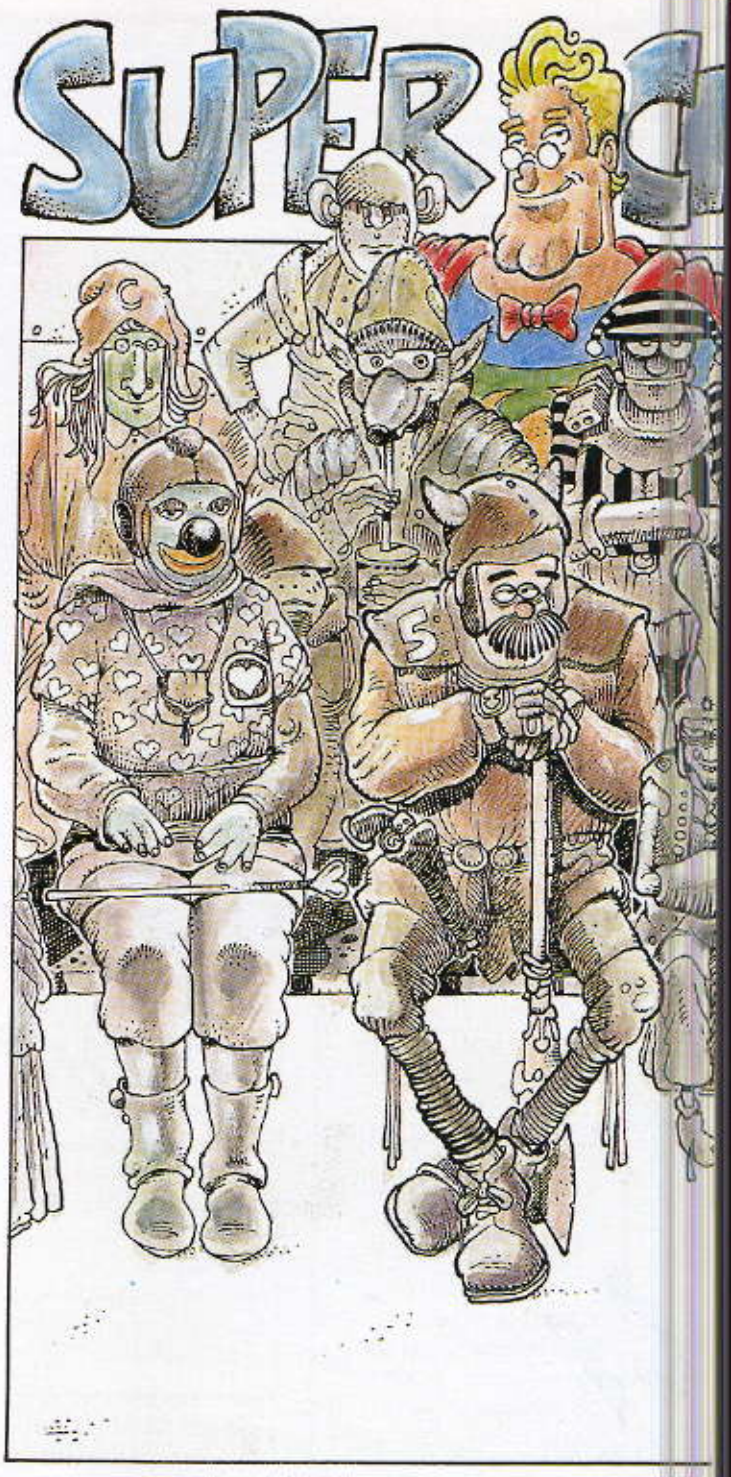

DİSKET YÜKLEYEMEZSEM!..

Sevgili Super ChipMan,

Ben 13 yaşında bir okurunuzum. Derginizi birkaç aydır alıyorum. Size böyle bir dergi hazırladığınız için teşekkür etmek istiyorum. Başka dergilerde bulamadıklarımı sizin derginizde buluyorum. Umarım bu çizgide devam edersiniz. Lafı fazla uzatmadan soruma geçmek istiyorum.

Benim Escort marka, 486 DX2-66 model, Windows 3.1'i olan, CD-Rom sürücüsü olmayan, fakat disket sürücüsü olan bir bilgisayarım var. (Daha çok amatör bir bilgisayar kullanıcısıyım.) Söz ettiğim disket sürücüsü 3.5 Inc'lik ve ben HD tipi disketler kullanıyorum. Ama bilgisayarımı açtığımda "System Configurations" bölümünde şu yazıyla karşılaşıyorum: Diskette drive A:1.2 M, 5.25 Inc. A sürücümü 5.25 şeklinde göstermiş bunu nasıl düzeltebilirim? Bunun bana bir zararı (disket yükleyememek gibi) olur mu? Sorumu yanıtlarsanız sevinirim.

Ayrıca benim sizden bir ricam olacak. Ben Çanakkale'nin Gelibolu ilçesinde oturmaktayım. Gelibolu'da CD-Rom sürücüsü gibi şeyler bulamıyorum. Bu yüzden disketle idare etmek zorunda kalıyorum. Eğer benim gibi kullanıcılar için bir sayınızda değişik disketler verirseniz ya da özel bir sayı yayınlarsanız mutlu olurum.

Tolga Ince/
Gelibolu-Çanakkale

CHIP- Bilgisayarınız açılırken bir ara ekran durur. Bu durma esnasında "del"e basıp Setup'a girin. System Configuration'dan sürücünüzü 3.5 inçe ayarlarsanız sorun halloluur. Bundan sonraki sayılarımız CD içermeyecek. Ancak CD'ler dergiyle birlikte gelen kuponlarla çok ucuza satılacak. Ve ne yazık ki şimdilik disket veremiyoruz.

DRAGON DIKTATE

Değerli Chip Dergisi Yetkilileri, yayın hayatınızda başarılar dilerim. Size birkaç sorum olacak. Yanıtlarsanız sevinirim.

1-Dragon Diktate adlı (sesle Windows'a komut verme) Windows 95'e komut verebilir mi? (Excel ve Word dahil)

2-Zet bilgisayarın Erenköy şubesinin adresini verebilir misiniz?

3-Epson yazıcılar için hazırlanmış özel 720 dpi kağıdım nereden temin edebileceğimi öğrenebilir miyim?

Arif Sarısoy/
Erenköy-İstanbul

CHIP- Dragon Diktate her programa ve işletim sistemine komut verebilir..Zet Galeri'nin adresi: Abdülkadir Noyan sk. no:11/1 Erenköy .Epson yazıcıları için hazırlanan kağıtları yine Epson'dan temin edebilirsiniz.

MAKSİMUM PERFORMANS İÇİN...

Merhaba Super ChipMan,

Bu faksı size Antakya'dan gönderiyorum. Derginizi çıktığından beri alıyorum ve beğenerek okuyorum. Benim Aidata marka, Intel Pentium 75, 8 Mb ana bellek, 256 Cache bellek, 850 Mb HD bir bilgisayarım var. Bilgisayarımı maksimum performansta kullanmak ve en faydalı biçimde yararlanmak istiyorum. Bu konuda bazı sorunlarım var. Eğer bana yardımcı olursanız sevinirim. Config.sys ve Autoexec. bat dosyalarım aşağıdaki şekildedir. Hangi terimleri nasıl değiştirirsek 640 Kb'lık ana bellekte daha az yer kaplar? Bu dosyaların düzeltilmiş şekillerini bize fakslamanızı rica ediyorum. Yayın hayatınızda başarılar.

Config.sys:
C:\>Type Config.sys
Devicehigh=C:\Dos\Himem.sys
Devicehigh=C:\Dos\Emm386.exe Noems Highscan
Dos=Umb
Buffers=15,8

Files=50
Fcbs=16,8
Devicehigh/L:1,12048 = C:\Dos\Setver.exe
Install=C:\Dos\Share.exe
Country=090,857, C:\Dos\Country.sys
Devicehigh/L:1,15792 =C:\Dos\Display.sys Con=(Ega,857,2)
Stacks=9,256
Devicehigh=c:\programs\nav\navtsr.exe
Autoexec.bat:
Echo Off
Cls
Lh C:\Programs\Nav\.exe C:
Prompt pg
Path C:\Dos;C:\Windows
Rem Add directory containing HP DeskJet printer software to path
Path=%Path%;C:\Deskjet
Set Temp=C:\Dos
LH Mode Con Codepage Prepare=((850,857) C:\Dos \Ega2.Cpi)
LH Mode Con Codepage select=857
LH/L:1,17664 Keyb Tr, 857,C:\Dos\Keybrd2.sys/ Id:179
Rem Load the resident version of the HP DeskJet Control Panel for Dos
C:\Deskjet\Djcptsr.exe
LH/L:0;1, 45456 /S C:\Dos\Smartdrv.exe/X
Cls
LH Chkdsk
LH /L:1, 6384 Doskey
LH Mem
LH Mouse
LH Nlsfunc
LH Saat
LH Share

Mehmet Ziroğlu-
Erinç Mullaoğlu
Fax : (0.326) 2142120

CHIP- Lütfen şu satırları düzeltin ve ekleyin; Devicehigh=c:\dos\emm 386.exe ram ve DOS= HIGH

METE TURGAL'A TEŞEKKÜRLER

Sayın İlgililer,

Agustos sayımızda "Netscape'le Mektup ve Haberler" köşesinde yer alan Mete Turgal'ın yazısından yola çıkarak Internet'te bana göre yeni şeyler keşfettim. Doğal sonucu artan faturamı size mi yoksa Sayın Turgal'a mı göndereyim?

Sayın Turgal'ın yazısı kolay anlaşılır ve hemen uygulanabilirdi. Bu nedenle kendisine teşekkür ederim.

Belki acemilik olacak ama ODTÜ üzerindeki bir gruptaki yazıya yanıt vermek istediğimde Mail'im kabul edilmeyip geri gönderildi.

Öğrenmek istediğim asıl konu, ODTÜ dışında da mutlaka başka News Server vardır. Başka bir Server'i seçtiğimde başkaca News Grouplar'a ulaşabilir miyim, yoksa tümü ODTÜ üzerinden gördüklerimden mi ibaret? Örneğin Almanya'daki bir News Server'a bağlanabilir miyim?

Ersoy Yılmaz/Ankara

CHIP- Adresleri varolan her News Server'a bağlanabilirsiniz. (Örneğin, Multimedia News "Http://www.multimedia. com")

BİLGİSAYARDA GRAFİK

Super ChipMan Bölümüne,

Ben bilgisayarda daha çok grafikle uğraşıyorum. Şimdilik sadece fotoğrafla çalışıyorum ama animasyon yapmak istiyorum. Bu konu hakkında size birkaç sorum olacak. Yayın hayatınızda size başarılar dilerim, umarım sorularımı cevaplarsınız. Teşekkürler.

1- Eylül 96 CD'sindeki Klik & Play oyunlarındaki Türkçe karakterler bozuk çıkıyor. Bunu nasıl düzeltebilirim?

2- Asymetrix 3D f/x programının shareware sürümünü nereden bulabilirim? Bu program 16 Mb Ram'i olan bir IBM 486 DX 4-100'de çalışır mı? (Windows 95 kullanıyorum.)

3- Eylül 96 CD'sindeki "\anims\joke.fli" animasyonu hangi programla yapıldı?

4- Yaptığım animasyonları screen saver ya da *.avi formatına nasıl çevirebilirim?

5- Powertoysdaki Xmouse

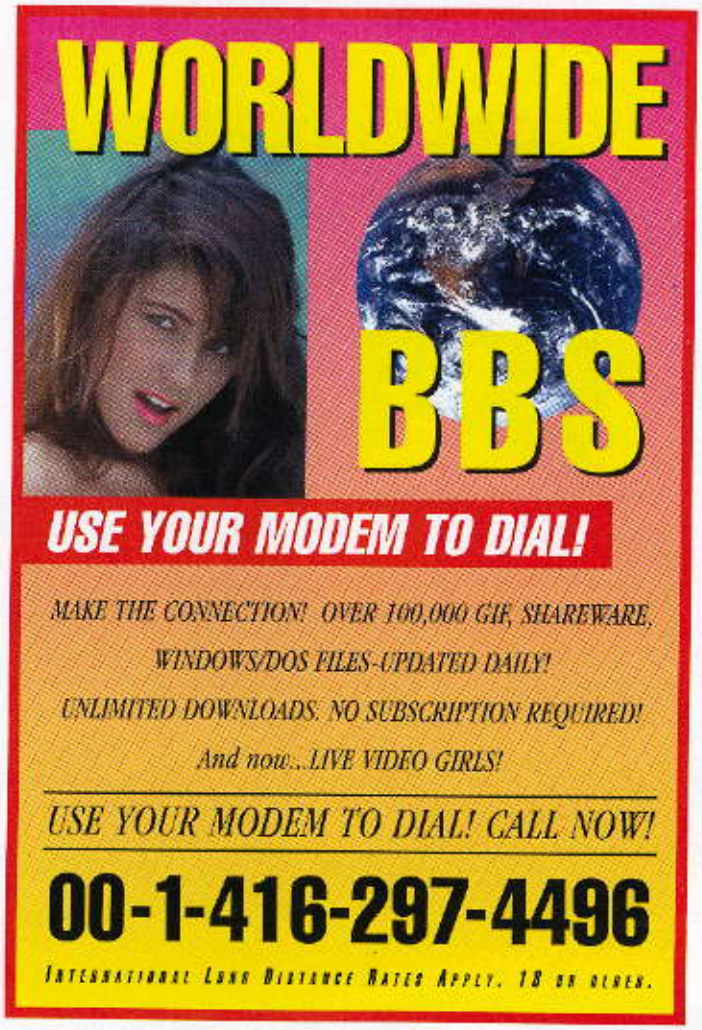

programı çalışmıyor. Acaba kullandığım Mouse uyumsuz mu?

6- Masaüstünde Shut Down komutuna bir kısayol oluşturabilir miyim?

7- Imagine adlı programı nereden alabilirim?

8- Chip özel dergilerini Adana'da nerede bulabilirim? Bulamadığım için Windows 95 sayısını alamadım. Tükenmediyse nasıl alabilirim?

9- Cyberia 2 oyununu aldım. 4-5 kez oynadıktan sonra bu oyunun Amerikan yapımı bilgisayarlarda çalışmayacağını yazan bir yazı çıktı. Şimdi oyun çalışmıyor. Ne yapabilirim? Acaba Windows 95'in uluslararası ayarlarıyla bir ilgisi olabilir mi?

Cemre Paçun/Adana

CHIP- Bozuk olan CD'yi bize ulaştırırsanız size yardım edebiliriz. Asymetrix 3D fx programının Shareware'ini bilgisayar programı satan yerlerden temin edebilirsiniz ama 16MB'ta çok zor çalışır. Yaptığınız dosyaları AVI olarak kaydedersiniz sorunu halledersiniz. Masa üstünde "Shut Down"a Short Cut yapamazsınız çünkü onun özel bir programı var ama o da Windows 95'te çalışmıyor. CHIP özelleri Adana temsilcimizden bir hafta sonra temin edebilirsiniz. Windows'un uluslararası ayarını English yaparsanız sorun çıkarmaz.

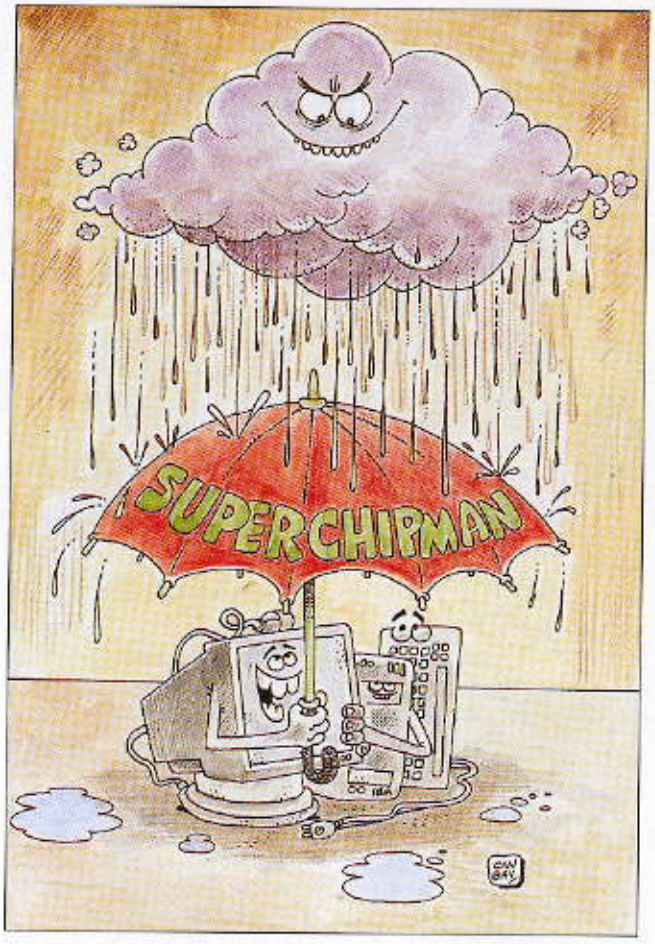

MAKROLAR

Chip Dergisi,

Biz firmamızda Word kullanıyoruz. Word'ü daha faydalı kullanmak için Dmakro'larla çalışıyoruz. Fakat bu hazırladığımız makrolar basit ve tamamen kayıt ile yapıyoruz. Bildiğim kadarıyla daha karmaşık makrolar komutlarla (Word Basic) yazılıyor. Benim ise bu konu hakkında hiç bilgim yok. Bana Word Basic'i öğretecek bir kaynak önerebilir misiniz? Ayrıca derginizde Word Makro'ları ile ilgili bir yazı dizisi yayınlayabilir misiniz? 3D Studio programına aşırı ilgi duyuyorum. Bu konudaki çalışmaları izlemek hoşuma gidiyor. Bu programı öğreten Türkçe kaynak var mı? Bilgisayarın kasasını açmadan Lap Link ve buna benzer programlar yardımıyla bilgisayarlar arasında dosya alışverişi yapabiliyormuş. Bu nasıl yapılır? Puf noktaları nelerdir? (kablo bağlantısı ile)

Aldığım CD'lerde devamlı parmak izleri oluşuyor. Bunları nasıl ve ne ile silebilirim?

Sorularım şimdilik bu kadar. Şimdiden yardımlarınız için teşekkürler. Çalışmalarınızda başarılar.

K.Ç.

CHIP- İlerki sayılarımızda bu konuya yer vermeye çalışacağız. 3D Studio'nun Türkçe kullanma kılavuzu yok. Bilgisayarlararası iletişim yapan sistemin adı "Network"tür. Bunun puf noktası yok sadece bütün dosyaları ortak kullanabiliyorsunuz. CD'lerinizi birçok bilgisayar marketinde satılan optik temizleyicilerle temizliyebilirsiniz.

OKURDAN CHIP'E VE OKURDAN OKURA

Chip Dergisi Super ChipMan Köşesi Editörlüğüne,

8/96 sayımızda Kerim-Ceren Doğan kardeşlerin yazısını ve 9/96 sayımızda mühendis adayı olduğunu iddia eden kişi veya kişilerin cevap yazısını okudum. Bu iki yazı üzerine yorumumu aynı köşede yayınlamanızı rica ediyorum.

Bu konuda öncelikle tarafınıza bazı sorular yöneltmek istiyorum. Dilerseniz aynı köşede yanıtlayabilirsiniz.

1- Ağustos sayımızda Erdoğan kardeşlerin yazısını dergi olarak yanıtlamışsınız. Bir sonraki sayımızda, kimliği meçhul kişi veya kişilerin aynı konuda, sözde derginizi savunur bir üslupla yazılmış ve Erdoğan kardeşlere açıkça hakaret eden yazısını yayınlamayı neden gerekli gördünüz? Yoksa, bu ikinci yazı dile getiremediğiniz hislerinize tercüman mı oldu?

2- Kişilere doğrudan hakaret içeren yazıları yayınlamak, basın yasasına ve daha önemlisi basın ahlakına uyar mı?

3- Yukarıdaki 2 nolu soruma -sansürcülük yapmak istemedik- diye yanıt vereceksiniz, küfür ve hakareti yayınlamamak sansürcülük müdür?

Çocuk yaştaki Erdoğan kardeşlerin, kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından, derginiz sayfalarında açıkça hakarete uğramasını ve derginizin bu rezalete alet olmasını protesto ediyorum.

Erdoğan kardeşlere ve meçhul mühendis adayına da bir şeyler söylemek istiyorum.

Sayın Erdoğan kardeşler: Yazdıklarınızdan genç yaşlarınızın doğasıyla, çocuksu bir heyecan içinde olduğunuz anlaşılıyor. Ülke sorunlarına gösterdiğini duyarlılık sevindirici. Fakat, bir konuda tartışmaya girmeden önce, o konuda etraflıca bilgi ve deneyim sahibi olmak gerekli. Lütfen duyarlılığınızı kaybetmeyiniz, ama tartışma açacağınız konularla ilgili değişik görüş açılarıyla yazılmış çeşitli kaynaklar okuyunuz ve en önemlisi, ülkemizde ve ortadoğu bölgesinde oynanan oyunları ve bu oyunların taraflarını net olarak görebil-

mek için biraz daha hayat tecrübesine sahip olmak üzere sabırlı olunuz.

Ve mühendis adayı olduğunu iddia eden meçhul kişi: Kuyruğuna basılmış bir kedi gibi cırmık atıyorsunuz. Üstelik ne adına konuştuğunuz da belli değil. Kürtçülük mü? Bilim dünyası mı? Chip dergisi mi? Chip dergisinin okur kitlesi mi? Vatanperverlik mi? Yoksa ne? Bu kadar çeşitli kitle ve kavramlar adına sözcük yapma yetkisini ve yetkinliğini kendinizde nereden ve nasıl buluyorsunuz? Yazınızdaki mantık ve içerik çelişkileri ile içerik düzeysizliğine bakınca, mühendis adayı olabileceğiniz de çok şüpheli görünüyor. Birilerini promosyon kuklaları diye aşağılamaya kalkmadan önce," Acaba ben de, daha belirsiz bazı propagandaların etkisi altında kalıyor muyum?" diye düşündünüz mü hiç? Düşüncelerinizin ne kadarı kendi gözlemlerinize ve hayat tecrübenize dayanıyor, söyleyebilir misiniz? Size önerim: Bir yerlerden yalapşap okuduğunuz veya kulaktan dolma edinilmiş doldurma bilgilerle, A ve B vatanının perverliğini yapmaya kalkışmayınız. Ayrıca insanların düşüncelerini değiştirmenin, değil hakaret ederek, insanca tartışarak bile çok zor olduğunu bilin ve böyle hırçın olmaktan vazgeçin. Son bir öğüt: Kimliğini açıklayarak, size göre yanlış olsa bile, fikirlerini ortaya koyan bir insana, aynı şekilde kimliğinizi açıklayarak yanıt verecek denli mert ve onurlu olun. Ama derseniz ki, "Kimliğimi açıklarsam, sonra başka birileri beni götürür merkeze ve rezil eder herkese.", o zaman şoven bir üslupla savunduğunuz fikirlerinize, kendi naçiz egonuz kadar bile önem vermiyorsunuz demektir. Öyleyse neden vatanperverlik gibi bayrakların arkasına saklanarak, gölge çığırtkanlık yapmaya kalkışıyorsunuz?

Dr. M.Levent Özer/Bursa

CHIP- İlk yazı doğrudan Chip'e yazılmıştı, ikincisiyse ilk yazan okurlara. İlkini yanıtlayıp ikincisini yanıtlamama nedenimiz budur. Chip'e gelen tüm mektuplara bu sayfalarda yer verme gibi bir alışkanlığımız da var, sizinkini yayınladığımız gibi.

HAFIZAYI NASIL AÇABİLİRİM?

Sayın İlgili,

PackerdBell marka TV kartlı, fax-modemli, radyolu, CD'li ve Windows'95 (İngilizce) yüklü bir PC'ye sahibim. Diger kullanıcılar gibi usta ve profesyonel olmadığımdan aşağıdaki problemi çözemedim. Yardımcı olursanız sevinirim. Bazı disket ve Cdleri açmaya çalıştığımda (Not quaught memory)-kafi hafıza yok- mesajı veriyor.

1-Hafızayı nasıl ve nereden açabilirim?

2-Bunu (benim gibi az bilen bir kişi) yeterli hafıza alanı açmak için neyi nasıl yapabilir?

Bülent M.Günses

CHIP- Belleğinizin yettiği programları çalıştırabilirsiniz. Eğer kullandığınız CD'lerde bu mesajı alıyorsanız ya kullanmadığınız diğer modemleri kapatıp öyle çalışın ya da RAM ilavesi yapın.

MİKROFONUM ÇALIŞMIYOR

Chip'e Mektup,

Sevgili Chip ailesi, öncelikle böyle bir dergi çıkardığınız için sizleri tebrik ederim. Derginizin ilk okuyucularındanım, tabii ki aynı zamanda ilk abonelerindenim. Derginizi ilk gördüğüm anda bu dergi tam bana göre düzenlenmiş dedim.

Derginiz çok güzel bir dergi olmayı sürdürüyor. Piyasadaki dergiler yanında benim en sevdiğim dergi. Yalnız sanırım derginin dağıtım sorunu var, Chip bayiye gelmesine rağmen bana geç ulaşıyor. Oysa sizin abonelik kampanyanızda dergilerin herkesten evvel bize geleceği yazıyordu. Dergi geç mi çıkarılıyor, yoksa bize geç mi yollanıyor? Bu konu hakkında beni aydınlatırsanız sevinirim. Hatta bu ay dergimin gelmeyeceğini düşünerek (bayide de bir tane kalmış) bayiden bir dergi aldım ve bu dergi bana 300 bin TL.'ye mal oldu. Oysa ben Chip abonesiydim. Dağıtım konusunda sorunlarınız olduğunu biliyorum. Ama daha hassas davranmanızı diliyorum.

Benim size birkaç sorum var. Bilgisayarım 486 DX 4-100 8 Mb Ram ve 850 Mb HDD'im var.Bilgisayarımı F8 ile çıkan menüdeki 5. seçenek yani direkt MS-Dos komut işletimiyle açıyorum. Bütün güncel sürücülerin (hoparlörler, CD-Rom sürücüsü, vs.) çalışmasına rağmen bilgisayarımın mikrofonu çalışmıyor. Normal olarak (Windows'95'i) çalıştırdığımda mikrofonum hiçbir sorun çıkartmadan çalışıyor. Bunun sebebi Config.sys ve Autoexe.bat'daki eksik komutlarsa o komutları bana yazdırabilir misiniz?

Piyasada bazı dosyalar var ki çalıştırdığınızda size bir ekran ziyafeti veriyor. (Örneğin Eylül'96 Cd'sindeki Bubles.exe.) Sizin stresinizi atmanız için bazı görsel şovlar yapıyor. Böyle bir exe veya com dosyasını ekran koruyucu yapabilir miyim? Ve kendi ekran koruyucumu nasıl yapabilirim?

Her şey için çok teşekkürler. Yayın hayatınızda başarılar dilerim.

Selim Sağol/Bolu

CHIP- Abonelere dergilerin geç gitme nedenlerinden biri de teslimatın ele yapılmaya çalışılması. Lütfen bize sürekli bulunduğunuz adresi yollayın. Zaten DOS altında mikrofon çalışmaz, bu normaldir.Exe dosyalarını ekran koruyucu olarak kullanamazsınız. Kendi ekran koruyucunuzu da Control Panel'den Display'i seçerek yapabilirsiniz.

REKLAMLARA DESTEK

Sayın Chip Yetkilileri,

Böylesine güzel bir dergiyi bizlere sunduğunuz için en içten teşekkürlerimi ileterek sözlerime başlamak istiyorum. Köşenizde bazı okurların reklamların fazlalığı konusundaki şikayetlerine katılmadığımı belirtmek istiyorum. Dünyanın birçok ülkesinde yayınlanan süreli yayınlarda çok daha fazla reklam olduğunu görüyorum. Ayrıca, ben şahsen reklamları okumaktan da hoşlanıyorum. Reklamın da bir bilgilenme aracı olduğunu unutmamalı.

Benim sorunum BBS'e bağlanamamak. Kullandığım bilgisayarın modemi var ve WinFax isimli yazılımı kullanıyorum. Ancak, BBS'e bağlanmak için her hangi bir seçenek mevcut değil. Normal fax gönderme seçeneği kullanarak ulaşmak istediğimde (örneğin sizin BBS numaranıza) sanıyorum Cover Page'i karşı numaraya iletiyor.

Uzun lafın kısası, BBS'e bağlanmak için ne yapmalıyım? Bu sorunuma köşenizde cevap verebilirseniz size

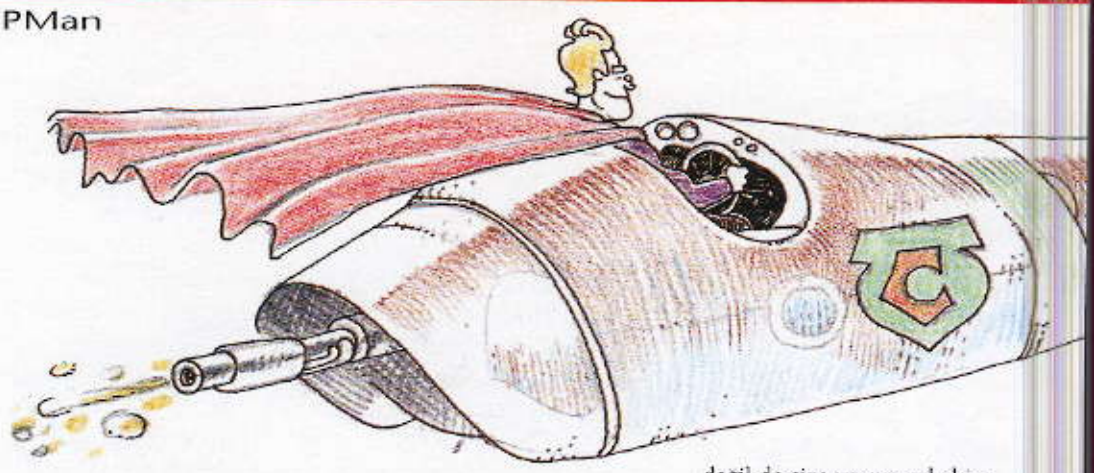

minettar kalacağım. Yardımlarınız için şimdiden teşekkürlerimi sunar, başarılarınızın devamını dilerim.

Saygılarımla,

Hikmet Metiner/Tuzla

CHIP- BBS'lere bağlanmak için terminal programlarına ihtiyaç duyarız. Örneğin Terminate, Windows'un terminali ve Windows 95'in Hyper Terminal'i gibi. Hyper Terminal'den bağlan komutunu seçerseniz sorun ortadan kalkar.

MULTIMEDIA ÖGELERİ

Chip Yetkilileri,

Sistemim P100, 16 Mb Ram, Diamond 64 grafik kart, Windows '95 kullanıyorum. Media Player'i seçtiğimde sistem "your program is making to an invalid dynamic link call to a.dll file" hatası veriyor. Bu problem için Multimedia ögelerine ait izlerin Win95'ten silinip tekrar bilgisayara tanıtılması gerektiğini söylemiştiniz. Bu multimedia ögeleri nelerdir? Win 95'ten nasıl silinir? Açıklar mısınız?

Çınar Soysal

CHIP- Bu Multimedia ögeleri ses kartı ve CD-ROM'dur. Bunları silmek için Start'tan Settings'e oradan da System'a gelip seçtiğiniz ögeleri "remove" yaptığınızda siler.

CD'LERE TANITIM

Değerli Chip Çalışanları,

Yaptığınız çalışmalar sayesinde bilgisayar dünyasını yakından takip ediyoruz. Acaba CD'lere yönelik tanıtım broşürleriniz var mı?

İlginize şimdiden teşekkür ederim.

İbrahim Kesikçi/Afyon

CHIP- Chip'in içinde yaptığımız açıklamalar var. Sanırız bunları okumak sizin için aydınlatıcı olacaktır.

ANKET ZAMANI

Sayın Chip Yöneticileri,

Bugün derginizi okurken dayanamadım ve bu mektubu yazmaya karar verdim. Aslında sadece birkaç teknik konuda damşmak için yazacaktım. Neyse uzatmayayım. Önce bir eleştiride bulunacağım. Derginizi ilk sayısından beri kaçırmadan alıyorum. Çeşitli sebeplerle abone olamadım. Şimdi pişmanım. (300.000.-TL. olduğu için.) Ben doktorum ve T.C. şartlarında oldukça iyi denebilecek bir kazancım var. Medyayı her yönü ile takipte hala direniyorum. Çünkü fiyatlar her ay yükselmekte, bu şartlar altında sürekli aldığım yayınları elemeden almak için çaba sarfediyorum. Şunu başta belirteyim, derginize 300.000.-TL.'yi hayır severliğimden ya da sizlerle bir akrabalığım olduğu için falan vermediğim bir gerçek. Hakikaten ilk aldığım günden beri derginizden çok faydalandım ve gereksiz ve ilgimi çekmeyen konular yanında işime yarayanlar daha fazla olmasından dolayı takip ediyorum. Chip yanında bir bilgisayar dergisi daha almaktayım. Ayrıca bir arkadaşımdan da diger ikisini okuma şansım oluyor. Yani dergileri daha fazla objektif karşılaştırabileceğime inanan bir okuyucu gözü ile size bazı önerilerim olacak. İnsanların tabii ki zevkleri, ilgi alanları çok farklı. Eylül sayımızda bir okuyucu, reklam oranlarından söz etmiş. Reklamı sevmeyen, boşa sayfa gittiği yolunda düşünen bir kitle var. Okul yıllarımda ben de dergi çıkarttığımdan reklamın bir derginin kan damarlarından biri olduğunu biliyorum. Ve şunu belirteyim, dergiyi aldığımda önce reklamlara göz gezdiririm. Çünkü bazı reklamlarda, sattıkları mal hakkında, ayrıntılı teknik özellik ve fiyat verenler, benim gibi alıcılar için çok faydalı oluyor ve karşılaştırma yapabiliyorum. Diger fasarya boş resimli reklamlara ise hiç dikkat etmem. (Reklamcıların dikkatine.) Malına güvenen özelliklerini de yayınlıyor zaten. Esas söyleyeceğim konuyu unuttum ona döneyim. Derginizi her zevke ve ilgi alanına sahip insana ulaştırıyorsunuz. Anketleriniz bu konuda belirleyici olacaktır. Fakat daha bir kez yapıldı, artık bence yeni bir anket zamanı geldi. Super ChipMan'i ele almak istiyorum. İlk başlardaki sayılarda daha açıklayıcı yanıtlar ve cazip mektuplar vardı. Burada bence büyük bir zaman ve sayfa israfı oluyor. Kişi önce aman ne güzel derginiz var vs. gibi bir övgü yazıp, sonra soracağını soruyor. Siz de ona iki satırla cevap verip işi bitiriyorsunuz. Doğrusu diğer dergiler de bundan farklı değil.

Bu mektubu diğerlerine değil de size yazma sebebim, sizi daha çok kullanıcıya hitap eden bir dergi olarak görmem ve en çok faydayı sizden edindiğimden, derginize sempatim olduğu ve en çok parayı verdiğim derginin, bana daha çok faydalı olmasını istediğim için yazdım. Şahıs mektuplarını keserek, yalnızca sordukları soruları yayınlarsanız herhalde sizin vereceğiniz cevapların ayrıntılı olabilmesi için daha çok yer kalır. (Kısadan hisse Super ChipMan'i okumak bir sürü boş övgüler vs. ve azıcık cevaplama yüzünden, beni sıkan ve yararsız hale geldi. övgülerin hepsini hak ediyorsunuz, ama zaten 300.000.-TL. verip alan o kadar insan bunun kanıtı. Kimsenin laf olsun diye alıp kütüphanesine süs olarak koyduğunu sanmıyorum.) Sizden yalnızca faydalı olabilecek şeyleri yayınlamanızı rica ediyorum. Diger dergilerden bir farkınız daha olsun. Ayrıca söylemeden edemeyeceğim baskı tekniği ve kalitesi mükemmel derginin elime aldığımda parmaklarımda yarattığı kaliteli kağıt hissi ve çok cici bir kapak düzeniniz olması ile editörünüzün konuları sınıflandırma şekli, dergide aradığına ulaşmada kolaylık yaratıp sizi zevkle okunan bir dergi yapıyor. İşte benim de buraya kadar yazdığım satırları yayınlamayın. Çünkü bir sürü yer işgal edecek, asıl size soracaklarını yazarsınız ki insanlar daha çok faydalanır. Bir de bir dergi değerlendirmesi yapmak istiyorum.

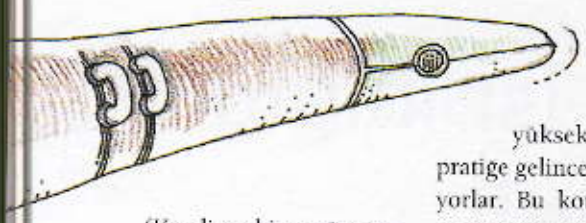

(Kendi zevkime göre tabii ki.) Çok yer almasın diye sadece sevmediğim şeyleri yazacağım. Super ChipMan'i eleştirdim. Ötesi bölümündeki konular bana çok az hitap ediyor. Bunların yeni teknolojileri daha açıklar tarzda olmasını, röportaj ya da gazete haberi tarzında olmamasını, daha teknik olmasını tercih ederim. Diğer bölümlere sözüm yok ama ara sıra anket ile artık okurun kafasında oluşan fikri yeniden değerlendirmeniz iyi olur. Çünkü yeterli miktarda değerlendirilebilecek kadar sayımız çıktı.

Ben kendime yeni bir Pentium almayı planlıyorum. Bunun için oldukça araştırma yaptım. Geçenlerde derginizde bir okuyucu Escort almış içini açmış entegreler yapıştırma imiş vs. bir yazı vardı. Sizin cevabınız ise yetersizdi. Gidip Escort'a sordum Transport sırasında aksamın yerinden oynamaması için, Upgrade sırasında sorun olmayacak bir silikon olduğunu söylediler. Siz bu konuda daha iyi bir cevaplama yapmadığınızdan ben sormasam Escort'u ilk etapta marka olarak kafamdan silmiştim. Alacağım bilgisayarı tek bir marka olarak değil garantisi olan fakat toplama olarak parçalardan oluşturmak istiyorum. Sorulara biraz daha ayrıntılı cevap verirseniz sevinirim.

1-CPU olarak Cyrix 686 P166+ almayı planlıyorum. Daha az ısınıyor. ve daha az enerji harcıyor diyorlar. Yalnız ana kart olarak intele uymuyormuş. Bir de belli test programları kullanıldığından, örneğin Ziff Davis'e özel ayarlı oluyor, test programında performans yüksek çıkıyor, iş pratiğe gelince aynı değil diyorlar. Bu konuda görüşünüzü öğrenmek istiyorum.

2-Ram olarak Edo Ram alacağım, fakat reklamlarda farklı görüyorum. Acaba bunların bir kalite ayarı mı var? Yoksa tek çeşit mi Edo Ram var?

3-Dergilerin genelde firmalarca sponsore edildiği ve yapılan Hardware incelemelerinde o firmalara ağırlık verildiği gibi şeyler duydum. Bu yüzden test yaparken zan altında kalmamak için tüm satılan ürünü tanıtırsanız daha iyi olur. Örneğin, ekran incelemelerinizde arada bir ekranın reklamı var. Reklamı incelediğimde 0.25 dpi gibi bir çözünürlük ve fiyat ise 500 $ (15 ekran) insan bu ekran fiyat olarak ve teknik özellik olarak aynı dergide reklamı olduğundan, orada incelenenlere göre daha üstünmüş. izlenimini bende uyandırdı.

4-2 Gb'lık bir HDD'i Dos'ta f disk ile bölüp daha verimli kullanıyorduk. Win95'te bölmez isek Disk'te, 1 Bit'lik bir veri yüzünden, Dos gibi Cluster'in işgali ve ziyan söz konusu mu?

5-Yeni çıkan ATX tipi Intel ana kartta Bios 2000 yılına göre tarihi4 haneli gösteriyor mu?

6-Düşündüğüm konfigürasyon ATX Intel ana kart Pentium 120 ya da cevabınıza göre Cyrix P166+'ya uyan bir kart ile 32 Mb Edo Ram 15' 0.25 dpi monitör Matrox Millenium 2 Mb grafik kart Creative Awe 32 ses kartı 2 Gb HDD 8 x Cd Rom Driver. Bir uyum sorunu yaşar mıyım? Keyboard'da bağlayabilmek istiyorum.(Cyrix ile hangi ana kart seçtiğim konfigürasyonda sorun yaratmaz demek istedim. Biraz karışık olmuş.)

Sorularımı cevaplarsanız bilgisayar alırken daha kolay karar vereceğim. Başarılarınızın daha iyiye giderek devamını dilerim.

Metin Erol/Ankara

CHIP- Cyrix 686 P166+'un daha az ısınması ve daha az elektrik harcaması bir şey ifade etmez. İşlemciler zaten çok düşük bir volt ile çalışırlar. Intel anakartlarına uyarlar. Test programlarının sonucuna bakmamak gerekir. Asıl performası pratik ile belirlenebilir. Ancak bazı Cyrix 686 P166+ sahipleri bazı programları çalıştıramadıklarından şikayet ediyorlar, Intel'in daha uyumlu olduğu söylenebilir, ancak genelleme yapmak da doğru olmaz. En kısa zamanda işlemcilerle ilgili bir inceleme ve testi dergimizin sayfalarında bulabileceksiniz.

2- EDO-RAM'ler normal RAM'lerden daha hızlıdır, EDO-RAM'ler 60 Nanosaniye ile çalışır, normal RAM'ler ise 70 Nanosaniye ile. Anakartınız EDO-RAM'leri destekliyorsa aradaki 4-5 $'lık fiyat farkına değer.

3- Chip'de yer alan her yazı editörlerin bağımsız seçimleriyle ve okur kollanarak yazılır. Üstelik Test sayfalarında yer alan kimi ürünlerin test sonuçlarının reklamveren firmalara ters düşmesi nedeniyle bu firmaların ilan vermediklerini de belirtmek isteriz.

4- Hayır böyle bir durumda ziyan olması söz konusu değildir.

5- Evet gösteriyor.

6- Donanım ile ilgili problem yaşamazsınız.

ŞEHİRLERARASI INTERNET BAĞLANTISI

Sevgili Super ChipMan,

Ben bir aboneniz olarak öncelikle böyle güzel bir dergi çıkardığınız ve bizim gibi bilgisayar tutkunlarını aydınlattığınız için size teşekkür ederim.

Sorularım şunlar:

1-Windows 95'te masa üstü yayıncılık yapamıyorum, çünkü Font sorunu var. Bilgisayarımı aldığım yer bana işletim sistemi olarak Windows 95'i vermesine rağmen ben mecburen Windows 3.1'e dönmek zorunda kaldım. Ama ben Windows 95'ten de vazgeçmek istemiyorum. Çünkü artık yeni üretilen yazılımlar genelde Windows 95 için yazılıyor. Asıl sorum Windows 95 ile Windows 3.1'i aynı sisteme beraber kurabilir miyim? Eğer kurabilirsem nasıl kurmalıyım? WIN.INI dosyalarının çakışması söz konusu olabilir mi, ya da bunun sorunları ne olur?

2-Internet'e bağlanmak istiyorum, fakat Samsun'da Internet hizmeti veren kuruluş yok. Internet'e bağlanmak için mutlaka Samsun'da Internet hizmeti veren bir kuruluş mu olması gerekir yoksa Ankara veya İstanbul'da hizmet veren bir kuruluş da beni Internet'e bağlayabilir mi? Eğer bağlayabilir ise telefon faturası çok kalabalık olur mu? Bana bu konuda bilgi verirseniz çok sevinirim. Yayın hayatınızda başarılar dilerim.

E.Göksel Belli

CHIP- İkisini de farklı dizinlere kurarsanız bir sorun çıkmaz . Diğer illerdeki Internet erişimi hizmeti veren şirketler de sizi Internet'e bağlar, Turnet'in yeni devreye soktuğu bir uygulamayla Türkiye'nin her yerinden Turnet üzerinden hizmet veren şirketlere bağlanma ücreti aylık 10$ oldu.

Prizmanet ve CHIP işbirliğiyle Internet Erişim Hizmeti

Prizmanet TURNET üzerinden Internet erişim hizmeti vermekte. Prizmanet'in homepage'ine http://www.vol.com.tr'den ulaşabilirsiniz.

Internet erişimi sırasında karşılaştığınız her çeşit sorun için Prizmanet'in destek hattı 24 saat boyunca hizmetinizde.
Prizmanet Destek hattı: 0.212.227 98 60-61

CHIP Club üyeleri listedeki fiyatlar üzerinden %10 indirim alacaklardır. Başvuru formunda CHIP Club üye numaranızı bildirmeyi unutmayın. Başvuru için derginizin içindeki Internet Erişim Başvuru Formunu doldurarak CHIP dergisine yollamanız yeterli. Form elimize geçtikten en geç 5 iş günü içinde Internet bağlantınız sağlanmış olacaktır. Pek yakında Prizmanet'in desteğiyle CHIP Web sayfaları ve Internet etkinlikleri ...

Internet Erişim Hizmeti Fiyat listesi

	Kişisel	Kurumsal
1 ay	38 $	72$
3 ay	99$	188$
6 ay	185$	352$
12 ay	350$	665$

* Fiyatlara KDV dahil değildir.

9-13 Ekim'de COMPEX Fuarındayız

CHIP Amatör Müzik Yarışması Ödülleri 12 Ekim'de bir törenle sahiplerini bulacak

CHIP-BBS
28800 hızında çalışmaya başlayan BBS'imize 0212.281 39 09 ve 0212.282 80 54 numaralardan Modem bağlantısı kurarak ulaşabilirsiniz.

CHIP CLUB'A ÜYE OLMANIN SINIRLARI GENİŞLİYOR...

Chip'e abone olan herkesin doğal üyesi olduğu Chip Club, bu aydan itibaren 1.500.000 TL.- ödeyen her kullanıcının bu hizmetten yararlanmasına da olanak sağlayacak. Chip Club üyesi olmak isteyen kullanıcıların yapmaları gereken tek şey sipariş formunda adı geçen bankalardan birindeki hesap numarasına havale çıkartmak ve dekontu Chip Club'a faks ya da posta yolu ile iletmek.
Dekontun elimize ulaşmasından itibaren bir hafta içinde üyelik kart ve numaranız sizlere ulaştırılacaktır.

HER CHIP VE MM ABONESİ DOĞAL BİR CHIP CLUB ÜYESİDİR

Önemli uyarı: Ürün siparişleriniz en geç bir hafta içinde kargo yolu ile size ulaştırılacaktır. Ödemeler alıcıya aittir.

AYIN FIRSATI

ULUSOY TURİZM'DEN %10 İNDİRİM

CHIP CLUB üyeleri üye kartları ve kimliklerini gösterdikleri takdirde gidişlerde % 10, gidiş dönüşlerde % 15 indirimden yararlanacaklardır.

CD-ROM ÜRÜNLERİ

TOKTAMIŞ ATEŞ CD'si
(Win-W 95) Prof.Ateş'in bütün kitapları ve 20 dk. konuşması. Konu araması yapılabilir.
CHIP SATIŞ
3.700.000.+KDV

ESKİ ÇAĞLAR CD'si
(WIN-MAC) Tarih öncesi çağlardan İstanbul'un fethine kadar varolan devletler, kültür örnekleri.
CHIP SATIŞ
2.500.000.+KDV

HESAPÇI
Ticari entegre paketi, stok, çek, senet, cari hesap takibi, fatura ve genel muhasebe modüllerinden oluşmakta.
CHIP SATIŞ
4.500.000.+KDV

CD RAFI (20'lik)
CHIP SATIŞ
750.000.+KDV

CD RAFI (40'lık)
CHIP SATIŞ
1.400.000.+KDV

CD RAFI (60'lık)
CHIP SATIŞ
1.800.000.+KDV

100'LÜK DİSKET KASASI
CHIP SATIŞ
1.600.000.+KDV

FACIT E 550 S/P
9 Pin, 136 kolon, 300 Cps hız
CHIP SATIŞ
34.000.000.+KDV

AYIN FIRSATI

CHIP ÖZEL SAYILAR

HER YÖNÜYLE LINUX CHIP SATIŞ 600.000+KDV

OS/2 CHIP SATIŞ 600.000+KDV

WINDOWS 95 CHIP SATIŞ 800.000+KDV

TAMİR SETİ
26 Parça
CHIP SATIŞ
4.200.000.+KDV

TÜKETİM MALZEMELERİ

CASIO JD 6000 DATABANK

Bellek kapasitesi 4096 Byte, Magic Beam fonksiyonu, TV ve videoya kumanda edebilme CASIO KL 2000, KL 2700 yazıcıya bağlandığında çıkış alabilme.
CHIP SATIŞ 6.990.000.+KDV

NEW EYES COMPUTER GÖZLÜĞÜ

1.Model
CHIP SATIŞ
1.700.000.+KDV

CLIPON
CHIP SATIŞ
1.700.000.+KDV

MEMO BOARD

40x60 ölçülerinde, yarısı mantar pano, yarısı beyaz, yazı tahtası, duvara monte edilebilir.
CHIP SATIŞ
1.450.000.+KDV

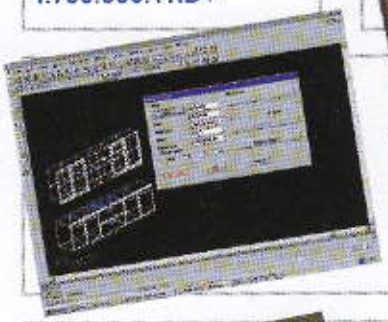

EOS4

AutoCad R12, R13 için destek yazılımı
CHIP SATIŞ
3.900.000.+KDV

Bilgisayar Hastanesi'nden İNDİRİM

İstanbul'da yıllardır alanında iyi hizmet vermesiyle ünlenen Bilgisayar Hastanesi, Chip Club üyelerine teknik servis hizmetlerinde yüzde 20 indirim sağlamakta.
Tel: (0.212) 252 17 67-252 15 75
Faks: (0.212) 252 02 90

AYIN FIRSATI

K-312 NOTEBOOK ÇANTASI

CHIP SATIŞ
4.000.000.+KDV

CASIO FV 600 PROJEKSİYONLU TV

10 inçlik bir televizyon olarak da kullanılabilen 60-100 inçlik perdede projeksiyon yapan Casio'nun yeni ürünü.
CHIP SATIŞ
133.000.000.+KDV
* Bu üründe KDV oranı % 23'tür.

STAR LC 100 RENKLİ

9 Pin, 80 Kolon, 192 Cps Hız
CHIP SATIŞ
15.000.000.+KDV

STAR LC 90

9 Pin, 80 Kolon, 192 Cps Hız
CHIP SATIŞ
14.000.000.+KDV

HP LASER JET 5 L

4ppm, 1Mb, 600 Dpi.
CHIP SATIŞ
47.000.000.+KDV

HP DESK JET 600

2.5 ppm, 0.5 Mb, 600x300 dpi
CHIP SATIŞ 18.500.000.+KDV

MOTOROLLA SCRIPTOR LX 2 ALPHA NUMERIC ÇAĞRI CİHAZI

Her biri 20 karakterlik 2 satırlı ekran, 20 adet mesaj hafızası yüksek kontrast özel ekran, aydınlatmalı, gelen mesajın tarih ve saati, geçmiş mesajları tarama, sesli ve titreşimli uyarı alarmı. CHIP SATIŞ
27.000.000.TL
* Bu fiyata, %23 KDV ve PTT hat ücreti dahildir.

Kaosta, Define @VI

Internet'in gelişmesinin ve pek çok kişi tarafından daha sık kullanılır hale gelmesinin nedenlerinden biri World Wide Web. Bu nedenle bu sayımızda Web'e geniş yer ayırdık. Bu sayıda Web arama makinelerinden, Web sayfası hazırlamak için kullanılan programlara ve son gelişmelere değin pek çok konuyu ayrıntılarıyla okuyabileceksiniz.

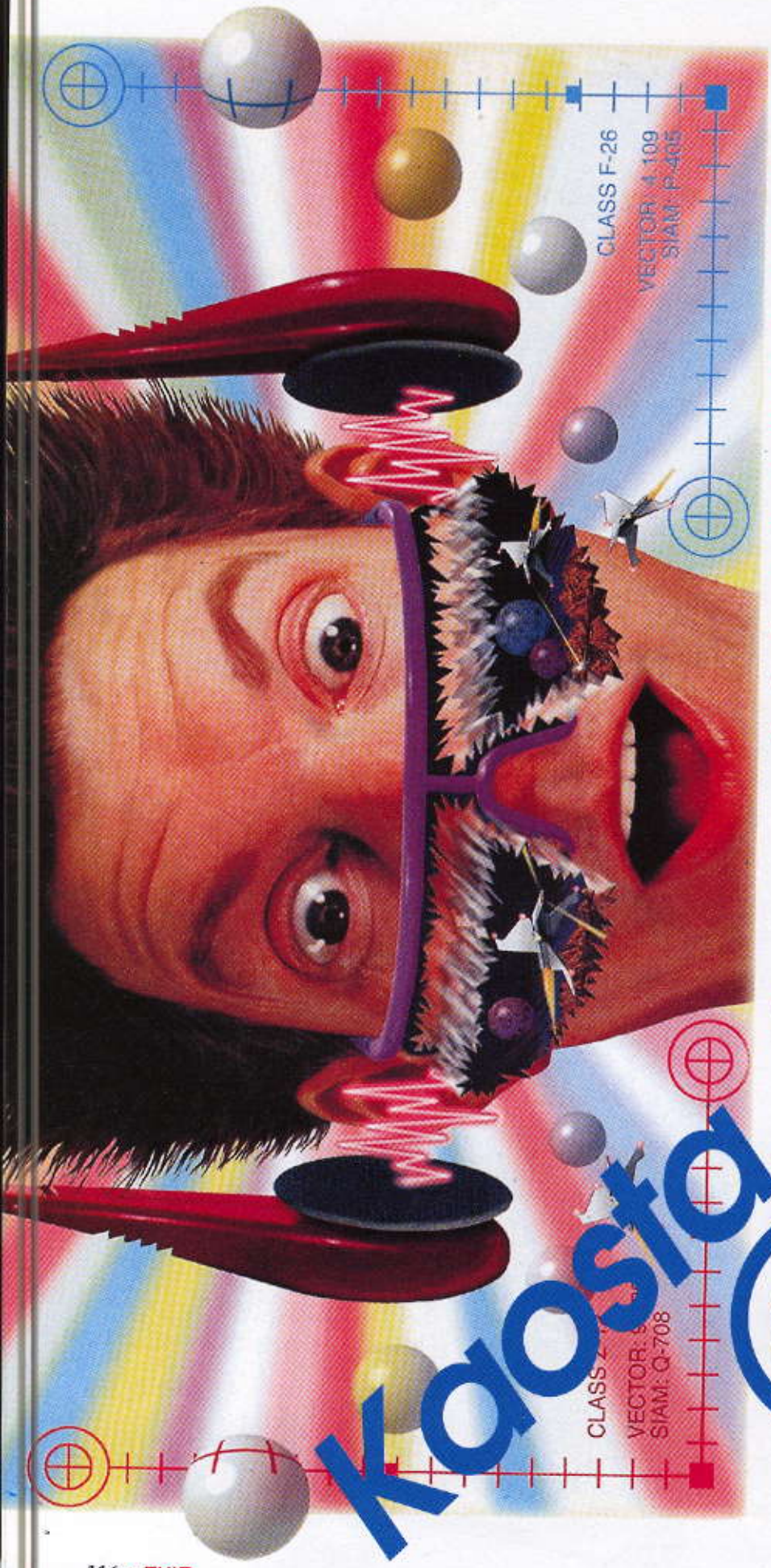

Internet'in World-Wide-Web ile nasıl geliştiği, Yahoo'nun What's-new sayfasına bir göz atılınca belli oluyor. Sadece bu yılın 9 ve 15 Ocak tarihleri arasında Web muhasebecileri 6203 yeni Link buldular.

Sadece meraktan ya da boş vakit geçirmek için Siberuzay'da yolculuga çıkan herkes için bu zengin çeşitlilik çok sevindirici - ama işin bir de olumsuz yanı var: Yardımcı araçlar olmaksızın istenilen bilgilere ulaşmak neredeyse imkansız.

Bugün bile ağda bir sürü dedektif var. Bunlardan birçoğu idealizm ile ya da araştırma-buluş projeleri çerçevesinde yürütülüyor. Bu yüzden kullanımları ücretsiz. Anahtar sözcüğün girilmesinden sonra bu sözcüğe uyan net adreslerinin bir dizini gösteriliyor. En güzeli: Listeler Hyperlink'lerden oluşuyor. Bir tıklama ve istenilen adrese ışınlanıyorsunuz.

Bu bağlamda endeksler yönelim sırasında yardımcı oluyorlar. Bu listeler kişisel sorguları temel almıyorlar. Bunu yerine tematik olarak birbirleriyle ilintili teklifleri biraraya topluyorlar. Güncel Web teklifleri ile ilgili endeksler daha çok tutuluyorlar. Bunlar belirli bir zaman aralığı koyuyorlar (mesela bir hafta) ve kullanıcıya Internet'teki yeni adreslere hızlı erişim imkanı sağlıyorlar.

ÖRNEK DENEME

Iyi bir arama yardımı, bazı ana kriterlere uygun olmalı, mesela oldukça esnek bir arama mantığına sahip olmalı, yüksek isabet sağlamalı ve mümkün olduğunca güncel olmalı. Bu ana noktaları test etmek için CHIP, keyfi olarak belirlenmiş bir günde (6.9.1996) en popüler altı arama makinesini test etti.

ARAMA MANTIĞI

Arama seçeneklerinin çeşitliliği her şeyden önce çok anlamlı: Önemli olan bir arama işlemini akıllıca gerçekleştirebilmek. Mesela Lycos gibi bir araçta anahtar sözcük olarak sadece "News" giren biri, bir kaç dakika sonra ekranda görünecek 100.000 adet Link'in içinde kaybolabilir. Bu tür canavar listeler gerçekten yardımcı değildir. Arama işlemi bu yüzden sınırlandırılmalıdır. En uygun olanları, kullanıcının And, Or, Not gibi mantıksal bağlantılar kullandığında bulunabilenlerdir. Böylece "News" anahtar sözcüğü yeni spor haberlerini merak eden biri tarafından "Sport" ile kombine edilebilir.

TAMAMLIK

Arama sonuçları zayıf kaldığında sadece esneklik pek bir işe yaramıyor. Bu noktada ağda bulunan araçlar büyük farklar gösteriyor: Testte mesela "Sports" anahtar sözcüğü 220'den 33.973'e kadar değişik sonuçlar doğurdu. Makinelerin gerçekte neler getirdiklerini görmek için aynı gün içinde 7 değişik Ingilizce tanımı işlemeleri gerekti.

AKTÜALİTE

Aktüel teklifleri arama da kullanıcı tarafından iyi bir arama makinesinden beklenmelidir. Ancak Chip'in testi burada olumsuz sonuçlar gösterdi. Arama yardımları o hafta içinde What's-new listesinde yeni yayınlanan WWW tekliflerini belli bir anahtar sözcük ile arayıp bulmalıydılar. Ancak sonuçlar hayal kırıklığı yarattı. En yeni teklifleri arayanlar için bir What's-new sayfası daha faydalı olacaktır.

Eski tavşanlar: Bunlar arama hizmeti branşının üç klasiği. Onların yardımı olmadan neredeyse uluslararası ağın nimetlerinden yararlanamayacaktık.

Bir dolu uluslararası bilgi teklifiyle Internet oldukça etkileyici. Ve bu global köyde komşularla her şey hakkında sohbet etme imkanı bulunmakta. Ancak giderek artan karmaşa ile boğuşmak ancak arama hizmetleriyle mümkün olabilmekte.

WEBCRAWLER

http://www.webcrawler.com

Arama mantığı: Arama girilen anahtar sözcüklerin tümü üzerinden ya da tek tek herbiri üzerinden gerçekleştirilebiliyor. Kullanıcı 10, 25 ya da 50 sonucu görebilir. Değişik bir özellik olarak program, bulunan her Link'e bir numara veriyor. Bu 0 ve 100 arasında değişiyor. 100 tam isabet demek, daha düşük numaralar ise daha az önemli Link'lere işaret ediyor. Arama işlemi ayrıca istenildiğinde Browserlar ile formüler fonksiyon olmaksızın da gerçekleşebiliyor.

Tamamlık: Webcrawler (Online hizmeti America Online (AOL) asıllı), testteki en başarılı arama yardımcılarından birisi. Sadece bulunan Link'lerin sayısında rakibi Lycos'a yenildi. Eksik olan bir şey de adreslerin arkasında gerçekte nelerin saklı olduğunu açıklayan toparlayıcı bilgiler. Pozitif olarak Software(yazılım) ve Business(iş) alanlarını oldukça güçlü temsil ediyorlar.

LYCOS

http://www.lycos.com

Arama mantığı: Lycos bu noktada esneklik konusunda bir örnek: Isteyen basit bir giriş alanına anahtar sözcüğü girer. Özel bir formüler, etkileyici arama adımlarının tanımlanmasına olanak tanıyor, bu da mantıksal operatörlerden, değişik doğruluk derecelerine (benzerden tıpkıya kadar) ve çıkış değişkenlerine kadar

birçok şeye olanak tanıyor. Formüler gösterimi olmayan bir arama da mümkün.

Tamamlık: Lycos en yüksek Link sayısına ulaştı. Özellikle vurgulanması gereken bir şey de kısa açıklamaların (abstracts) arayana, bulunan tekliflerin karakterleri ile ilgili öngörüş vermesidir.

YAHOO

http://www.yahoo.com

Arama mantığı: Yahoo standart bir sorgu formüleri tanıyor ve komplike arama işlemleri için de bir seçenek. Formüler yetenekli olmayan Browserlar ile de hedefe ulaşmak mümkün. Or veya And gibi operatörler seçilebilir, burada kullanıcı özel olarak arayışın bir WWW dokümanın başlığı, adresi (URL) veya notu üzerinden gerçekleştirileceğini belirtebilir.

Tamamlık: Yahoo alternatif olarak Start tarafında serbest arama için kataloglar sunması yüzünden de çok seviliyor. Kullanıcının tanımladığı arama işlemlerinde program miktar olarak üçüncü sırayı aldı. Yeterli dokümanlar WWW tekliflerinin ayrımını kolaylaştırıyorlar.

EINET SEARCH

http://www.einet.net/www/www.html

Arama mantığı: Einet arama sayfasında giriş alanında çağrıdan sonra çıplak bir giriş alanı görünüyor. Burada anahtar kelimeler girilebiliyor. Bunlar ek bir şey yapmaya gerek olmadan mantıksal olarak Or (ya da) ile bağlanmış. Ancak özel tercihler "Search" (http://www.einet.net/cgi-bin/wais-text-mult) arkasında gizli. Gerçi burada başka operatörler kullanıma sunulmuyor, ancak kullanıcı, çıkışı ne kadar ayrıntılı istediğini,

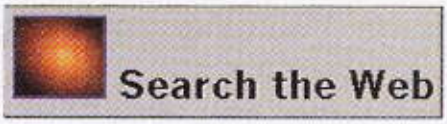

Cockpit: Lycos'un arama yolculuğu bir buton aracılığıyla idare ediliyor.

hangi WWW metinlerinin arama işlemi tarafından dikkate alınacağını ve ek hizmetlerin (Gopher ya da Telnet kaynakları gibi) de dahil edilip edilmeyeceğini düzenleyebilirsiniz.

Tamamlık: En kötü ikinci sonucu aldı. Sonuçların ayrıntılı dokümantasyonu belirtilmeye değer: Long Output'ta başlık öğreniliyor ve yeterli bir içerik ve metinde sık sık geçen kelimeler görülebiliyor.

CUI-W3-CATALOG

http://cuiwww.unige.ch/w3catalog

Arama mantığı: İsviçre'de geliştirilen bu aracın güçlü olduğu bir tarafı varsa o da arama imkanlarının esnekliğidir. Unix dünyasından gelen Practical Extraction and Report Language (Perl) dilini destekliyor. Böylece sorgular oldukça kesin olarak yönetilebiliyor - ön koşul, kullanıcı önceden komplike Syntax ile başedebilmeli.

Tamamlık: CUI-W3 katalogunun arama sonuçlarının ne kadar kapsamlı olacağı, Internet'in ve hatların ne kadar yüklü olduğuna bağlı. Her arama işlemi tam olarak 60 saniye hesaplama süresi gerektiriyor. Bu süre zarfında nelerin hesaplandığı kullanıcıya bağlı. 250'den fazla Link ortaya çıkarsa aramanın sınırlanması isteniyor.

INFOSEEK NETSEARCH

http://www2.infoseek.com:8001 /NS/Query

Arama mantığı: Arama çok basit olarak tek tek kelimelerin girilmesi, ama kılı kırk yararak yaratılan sorgu dili yardımıyla da yönetilebiliyor. Infoseek hatta tam cümleleri de işlemeye çalışıyor. Tüm seçenekler günlük konuşma diline yöneliyor. Hatta böylece bir kelime başına konulmuş bir eksi işareti bu kelimenin bulunacak dokümanların içerisinde geçmemesi gerektiğini belirtebilir.

Tamamlık: Halka açık, ücretsiz bu alternatif programda bulunan noktalar 100 ile sınırlı. Daha fazla isteyenler ücretini ödemek zorundalar: Standart kullanım için yaklaşık aylık olarak 10$. Infoseek arayışı News gruplarına kadar yayılabiliyor. En önemli linkleri buluyor. 200 Link'te program ticari yayında da dükkanı dolduruyor. O zaman arayışı belirginleştirmek gerekiyor.

SERVİS: HER GÜN YENİ

What's new on Yahoo

http://www.yahoo.com/new

Yapı: Dizin günlere göre ayrılmış. Fare tıklaması ile güncel tarih ve daha önceki 6 gün yönetilebiliyor. İlginç olan bir gerçek her gün yeni yayınlanan sayfaların sayısılarının gösterilmesi. Böylece bir bakışta Internet'in çok hızlı gelişimi hakkında fikir sahibi olabiliyorsunuz.

İçerikler: Her gün için 3 liste çağrılabilir: Bunlardan biri Education, Sports ya da Entertainment gibi kategorilere göre düzenlenmiş. Bir ikincisi tüm yeni teklifleri listeliyor. Üçüncüsü ise son olarak tüm listeyi kolay sindirilebilir parçacıklara ayırıyor.

Aktüalite: WWW yeniliklerinin Yahoo dizini aktüalite olarak tartışmasız en iyi: Hergün en yeni duruma getiriliyor.

NCSA What's New

http://www.ncsa.uiuc.edu/SDG/Software/Mosaic/Docs/whats-new.html

Yapı: Her üç günde bir Update ediliyor. Teklifler günlere göre düzenlenmiş. Kategori yapılandırmalarını boşuna aramayın. Web adresleriyle ilgili ek bilgiler oldukça yardımcı oluyorlar.

İçerikler: Tekliflerin spektrumu filtrelenmiş ve aileler için düşünülmüş. Rahatsız edici içerikler bulunmuyor.

Aktüalite: Kısa Update ritmi güncelliği koruyor.

Ufuk Yamankılıçoğlu

Web Yayıncıları İçin Araçlar...

World Wide Web'de bir kartvizit, bugün birçok Onliner'ın favorilerinden. Bunlar Web ya da HTML Editörleri tarafından oluşturuluyor. CHIP en çok kullanılan 10 programı tanıtıyor.

Bir Homepage düzenlenmek istendiğinde, Hypertext Markup Language (HTML) ile başetmek gerekiyor. Bu sayfa tanımlama dili bir programlama diline benziyor ve buna bağlı olarak zor hazmedilen format komutları gerektiriyor. Prosedür kuru ve oldukça soğuk, birçok Web yayıncısı bu format kodlarını (Tags deniliyor) kullanırken böyle hissediyorlar. Bir metni kalın formatlamak istediğinizde önüne <bold> koyuyorsunuz, metin tekrar normal devam etmeliyse komut bu sefer şöyle </bold>. Ne kadar sıkıcı değil mi? Bunun farkına bazı yazılım geliştiricileri de vardılar ve bu yüzden özel HTML-Editörleri programladılar. Bunlar, en ideal durumda HTML Syntax'inden kullanıcıyı koruyorlar. Ancak önceden şunu belirtmekte fayda var: Burada tanıtılacak programların neredeyse hiçbiri bu hedefe fazla yaklaşamıyor. Tags'ler halen oldukça fazla şekilde ön planda duruyorlar. Ancak yazılımlar yine de işi kolaylaştırıyorlar. Kendi Homepage'inizi klikleyip oluşturuyorsunuz.

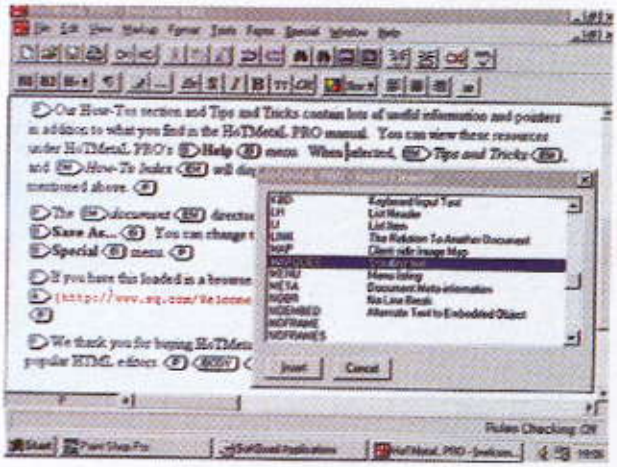

Hotmetal Pro. en yenileri destekliyor: Java ya da Microsoft'un Marquee-Tag'ı gibi.

En önemli programların artılarının, eksilerinin neler olduğunu, Windows için 10 paket programın karşılaştırmasında bulacaksınız.

Hotmetal Pro 3.0

Amerika ve büyük bir ihtimalle Avrupa'da da Hotmetal Pro yıllarca HTML Editörleri arasında pazarın lideri konumunda. Geliştiriciler en yeni sürüme ürünü rekabetten uzak tutacak bazı özellikler eklediler. Böylece kullanıcı mesela bir fare tıklamasıyla Java-Applet'lerini, Microsoft'un en yeni ActiveX-Control'lerini ve CGI-Script'lerini Web sayfalarına ekleyebiliyor. Program ayrıca kelime

işlem programları Word, Ami Pro ve Wordperfect'in hazır metinlerini HTML formatına çevirmeye çalışıyor. Ancak bu her zaman başarıyla gerçekleşmiyor, ancak yine de basit yapılı dokümanlarda büyük yardım sağlıyor. Günlük pratik için çerçeve ve formlar için iki grafiksel editör oldukça yararlı. Tablo editörü ile birlikte bunlar bir troyka oluşturuyorlar ve etkileyici Layout işlerinin üstesinden geliyorlar. Kullanımı da oldukça kolay ve konforlu. Herşeyden önce ticari HTML taleplerini karşılayan geliştiriciler bundan kar sağlayabilirler.

Homepage'ini arada bir güncellemek isteyen amatör kullanıcılar ve bu işi hobi olarak yapanlar için ise bu paket bir numara büyük.

Hotmetal Pro 3.0 Metalworks adlı bir araç içeriyor, bununla grafikler manipüle edilebiliyor ve kataloglaştırılabiliyor. Bu araç ayrıca Imagemap'ler yaratabiliyor, grafikleri yeniden boyutlandırabiliyor ve renk derinliklerini değiştirebiliyor. Bu tip işler Web sayfası oluşturmanın küçük 2*2 işlerinden olduğu için, Metalworks kullanıcının bir dolu süreden tasarruf etmesini sağlıyor: Harici çizim programlarının çağrılması kural olarak artık gereksiz.

Hotmetal Pro'nun eksileri olarak dört Toolbar'ın sadece sınırlı olarak kullanım alışkanlıklarına göre uyarlanabilmesi ve Link'lerin açıklanması için kullanılan iletişim kutularının fazla şematik görünmeleri sayılabilir.

Kulanıcı ister bir Web sayfasına ister bir e-Mail adresine gönderme yapsın iletişim kutusunda her zaman kaynağın "Path" ve "Server" ismi soruluyor - bu noktada biraz daha kesinlik ve akılcılık bekleniyor doğrusu.

Hotdog Pro 32 V. 1.0

Hotdog Pro'nun çekiciliğini sadece birkaç ayrıntı sağlıyor. Geliştiriciler yalnızca performans ve fonksiyon zenginliği üzerinde yoğunlaşmıyorlar, zira arabirime mizahi tasarımlar uyduruyorlar, hatta bunu animasyon ve seslerle süslüyorlar. Hotdog Pro ilkbahar sonundan beri bir 32-Bit'in alternatifi. 1.0 sürüm numarasını taşıyor ancak fonksiyonel olarak güncel 16-Bit'lik bir önceki sürüm olan 2.53'e eşdeğer.

Web dokümanları için entegre edilmiş izleyici de büyük bir çalışma kolaylığı sağlıyor. Birçok HTML geliştirme aracı hazır sayfaların gösterimi için harici bir Browser çağırırken, Hotdog dahili bir Viewer açıyor. Özellikle kurnazca: Bir "Width Checker" Web sayfasının değişik çözünürlüklerde nasıl göründüğünü kontrol ediyor.

Renkli bir köpek: Hotdog Pro uzak arayla tanıtılan yazılımlar içinde en renklisi. Ancak arabirim biraz sıradışı.

Netscape Navigator, Microsoft'un Internet Explorer'ı ya da NCSA Mosaic gibi harici Browserlar da kendi Web eserlerinizi test için çağrılabilirler. Bu iş, sık kullanılan Browser'ların yeni hazırladığınız Web sayfanızı nasıl gösterdiklerini görmeniz açısından gerekli. Yazılımın diğer parlak özellikleri de (amatörler için dü-

Credit Card Companion™

Kredi Kartı değil

ALET KUTUSU

çok işlevli bir alet kutusunu cüzdanınızda taşıyabilirsiniz !

açacağından, tornavidasına, çakısından kürdanına, cımbızından, pusulasına ve cm/inch ölçekli cetvellerinden büyütecine kadar bir çok aleti kapsayan

" KUTU KART "

o kadar ince ve hafif ki (4 mm. - 40 gr.) şaşıracaksınız !...

2.690.000 TL. (KDV dahil)

AŞAĞIDAKİ FORMU DOLDURUP GÖNDERİN

Credit Card Companion'a

ÖZEL TANITIM FİYATIYLA SAHİP OLUN.

Adı/Soyadı: _____
Adres : _____
P. Kodu : _____
Tel/Fax : _____
İmza : _____

Credit Card Companion adresime gönderiniz. 2.690.000 TL. sını

☐ Posta çeki ile ödedim, makbuz fotokopisi ilişiktedir. P. Çeki Hesap No : 149398
☐ Banka hesabınıza yatırdım, makbuz fotokopisi ilişiktedir. Garanti Bankası, İskitler Şb. Hsb. No : 1200433/9 İş Bankası, İskitler Şb. Hsb. No : 4224 30421 9047

Türkiye Genel Distribütörü
BAŞAK TİC. ve SAN. A.Ş.
Sesveren Sok. 29 06060 İskitler-ANKARA
TEL : (312) 341 43 62 - 63 FAX: (312) 341 43 64

LOGO BASKISI İÇİN ARAYINIZ...

BAYİLİKLER VERİLECEKTİR

şünülmüş) resimlerin ve linklerin yerleştirilmesi ile ilgili diyaloglar, dosyaların bir proje olarak biraraya toplanması ve aramak, isim değiştirmek (Rename) ve dosyaları çevirmek için yardımcı programlardır.

HTMLed Pro 32 V. 1.5

Orjinal ve Multimedia ögeleriyle süslenmiş Hotdog Pro'nun arabirimi ile karşılaştırıldığında HTMLed Pro çok kısıtlı görünüyor. Ancak sınırlandırmanın da avantajları var. Kullanıcı böylece asıl önemli şeye daha iyi konsantre olabiliyor, sayfalarının oluşturulmasına yani.

HTML karmaşasına oryantasyonda program örnek alınacak şekilde renklerden yararlanıyor: Tags, metin ve özel karakterler değişik renklerde görünüyorlar. Bu da geniş kapsamlı HTMl dokümanlarının görünülebilirliğini oldukça yükseltiyor.

Amatörler bir Wizard'ın (sihirbaz) varlığına sevinebilirler, bu sihirbaz kişisel Homepage'lerin yaratılmasında çok faydalı. Ve rutin girişlerinin çok daha hızlı gerçekleşebilmesi için, HTMLed Pro Templateler yerleştiriyor. Bu terimden kullanıcının tecrübeye dayalı olarak sürekli ihtiyaç duyduğu, önceden hazırlanmış ana Layout'lu Web dokümanları anlaşılıyor.

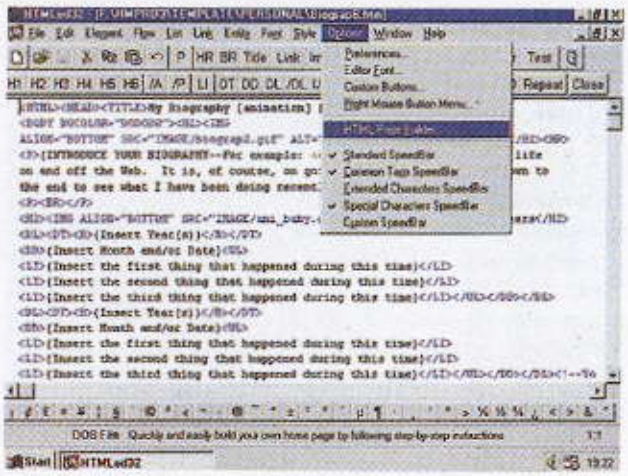

HTMled Pro birçok ikon gösteriyor: Editör en çok kullanılan formatlama işlemleri için butonlara sahip 5 adet "Speedbar" sunuyor.

HTML Assistant Pro anlaşılır komutlar sunuyor: Açıklamalı format tanımlı Pop-up menüleri görüntülendirmeyi kolaylaştırıyorlar.

Tool'un, File Transfer Protocol (FTP) ile uzak mesafedeki bilgisayarlardan sayfalar alması ve bunları düzenledikten sonra aynı yolla Internet-Host'a tekrar geri göndermesi daha çok profesyoneller için ilgi çekici olabilir. HTML sayfalarını bir Provider üzerinden ağda yayımlarken ve düzenli olarak güncellerken oldukça pratik bir olay.

HTMLed Pro'nun da eksileri var. Kullanıcı mesela bir HTML Syntax kontrolünden ve Microsoft ve Netscape'in bazı özel HTML-Plug-in'lerinden vazgeçmek zorunda. Bunları illa da kullanmak isteyenler kendi elleriyle hazır HTML dokümanına eklemeliler. Otomatik satır kesmeleri de, kullanıcı satır sonunda boşluk bıraktığı anda (space) problem çıkarıyor. Bu küçük hatalar herhalde son 32-Bit sürümünde ortadan kaldırılmıştır.

HTML-Assistant Pro 2.0

HTML Assistant 2.0'ın özel artıları var, özellikle de metinlerle çalışma sözkonusu olduğunda. Bir çeşit metin yapıtaşı fonksiyonu bir yandan (Word, Word Pro ya da Starwriter'da tanındığı üzere) tekrar geri dönen formüllerin girişini kolaylaştırıyor, diğer yandan da DOS'tan Unix metinlerine ve ASCII'den HTML'ye olan Import filtresi neredeyse hatasız. Web yazarı olarak geliştirme çevresinde DOS/Windows dünyaları ve Unix Server tarafı arasında gidip gelmek zorunda olan biri bu inceliklerin değerini çabucak bilecektir.

Benzer bir şey de programın uyarlama opsiyonları için geçerli. Böylece mesela yeni HTML-Plug-in'leri User Tool'lara eklenebiliyor. HTML Assistant böylece büyük emek harcamadan kullanıcı için en yeni gelişme durumuyla hızlı yaşayan Web diline ayak uydurabiliyor. Program ayrıca

WINDOWS İÇİN PAGEMILL

Yıl sonuna doğru çıkması beklenen Windows için Pagemill (Adobe) tamamıyla grafiksel arabirimlerle çalışıyor. HTML kodlarıyla kesinlikle uğraştırmıyor. Bugün Web için bir Publishing-Tool'dan beklenecek, Wysiwyg gösterimi, Drag&Drop ve kütüphaneler gibi her şeye sahip. Resimler üzerinden serbestçe çalışılabiliyor, metinler bir kelime işlemcide olduğu gibi formatlanabiliyor ve formlar yaratılabiliyor. Hazır sayfalar dahili bir Web-Browser ile kontrol edilebiliyor.

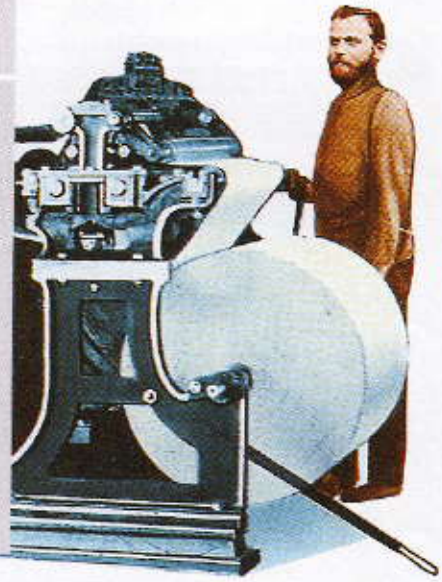

bir yığın konfor sağlıyor: mesela formların görüntülenmesi için bir araç ve tablo sihirbazı. Entegre edilmiş imla kontrolü İngilizce metinleri kontrol ediyor - Internet'i uluslararası iş aktiviteleri için kullanan herkes için oldukça ilginç. Grafikler için bir ön izleme fonksiyonu da oldukça pratik görünüyor. Kullanıcı bir Link yerleştirmeden önce, grafiği doğrudan Editör'den izleyebilir. Kapsamlı resim içeriklerinde bu fonksiyon özelliği çok faydalı.

İyi ilavelere rağmen: Tabloların kullanımının düzeltilmesi gerekiyor. Tabloların oluşturulması sırasında bir sihirbaz yardımcı olmasına rağmen verileri de aynı anda eklemek için hızlı bir yol yok. HTML Assitant Pro'nun hazır HTML kodlarını kontrol etmek için bir fonksiyona sahip olmaması da başka bir eksiklik.

Homepage Wizard 1.0

Compuserve'in bu programının kullanımı oldukça kolay ve program hızlı bir şekilde bir Homepage yaratıp online hizmeti üzerinden Internet'e yerleştirmek için çok uygun.

Wizard'ın hizmeti gerçekten de çok güvenli. Program baştan itibaren ipleri ele alıyor, metin için bir kayıt formu dolduruyor ve bir seçim diyalogunda üç örnekten hangisini kullanacağını belirliyor. Birkaç fare uklamasından sonra kişisel Web sayfasının minimum versiyonu hazırdır. Ancak bu haliyle bazılarının beğenisini kazanabilir. Ağda kurnaz bir kartvizit olarak F şemasına göre yapılmış bir resim pek de iyi hizmet göremez: metin çok fikirsiz, buluşsuz görünüyor ve genel görünüm hiç de profesyonel değil.

Bir zerre bireysellik sağlamak isteyen biri bunu pekala yapabilir. Homepage Wizard başlık eklemek, akıcı metin, doğru, resim sayfa arka planları ve harici, dahili linkler için butonlar hazırlayan bir Toolbar'a sahip. Ancak bununla da HTML Editör'ün imkanları bitmiyor. Tablolar, listeler, formlar, hata mesajları. Netscape ya da Microsoft pluginlerinin, ya da basit metin Attribute'ları için Tag'ların sadece rüyasını görebilirsiniz. Yine de metin satırları ortalanabiliyor ve sayma işaretleri ile donatılabiliyor.

Homepage Wizard, oldukça sınırlı imkanları olan bir Low-End-Tool. Yeni başlayanlar için bir denemeye değer. Profesyonel Web-Designer'ler ise yarı yolda başka alternatifler aramak durumundalar.

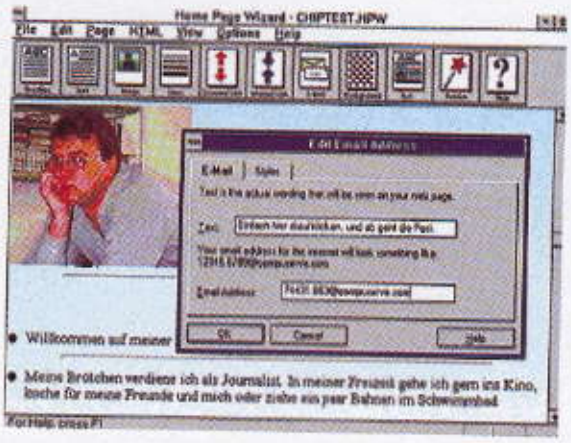

Compuserve'in Editörü dizayn sırasında birkaç merkezi HTML komutu ile kendini sınırlıyor.

Gnnpress 1.1

Birkaç ay öncesine kadar Gnnpress, Navipress adıyla tanınıyordu. İsim değişikliği de programın Global Network Navigator (GNN) Internet hizmeti ile olan yakın ilişkisini ortaya koyuyor. Bu servis üyelerine her şeyden önce kendi Homepage'lerini yayınlamaya olanak tanıyor. Ancak Gnnpress sadece GNN müşterileri için değil tüm Internet camiası için Download edilmeyi bekliyor. Başka lisans ücretleri ödemeden bir HTML Editör'e sahip olunuyor.

Diğer paketlerin aksine Gnnpress bir HTML editör olmaktan daha ziyade, kullanıcılarına HTML sayfalarını düzenleme imkanı tanıyan bir Web-Browser. Burada orjinal işlem konseptleri keşfediyorsunuz. Tek tek sayfaların oluşturulması için bir pencere dışında Gnnpress ayrıca bir "Miniweb Window" sunuyor. Kullanıcı bu pencerede birbirleriyle bağlantılı tek tek sayfalardan oluşan kapsamlı projeler üzerinde çalışabilir. Böylece mesela linkler, kaynak dosyanın ismi değiştirildiğinde otomatik olarak güncelleniyor.

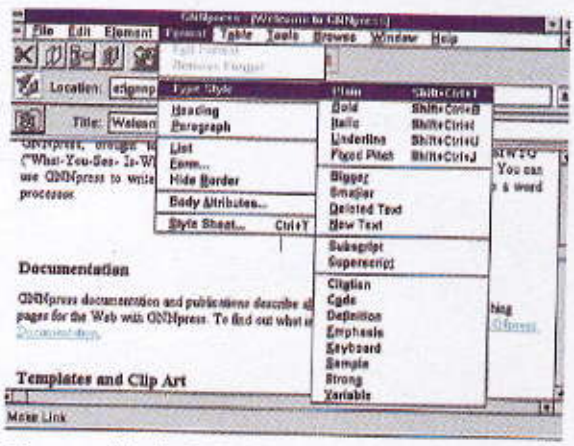

Gnnpress klasik: Editörün arabirimi bir Wysiwyg kelime işlemciyi hatırlatıyor. Bu öğrenme emeğini azaltıyor ve başlangıçtan itibaren alışıldık bir kullanım hissi sağlıyor.

Tablo editörü de oldukça başarılı. Tablolar modern Browser'ların gösterdiği gibi görünüyorlar. Buna rağmen düzenlenebiliyorlar. Kullanıcı hücre içeriklerini neredeyse doğaya uygun gösterimde değiştirebiliyor. Dokümantasyonun ve yardım dosyalarının büyük bir bölümünün sadece online çağrılabilmesi gerçeği çok sinir bozucu. Gerçi bu güncelliği garantiliyor ancak kullanıcılar için oldukça masraflı. Bu yüzden dokümantasyonun ana bölümlerinin online izlenmesi ve bu sırada kaydedilmesi tavsiye edilir.

Webedit 2.0 Pro 32 Bit

Üreticisinin Server'ından Webedit 2.0'ı temin edenler, HTML ve Plugin konularında kural olarak en yeni durumda bulunan bir ürüne sahip oluyorlar. İster HTML 3.x, Microsoft ya da Netscape pluginleri olsun - Webedit çoğu özel Tag'ı rekabetten genelde daha önce tanıyor.

İlk olarak dikkati, derli toplu iyi düşünülmüş arabirim çekiyor. Yazılım kullanıcıyı buton ve fonksiyon karmaşası ile şaşkına çevirmiyor. Programcılar en iyi şekilde birbirine ait olan her şeyi biraraya toplamışlar.

Bu bağlamda en çok yararlanılan Tag'lar bir menüde bulunuyor. Bu

menü sag fare butonuna tıklatıldığında açılıyor. Menülerde ayrıca anlaşılmaz kısaltmalar yerine ilgili Tag'ın ayrıntılı isimleri bulunuyor. "Horizontal Rule" "HR"den herhalde çok daha fazla şey ifade ediyor.

Imagemap-Builder, metin dosyaları için Import-Export opsiyonlu bir tablo editörü ve dumura uğramış HTML Syntax kontrolü gibi gelişmiş özellikler bir programın eksikliklerini gideriyor, bu program da belirgin arabirimden profesyonel performans taleplerine kadar bir çok şeyi karşılıyor.

Hazır tabloların bakımının çok fazla uğraştırması ve bir defa eklenen atributların bir daha değiştirilememesi eleştirilebilir. Attribute'ları güncellemek isteyen biri ilgili tüm pasajı yeniden girmelidir.

Spiderpad 1.1.1

Spiderpad oldukça yeni bir program. Yazılım henüz fazla yaygınlaşmadı, ama performans ve fonksiyon spektrumu yüzünden Insider'lar arasında iyi bir isim yaptı.

Netscape'in HTML-Plugini olarak çerçeve tekniğini ortaya atmasından beri daha çok Web tasarımcısı sayfalarını oluşturmak için bu fonksiyonu kullanıyor. Spiderpad kullanıcılara çerçeve için bir editör sunuyor.

Komplike HTML kodunun bir Wysiwyg kontrolü, geliştirme aşamasında adımları kontrol etmeyi ve gerektiğinde düzeltmeyi güvence altına alıyor. Şimdiye kadar sadece Spiderpad'de bulunan çok akıllıca bir özellik de atributların sonradan değiştirilebilmesi. Bunun için özel bir Modify menü mevcut. Kullanıcı bir Tag seçtiği ve menüyü çağırdığı anda ilgili değiştirilebilir atributlar görünür. Bir Inline grafikte bunlar mesela bir satır içerisindeki yön ya da büyüklük olabilir.

Birkaç iyi düşünülmüş küçük ayrıntı paketin ince cilasını oluşturuyor. Sürekli geliştirmeyle pazarda iyi bir yer edinebilir. Spiderpad 100'e kadar Undo ve Redo (geri-ileri alma) adımını düzenleyebiliyor. Kullanıcının tanımladığı şablonlar (template) belirli metin bilgilerini otomatik olarak soruyorlar ve dokümana ekliyorlar. Kodun girilmesi sırasında isteğe bağlı olarak bir HTML yazım (Syntax) kontrolü devreye giriyor ve hataları ortaya çıkarıyor. İhtiyaç halinde sizin tanımladığınız Tag'ları da kabul ediyor. Hız meraklısı kullanıcıların işine Shortcut (kısayol) tanımları yarayabilir. Bunlar her menü noktasıyla eşlenebilir.

Sonuç

Her bütçe ve gereksinimine uygun bir HTML editör mevcut. Yeni başlayanlar için Compuserve'in Homepage Wizard'ından High-End geliştirme sistemi Hotmetal Pro'ya kadar geniş bir ürün yelpazesi mevcut. Tanıtılan programların hepsinin ücretsiz Shareware ve test sürümleri mevcut. Bunları Interenet aracılığıyla indirebilirsiniz (kutuya bakınız). Bu yüzden satın alıp denemek zorunda değilsiniz. Ne yazık ki bu Layout programlarında HTML kodunun Tag'larıyla çokça uğraşmalısınız. Ancak sizin yaratıcılığınızın yerini hiçbir yazılım paketi alamaz. Çekici Web sayfaları ancak sizin yeteneğiniz ve yaratıcılığınızla yaratılabilir. Bu editörleri Ekim CD'sinde bulabilirsiniz.

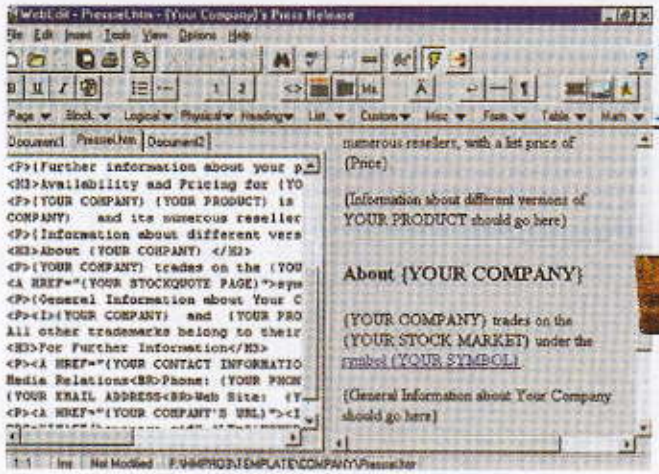

Program istenildiğinde HTML kodunu ve sayfanın görünümünü yanyana gösteriyor.

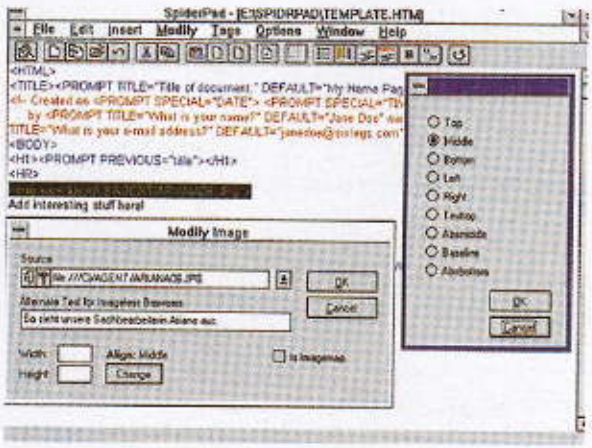

Spiderpad birlikte düşünüyor: Modify menüsü HTML elemanlarını sonradan değiştirmede yardımcı oluyor.

HTML EDİTÖRLER İÇİN ADRESLER

HTML editörlerinin üreticilerinin ve temin edilebilecek yerlerinin Web adresleri

Hotmetal Pro:
http://www.sq.com
HTML Assistant Pro:
http://www.brooknorth.com
Homepage Wizard:
http://www.compuserve.com
Hotdog Pro:
http://www.sausage.com
HTMLed Pro: http://www.ist.ca
Webedit Pro: http://www.nesbitt.com
Spiderpad:
http://www.sixlegs.com
Gnnpress: http://gnn.com

Web Matbaası

Microsoft yine göz boyuyor ve önden gidiyor: Yeni HTML-Editör Frontpage, konforlu bir Web-Tool'dan daha öte bir şey. Bol yardımlı sihirbazlar (Wizard) sayesinde Web sayfaları yaratmak çocuk oyuncağı oluyor.

HTML kodsuz, azametli Web dizaynı programlamak? Şimdiye kadar bu neredeyse imkansızdı. HTML (Hypertext Markup Language), kendisinin yardımıyla bir Web sayfası oluşturmak için hazırlanmış bir programlama dili. World-Wide-Web'de sadece standart görünümlü basit metinler yerine tablo ya da Shockwave elemanlarına sahip ihtişamlı sayfalar isteyenler ister istemez HTML programlamanın derinliklerine inmek zorunda kalıyordu. Ancak şimdi Microsoft'un Frontpage Web yazar sistemi piyasaya çıktı. Bu program bir işlemle tüm bir siteyi oluşturuyor, ayrıca sayfaların yayınlanması için bir Web-Server sunuyor. Hedef, profesyonel Web yazarlarının kullandığı tüm fonksiyonları açısından basit bir kullanımdı. Beta sürümünün testinden sonra bile başka üreticilerin ilgili Tool'larıyla karşılaştırıldığında şu söylenebilir: Hedefe ulaşıldı.

Frontpage, Windows pazarında bu tür programların ilklerinden biri. Vermeer tarafından geliştirildi. Microsoft, Interent uygulamaları üzerine uzmanlaşmış bu firmayı yakın zamanda ilhak etti.

Halihazırdaki 1.1 sürümünde bile Frontpage, günümüzde bu türdeki programlardan beklenecek birçok fonksiyona sahip: Resimlerin eklenmesi, arka planlar, grafiksel iletişim

kutuları, tablolar, formlar ve hacim tekniğiyle çalışmak. Böylece, şimdiye kadarki Homepage düzenleyicilerini başarılı bulmayan herkes için bu program oldukça ilginç gelecektir. Ayrıca kullanıcıları tefferuatlı HTML ve CGI (Common Gateway Interlace) programlamanın standart işlemlerinden kurtarıyor ve bu ağır işleri kendisi üstleniyor.

Web için birçok ucuz Publishing-Tool sadece tek sayfa yaratmakla yetinirken, Frontpage bir adım öteye gidiyor: Tüm Internet uygulamalarını gerçekleştirebiliyor ve bu uygulamalar hazırlandığında ilgili arabirim üzerinden istenilen Web-Server'a aktarabiliyor.

Program ayrıca birçok yazarın aynı anda bir Web uygulaması üzerinde çalışmasına olanak tanıyor. Böyle bir durumda erişimler, özel idare fonksiyonlarıyla düzenleniyor ve şifrelerle korunuyor.

Web uygulamalarının birbirleriyle bağlanması Frontpage-Explorer ile gerçekleşiyor. Burada bir sihirbaz size yardımcı oluyor ve tipik sayfa bağlantıları yaratıyor.

Spektrum "Private Homepage" modelinden komple firma prezantasyonlarına ya da tartışma forumlarına kadar yetiyor. Sayfalar arasındaki bağlantıyı sihirbaz, otomatik olarak gerçekleştiriyor, kontrol ediyor ve değişiklerde de güncelleştiriyor. Bu şekilde tüm bir Web sitesi oluşursa, başka bir Tool otomatik olarak bir iş listesi hazırlıyor. Bu listede hangi resim ve metinlerin yapılandırılması gerektiği belirtiliyor.

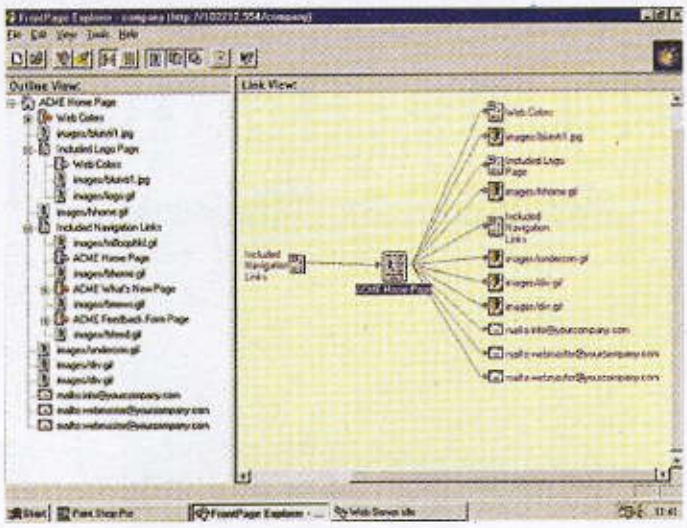

Sol pencerede Frontpage Explorer Web uygulamasının dosya yapısı, sağda ise bir Web sayfasının Link ve grafikleri.

Tüm bu Publishing sisteminin çekirdeği, kendisinin yardımıyla Wysiwyg modunda (What you see is what you get) tek tek sayfalar hazırlanan bir editördür. Metinler, grafikler, butonlar, iletişim kutuları ya da diğer sayfalara bağlantı direkt olarak ya da Sihirbazlar (Wizards) yardımıyla belirleniyor. Bu sırada tüm komutlar HTML 2.0 ve 3.0 standartlarını ve bazı Netscape Plug-in'lerini destekliyor.

Program veri gönderiminde ASCII ve RTF metin formatlarını ve GIF, JPG grafiklerini otomatik olarak dönüştürüyor (Converting). ActiveX-Control'lerini (Microsoft'un özel Internet-Plug-in'leri) bağlamak için ek bir modül de, ürünün pazara çıkmasıyla birlikte kullanıcıların hizmetine sunuldu. Java için başka bir modül de müjdelendi. Bu ek fonksiyonlar Microsoft'un Internet-Server'larında (http://www.microsoft.com gibi) Download edilmek üzere bekliyorlar.

Grafikleri, grafiksel butonları ve iletişim kutularını eklemek için kullanılan araçlar da gerçekten çok kapsamlı. Buna, Sihirbazlar yardımıyla hazırlanan ve yerleştirilen tablolar ve formlar da ekleniyor. Bu araçların kullanımı çok sezgisel ve çok aşamalı bir Undo (geri alma) fonksiyonu sayfalar üzerinde çalışırken oldukça etkili bir yardım sağlıyor.

Botlar da özellik. Bunlar, içerikleri otomatik olarak yaratmak, süre desteği yerleştirmek ya da kullanıcıların kendi yazdıkları HTML sekanslarını entegre etmek için kullanılan yardımcı uygulamalardır. Botlar ayrıca Web-Server'daki uygulamalara olan arabirimleri de gerçekleştiriyorlar. Böylece normalde CGI'de kendinizin programlaması gerektiği işlerden kurtulmuş oluyorsunuz.

Botlar ile realize edilen fonksiyonlardan birisi de tüm bir Web-Server üzerinde bir kelime (tanım, madde, parola) ile ilgili arama yapılması veya bir sayfanın kaç kere ziyaret edildiğini gösteren bir sayaçtır. Tartışma, sohbet forumları da Botlar ile kolayca yaratılıp Server'a entegre edilebiliyor.

Bu özel Plug-in'ler otomatik olarak Frontpage-Server-Plug-in'leri ile hedef Server'a uyarlanır. Burada program sadece Microsoft'a özel NT-Server'a olan arabirimi desteklemiyor, zira birçok yaygınlaşmış sistemlerle birlikte çalışabiliyor. Bu, Unix altında Freeware çözümler için de geçerli.

Microsoft'un Office programlarının da Frontpage'e entegre edilmesi belirtilmeye değer. Bir Office uygula-

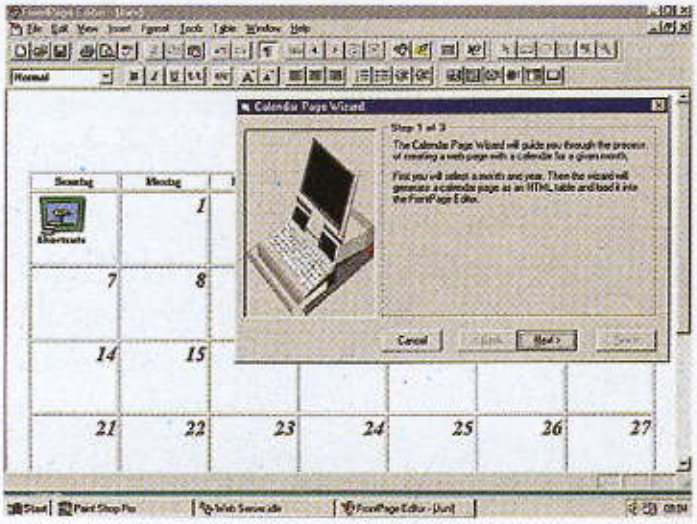

HTML'den korkmayın: Bir Sihirbaz (Wizard) yardımıyla Frontpage, kullanıcıyı komplike tablolar yaratılması sırasında destekliyor. Burada program bir takvim oluşturuyor.

masıyla oluşturulmuş bir dosya gönderildiğinde ilgili uygulama çalıştırılıyor. Word, Excel, Powerpoint ve Access için Microsoft Homepage'inde ilgili dosyaları HTML-Formatına çeviren ek dönüştürme (convert) yardımları bulunmakta. Ek modüller, ilgili programın kullandığı yaygın format yerine verileri HTML formatında kaydediyorlar.

Başka uygulamalarda Powertool'un HTML yazıcı sürücüleri yardımcı oluyorlar, bunlar da aynı şekilde üretici firmanın Internet-Site'sinde bulunabiliyor.

Web sitesini test etmek isteyenlerin bir Browser'a ihtiyacı var (Microsoft'un Internet Explorer'ı ya da Netscape Navigator). Gösterim iki programda da değişiklikler gösterebilir. Ancak Webbrowser'ların Syntaxcheck'leri yüzünden tanınmamış elemanlar görmezden gelinmelidir.

Yazılımın testi sırasında, ancak Windows-Network protokollerinde TCP/IP kuruluysa, problemsiz bir çalışmanın yapılabildiği gözlendi. Hazırda bir TCP-IP adresi varsa Setup sırasında otomatik olarak bu adres dikkate alınıyor.

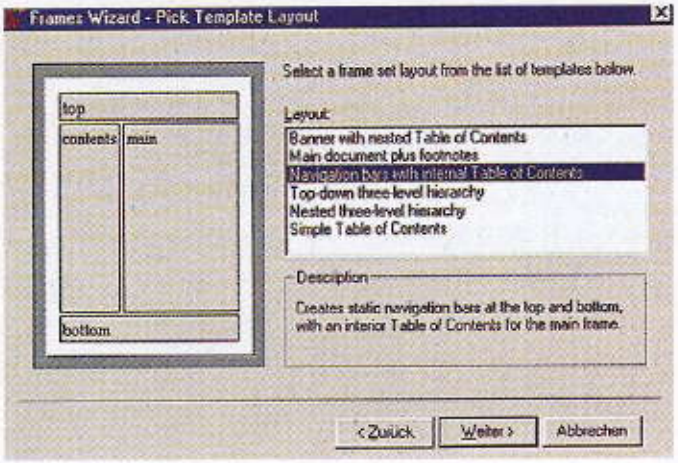

Web sayfalarının bölümlere ayrımış bir Page'de birleştirilmesi de bir Wizard tarafından yürütülüyor.

DEVELOPER KIT

Hemen hemen tüm yaratıcı (AuthorTool) araçta olduğu gibi Microsoft Frontpage için de bir geliştirme kiti sunuyor. Bu kit ayrıca ayrıntılı bir şekilde CGI, C++ ya da Visual Basic ile Web programlamayı açıklıyor. Ancak program kodlarının en son derinliklerine inmek istemeyenler için de bu Kit oldukça yararlı.

Internet'te yayın yapan biri genel olarak görünüm resmine büyük değer veriyor. Bunu gerçekleştirmek de, Web sayfalarının ve Link'lerinin ana görünümleri belirlendiğinde oldukça kolaylaşıyor.

Geliştirme Kiti, grafiksel elemanlı kendi sayfa görünümüzü, başkalarına veya kendi işleriniz için Sihirbaz (Wizard) olacak şekilde nasıl organize edeceğinizi detaylı olarak anlatıyor. Sayfalara karakteristik görünümünü sağlayan arka plan, firma logosu, tablolar ve benzer standart elemanlar belirlendiğinde bunlar model olarak kaydedebilir ve tekrar kullanılabilir.

En basit alternatif bir Web sayfasını başka bir sayfada yayınlamak. Microsoft'un "Floating Frames" adını verdiği bu teknik halen işliyor ve kitap benzeri Internet sayfalarını yaratmayı mümkün kılıyor. Web sayfalarını hacim, tablo ve yazıyla (Truetype yazılara kadar) donatmak için geliştirilmiş imkanlar da sunuyor.

Üreticiler giderek artan bir şekilde Multimedia'yı Internet'in anlamı ve amacı olarak gördükleri için - bunun ne kadar mantıklı olduğu ise bir başka soru-, bir Web sayfasına arka plan müziği ya da video eklenebiliyor. Cyberalışveriş merkezi sevimli müzikle insanları selamlıyor. Bu Multimedia fonksiyonları başka modüller tarafından destekleniyor, bunlar arka arkaya Microsoft'un Internet sunumunda hazır hale getiriliyor. Ancak bunlar sağlam HTML bilgisi gerektiriyor.

Bu komplike fonksiyonların kullanımı, yılın sonunda çıkması beklenen Internet Studio ile çok konforlu olacak. Frontpage tekniğinin parçaları Nashville'de (Windows 95'in bir üst sürümü) de bulunuyor. Buradaki görevleri işletim sistemi arabiriminin kişisel ihtiyaçlara göre uyarlanması ya da Internet-Mail'lerin yazılması..

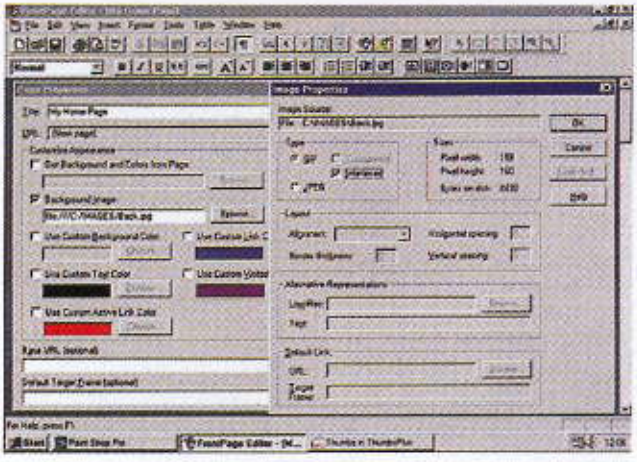

Web sayfasının görünümünü belirleyen tüm fonksiyonlar menü ile ya da iletişim kutuları yardımıyla yönetilebiliyor.

CHIP'İN GÖRÜŞÜ

Genel olarak bakıldığında Frontpage, fiyat/performans olarak sağlam bir geliştirme platformu. İhtiyaç halinde ilgili modüller Internet'ten Download edilerek elde edilebilir. Sistem, performans ve fonksiyon kapsamı açısından bakıldığında Word için Internet-Wizard (asistan, sihirbaz, ücretsiz Download edilebilir) ve Redesign aşamasında bulunan ve yıl sonunda müjdelenmesi beklenen Internet Studio arasında bulunuyor. Bu Internet-Publisher herhalde o zaman tüm ActiveX fonksiyonları otomatik olarak çevirir.

Ne yazık ki Artwork'un kapsamlı bir repertuarı eksik. Sonuç olarak bazı basit arka plan resimleri, butonlar ve plan karakterleri birlikte veriliyor. Bu ama bir dezavantaj olmamalı, çünkü kendi Outfit'ini geliştirmek isteyen biri nasıl olsa kişisel resim elemanları oluşturmak zorunda. (bilgi için http://www.microsoft.com)

Ağda Yaratıcılık

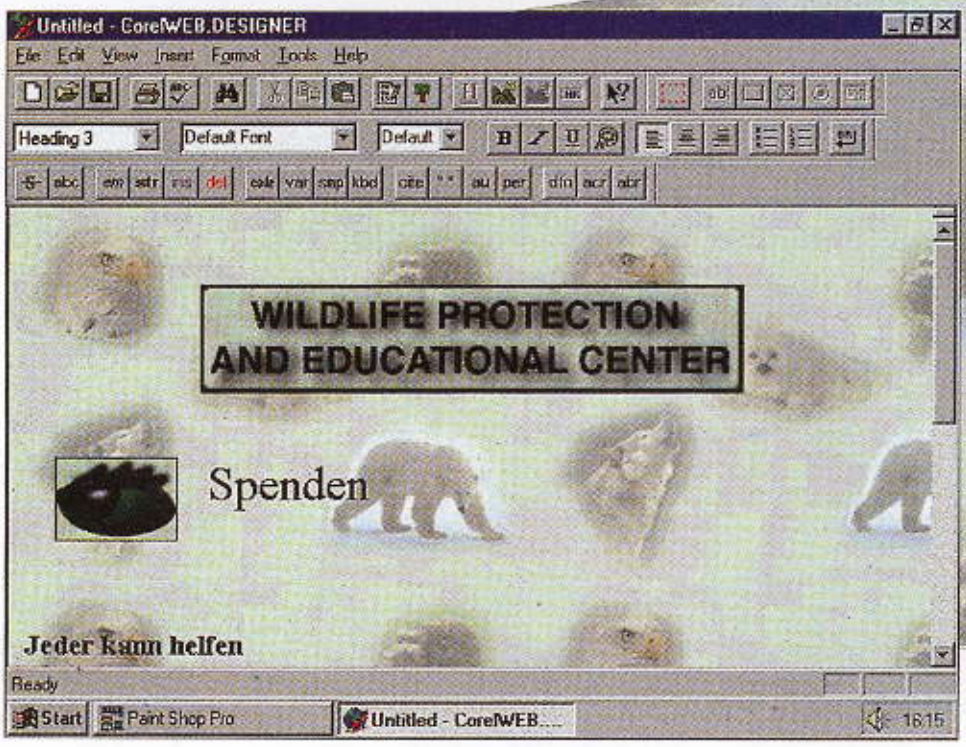

Yaratıcı yardımcı: Web-Designer çok yönlü HTML örnekleri ile destekliyor.

Web sayfalarını hızlı ve güzel yaratmak, Corel'in Web Designer ve Web-Data'sı ile mümkün olmakta. Clipart koleksiyonu Web-Gallery ise, bu programları oluşturmada yardımcı olmakta.

Corel'in en yeni ürünleri tek başına veya birlikte güçlü ve sağlam. Kullanıcıların Web sayfalarını büyük emek harcamadan oluşturmalarına imkan tanıyan bu iki programın toplam fiyatı 150 $'ın altında. WEB-Designer, en önemli bölümü oluşturuyor, komple Web-sitelerini menü kontrolü ve fare tıklaması ile yaratmayı sağlıyor.

WEB DESIGNER

Ideal olarak ekran önündeki yaratıcı çalışma, birlikte verilen ya da kendi yarattığınız örneklerle başlar. Bir alt dizindeyse her türden elemanın yeraldığı komplike uygulamalar öyle organize edilir ki, komple Web sitesi bir başlatma (Start) sayfası ile çağrılabilsin. CD-ROM iki programın dışında bir de Web-Gallery içeriyor. Bu elektronik resim kataloğu 256 renkli zahmetli bir Web sayfasının tasarımının oluşturulması için gerekli bütün malzemeleri içeriyor. Seçilen tüm resimler, grafikler, butonlar, arka planlar, oklar ve karakterler tasarlama esnasında CD-ROM'dan tasarlanan Web sitesinin ilgili alt dizinine kopyalanır ve daha sonraki kullanımlar için hazır bulundurulur (Benzer bir kataloğu Ekim-CD'sinde bulabilirsiniz).

Sayfa yapısının tümüyle menü yönetimiyle gerçekleştirildiği ve hiçbir HTML bilgisi gerektirmediği söyleniyor. Ancak Web-Designer ile ilk adımlar bunun hiç de böyle olmadığını gösteriyor. Ancak yine de HTML koduna bir bakışı riske etmek isteyenler Browser gösteriminden Editör bakışına geçiş yapabilirler.

Yani HTML komutlarıyla boğuşmak yerine istenilen kumanda fonksiyonları menüler aracılığıyla tıklanır ve sayfalara yerleştirilir. Bilinen metin formatları WEB-TRANSIT fonksiyonu yardımıyla doğrudan seçilebilir, aynı şekilde paragraf formatları da. Resimler, Image Map olarak, yani tıklama için grafiksel menü olarak hizmet görmek zorunda olurlarsa istenilen butonlar fare ile Map Editör'de belirlenir. Fare tıklaması ile yapılan bu rahat çalışma tüm fonksiyonlar için geçerlidir: Arka plan resmi, butonlar ve modern Web sayfalarının diğer elemanları. Şimdiye kadar yapılamayansa, Netscape'de olduğu gibi Frame'lerin menü yönetimli yapısı.

Bunun yerine, Java uygulamaları için bir arabirim entegre edilmiş.

"Tabloseverler" de unutulmamış. FORMS ve LIST araçları, metinleri oluşturmak için gerekli yardımcıları sunuyorlar. Formlar ayrıca kayıtları işleyen bir CGI-Script'e (Common Gateway Interface) bağlantı ihtiyacı duyuyorlar. Formlar metin alanlarıyla, butonlarla, döndürme butonlarıyla ya da seçim listeleri ile değerlendi-

rilebiliyorlar. İzleyiciler için girişi kolaylaştırıyorlar.

Web-Designer'daki en iyi başarılanlar, örnekler (modeller). Web sayfaları için 120'den fazla örnek CD-ROM'da bulunuyor. Bunlar kısmi olarak çok aşamalı yapılandırılmış, böylece sadece tek bir Homepage için örnek olmuyorlar, kapsamlı Web teklifleri için de fikirler ve örnekler sunuyorlar.

8000'den fazla grafik dosyası, JPG gibi yoğun formatlar ve 256 renk resim olarak bulunuyorlar. Ek olarak 200 resim geliyor, bunlarla sayfalar çekici hale getirilebiliyor. Katalog hızlı bir bakış sağlıyor. Elektronik alternatifler buna karşılık resim seçimini Clipboardlar yardımıyla kolaylaştırıyorlar. Resimleri dijital başvuru kitabından kopyalıyor ve uygulamaya yerleştiriyor.

Resimleri renk veya biçim olarak değiştirmek isteyenler bir resim editörüne ihtiyaç duyacaklar. Böyle bir program birlikte verilmediği için kendiniz bulmalısınız (Ekim 96 CD'sinde Paint Shop Pro'dan yararlanabilirsiniz). Web sayfasına arayüzler ve seyir kartı eklenmişse Designer yine ipleri ele alıyor ve yazıma imkan tanıyor.

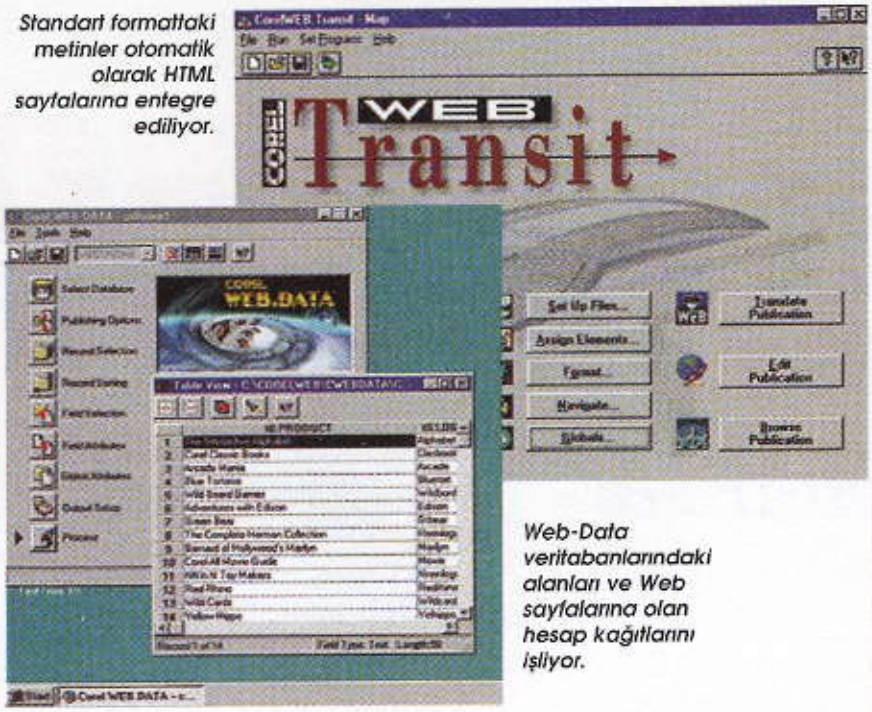

Standart formattaki metinler otomatik olarak HTML sayfalarına entegre ediliyor.

Web-Data veritabanlarındaki alanları ve Web sayfalarına olan hesap kağıtlarını işliyor.

WEB-DATA

Web sayfalarındaki birçok veriyi çevirmek isteyenler Web-Data'da istedikleri aracı bulabilirler. Veriler ya veri tabanı olarak ya da bir Spreadsheet'te liste olarak bulunabilirler. Designer hem Windows 3.1 hem de Windows 95 için olduğu halde, Web-Data saf bir 32-Bit uygulaması ve bu yüzden sadece Windows 95 altında kullanılabilir.

Yazılım bir CGI arabirimine ihtiyaç duyuyor ve sık kullanılan formatlarla (Access, Foxpro, Paradox, dBase, Lotus, Excel gibi) birlikte çalışıyor. Buna Oracle ve diğer ODBC yetenekli SQL veri kaynakları için filtreler ekleniyor. Metinler, sayılar ve resimler Import edilebiliyor. Burada istenilen alanlar seçilebiliyor, yerleştirilebiliyor ve aynı anda yeniden sınıflandırılabiliyor. Yani hazırdaki bir veri kümesinden bir sorgu çalıştırılabiliyor ve sadece seçilen bölümler Internet sayfaları için hazırlanabiliyor. Çıkış formatı HTML 3.0'a uygun bir tablo. Alternatif olarak bundan sapan HTML-plug-in'leri (Netscape'in ya da Microsoft'un) de seçilebilir. Serbest olarak belirleyebileceğiniz bir form da mümkün. Bu iki Web Tool ile birlikte hızlı bir şekilde komplike Inter ve Intranet uygulamaları yaratmak için gerekli tüm önemli araçlara sahip oluyorsunuz. Bir başlangıç sayfasından böylece tek tek dokümanlar bağlanabilir ve resimler idare edilebilir.

Daha fazla imkanı Ventura Publisher 7 sunacak, bu da sonbaharda çıkacak ve üreticisinin dediğine göre aynı şekilde HTML formatında çıkışı destekleyecek. Böylece sadece zincirleme tek tek sayfalar oluşturulmayacak...

Programları test etmek isteyenler 30 gün süreyle çalışan Test versiyonunu http://www.corel.com'dan indirebilirler. Ancak test sürümü çok küçük örnek ve Artwork dosyaları ile sınırlı.

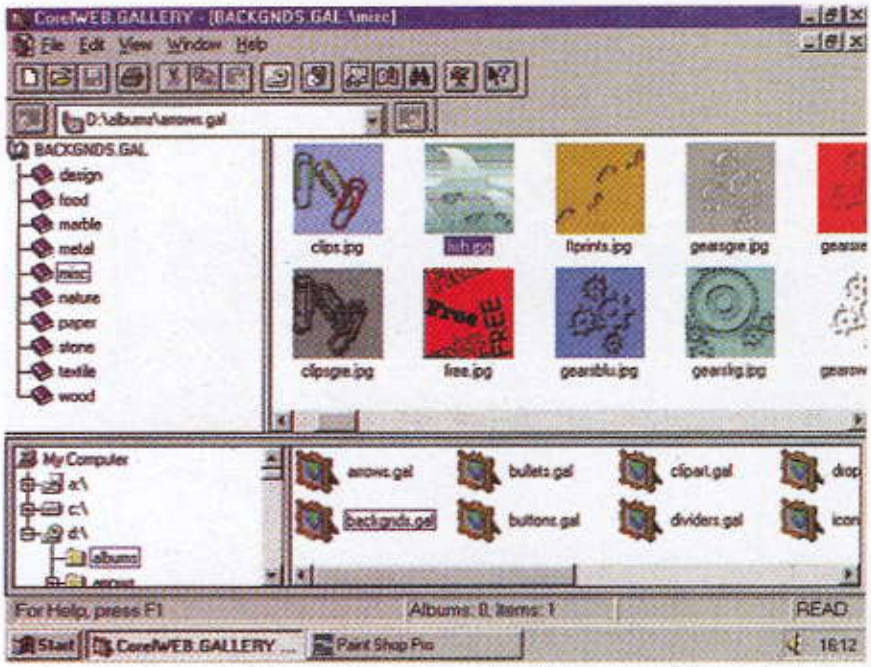

Resim albümü: Corel Gallery Web sayfalarının her türlü grafiksel ihtiyacını karşılıyor.

Renkli, sesli ve çok yavaş

VRML, Java, Shockwave ve Real-Audio ile Internet yeni bir çehreye sahip oluyor. Ancak bu Multimedia geliştirmeleri yüksek veri transferi gerektiriyor. Internet'in Multimedia için yeterince gelişip gelişmediğini bu yazıda bulacaksınız.

Internet'teki her ağ sörfçüsü bugünlerde Browser aracılığıyla Web sayfaları arasında hareket ediyor ancak Interent-Browserlar sadece HTML sayfalarını göstermiyorlar. Değişik geliştirmelerle (Plug-ins) bu programlar, animasyonları, oyunları ya da gerçek zamanlı (Real Time) sesleri oynatabilmekteler. Sadece resim ya da metin gösterebilen HTML'den farklı olarak bu yazıda tanıtılan Plug-ins hareketli resimleri, uygulamaları ya da sesi direkt olarak bilgisayarlara aktarmak ve çalıştırmak için tasarlanmış. CHIP size günümüzün en popüler Plug-in'lerini tanıtıyor.

JAVA: INTERNET İÇİN PROGRAMLAMA

Java C++'a çok benzeyen bir programlama dili. Programcı, Java ile bir geliştirme aracına sahip oluyor ve bununla net sörfçüleri için interaktif uygulamalar yaratabiliyor. Sörfçüler de mesela hareketli metinler, küçük oyunlar (Tic-Tac-Toe) ya da bir kısmı anime edilmiş resimlerle eğlenebiliyor.

Java ayrıca veri güvenliğini arttıran fonksiyonlara sahip. Bu bağlamda verileri transfer aşamasında kodluyor ve önceden verilerin doğru olup olmadığını kontrol ediyor. Programcı ayrıca, kullanıcıların bilgisayarlarında bulunan Java dilinin geniş kapsamlı kütüphanelerine el atabiliyor. Bu bilgisayarlar asıl işi icra ediyorlar ve uzun süreli veri transferlerini gereksiz kılıyorlar. Java üretici firması olan Sun'ın Server'ının şu adresinden temin edilebilir: http://java.sun.com. Netscape Navigator (2.0 ve üstü) ve Microsoft Internet Explorer (aynı şekilde 2.0 ve üstü) sürümlerinde ayrıca Java entegre edilmiş durumdadır.

Bu sayfada programcı, Java ile çalışırken gerekli olacak her şeyi bulabilir. Ayrıca geniş kapsamlı yardım metinleri de bulunuyor.

VRML: SİBERUZAY VE ANİMASYONLAR

VRML, Virtual Reality Modeling Language'ın kısaltması ve anime edilmiş doğa resimleri, 3-D oyunlar ve diğer grafiksel eğlencelikleri ekrana getiriyor.

Temelde VRML, 3D nesnelerin gösterimi için kullanılan fonksiyonların toplanmasından başka bir şey değil.

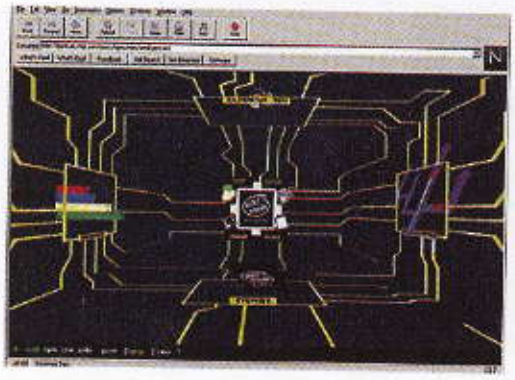

Intel VRML ile sizi işlemcilerin dünyasına sanal bir yolculuğa davet ediyor.

VRML kodları bir yığın koordinatla dolu, bu koordinatlar Plug-in'e hangi noktada ve hangi renkte bir nesneyi çizmesi gerektiğini belirtiyorlar.

VRML'nin faydaları üzerinde uzmanlar tartışıyorlar: bazıları VRML'nin sonuçta çok yüksek veri transferi gerektiren gereksiz bir eğlencelik olduğunu düşünürken, bazıları da VRML'de, etkileşimli problem çözümünde Internet'in geleceğini görüyorlar. Gerçek olan, küçük, sanal bir yer kürenin bile 2 Mb'tan büyük olduğu ve buna bağlı olarak çok uzun veri transfer sürelerine neden olduğu.

Browser, VRML için ilgili bir geliştirmeye (Plug-in de deniliyor) ihtiyaç duyuyor.

INTERNET'İN SESİ

Real-Audio aşırı sıkıştırılmış ses verilerini transfer etmek için ve transfer sırasında dahi bunları çalmak için bir yöntemdir. Real-Audio ile kullanıcı her şeyden önce dünyanın tüm radyo istasyonlarını, ayrıca plak firmalarının yeni CD'lerinden bazı bölümlerini ya da canlı parçalar dinleyebilir.

Bu aralar Real-Audio için sayısız Web sayfaları bulunuyor. Bunlar RA-Player'a sayısız radyo istasyonu da sunuyorlar, böylece dinleyenleri mesela önemli bir futbol maçının canlı heyecanını yaşayabiliyorlar. Birçok Server'da ayrıca canlı haber bültenleri bulunuyor, bunlar her saat başı güncel bilgileri iletiyorlar. Ancak müziği tercih edenler, en iyisi bir radyo istasyonunu açmalılar ya da bir plak dükkanını ziyaret etmeliler, çünkü Real-Audio, düşük Sampling (örnekleme) hızları ve aşırı yüksek sıkıştırma yüzünden illa da en iyi dinleme zevkini veremiyor.

Internet ile radyo dinlemenin ön koşulları bir Real-Audio-Player ve en az 14400 bps'lik bir modem.

Ses kalitesi de Internet-Provider'a ve modemin veri transfer hızına sıkı sıkıya bağlı. 14400 bps'lik bir bağlantı ve iyi bir Provider orta dalga (MW) bir radyo ile aynı kalite için yeterli. Sadece bir ISDN hattıyla FM-Stereo kalitesinde radyo dinlenebiliyor.

RA-Player dahili bir fonksiyon ile ağ trafiğinin protokolünü sağlıyor. Audio-Player 32-Bit-Winsock istiyor ve böylece sadece Windows95, NT ve Windows 3.1 altında (ilgili Plug-in ile) çalışabiliyor. Kurulum programı, Player'ı kullanılan Browser'a bağlıyor ve bir Real-Audio-Link'e uklatıldığı ve modem verileri transfer etmeye başladığı an Player'ı devreye sokuyor.

SHOCKWAVE: KULLANICI VE GELİŞTİRME DOSTU

Macromedia'nın Plug-in'I Shockwave Web-Browser'lara, Authorwave, Freehand ya da Director ile hazırlanmış prezantasyonları ya da animasyonları HTML sayfası üzerinde izleme olanağını bahşediyor. Shockwave-Plug-in iki ana elemandan oluşuyor: Plug-in ve Afterburner. Afterburner transfer edilecek veirleri %50'ye kadar sıkıştırabildiği için

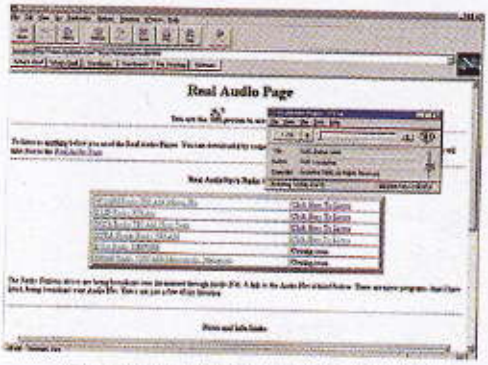

Real-Audio-Player, kullanıcı bir radyo istasyonunu seçtiği anda otomatik olarak çalışıyor.

Plug-in'lerin kurulması

Plug-inler, otomatik kurulum rutinlerine sahip, Internet uygulamaları için geliştirmelerdir.

Setupsız geliştirmelerde kullanıcıya Netscape ile ayarlardaki verileri elle değiştirmekten başka bir seçenek kalmıyor. Burada HELPERS klasöründe uygulamanın türü (Type) ve çalıştırılacak programın adı (Subtyp) girilir. Uygulamaya bağlı olarak Plug-in tipi değişiklik gösterir. Harici programlarda, mesela Pkunzip, Typ olarak Application girilir. Uygulama ilgili Subtyp'i otomatik olarak belirler ancak nadiren bunu sizin kendinizin de girmesi gerekebilir. Ayrıca Netscape Navigator, bir hata mesajında, bir pencerede, doğru verilerin nasıl olduğunu gösterir.

Multimedial Veri Yığını

Bu yazıda tanıtılan Plug-in'lerin ortak özelliği şu: Internet'te basit Web sayfalarına göre oldukça büyük bir veri transferi gerektiriyor.

Multimedia verilerinin transferi kendi PC'nizden, Provider ve değişik Network yolları üzerinden, hedef Server'a sürekli bir veri seli gerektiriyor.

Birçok Internet iştirakçisinde Shockwave ve Real-Audio gibi Plug-inler ayıp sayılıyor. Kullanıcıların ve içeriklerin çığ gibi büyümesi yüzünden Internet'te sıkça trafik kuyrukları oluşuyor. Plug-inler yardımıyla ağda akıp giden Multimedial veri yığınları bu durumu daha da kuvvetlendiriyorlar. Java, Shockwave, Real-Audio iletişimin geleceği hakkında fikirler verebiliyorlar. Ancak bu tür uygulamalar, ancak tüm ağın yapısının belirgin şekilde modernize edilmesinden sonra mantıklı olabilirler. Bu da mesela, tüm iştirakçilerin ya da en azından tüm giriş noktalarının, ISDN ya da modem bağlantıları yerine hızlı geniş frekanslı hatlarla bağlanmasıyla gerçekleşebilir.

NEREDE BİR ŞEY BULABİLİRİM?

JAVA

- Acemiler için chipuçları:
  http://java.sun.com/starter.html
- Java ile ilgili yenilikler:
  http://java.sun.com/new.html
- Mailing listesi:
  http://java.sun.com/mail.html
- Dokümantasyon:
  http://java.sun.com/doc/programmer.html

VRML

- Ana-Server:
  http://vrml.wired.com
- En yeni sürümler:
  http://vag.vrml.org/vrml2Qinfo.html
- Geliştirme araçları:
  http://www.sdsc.edu/SDSC/Partners/vrml/repos_software.html
- Örnekler ve kaynak kodları:
  http://bug.village.virginia.edu/vrml
- Test sayfaları ve linkler:
  http://www.well.com/user/spiderman/vrml.html
  http://www.lightside.com/3dsite/cgi/VRML-index.html

Real-Audio

- Ana-Server:
  http://www.realaudio.com
- İstasyonlar-Sunucular:
  http://www.dungeon.com/[lucas/homepage/audio.html
  http://users.aol.com/karthurs/omnra.html
  http://www.infinet.com/[dbarlow/audio.html

Shockwave

- Ana-Server:
  http://www.macromedia.com/Tools/Shockwave/
- Shockwave sayfaları:
  http://www.davideo/shockdave/D_Shock.html
  http://www.mtv.com/shock/tube
  http://www.thunk.com/shockh.htm
  http://www2.nando.net/nandox/shock.html

çağrıyla, istenilen sayfanın gösterimi arasındaki bekleme süresi oldukça kısalıyor. Elbette ki sıkıştırılmış verilerin Unpack edilmesi (açılması) izleyicinin parmağı olmadan gerçekleşiyor.

Shockwave uygulamaları, veri sıkıştırma yüzünden Java programlarından daha küçük boyutlarda oluyor.

Director grafikleri ayrıca benzer GIF resimlerinden daha yüksek bir sıkıştırma oranı sunuyorlar. Shockwave ayrıca sadece bir dosya transfer edebiliyor, Java ise aynı anda birçok dosyayı kullanıcıya gönderebiliyor. Bu da transfer sürelerini oldukça kısaltıyor ayrıca Internet hatlarının daha az yüklenmesini sağlıyor.

Bu nedenle Shockwave, programcının belli bir Plug-in-Kit'e bağlı kalmasını gerektirmeyecek şekilde, Java uygulamaları ile birlikte çalışıyor.

Ayrıca az programlama bilgisine sahip geliştiriciler de Shockwave ile çabucak Multimedial uygulamalar oluşturabilirler, çünkü hazır prezantasyonlar ve animasyonlar, program paketiyle gelen Compression ve Decompression-Tool Afterburner ile sadece sıkıştırılıyor ve istenilen sayfaya yerleştiriliyor. Gerisini Browser'a entegre edilmiş Plug-in hallediyor. Shockwave yakında diğer Multimedia ve grafik geliştirme araçları ile de elde edilebilir olacak.

Bu Plug-inleri Chip Ekim CD'sinde bulabilirsiniz.

Browser, Shockwave-Plug-in bulunmadığında bir hata mesajı verir.

Diğer Plug-in'lere bakış

Bu yazıda tanıtılan Plug-inler WWW'deki geliştirme konusundaki her şey değil. Aşağıdaki Plug-inler de iyi yardımcı araçlar.

İsim	Adres	
Acrobat Amber Reader	http://www.adobe.com/Amber/Download.html	PDF dosyalarını bakmak ve basmak için
DWG/DXF Plug-in	http://www.softsource.com/softsource/plugins	HTML sayfalarında Autocad çizimlerini gösteriyor
Crescendo	http://www.liveupdate.com/midi.html	Midi dosyalarını Web sayfalarına entegre ediyor, Zooming ve Layer'ı destekliyor.
Lighting Strike	http://www.infinop.com/html/extwwr_pick.htm	yaklaşık 200 dosya formatını (Excel, Word, EPS, PCX, sıkıştırılmış dosyalar) izlemek için Plug-in.
Prevu	http://www.intervu.com/download.html	MPEG videoları online oynatıyor (ek donanım olmaksızın)
Wavelet Image Viewer	http://www.summus.com/download.htm	grafik dosyalarını yüksek yoğunlukta sıkıştırıyor.
Word Viewer	http://www.inso.com/plug.htm	Word-6.0, 7.0 ve Macintosh dokümanlarını izlemek için.

Java ile İlgili Önemli WWW Adresleri...

Web ile ilgili son gelişmelerden biri de JAVA. CHIP, JAVA ile hareketli Web sayfalarının tasarımını yapmak isteyenler ve bu konuda bilgi edinmek isteyenler için önemli adresler veriyor.

Java Sun tarafından geliştirildiği için, ilk önce makul olan Sun'ın WWW-Server'ını ziyaret etmek (http://www.sun.com/).

Internet'teki büyük Java coşkusu nedeniyle Sun özel bir Server kurdu (http://www.javasoft.com/). Burada örnek Appletlar, sayısız Java-Linkler, Java-dokümantasyonu ve güncel bilgiler yanında Java geliştirme araçlarının sürümleri (Java Development Kit - JDK / Hotjava-Browser vs.) de bedava Download edilmek üzere bekliyor. "http://www.javasoft.com/hooked/" ve "http://www. javasoft.com/applets/" URL'leri altında birçok Applet örnekleri bulunuyor. "Java" sözkonusu olduğunda her halukarda "http://www.gamelan.com/" Server'ı gözardı edilmemelidir. Burada öteki Java sayfalarına sayısız Link'lerin yanında Java ve Javascript ile ilgili birçok uygulama örneği var. "http://weber.u.washington.edu/d36/jgurney/java/" Java butiği doğrudan kendi Web sayfalarınıza yerleştirebileceğiniz 100'den fazla Java Applet için bir kaynak oluşturuyor. Neredeyse hepsine kaynak metinde de ulaşılabiliyor.

Javascript'in geliştiricisi Netscape'de (http://home.netscape.com/) bir dizi ilginç teknik dokümantasyon bulunuyor. Burada başka şeyler yanında Javascript ile ilgili kapsamlı bir referans var. Standartlar bakımından W3-Server'i (http://www.w3.org/) de ziyaret edilmeye değer.

DimensionX kendi Server'ı üzerinde (http://www.dimensionx. com/) Java ile Web-Publishing yapmak için bir dizi ilginç araç sunuyor. "Liquid Reality" Java ile genişletilmiş bir VRML geliştirme aygıtı. "Liquid Motion" ile DimensionX Java'yı temel alan animasyonlara izin veren bir yazarlar sistemi sunuyor.

Yazarlar sistemi konusunda piyasada öncü durumda bulunan Macromedia Shockwave ile Netscape için bir Plug-in sunuyor. Bu Director-Movie'lerin doğrudan oynatılmasına izin veriyor. WWW-Serverlar için geliştirici bir araç olan Backstage ile Macromedia WWW'deki angajmanını güçlendiriyor. En son sunum olarak şimdi Power-appletlar var. Bunlar Multimedial, etkileşimli Web-publishing için Shockwave-tool'lardan ve Java-applet'lerden ibaret bir koleksiyon. Paket "Banners", "Bullets" ve "Charts" üretimi için bir dizi Applet'ı kapsıyor. Daha fazla bilgiyi Macromedia'nın Homepage'i "http://www.macromedia.com/" adresinde bulabilirsiniz.

Java ya da Javascript'le programlama sözkonusu olduğunda çoğu zaman iki News grubu "news: com.lang.java" ve "news:com. lang. javascript" de değerli bilgi kaynaklarıdır.

Ağda Java-applet'leri, kurslar içeren daha çok

Sun'ın Server'ı - "http://www.sun.com/"

Sun'ın Java Server'ı - "http://www.javasoft.com/"

100'den fazla "Working Applets" içeren "http://weber.u.washington.edu/d36/jgurney/java/"

DimensionX liquid reality ve liquid motion ile Web Foundations of Java - Programming for the World Wide - publishing için iki ilginç Java temelli Tool sunuyor - "http://www.dimensionx.com/"

Macromedia'nın Homepage'i - "http://www.macromedia.com/"

kaynak var. Yukarıda adı geçen kaynaklar, kendilerinden başlanarak Java konusunda bir Internet yolculuğu yapmak için elverişli başlangıç noktaları. Başka kaynaklar sayısız arama makinelerinden biri üzerinden de bulunabilir.

Java konusundaki kitapların sayısında son aylarda büyük bir artış gözleniyor. Aşağıda çeşitli kaynakların listesini bulacaksınız.

- **Hooked on Java**
  Arthur von Hoff / Sami Shaio / Orca Starbuck, 182 sayfa, Addison-Wesley, 1996
- **Teach Yourself Java in 21 Days**
  Laura Lemay, SAMS, 1996
  Instant Java
  John A.Pew, Sunsoft Press, 1996
  Java by Example
  Jerry Jackson / Alan L. McCellan, Sinsoft Press, 1996
- **Just Java**
  Peter van Linden, Sinsoft press, 1996
- **Website Programming with Java**
  Barton Fiske / David Harms / Jeff Rice, McGraw-Hill, 1996
- **Java!**
  Tim Ritchey, 366 sayfa,New Riders Publishing, 1995
- **World Wide Web - Java**
  CD, Franzis Verlag, 1996
- **The Java Virtual Machine Specification**
  Sun Microsystems
- **HotJava - The Security Story**
  Sun Microsystems
- **The Java Language Environment - A White Paper**
  Sun Microsystems
- **The Java Language Specification**
  Sun Microsystems
- **Foundations of Java - Programming for the World Wide Web**
  Aaron E. Walsh, IDG Books, 1996
- **Java Programming Language**
  Coriolis, IDG Books, 1996
- **The Java Handbook**
  Naughton, Osborne / McGraw-Hill, 1996

Arşiv Programlarının Dikkat Çekmeyen Yıldızı...

Pkzip ve Arj gibi DOS sıkıştırma programlarının kullanışsızlığı, Windows temelli Shareware sıkıştırma programlarının yayılmasını hızlandırıyor. Bunların içinde en bilineni ise Winzip. Winzip'in yeni versiyonu 32 bit temelli olarak tasarlanmış ve işlevleri özellikle Windows 95 için genişletilmiş. DOS'un sıkıcı komut satırlarını unutmak ve Winzip 6.0 kullanmayı öğrenmek istiyorsanız lütfen bu yazıyı okuyun.

Sıkıştırma programlarını kullanmak bir sürü sıkıcı komut satırlarından ve parametrelerden dolayı hiç de kolay değildir. Windows tabanlı bir programı kullanmak daha kolaydır. Shareware sıkıştırma programları arasındaki en ünlülerinden biri de 6.0 versiyonu Windows 95'de çalışan Winzip'tir.

1 Dışarıdan sıkıştırma programları ekleme : Isminden de anlaşılabileceği gibi Winzip Zip formatında sıkıştırma işini kolaylıkla yapıyor. Bunun yanında eğer Winzip'e bazı ayarlar yaparsanız Arj .ve Lhz gibi diğer sıkıştırma metodlarının da üstesinden geliyor. Winzip'e bu sıkıştırma programlarının hangi dizinde olduğunu Options menüsündeki Program/Locations seçeneğinden öğretebilirsiniz. Dışarıdan ekleyeceğiniz sıkıştırma programları için bulundukları dizin ve dosya ismini yazmalısınız. Eğer bir sıkıştırma yöntemini hiç kullanmayacaksanız (ARC sıkıştırma metodu gibi)onun yanındaki satırı boş bırakın. Winzip yüklenirken Autoexec.Bat'da Path satırında belirlenen dizinlerdeki sıkıştırma programlarını otomatik olarak bulur. Bu programlar için ayrıca dizin bildirmek gerekmez.

2 Tümüyle yeni bir arşiv ekleme: Winzip'i çalıştırın ve File menüsünden New Archive'i seçin. Ya da buton listesinden Yeni butonuna tıklayın. Windows'un klasik dosya açma penceresiyle karşılaşacaksınız. Buradan arşivinizi yaratacağımız sürücü ve dizini seçin. Yeni arşivinize bir isim verin. Winzip Windows 95 altında uzun dosya isimlerini de destekliyor.

Eğer hemen dosyaları arşive eklemek istiyorsanız Add Dialog kutusunun seçili olmasına dikkat etmelisiniz.

OK butonuna tıkladıktan sonra sıra dosyaları seçmeye geliyor. Burada tek tek dosyalar seçebileceğiniz gibi Wildcardlar yardımıyla büyük dosya gruplarını da arşive ekleyebilirsiniz. Bütün dosyaları gösteren liste kutusundan bir dosya seçin. Daha sonra Add butonuna tıklıyarak bu dosyayı arşive ekleyin. Daha fazla dosyayı eklemek için ctrl tuşuyla seçme yöntemini kullanabilirsiniz.

Add with Wildcards butonuna tıklayarak birden fazla dosyayı arşive taşıyabilirsiniz. Bunun için Filename kısmına *.*, *.txt gibi dosya topluluklarının isimlerini vermelisiniz. Dosyaları eklemeden önce bazı ayarlara dikkat etmelisiniz.

1 *ZIP formatı dışında formatlarla çalışmak ya da Winzip'in bazı avantajlarından faydalanmak istiyorsanız dışarıdan eklenen arşivler için gerekli Path'i yazmalısınız. En iyisi bütün sıkıştırma programlarını bir dizine kopyalamaktır.*

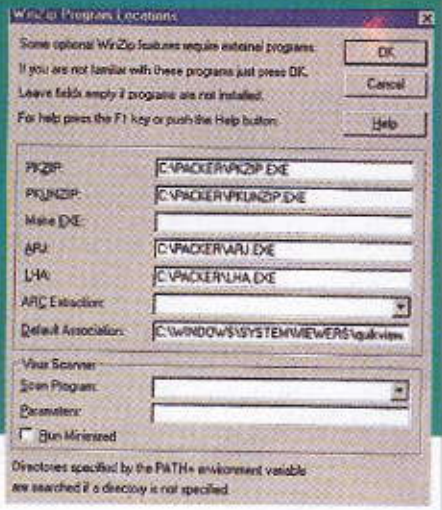

2 *Winzip'in Add seçeneğinden yeni dosyaları arşive ekleme şeklini ayarlıyorsunuz. Action seçeneğinde sıkıştırılırken kullanılacak dört yöntem bulunuyor.*

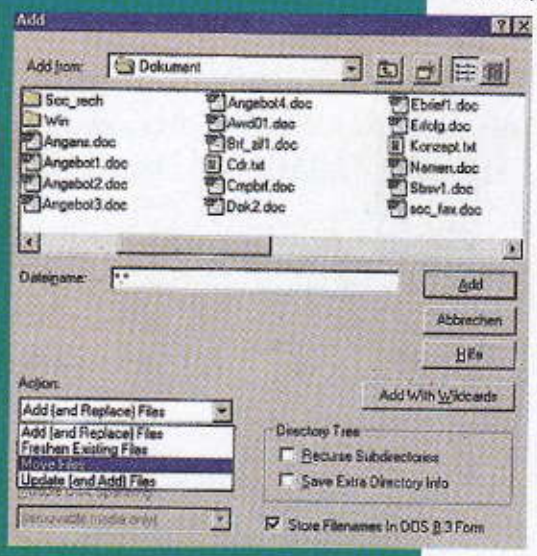

Action seçeneğinden dosyalarla olup bitmesi gereken işlemler ayarlanır. Add (Replace) Files, dosyaları arşive kopyalarken eskiden arşiv içinde bulunan ve kopyalanan dosyalarla aynı ismi taşıyan dosyaları yenileriyle değiştirir.

Move Files seçeneği dosyaları arşive taşır. Daha sonra kaynak dosyalar silinir. Böylece dosyalar sadece arşivin içinde bulunur. Freshen Existing Files ise arşivlenmiş dosyaları yeni bir arşive yerleştirirken kullanılır. Update (ve Add) seçeneğiyle de daha önce varolan bir arşive yeni dosyalar ekleyebilirsiniz.

Eğer bütün alt dizinleri arşivleyecekseniz önemli olan Directory Tree seçeneğidir. Recurse Subdirectories'e tıklayın. Böylece Winzip bütün alt dizinleri arşive ekler. Önce bütün alt dizinlerde dosyalar aranır daha sonra bunlar arşive eklenir. Ancak bu yolla dizin yapısı kaybolur. Dosya yapısının kaybolmaması için Save Extra Directory Info seçeneğini aktif hale getirmelisiniz. Eğer dosyaları Windows 95 ile Dos 8.3 arasında transfer ediyorsanız Store Filenames in Dos 8.3 seçeneğini aktif hale getirmelisiniz. Yoksa dosyalar uzun dosya isimleriyle kayıt edilir. Bu da dosyaları açarken sorun yaratır. Eğer bu seçenek aktif hale getirilirse Winzip dosyaları DOS penceresinde gördüğünüz kısa biçimleriyle sıkıştırır.

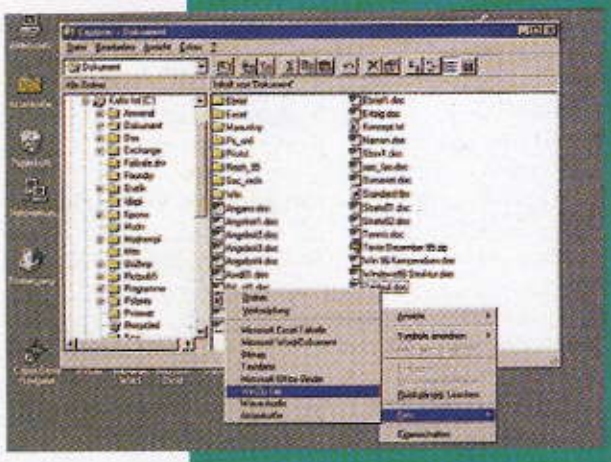

4 *Mouse'un sağ fuşuyla Explorer'da herhangi bir yere tıklayın. Açılan menüde New seçeneğinden yeni bir arşiv yaratabilir, sürükle ve bırak tekniğiyle dosyaları kolayca bu arşive ekleyebilirsiniz.*

3 Daha önceden yaratılmış arşivlerle çalışmak: Winzip ile eskiden yarattığımız arşivlerin içinden tek tek istediğiniz dosyaları açabilir, güncelleyebilir ve arşive yeni dosyalar ekleyebilirsiniz. Arşivi açmak için Winzip'in buton listesinden open'a tıklayın ya da file menüsünden open'ı seçin. Dosya Açma menüsünden istediğiniz arşivin dizinini bulun ve dosyayı açın. Dosyanın içeriği Winzip'in ana ekranında dosyalar halinde görülecektir.

Şimdi daha önce aktif olmayan Add, Extract, View ve Check out butonlarına tıklayabilirsiniz. Eğer arşivden birkaç dosya açmak istiyorsanız bunları ctrl tuşunun da yardımıyla seçip Extract butonuna tıklayarak açabilirsiniz. Karşımıza çıkacak dialog kutusundan dosyaların nereye yerleştirileceğini ayarlayabilirsiniz. Eğer bir dosyanın yeri dosyayla birlikte arşive eklenmişse dosya oraya kopyalanır.

Eğer arşivin içindeki dosya Word dosyaları gibi bir veri dosyasıysa View butonuna tıklayarak bu dosyayı görebilirsiniz. Mesela bir Word dokümanını seçip View butonuna tıkladığınızda Winzip Winword'u çalıştırıp bu dosyayı gösterebilir ya da üstünde çalışmanızı sağlayabilir. Bir Midi dosyasını ise Midi çalan bir programdan arşivden çıkarmadan dinleyebilirsiniz. Bu Explorer'dan ilişkilendirilmiş bütün dosyalar için geçerlidir.

Check Out seçeneği, Viewer seçeneğinin biraz daha kolaylaştırılmışıdır. Bu seçenekle bir program grubu yaratılır ve arşivdeki istediğiniz dosya için bir Shortcut bu grubun içine konur. Shortcut çalıştırıldığında otomatikman View seçeneğindeki gibi dosya çalışır.

4 Explorer'da sıkıştırma ve açma: Winzip'in en büyük avantajı Windows 95'in Explorer'ıyla olan bağlantısıdır. Explorer'ın sağ ekranında herhangi bir yere sağ tuşla tıkladığınızda çıkan Popup menüde Yeni seçeneğinden Winzip File'ı seçerseniz yeni bir Zip dosyası yaratılır. Bu dosyaya bir isim vermelisiniz. Bu dosyanın uzantısının .zip olması gerektiğini unutmayın.

Arşive ekleyeceğiniz dosyaları sürükleyip arşiv dosyasının üzerine bı-

3 *Eğer daha önceden yaratılmış arşivleri Winzip'le açarsanız karşınıza arşivin içeriğini gösteren bir liste çıkar. Buradan bazı dosyaları seçip tek tek açabilir ya da arşive yeni dosyalar ekleyebilirsiniz. Bütün dosyaları mı kopyalayacaksınız? O zaman sadece Extract'a tıklayın. Winzip dosyaları istediğiniz yere kopyalayacaktır.*

raktığınızda bu dosyalar arşive eklenir. Zip dosyasına çift tıklarsanız Winzip çalışır ve size tıkladığınız dosyanın içeriğini gösterir. Arşiv dosyasına sağ tuşla tıklayın çıkan Pop-up menüde Extract to seçeneğini göreceksiniz. Buradan dosyayı açabilirsiniz. Daha kolayı dosyayı sağ tuşla sürükleyerek bir dizinin üstüne bırakmak. Çıkan menüden Extract to (hedef sürücünün yolu ve adı)'yu seçerek dosyayı bu dizine açarsınız. Böylece Extract to seçeneğinin dolambaçlı yollarında yolunuzu kolayca bulabileceksiniz.

5 Virüs programlarını Winzip'le beraber kullanmak: Winzip en çok kullanılan virüs programlarıyla beraber çalışabilir. Bu bir Shareware dosyayı arşivlenmiş olarak Download ettiğinizde çok önemlidir. F- Prot ve Thunderbyte virüs programlarının yanı sıra Winzip McAfee'nin Scan'ini de destekliyor. Virüs taraması yapmadan önce Options menüsünün program Locations seçeneğindeki Virüs Scanner bölümünden arşivin Path'ini ve ismini ayarlayın.

Bir arşive virüs kontrolü yaptırmak için önce Winzip'in open seçeneğiyle ya da Explorer'da üzerine çift tıklıyarak dosyayı açın. Daha sonra Actions menüsünden Virüs Scan'i seçin. Winzip dosyaları geçici bir klasöre açacak ve taramayı başlatacak. Virüs taramasından sonra taramanın sonuçlarını yazan bir pencere açılacak. Eğer bir dosyada virüs bulunursa ve gerekli parametreler verilmişse bu dosya temizlenmeye çalışılacak. Bu silme işlemi için Options menüsünde program Locations seçeneğindeki virüs kısmında gerekli parametreyi girin. McAfee'nin Scan programı için gerekli parametre /CLEAN'dır.

6 Winzip bir çok diskete sıkıştırılmış backuplar almada size yardımcı olabilir. Kendinden açılan dosyalar da bu konuda size yardımcı olabilir. Bunun için PKUNZIP ve PKZIP'i yüklemelisiniz.

6 Disketlere sıkıştırılmış Backuplar almak: Birçok farklı arşiv formatıyla uğraşmanız gerektiğinde Winzip'e eklediğiniz arşiv programlarına ihtiyacımız olacak. Ama onlarla sadece eski arşivler üzerinde çalışabilirsiniz. Winzip'le yeni bir Arj arşivi yaratamazsınız. Winzip'in sunmadığı kendi kendine açılma Multiple-Disk-Archive özelliklerine Pkzip'i kullanarak ulaşabilirsiniz.

Kendinden açılan arşiv dosyaları açılmak için arşiv programlarına ihtiyaç duymazlar. Bu dosyalar uzun dosya isimli olamazlar çünkü Pkzip bunu desteklemiyor. Kendinden açılan dosyalar yaratmak için PKZIP paketinden çıkan ZIP2EXE programına ihtiyacınız var. Winzip'de Options menüsünden Program Locations'u seçin. Make exe satırının yanına ZIP2EXE'nin Path'ini yazın. Örneğin C:\packer\zıp2exe. exe.

Action menüsünden Make Exe'yi seçerek ZIP2EXE'yi başlatın. Çalıştıktan sonra ekrana dosyanın başarıyla hazırlandığını belirten bir mesaj gelecek. Dosya eski DOS versiyonlarında da açılabilir.

Multiple-Disk-Archive'leri sabit diskten birçok diskete sıkıştırılarak kopyalanan dosyalardır. Bu yöntemle sabit diskten sıkıştırılmış Backuplar alabilirsiniz.

Bunun için boş bir diskette bir ZIP dosyası yaratın. Multiple-Disk-Spanning seçeneğinin çalışıyor olması gerekiyor. Yeni arşive çift tıklayarak Winzip'i çalıştırın ve Add seçeneğiyle gerekli dosyalar ekleyin.

Bu yolla arşivleri birkaç diskete bölüştürmek için Multiple-Disk-Spanning seçeneğini Add Dialog kutusundan aktif hale getirin. Multiple-Disk-Spanning seçeneğinin de çeşitli ayarları var.

Örneğin No Format Or Erase seçeneğinden Winzip'in disketteki dosyaları silmemesini, Full Format seçeneğiyle disketi tümüyle formatlamasını sağlayabilirsiniz.

Burada sıkıştırılan dosyalar eski DOS ya da Windows sürümlerinde de açılabilir.

5 McAfee'nin Scan programı gibi bir programla virüs taraması yaptığınızda, eğer bir virüs bulunursa Winzip size bir rapor gösterir.

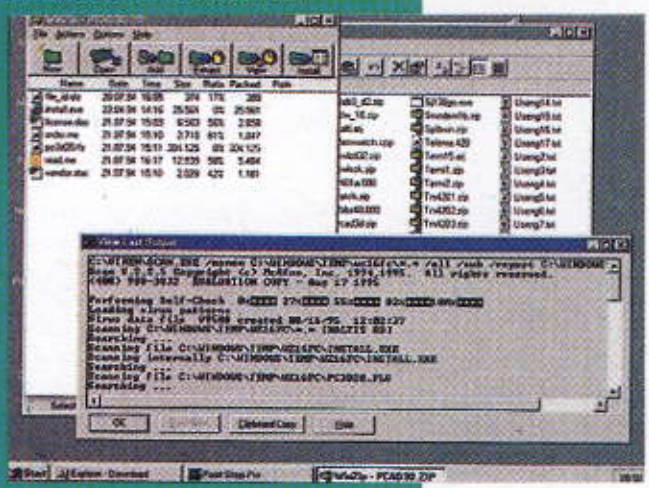

Windows'un Bulutlarından Kurtulmanın Eğlenceli Yolları

Windows'un açılışında çıkan bulutlar sizi hala bıktırmadı mı? Cevabınız evetse hiç durmayın bu yazıyı okumaya başlayın. İşte, o bulutlardan kurtulmanın yolları...

1 Windows 95 normalde üç tane açılış ve kapanış resmi gösterir. Bunlardan ilki bilgisayarı açtığımızda karşımıza çıkan ve arka planda bulutlar olan Windows 95 logosudur. Bir de bilgisayarı kapatırken size beklemenizi söyleyen ve daha sonra kapatabileceğinizi bildiren logolar vardır. Bu görüntüler aslında birer bitmap dosyasıdır. Bu dosyaları bazı kuralları gözönünde bulundurarak ve başka bir şeye gerek duymaksızın değiştirebilir ya da yenilerini yaratabilirsiniz. Bunun için ihtiyacımız olan program Windows'la birlikte gelen Paint programı ya da BMP dosya formatını destekleyen başka bir grafik programı.

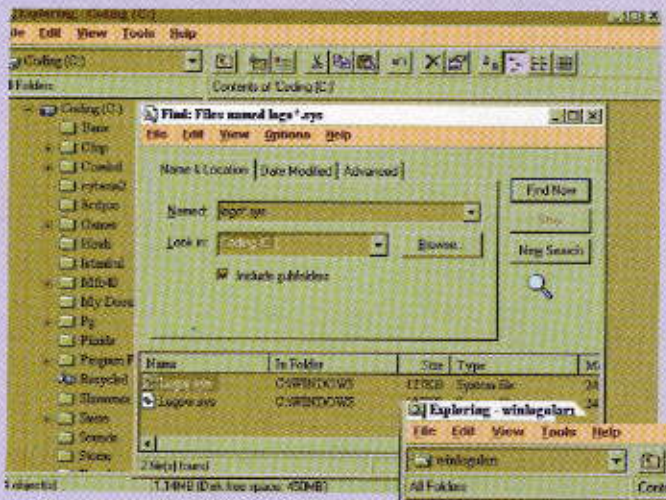

2 Bu üç dosyanın ismi LOGO.SYS, LOGOS.SYS ve LOGOW.SYS'dir. Bunlardan ilkini ana dizinde diğer ikisini ise Windows dizininde bulabilirsiniz. Daha kolay çalışmak için yeni bir dizin yaratın. Örneğin Winlogolar'ı olabilir. Daha sonra bu dosyaları bu dizine kopyalayın.

Daha kolay bir yol daha var. Bunun için Explorer'dan Tools menüsünü seçin. Find seçeneğinden dosyaları ve dizinleri aramaya girin. Taranacak sürücü olarak C'yi seçin ve taranacak dosyalar yerine LOGO*.SYS yazın. Arama işlemini Start düğmesine tıklayarak başlatın. Sonuç olarak bu üç dosyayı bulacaksınız. Bu üç dosyayı seçip yarattığımız dizinin içine atın.

Eğer LOGO.SYS' yi bulamazsanız şaşırmayın. Windows'un Pluspack' ini yüklememişseniz bu gayet normaldir. Windows bu dosya olmadığında kendi standart açılış resmini yükler.

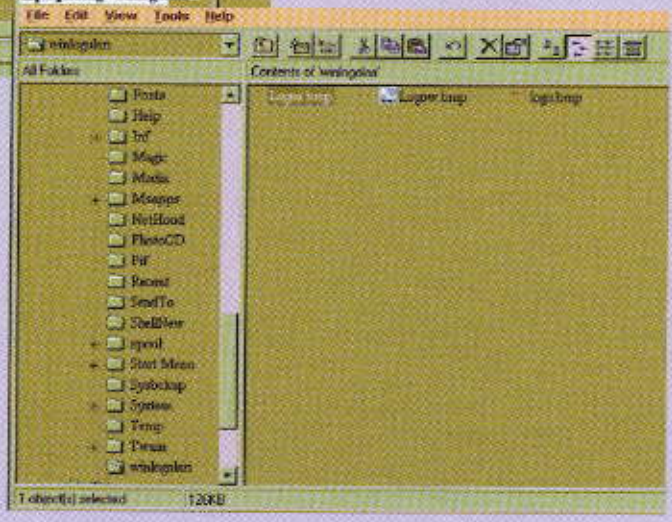

3 Şimdi bu dosyalar üzerinde Windows'u etkilemeden değişiklikler yapabilirsiniz. Yarattığımız klasördeki dosyalarımızın uzantılarını SYS'den BMP'ye çevirin. Eğer Windows'unuzu Paint'le birlikte kurduysanız bir bitmap ikonu dosyalarınızın yanında belirecektir. Dosyalarınızın üzerine çift tıklayarak Paint'i başlatabilir ve tıkladığınız dosyayı değiştirmeye girişebilirsiniz.

4 Paint ile bu görüntü üzerinde değişiklikler yapabilirsiniz. Bunun için fırçayı kullanabileceğiniz gibi resme yeni yazılar da ekleyebilirsiniz. Yeni yazılar eklemek için A harfine tıklayın ve daha sonra resimde yazıyı ekleyeceğiniz yeri seçin. Tıkladığınız yerden fare ile keyfinize göre büyüklükte bir yazı alanı yaratın. Daha sonra çıkacak seçeneklerden yazının büyüklüğünü ve fontunu ayarlayın. Eğer bu seçenekler görünmüyorsa View menüsünden Text Toolbar'ı seçin. Paint'in diğer özellikleri ve diğer Bitmap formatını destekleyen resim programları da bu iş için emrinize amadedir.

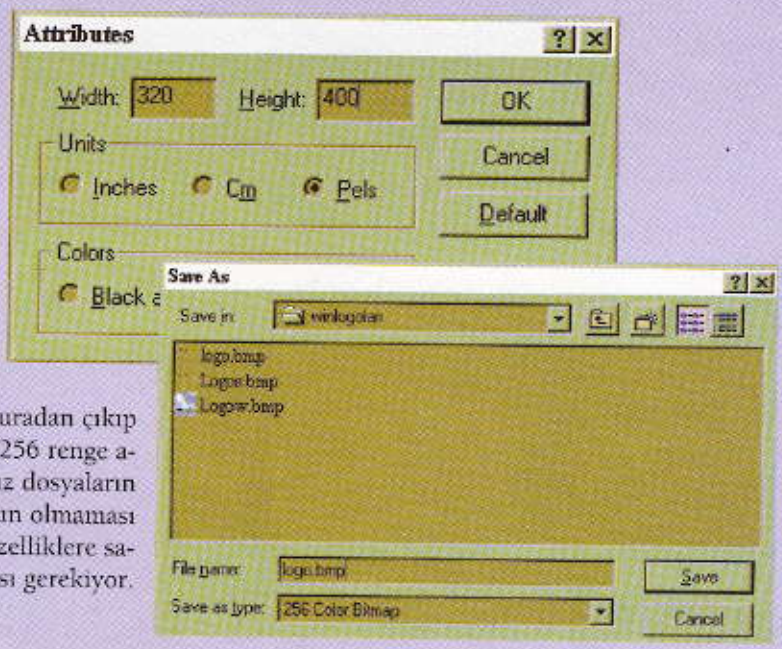

5 Dosyayı kaydetmeden önce gözönünde bulundurmanız gereken bazı kurallar var. Image menüsünden Attributes'u seçin. Buradan resim genişliği ve uzunluğunu 320x400 olarak belirlemeniz gerekiyor. Ayrıca resim rengini renkliye ayarlayın. Daha sonra buradan çıkıp Save (kaydet) seçeneğine girin. Buradan resmi 256 renge ayarlayın ve kayıt edin. Explorer'dan yarattığınız dosyaların uzunluğuna bakın. Bu sayının 127 Kb'dan uzun olmaması gerekiyor. Resminizin görüntülenmesi için bu özelliklere sahip olması gerekiyor.

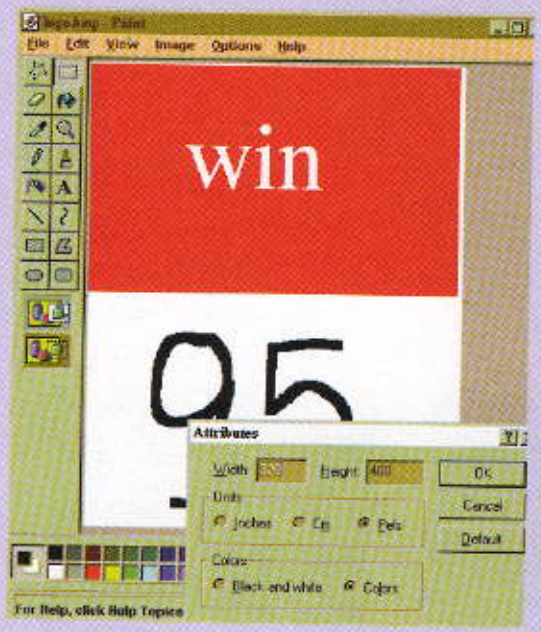

6 Bu bilgi ile Windows 95 düşünülmeksizin yepyeni logolar da yaratılabilir. Paint'i çalıştırın ve yeni bir sayfa yaratın. Image menüsünden Attributes'u seçip gerekli ayarları yapın. Şimdi ekranı istediğiniz gibi doldurabilirsiniz. Başka resim dosyalarından birşeyler ekleyebilirsiniz. Dosyayı istediğiniz logonun adıyla kaydedin. Örneğin LOGO.SYS.

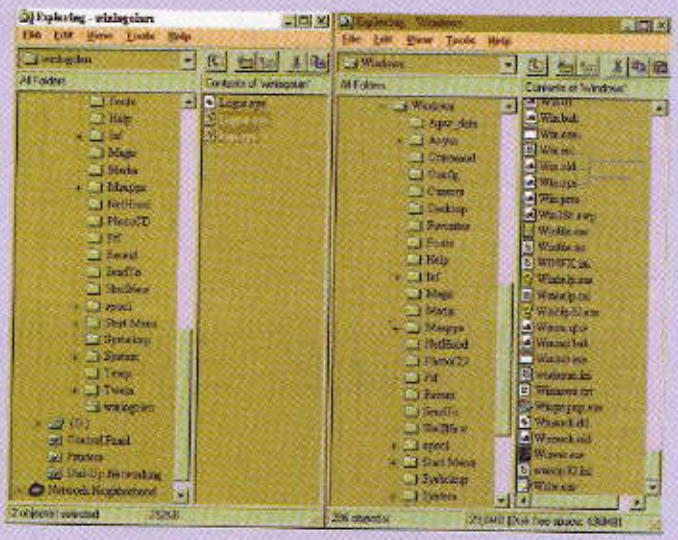

7 Son olarak dört yeni logoyu eski yerlerine kopyalamalısınız. Ama daha önce eski logoları yedekleyin. Dosyaları kopyaladıktan sonra dosya formatını BMP'den SYS'ye çevirin. Bu dosyalardan LOGO.SYS'yi ana dizine diğerlerini Windows dizinine kopyalayın. Windows'u yeniden başlatınca yepyeni logolarla karşılaşacaksınız.

Kerem Demirbaş

Her Telden CHIP UÇLARI

Bu bölümde üç ayrı konuyla ilgili chipuçlarını biraraya getirdik. Birinci bölüm donanım ile ilgili. SCSI denetleyiciler ile sık sık yaşanan problemleri ve çözümlerini içeren yazı SCSI ile başı dertte olan kullanıcılar için bire bir. İkinci bölüm ise yazılım üzerine. Windows 95 ile birlikte gelen ve mesaj alışverişinde büyük kolaylıklar sağlayan MS-Exchange programı genelde kullanıcılar tarafından tanınmıyor ve kullanılmıyor. CHIP bu bölümde MS-Exchange'i haberleşme merkezi olarak konfigüre etmenin ve verimli bir şekilde kullanmanın yollarını gösteriyor. Son bölüm de, programlama konusunu işliyor. Programlama dili olarak WINBATCH tanıtılıyor. Winbatch ile hazırlanan programlar DOS ortamındaki Batch dosyalarını hatırlatıyor; ancak Winbatch'in çok daha üstün özellikler sunduğu kesin. Kullanımı oldukça kolay olan Winbatch ile çok fonksiyonlu diyalog programları yazmak mümkün. Shareware olarak sunulan Winbatch'i CHIP EKİM 96 CD'sinde bulabilirsiniz.

BU BÖLÜMDE

SCSI ve problemler
Scsi ile yaşanan problemlere son.

E-mail Merkezi
MS-Exchange'in kullanımı.

Winbatch
Windows ortamında kolayca program yazabilirsiniz.

Gökhun Sungurtekin

SCSI ve Problemler...

Birçok uzmana göre SCSI, sabit disk, CD-ROM sürücü ve diğer aygıtlar için en iyi arabirim. Ancak SCSI'ye karar vermeden önce kurulumunun ve yönetiminin zorluğunu göz önünde bulundurmak gerekiyor. Bu chipuçları sayesinde, SCSI ile yaşadığınız problemlere çözüm bulabilirsiniz.

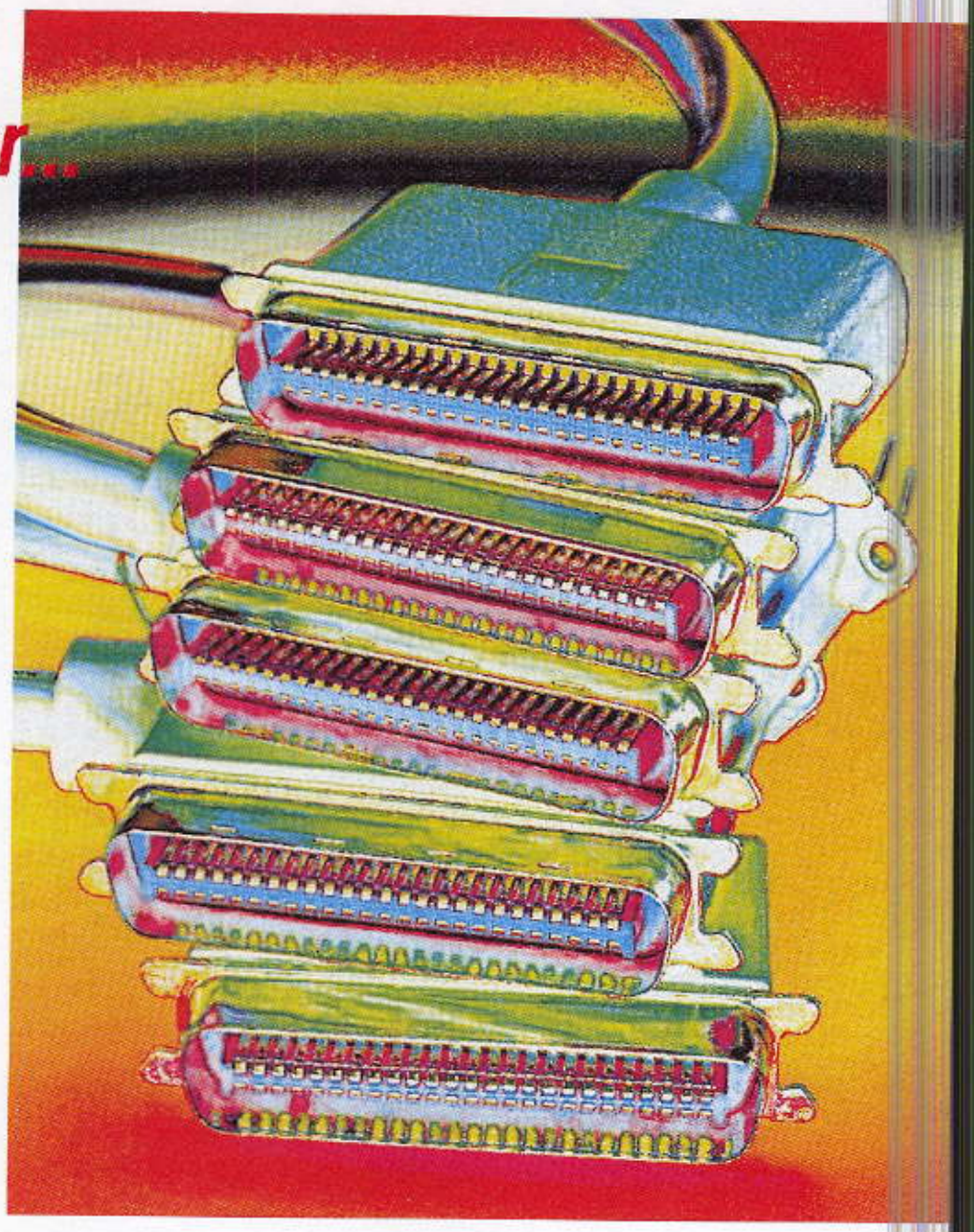

Artık kullanıcılar özellikle profesyonel aygıtlar söz konusu olduğunda SCSI denetleyici kullanmaktan kaçınmıyorlar. Bu oldukça iyi bir gelişme, çünkü SCSI denetleyiciler EIDE ve diğer veri yollarında bulunmayan birçok imkan sunuyorlar. Bunların başında birbirlerinden çok farklı yedi aygıtın bir kart üzerinden işletilebilmesi geliyor. Tarayıcıdan sabit diske ve CD Writer'a kadar birçok aygıt tek bir SCSI denetleyici üzerinden yönetilebiliyor. Ancak bu çok çeşitlilik dezavantaja dönüşebiliyor. Bazı durumlarda yeni bir aygıt bağlantısı ilk denemede gerçekleşmiyor ve problemi çözmek için yoğun çaba sarfetmek gerekiyor. Bu bölümde konuyla ilgili chipuçları bulabilirsiniz. Bu chipuçları oldukça yaygın olarak kullanılan Adaptec denetleyici temel alınarak yazıldı. Ancak kullanım kitapçığına bir göz atarak chipuçlarından diğer ürünler için de yararlanabilirsiniz.

SONLANDIRMANIN KOLAYCA YAPILMASI

Aygıtların yeterli olarak tanınmaması genelde hatalı sonlandırma yapılmasına neden oluyor. Birden fazla direnç SCSI denetleyici ile SCSI aygıt arasındaki sinyal hattını belli bir seviyede tutuyorlar. Sonlandırma adı verilen bu işlem için kullanılan dirençlere sonlandırıcı adı veriliyor. Sonlandırıcıları SCSI aygıtın üzerinde bulabilirsiniz.

Eğer sonlandırmada bir hata varsa, ortaya çıkabilecek üç problem var. Birincisi SCSI denetleyicisinin hiçbir SCSI aygıt bulamaması; ikinci problem ise bağlı olan aygıtların tamamının bulunamaması; ve son olarak denetleyiciye ait olan sürücünün yükleme sırasında kilitlenmesi. Tek tük ortaya çıkan problemlerin altında yatan neden de genelde hatalı sonlandırma.

Örneğin SCSI CD-ROM sürücünüz sık sık <Error Reading Drive D:> mesajını veriyorsa, sonlandırma doğru yapılmamış demektir.

SCSI kablosunun her iki ucunda da bitiş dirençlerinin bulunduğundan emin olun. Eğer sadece dahili aygıtlar kullanıyorsanız, kablonun bir ucu SCSI denetleyici, diğer ucu da SCSI bağlantı kablosunun bitimindeki son aygıt olmalıdır. Sonlandırıcıların sadece bu iki bölümde bulunmaları gerekiyor.

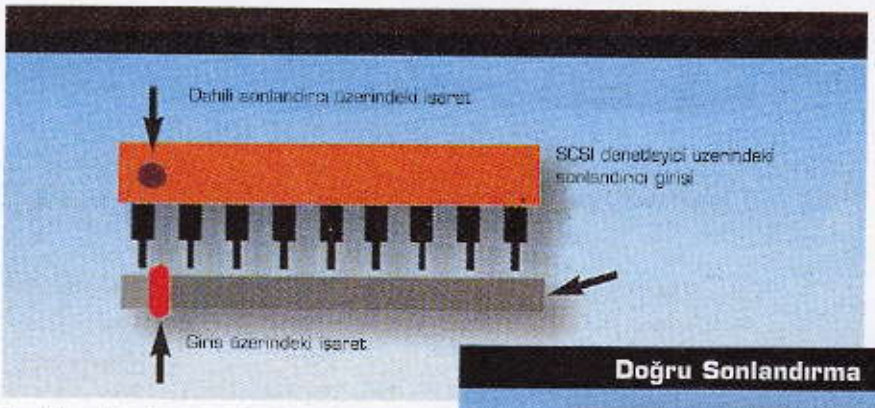

Dahili sonlandırıcıları takarken dikkatli olmalısınız. Sonlandırıcının bir tarafında mutlaka bir işaret bulunur. Bu işaret genelde bir noktadır. SCSI denetleyici üzerindeki girişte de bir işaret bulunur. Bağlantı yaparken bu işaretlerin üst üste gelmelerine dikkat edin.

Bu durumda, birden fazla SCSI aygıt kullanıyorsanız sonlandırıcının sadece en sonda bulunan aygıtta bulunması, diğer aygıtlardan ise küçük bir pense yardımıyla uzaklaştırılması gerekiyor.

Hem dahili, hem de harici aygıtlar kullanıyorsanız, son dahili aygıtta ve son harici aygıtta sonlandırıcı bulunmalıdır. Bu durumda denetleyici üzerindeki sonlandırıcı ya çıkarılır, ya da pasif duruma getirilir.

Eğer sadece harici SCSI aygıtlar kullanıyorsanız, son aygıtta harici sonlandırma için bir bölüm bulunmalı.

Ayrıca denetleyicinin de sonlandırılması gerekiyor. SCSI kablolamasının sadece bitişinde sonlandırma yapıldığından emin olun.

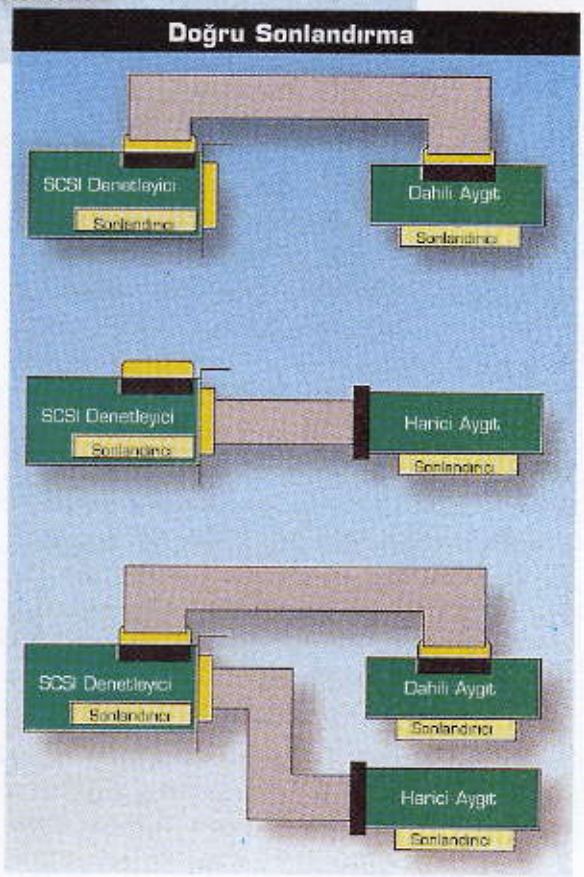

SCSI veriyolunun mutlaka iki ucundan sonlandırılması gerekiyor. Bazı aygıtlarda sonlandırma için kullanılan Jumperlar bulunuyor.

DENETLEYİCİ KORUMASI

Doğru sonlandırma yapıldığı halde PC aygıtı tanıyamıyorsa, denetleyici üzerinde bulunan ve üzerinden sonlandırıcılara elektrik sağlanan adaptör zarar görmüş olabilir. Kısa devre tehlikesine karşı önlem olarak her SCSI aygıtta yerleşik bir adaptör bulunur.

Akım ölçen bir aygıt sayesinde adaptörün sağlam olup olmadığını kontrol edebilirsiniz. Adaptec denetleyicide soketler sayesinde adaptörü kolayca değiştirebilirsiniz. Diğer birçok denetleyicide ise bu işlem biraz uğraştırıyor.

Bir tel kullanarak adaptörü devre dışı bırakmayı aklınızdan bile geçirmeyin. Aksi halde denetleyiciniz ve büyük bir ihtimalle diğer aygıtlarınız bir duman bulutu içinde hayata veda edebilirler.

ZIP SÜRÜCÜLER VE SCSI BIOS

Genelde SCSI denetleyiciler ZIP sürücülerin SCSI-BIOS üzerinden bir sabit disk gibi bağlanmalarına izin veriyorlar. Ancak bu durum büyük bir riski beraberinde getiriyor. Bu işlemi gerçekleştirdiğinizde, bilgisayarın açılışı sırasında ortamı değiştirme imkanına kavuşuyorsunuz. Ortam değiştirildikten sonra sürücü görünüşte sorunsuz bir biçimde çalışıyor. Ancak DOS değişebilir ortamları tanımadığı için tüm verileri kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalabilirsiniz.

Çünkü eski ortama ait olan FAT (File Allocation Table) yeni ortam için de kullanılır. Bu durumda, ZIP sürücü kullanıyorsanız SCSI-ID olarak kesinlikle 0 ve 1 değerlerini belirlemeyin. Ayrıca CONFIG.SYS dosyasını kullanarak ASPI4DOS.SYS ve ASPIDISK.SYS sürücülerini mutlaka yükleyin. Bunun için CONFIG.SYS dosyasına aşağıdaki satırlarını eklemelisiniz:

```
DEVICE=ASPI4DOS.
SYS
DEVICE=ASPIDISK.
SYS
```

SCSI-ID'LERİNİN BELİRLENMESİ

SCSI aygıtları için 0 ile 7 arasında bir değer belirlemek gerekir. Bu değer aygıt üzerinde bulunan Jumperlar sayesinde belirlenebilir. SCSI aygıtların numaraları (SCSI-ID) serbestçe belirlenebilmekle birlikte, SCSI-ID'lerin basit anlamda aygıt numarası olmaktan daha farklı işlevleri vardır. Bu numaralar eş zamanlı erişim söz konusu olduğunda önceliğin hangi aygıta verileceğini gösterirler. Başka bir deyişle SCSI-ID'si 7 olan aygıt diğer aygıtlara göre önceliğe sahiptir.

SCSI-ID'si 0 olan aygıta ise diğer

aygıtlar veri yolunu kullanmadıkları zaman söz hakkı tanınır. Bu nedenle SCSI denetleyici her zaman SCSI-ID 7 üzerinde çalışır.

Bir SCSI-ID hiçbir zaman çift durumda bulunamaz. Bir konfigürasyon çalışmadığında değişik SCSI-ID kombinasyonlarını denemek genelde faydalı olur. SCSI-ID'leri sürücü isimlerinin (harflerinin) atanması sırasında da etkili olurlar. Sürücü isimleri belirlenirken 0 değerini taşıyan aygıttan başlanır ve yukarıya doğru ilerlenerek harfler atanır. Bu durumda, birden fazla sürücü ismine sahip olan aygıtlar (örneğin birden fazla bölmeye sahip diskler) için yüksek SCSI-ID değeri belirlemek yararlı olacaktır.

Böylece bu sürücüler SCSI sabit diskten daha önde bulunmazlar. Önemli sürücüler için düşük sayıda sürücü ismi belirlemek kontrolü kolaylaştırır.

FARKLI SCSI GİRİŞLERİ

Dahili SCSI bağlantısı olarak tek bir 50 pinlik giriş bulunmasına karşın, harici SCSI aygıtları için en az dört giriş bulunur. En yaygın olarak kullanılanı 50 pinlik Centronics giriştir. Örneğin Adaptec AHA-1542'de bu giriş kullanılır. Kaliteli SCSI denetleyiciler (Adaptec APA-1510/1515) ise genelde 25 pinlik DSUB girişleri kullanırlar. Ancak bu giriş genelde yazıcı girişi ile karıştırıldığından dikkatli olmak gerekir.

Yazıcı kablosunun buraya bağlanması denetleyicinin bozulmasına yol açabilir. Yeni denetleyicilerde sık sık SCSI-2 girişine rastlayabilirsiniz. Bu ifade biraz aldatıcı, çünkü artık her denetleyici SCSI-2'yi destekliyor.

DÖRT SÜRÜCÜ HARFİ HAZIR

Birden fazla bölmeye sahip olan ve sisteme sonradan eklenen ortamların

WINDOWS 95'DE SCSI DESTEĞİ

Yazıda belirtilen CONFIG.SYS değişiklikleri sadece belli koşullarda Windows 95'de kullanılabiliyor. ASPI4-DOS sürücüsünün Windows 95'de hızın artması üzerinde hiçbir etkisi olmuyor.

Gerekli parametreleri yazabilmek için DENETİM MASASI bölümünden SİSTEM'i seçmeli ve SCSI aygıtı tıklayarak ÖZELLİKLER kısmına geçmelisiniz. Burada bulunan AYARLAR bölümünde SCSI sürücünün parametrelerini yazabilirsiniz.

SCSI NE ZAMAN GEREKLİ?

SCSI aygıtların ve denetleyicilerin IDE ve E-IDE konfigürasyonlara göre çok daha hızlı oldukları hikayesi sürekli anlatılır. Ancak E-IDE standartından sonra bu hikaye artık gerçeği yansıtmıyor. SCSI aygıtlar E-IDE arabirimini kullanan aygıtlara göre bir miktar daha hızlı olsalar bile, fiyat performans ilişkisi düşünüldüğünde SCSI her zaman iyi bir seçim olmuyor.

Birçok aygıtı tek bir denetleyici üzerinden kontrol etmek istiyorsanız, SCSI ilk seçiminiz olmalıdır. Böyece yedi farklı aygıtı SCSI denetleyici üzerinden çalıştırabilirsiniz.

EZ-SCSI

Çok çeşitli fonksiyonlar sunan EZ-SCSI adlı SCSI Utility programını CHIP EKİM 96 CD'sinde EZSCSI dizininde bulabilirsiniz. Bu program sayesinde hemen hemen bütün SCSI denetleyicileri sisteminize bağlayabilirsiniz.

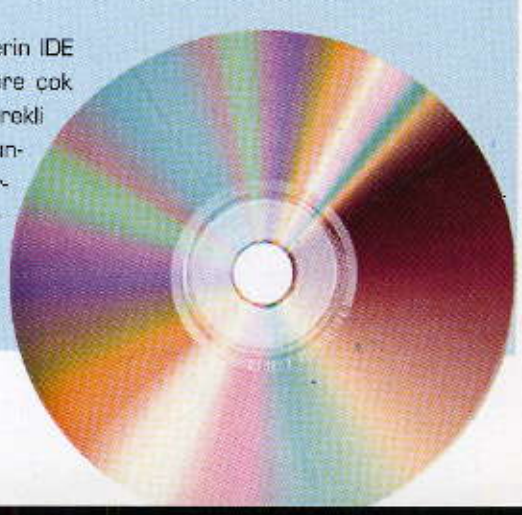

ProFAX Computer

ProFAX Ekonomik
5X86 Cpu
4 Mb Ram
850 Mb Harddisk
0.28 NI-LR Renkli Ekran
549 $

ProFAX Ofis
Pentium 120, IBM 150 CPU
Intel Triton-II VX Chipset
8 Mb Ram
850 Mb Harddisk
0.28 NI-LR Renkli Ekran
749 $

1.2 Gb Harddisk farkı 49$
16 Mb Ram farkı 38$
10X CVD-Rom+16 bit ses kartı 159$
(Hoparlör+Mikrofon dahil)

SENA BİLGİSAYAR A.Ş.
Kenedy Cd. No: 41 K.dere/ANKARA Tel: 418 78 28
Vatan Cad. No: 9 KONYA TEL: 353 24 26

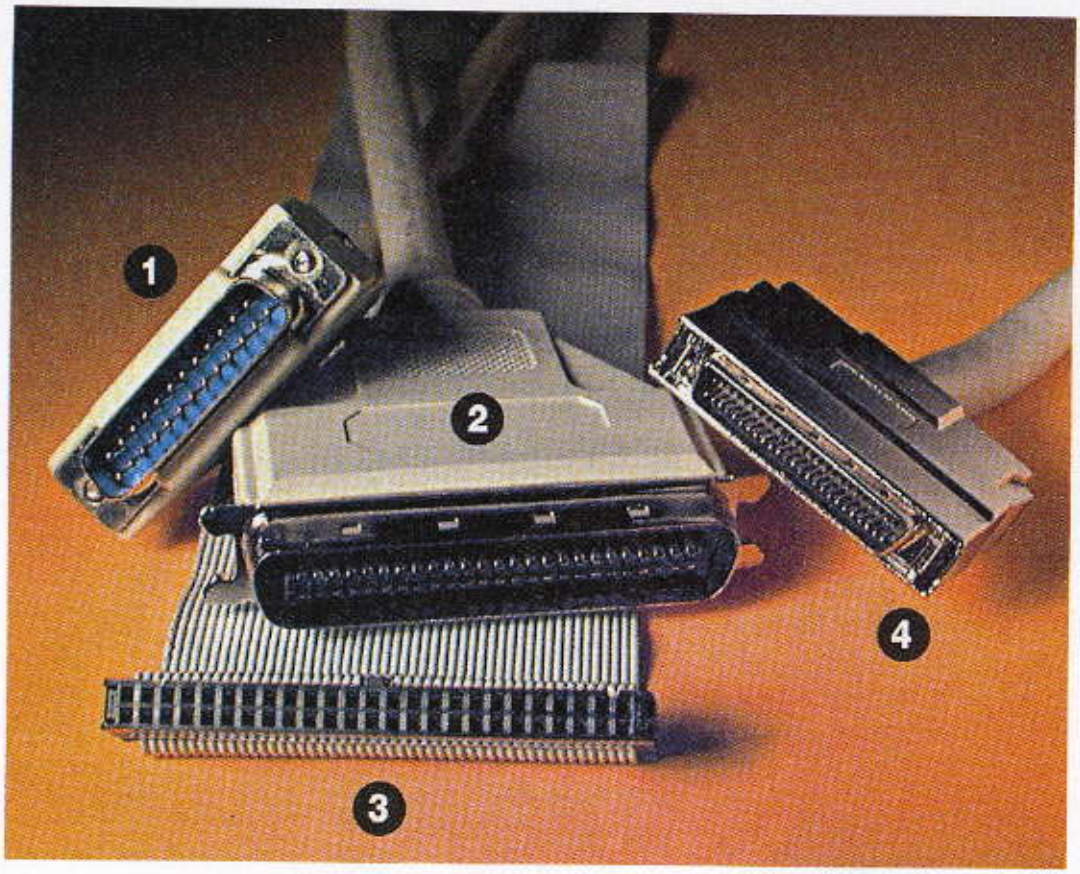

1. DSUB bağlantı birimi genelde yazıcı kablosuyla karıştırılır.

2. En yaygın olarak kullanılanlar Centronics bağlantı birimleridir. Ancak pin sayıları fazladır.

3. Dahili SCSI kablosu IDE kablosuna benzer, ancak daha geniştir.

4. Mini Centronics bağlantı birimleri genelde yeni denetleyicilerde bulunuyor.

bütün bölmelerine erişebilmeniz için, genelde SCSI denetleyiciler her disk için dört sürücü ismi ayırırlar. Bu sayıyı belirlemek için denetleyicinin sürücüsü ile birlikte bir parametre kullanmalısınız. Adaptec'in sürücüsü olan ASPIDISK.SYS ile birlikte kullanmanız gereken parametre /R<x>. Böylece her aygıt için kaç tane sürücü ismi ayrılması gerektiğini belirleyebilirsiniz.

Eğer sadece bir bölmeden oluşan ortamlar kullanıyorsanız, 1 değerini kullanmanız doğru olacaktır. Adaptec için yazmanız gereken satır şöyle:

DEVICE=ASPIDISK.SYS /R1

AÇILIŞTA AYGITLAR BULUNAMIYOR

Başta eski sabit diskler olmak üzere bazı aygıtlar, açılış sırasında kendilerini tanıtma işlemini tamamlamak için fazladan birkaç saniyeye ihtiyaç duyuyorlar. Eğer sisteminizde boot sırasında problem çıkıyorsa, CMOS Setup'da gerekli ayarlamayı yaparak açılışta tüm anabelleğin test edilmesini sağlayın (Above 1 MB memory test). Zaman kazanmak için başka imkanlarımız da var. Örneğin bazı BIOS'lar açılışta sistemin bir süre beklemesini sağlayabiliyorlar. Gerekli seçeneği aktif duruma getirdiğinizde sisteminiz boot sırasında birkaç saniye beklemede kalıyor. Böylece SCSI aygıt kendini tanıtmak için gerekli zamana sahip oluyor. SCSI denetleyici de aygıtların bulunması sırasında bir sorun çıkarmıyor.

HATA MESAJI: HBA FALLED DIAGNOSTICS

Bu hata mesajı veriliyorsa, büyük bir ihtimalle denetleyicinin bulunduğu adresler başka bir kart, örneğin bir ethernet kartı tarafından da kullanılıyor demektir. Bu durumda SCSI denetleyicinin adreslerini kart üzerindeki jumperları kullanarak değiştirmeniz gerekir.

Diğer bir ihtimal de, ASPI sürücüsünde yapılan adres ayarlamasının SCSI denetleyicide belirlenen adreslerle aynı olmaması. Bunun için Adaptec'de /Pxxx parametresini kullanmalısınız. Örneğin SCSI denetleyici 140hex I/O adresi üzerinde çalışıyorsa, Adaptec AHA-1542C denetleyicinin ASPI sürücüsü aşağıdaki şekilde yüklenmelidir:

DEVICE=ASPI4DOS.SYS /P:140

Eski Adaptec denetleyicilerde (AHA-1542A ve 1542-B) BIOS sadece 340hex adresini destekliyor. Farklı bir adres kullanmak istediğinizde denetleyicinin BIOS'unu yeni bir sürüm ile değiştirmeniz gerekiyor.

BACKUP PROBLEMİ

Backup programınız yedeklenmiş verilere düzensiz ve yavaş bir şekilde erişiyorsa, denetleyici maksimum sabit disk hızına ulaşabilmek için veriyolunu yeterli süre serbest bırakmaz. Bunun sonucunda da yedekleme ünitesi ya da disket sürücü yavaş çalışmaya başlar. Burada da yapılması gereken sürücü ile birlikte bir parametre kullanmak. ASPI sürücüsü olan ASPI4DOS.SYS ile birlikte kullanmanız gereken parametre /n04/f11. Bu durumda CONFIG.SYS dosyasına şu satırı eklemeniz gerekiyor:

DEVICE=ASPI4DOS.SYS /n04/f11

E-Mail Merkezi

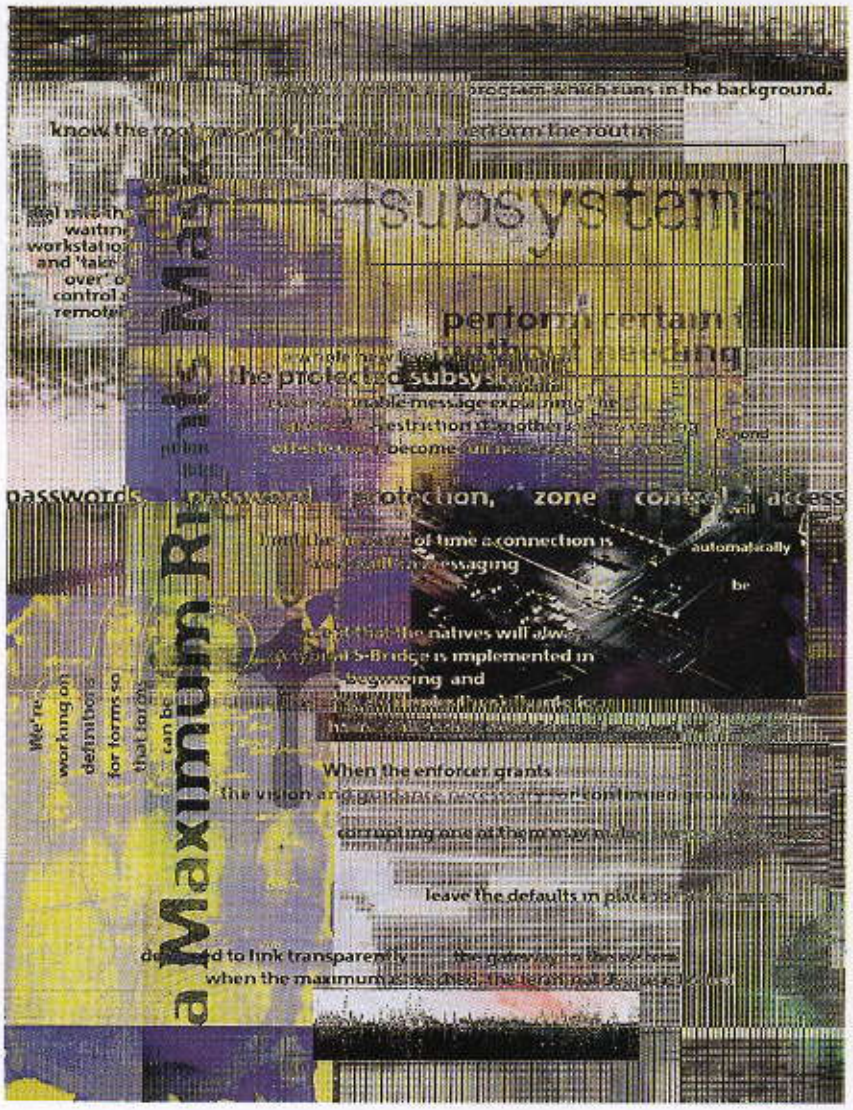

MS-Exchange Windows 95 ile birlikte sabit disklerimize yerleşti. Ancak standart kurulum MS-Exchange'in içerdiği fonksiyonların sadece bir kısmını kullanıma sunuyor. Bu yazıda MS-Exchange'den tam faydalanmanın ve mesaj alışverişini bir merkezden yönetmenin yollarını bulabilirsiniz.

Windows 95 ve MS-Exchange varolduğundan beri, farklı platformlarda E-Mail göndermek için ayrı ayrı programlara ihtiyaç duyulmuyor. Bu yazıda MS-Exchange'i aşağıdaki işlemlerin merkezi olarak kullanmanın yollarını bulabilirsiniz:

- Lokal ağ üzerinde e-Mail
- Faks-modem üzerinden faks gönderilmesi
- Internet üzerinde e-Mail

MS-Exchange'in en önemli avantajı Windows 95 ve MS-Office ile entegre durumda bulunması. Bir kere doğru bir şekilde konfigüre edildikten sonra MS-Exchange çok büyük kolaylıklar sağlıyor.

Winword ile üzerinde çalıştığınız bir dosyayı göndermek için yapmanız gereken tek şey DOSYA menüsünde GÖNDER üzerine tıklamak. Daha sonra alıcının ismini yazmanız ya da adres defterinden seçmeniz gerekiyor. Son olarak size GÖNDER simgesini tıklamak kalıyor; işin kalan kısmı MS-Exchange tarafından yürütülüyor.

MS-Exchange ilk olarak alıcıya faks, e-Mail ve ağ seçeneklerinden hangisi ile ulaşılacağını belirliyor. Daha sonra dokümanınızı uygun biçimde hazırlıyor ve gönderiyor. Alıcı ise duruma göre faks ya da e-Mail alıyor.

Sürekli olarak e-Mail ve faks alışverişinde bulunuyorsanız, MS-Exchange işlerinizi oldukça kolaylaştıracaktır. Haberleşme işlerinizi MS-Exchange ile yürütürken, Internet Browser'ınızla Internet'te sörf yapmaya devam edebilirsiniz.

MS-EXCHANGE'İN KURULUMU

Windows 95'in kurulumu sırasında MS-Exchange'i kurmadıysanız, aşağıdaki işlemleri yaparak MS-Exchange'i Windows 95'e ekleyebilirsiniz. Görev çubuğunda bulunan BAŞLAT menüsünden AYARLAR'ı seçin ve DENETİM MASASI üzerine tıklayın. Daha sonra PROGRAM EKLE/KALDIR'ı çift tıklayın. Açılan pencerede WINDOWS KUR kısmına geçin. Burada MICROSOFT EXCHANGE kutucuğunu işaretleyin ve TAMAM'ın üzerine tıklayın. Şimdi yeni bir GELEN KUTUSU oluşturun ve bir şifre verin. Kurulumdan sonra MS-Exchange GELEN KUTUSU simgesi biçiminde masa üstünde yerini alacaktır.

FAKS HİZMETİNİN EXCHANGE'E EKLENMESİ

Faksların MS-Exchange ile gönderilebilmesi için aynı ismi taşıyan hizmetin kurulması gerekiyor. Faksmodem'inizi Windows 95'in kurulumu sırasında bağlamadıysanız, faks hizmetini ve modem fonksiyonlarını DENETİM MASASI penceresinde bulunan PROGRAM EKLE/KALDIR kısmında ekleyebilirsiniz.

Faksmodem kurulduktan sonra Exchange'in faks hizmeti de kullanımınıza sunulur. Ancak buna rağmen faks hizmeti eklenmemişse, MS-Exchange'in ARAÇLAR menüsünden

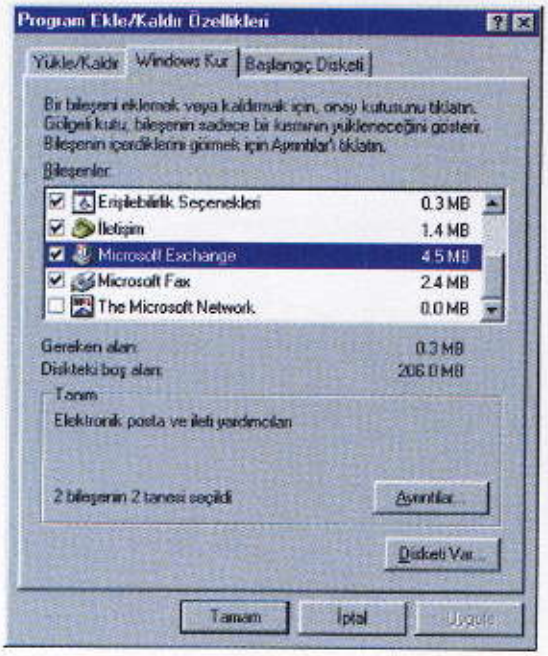

Program Ekle/Kaldır bülümünde bulunan Windows Kur kısmında, kurulu olan Windows bileşenlerini bulabilirsiniz. Burada Microsoft Exchange kutucuğunu işaretleyin ve Tamam'ı tıklayın.

HİZMETLER'i seçin ve EKLE üzerine tıklayın. Profile Hizmet Ekle penceresinde bulunan MICROSOFT FAX üzerine tıkladığınızda, bu hizmet de MS-Exchange'de kullanımınıza sunulacaktır.

FAKSLARIN ALINMASI

MS-Exchange'i çalıştırdıktan sonra görev çubuğunda bir faks simgesi oluştuğunu görebilirsiniz. Bu faks simgesini çift tıkladığımızda MICROSOFT FAX DURUMU penceresi açılır. Birisi daha önceden bildirip size faks yolladığında SEÇENEKLER menüsünde bulunan ŞIMDI YANITLA seçeneğini tıklamalısınız. MODEM ÖZELLIKLERI kısmında faksın alınmasından önce kaç kez çalmasının gerektiğini belirleyebilirsiniz. Ayrıca bu bölümde otomatik faks alımını iptal etmeniz de mümkün.

KISA METİNLERİN FAKSLANMASI

Ofis uygulamaları üzerinden faks göndermenin en kısa süreli ve en kolay yolu DOSYA menüsündeki GÖNDER seçeneği üzerine tıklamak. Eğer alıcıyı faks için kullanılan adres defterinden seçerseniz, MS-Exchange dosyanızı otomatik olarak bir faksa dönüştürür.

Ancak kısa bir metini fakslamak için Winword'u çalıştırmak biraz zahmetli bir iş olacaktır. Bunun yerine, MS-Exchange'in menü satırında bulunan OLUŞTUR menüsünden YENI FAKS'ı seçebilirsiniz. Burada alıcı bilgilerinin dışında küçük bir metin yazabileceğiniz bir bölüm bulabilirsiniz.

FAKSLARIN OTOMATİK OLARAK ALINMASI

MS-Exchange'i faksları otomatik alacak şekilde konfigüre edebilirsiniz. Bunun için ARAÇLAR menüsünden HİZMETLER'i seçin. Burada MICROSOFT FAX'ı işaretleyin ve ÖZELLIKLER seçeneğinin üzerine tıklayın. MODEM bölümünde faks olarak kullandığımız modemi bulun. İfadenin üzerine tıklayın ve tekrar ÖZELLIKLER'i seçin.

Faks Modem Özellikleri penceresinde otomatik faks alımı için gerekli olan seçenekleri bulabilirsiniz. Eğer Faksmodem'iniz bir faks aygıtına bağlıysa ve önceliğe sahip olması gerekiyorsa, ÇALMASINI BEKLE değerini 2 olarak belirleyin. Bu, verilebilecek en küçük değerdir. Şimdi TAMAM'a tıklayın. Artık MS-Exchange faksları otomatik olarak alacak ve onları GELEN KUTUSU'na yerleştirecek.

FAKS HİZMETİNDEKİ HATALARIN GİDERİLMESİ

Windows 95'de birçok programlama hatası bulunuyor. Faks hizmeti de bu hatalardan nasibini almış. Bazı modem tiplerinde program zaman zaman kilitleniyor. Bu hata genelde faks alınması sırasında gerçekleşiyor. Ancak bazen faks gönderirken de aynı problem yaşanabiliyor.

Service Pack 1 For Windows 95'i kullanarak bu problemi kısmen ortadan kaldırabilirsiniz. Service Pack'i Microsoft'un Online servisinde bulabilirsiniz. Yapmanız gereken Internet'te <http://www.microsoft.com> adresine bağlanmak. Firma programı ücret karşılığında CD üzerinde de sunuyor. Service Pack'i kurmak için SETUP.EXE'yi çalıştırmanız gerekiyor.

YEREL AĞ ÜZERİNDE MESAJLARIN ALINMASI VE GÖNDERİLMESİ

Yerel bir ağ üzerinde mesaj gönderilmesi için gerekli olan bütün bileşenler, faks hizmetinde olduğu gibi Windows 95'in içinde bulunuyor. MICROSOFT MAIL hizmetinin kurulumu sırasında bir posta kutusu belirlemeniz gerekiyor. Burası için gerekli olan kullanıcı adını ve şifreyi sistem yöneticinizden öğrenebilirsiniz.

Yerel ağ üzerinde mesaj gönderilmesi sırasında da şifrenin girilmesi sıkıcı bir işlem olabilir. Bunu engellemeniz mümkün. İlk olarak ARAÇLAR menüsünden HİZMET-

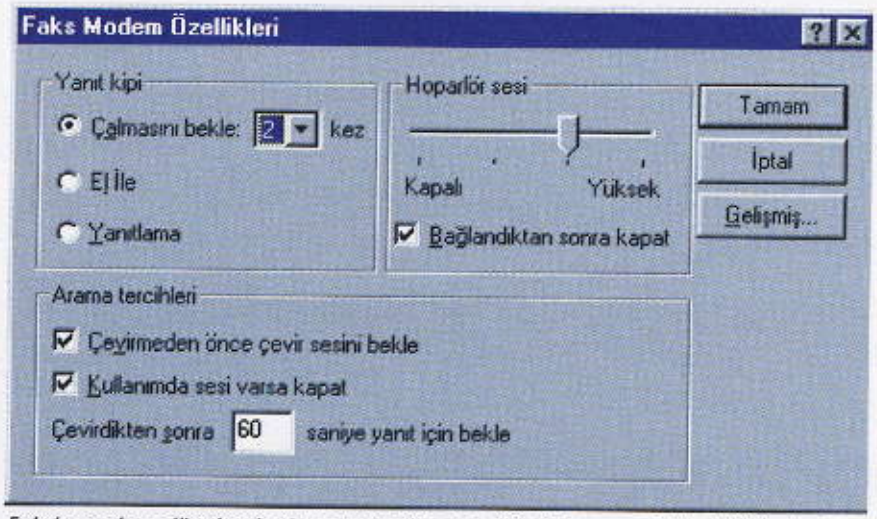

Faksların otomatik olarak alınmasını sağlamak için Çalmasını Bekle böülümünü aktif duruma getirin. Burada belirleyebileceğiniz en küçük değer 2.

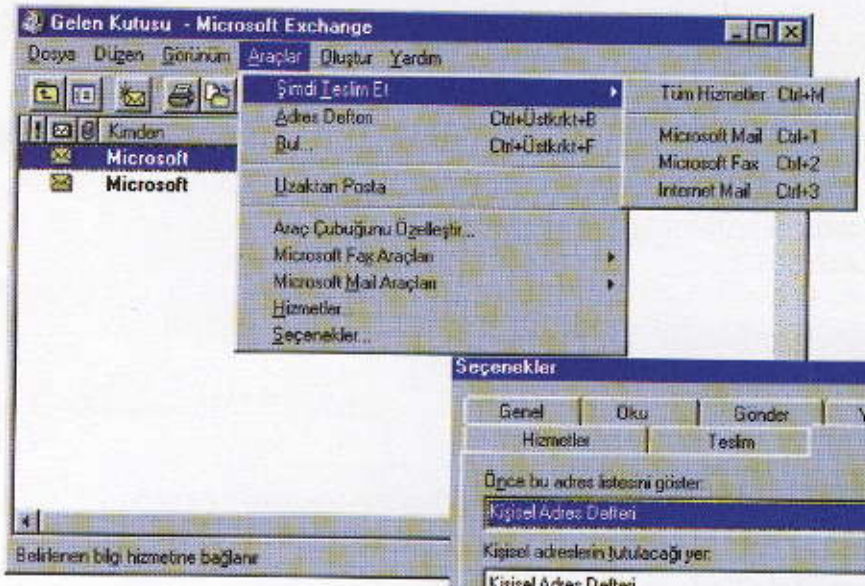

Araçlar menüsünde Şimdi Teslim Et - Tüm Hizmetler'i seçtiğinizde MS-Exchange bütün online hizmetlerdeki mesajları alır.

LER'i seçin. Burada MICROSOFT MAIL'i işaretleyin ve ÖZELLIKLER seçeneğini tıklayın. Microsoft Mail penceresinde OTURUM AÇ bölümüne geçin ve OTURUM AÇILDIĞINDA, OTOMATIK OLARAK PAROLAYI GIR kutucuğunu işaretleyin. Ayrıca posta kutusu için kullanacağınız şifreyi gerekli alana girmeniz gerekiyor. Burada dikkat etmeniz gereken bir nokta var. Bu işlemi gerçekleştirdiğinizde bilgisayarınıza bağlanan herkes posta kutunuza da ulaşabilir.

EXCHANGE'İ ÜCRETSİZ OLARAK GÜNCELLEYEBİLİRSİNİZ

Microsoft, Service Pack 1 ile çeşitli Exchange dosyalarının da güncellenmesini sağlıyor. Service Pack hataları gideriyor ve birçok yeni fonksiyon sunuyor. Bunların başında otomatik faks alımının geliştirilmesi geliyor. Ücretsiz olarak edinebileceğiniz Service Pack, Internet üzerinde Microsoft Server'ında bulunuyor. Bağlanmanız gereken adres ise şöyle: http://www.microsoft.com.

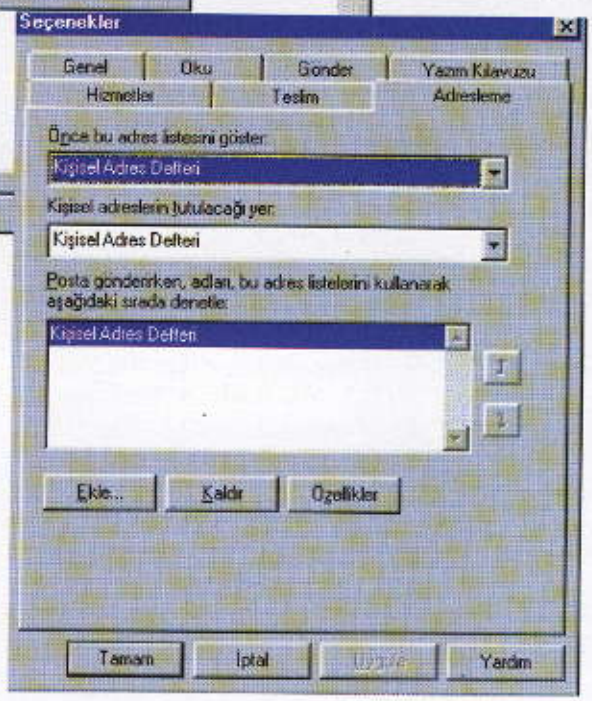

Araçlar menüsünden Seçenekler'i tıklayıp Adresleme kısmına geçerek, ilk olarak listelenecek adres defterini belirleyebilirsiniz.

BAZI DOSYALAR KOLAYCA GÖNDERİLEMİYOR

MS-Exchange ile dosya gönderirken zaman zaman inanılması güç bir hata ile karşılaşılabiliyor. Gönderilecek olan dosyanın ismi Türkçe karakterler (ç, ğ, ö, ş, ü) içeriyorsa, dosyanın gönderilemeyeceği mesajı veriliyor. Neyse ki problemin çözümü kolay. Yapmanız gereken dosyanın ismini Türkçe karakter içermeyecek biçimde değiştirmek. Artık dosyayı problemsiz bir şekilde gönderebilirsiniz.

DOSYALARIN INTERNET ÜZERİNDEN GÖNDERİLMESİ

Dosyaların direkt olarak bir Internet adresine gönderilmesi farklı kodlama mekanizması nedeniyle biraz zor bir iş. MS-Exchange iki kodlama mekanizmasına da, yani MIME ve UUENCODE'a hükmedebiliyor. Bu noktada MS-Exchange'in Internet üzerinden dosya gönderme özelliğini kullanmadan önce test amacıyla birkaç deneme yapmak yararlı olacaktır. En iyisi dosyayı alacak olan kişiyle irtibata geçmek ve sonucu kontrol etmek.

Mesajların ve dosyaların Internet üzerinden gönderilmeleri sırasında yaşanan bir diğer problem de güvenlik sorunu. Dosyalarınız korumasız ve başkalarının erişimine açık bir biçimde gönderileceğinden, Internet üzerinden göndereceğiniz verileri dikkatli seçmelisiniz. Ancak çeşitli yöntemlerle verilerinizin güvenliğini kısmen sağlayabilirsiniz. Örneğin verilerinizi şifreleme özelliği olan bir sıkıştırma programı ile sıkıştırabilirsiniz. ARJ.EXE ve PKZIP.EXE programları bu konuda size yardımcı olabilirler. Ancak bu durumda alıcı ile irtibat kurmanız ve şifreyi bildirmeniz gerekir. Sadece Internet üzerinden erişebildiğiniz bir alıcıya dosya gönderirken, daha güvenli bir yol olan direkt modem bağlantısının da seçenekleriniz arasında olduğunu göz önünde bulundurun.

BÜTÜN ONLINE SERVİSLERİN TARANMASI

Birden fazla servis üzerinden hizmet alıyorsanız, MS-Exchange'i özellikle kullanmalısınız. Bütün servisleri doğru bir şekilde konfigüre ettikten sonra, tek bir seçenek ile bu servisler üzerinden size gönderilen bütün mesajlara ulaşabilirsiniz. Bunun için MS-Exchange'in ARAÇLAR menüsünde bulunan ŞIMDI TESLİM ET kısmında TÜM HİZMETLER seçeneğinin üzerine tıklamalısınız. Böylece MS-Exchange bütün servisleri arar ve Mail'lerinizi alır.

ADRES DEFTERLERİNİN SIRASININ BELİRLENMESİ

MS-Exchange ile uzun süre çalıştıktan sonra bazı işlemleri sık sık yaptığınızı göreceksiniz. Örneğin belli bir adres defteri ile diğerlerine göre çok daha sık çalışacaksınız. MS-Exchange'in bu adres defterini ilk olarak göstermesi için ARAÇLAR menüsünden SEÇENEKLER'I tıklayın. Burada bulunan ADRESLEME kısmında hangi adres defterinin ilk olarak gösterileceğini ve kişisel adreslerinizin tutulacağı defteri belirleyebilirsiniz. Ayrıca ÖZELLİKLER bölümünde adres defterleri ile ilgili başka ayarlamalar yapabilirsiniz.

MESAJLARIN MASA ÜSTÜNE AKTARILMASI

Üzerinde çalışmanız gereken bir mesajı aldıktan sonra bunu masa üstüne taşımak işlerinizi kolaylaştıracaktır. Böylece MS-Exchange mesaja bir kısayol oluşturur. Bu işlem gelen mesajları hatırlamanız açısından da yararlı olacaktır. Oluşturulan simge üzerine çift tıklayarak mesaja kolayca ulaşabilirsiniz. Sürükle-bırak sayesinde mesajı tekrar bir Exchange dizinine aktarmanız mümkün.

Eğer Service Pack'i kurduysanız, GÖRÜNÜM menüsünden YENİ PENCERE'yi seçerek yeni bir Exchange penceresi açabilirsiniz. İki pencereyi yan yana yerleştirdiğinizde, mesajları Exchange dizinleri içinde kolayca düzenleyebilirsiniz.

EXCHANGE İLE E-MAIL GÖNDERİLMESİ VE ALINMASI

Bir Internet erişim hizmeti veren şirket üzerinden Internet'e direkt bağlantımız varsa, INTERNET MAIL iyi bir seçim olacaktır. Internet Mail ile mesajlarınızı hizmeti veren şirket ile kurduğunuz direkt bağlantı üzerinden gönderebilir ve alabilirsiniz. Sisteminize Microsoft Network'ü kurduysanız, Internet Mail de MS-Exchange'in hizmet listesinde yerini almış demektir. Aksi halde ilk önce Internet kurulumu için gerekli olan INETWIZ.EXE programını çalıştırmanız gerekir. Bu programı Plus Pack'de ve Internet üzerindeki Microsoft servisinde bulabilirsiniz. Programı çalıştırdığımızda bazı bilgileri girmeniz gerekiyor. Internet protokolü ve DNS adresleri gibi bilgileri servis sağlayıcınızdan öğrenebilirsiniz.

E-Mail'leri gönderebilmeniz ve alabilmeniz için servis sağlayıcınızın SMTP ve POP3 E-Mail protokollerini desteklemesi gerekiyor. Bu protokollerin desteklenip desteklenmediğini servis sağlayıcınıza sorabilirsiniz.

Internet Mail için yapılan kurulum sırasında Mail Server'ınızın adresi soruluyor.

Program, MS-Exchange içindeki Internet Mail ile birlikte kullanacağınız bir Çevirmeli Ağ bağlantısı hazırlıyor. Internet Mail hizmetinden yaralanmak için ilk olarak ARAÇLAR menüsünde HİZMETLER'i seçin ve EKLE üzerine tıklayın. Daha sonra üzerine çift tıklayarak Internet Mail hizmetini seçin.

Exchange bazı bilgileri girmeniz için bir pencere açacaktır. Burada adınızı, e-Mail adresinizi, Internet Mail Server'ın adını, kullanıcı adını ve şifrenizi girmeniz gerekiyor. Bu bilgileri de servis sağlayıcınızdan öğrenebilirsiniz.

Son olarak CONNECTION kısmına geçin. Burada Connect using the modem'i işaretleyin. Dial using the following connections, bölümünde ise, program tarafından daha önce hazırlanan Çevirmeli Ağ bağlantısını seçin. Yaptığınız değişikliklerin etkili olabilmesi için MS-Exchange'i kapatın ve tekrar çalıştırın. ARAÇLAR - ŞİMDİ TESLİM ET kısmında artık Internet Mail seçeneğini de bulabilirsiniz. Bu seçenek üzerinden e-Mail'lerinizi alabilir ve gönderebilirsiniz.

Connection bölümünde, daha önce oluşturulan Çevirmeli Ağ bağlantısını seçin.

Windows Programı Yazmak Aslında Çok Kolay...

Winbatch Windows 95 için kullanılan tek Batch programı. Shareware olan Winbatch'i deneme amacıyla ücretsiz olarak edinmek mümkün. Bu yazıda, Solitaire adlı oyun örnek alınarak yazılan programın adım adım açıklamasını bulabilirsiniz.

Sık sık kullanılan komut dizilerini, MS-DOS altında Batch programlarını kulanarak tek bir komuta dönüştürmek mümkün. Shareware olarak sunulan WINBATCH sayesinde aynı işlem Windows'da da yapılabiliyor. Programın 95E sürümü hem Windows 3.x, hem de Windows 95'de kullanılabiliyor.

Standart sürüm için kayıt ücreti yaklaşık 100 Dolar. Bu sürümde Batch programlarınız her çalıştırıldıklarında, komutları makina diline çeviren bir Interpreter'e ihtiyaç duyuyorlar. Yazdığınız programları dağıtmak, ya da ağ üzerinde kullanıma sunmak istiyorsanız, gerekli ücreti ödeyerek programın Compiler'ını edinmelisiniz. Böylece Batch programlarınızı EXE dosyalarına dönüştürebilirsiniz.

Winbatch arşivini belli bir dizinde açtıktan sonra, kurulum işlemi kolay bir şekilde gerçekleşiyor. SETUP.EXE programını çalıştırmalı ve Winbatch'i kurmak istediğiniz dizini belirtmelisiniz. Ne yazık ki sadece yardım dosyaları ve Interpreter modülü, simge durumunda Program Yöneticisi bölümüne dahil ediliyor. Diğer programları Windows Gezgini'nden ya da Dosya Yöneticisinden çalıştırmanız ve simgelerini oluşturmanız gerekiyor.

Tam olarak kurulmuş Winbatch paketi Interpretermodul, Makrorecorder, Dialogeditor, ağ desteği, pencereler üzerinden bilgi veren bir yardım programı, birçok yardım dosyası ve sadece Windows'un İngilizce sürümünde sorunsuz olarak çalışan birkaç örnek programdan oluşuyor. Programın dokümantasyonu da İngilizce.

PROGRAMLAMADA İLK ADIM

DOS altındaki Batch programları ile Winbatch'in WIL programları arasında yapısal olarak büyük bir fark yok. Her ikisi de kısa ve basit komutların sıralanmasından oluşuyorlar. Örneğin DOS ortamında Windows'u başlatmadan önce Windows dizinine geçmeniz ve Windows kapandığında tekrar anadizine dönmeniz gerekiyorsa

1. **cd \windows**
2. **win**
3. **cd**

komutlarını bir Batch dosyası (örneğin WI.BAT) içinde toplamanız yararlı olacaktır. Bu durumda, Windows'u başlatmak istediğinizde WI komutunu girmeniz yeterli olur. Böylece WI.BAT dosyasında bulunan komutlar otomatik olarak uygulanır. Winbatch de bu mantıkla çalışıyor. DOS altında olduğu gibi komutları metin dosyası şeklinde yazmak gerekiyor. Bunun için Not Defteri'ni ya da Winword gibi diğer bir kelime işlem programını kullanabilirsiniz. Burada dikkat etmeniz gereken nokta komutları içeren metinin ASCII formatında kaydedilmesi. DOS altında kullanılan BAT uzantısının yerine WBT uzantısını kullanmalısınız. Böylece programlarınızı direkt olarak Windows Gezgini kısmından, ya da Dosya Yöneticisi'nden (Windows 3.x) çalıştırabilirsiniz.

İlk olarak basit bir örnekle başlayın ve sadece Solitaire adlı Windows oyununu çalıştıran bir program yazın. Bu ilk Windows programınız için kullanmanız gereken tek satır şöyle:

Run("SOL.EXE", " ")

Not Defteri ile bu satırı yazıp, daha sonra örneğin TEST.WBT ismi ile kaydettiğiniz bu dosyayı çalıştırdığınızda Solitaire otomatik olarak başlar. Buradaki koşul tabii ki oyunun sisteminizde kurulu durumda bulunması.

PARAMETRELERİN VERİLMESİ

Yazdığınız komutun ilk kısmı, bir WIL fonksiyonu olan ve her programı çalıştırabilen RUN ifadesinden oluşuyor. RUN fonksiyonu ile birlikte iki değer verme imkanınız var. Birincisi başlatmak istediğiniz programı çalıştıran dosyanın (gerektiğinde dosya yolu ile birlikte) adı. İkincisi ise bu dosya ile birlikte kullanılacak olan parametre. DOS altındaki FORMAT.EXE gibi bazı dosyaları çalıştırırken belli parametreler kullanmak

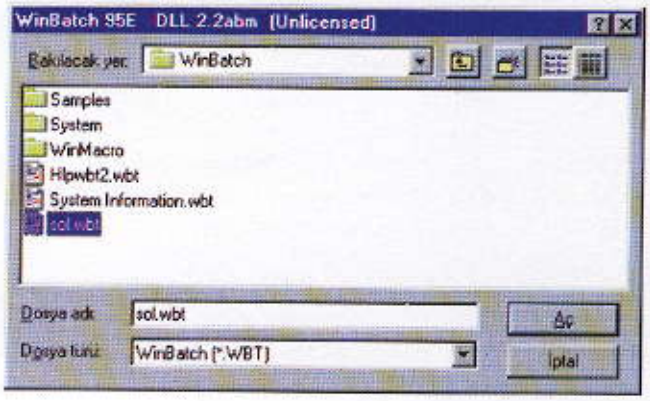

Winbatch programlarını Windows Gezgini ve Dosya Yöneticisi bölümlerinden çift tıklayarak kolayca çalıştırabilirsiniz. Programı yazdıktan sonra ASCII formatında kaydetmeli ve uzantısını WBT olarak belirlemelisiniz.

gerekiyor; Solitaire gibi bazı programlarda ise parametreye gerek duyulmuyor. Örneğin B: sürücüsündeki bir disketi formatlamak istediğinizde Run("FORMAT.EXE", "B:") satırını kullanmanız gerekiyor. Parametre kullanımına örnek olabilecek bir diğer program da Not Defteri. Programı başlatırken üzerinde çalışacağınız dosyanın adını belirtebilirsiniz. Run("NOTEPAD.EXE", "C:\AUTOEXEC.BAT") komutu Not defterini AUTOEXEC.BAT isimli sistem dosyası ile birlikte açar.

KULLANICI İLE KOMÜNİKASYON

İkinci adımda örneğinizi bir mesaj kutusu ile geliştirin. Bunun için aşağıdaki komutları kullanmalısınız:

Display (5, "Bol Şans", "Solitaire 5 saniye içerisinde başlayacak.")

Run("SOL.EXE", " ")

Bu komutlar sayesinde, Solitaire başlamadan önce kullanıcıya şans dileyen bir mesaj kutusu beş saniye süreyle görüntüleniyor. Display komutunun ilk parametresi mesajın ekranda kalacağı süreyi belirtiyor; ikinci parametre ise mesaj kutusunun başlığını oluşturuyor; son olarak üçüncü parametre ise, görüntülenecek olan mesajı içeriyor. Kullanıcı TAMAM ile onaylayana kadar mesaj kutusunun ekranda kalmasını istiyorsanız, kullanacağınız komutlar şu şekilde olmalıdır:

Message ("Bol Şans", "Solitaire 5 saniye içerisinde başlayacak.")

Genelde kullanıcının bir mesajı onaylaması yeterli olmaz. Kullanıcının isteğini belirten bir giriş yapması gerekir. Genelde basit durumlarda bir Evet/Hayır seçeneği yeterli olur. Bunun için aşağıdaki komutu kullanmalısınız:

Response = AskYesNo("Solitaire'in çalıştırılması", "Solitaire'i çalıştırmak istiyor musunuz?")

Seçim yapıldıktan sonra Response değişkeni EVET seçildiyse 1, HAYIR seçildiyse 0 değerini alır. Ancak 0 ve 1 değerlerinin yerine daha anlaşılır olan @YES ve @NO sabit değerlerini kullanabilirsiniz.

Seçim sonucu oluşan değerler sayesinde bir sonraki adımın ne olacağını belirleyebilirsiniz. Örneğimizde iki olay var; programın çalıştırılması ya da çalıştırılmaması. Koşul olarak alınan değeri belirtip, bu iki olaydan sadece birinin gerçekleşmesini sağlayabiliriz.

Response = AskYesNo("Solitaire'in çalıştırılması", "Solitaire'i çalıştırmak istiyor musunuz?")

```
If response = = @YES
    Run("SOL.EXE", " ")
Else
  Display (5, " ", "Oyun çalıştırılmayacak")
Endif
```

Tabii ki kendinizi basit Evet/Hayır sorularıyla kısıtlamak zorunda değilsiniz. Programınıza kullanıcının giriş yapabileceği "açık sorular" da ekleyebilirsiniz. Aşağıdaki örnekte kullanıcıdan bir sayı girmesi isteniyor.

Mins = AskLine ("Solitaire", "Kaç dakika oynamak istiyorsunuz?", " ")

Girilen sayıyı değerlendirirken iki seçenekli durum tespitinden (if, else) faydalanabileceğiniz gibi, Switch ifadesi sayesinde çoklu durum tespiti (case) yapabilirsiniz. Winbatch Listing kutusundaki örnekte bu tür kullanımı bulabilirsiniz. Burada girilen değere bağlantılı olarak farklı mesajlar veriliyor. Sadece bu özellik bile, Winbatch'in DOS ortamındaki Batch fonksiyonlarının çok üzerinde özellikler sunduğunu göstermeye yetiyor.

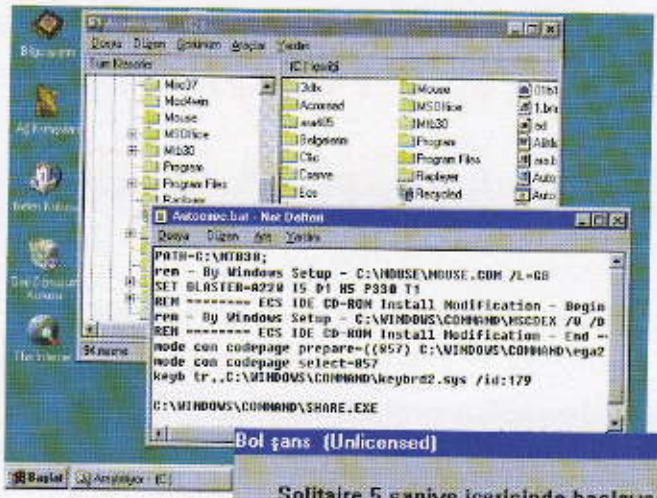

Winbatch programları DOS altındaki Batch dosyaları gibi çalışıyorlar. Run("Notepad.exe") komutuyla birlikte AUTOEXEC.BAT ifadesini parametre olarak kullanırsanız, bu dosya açılır.

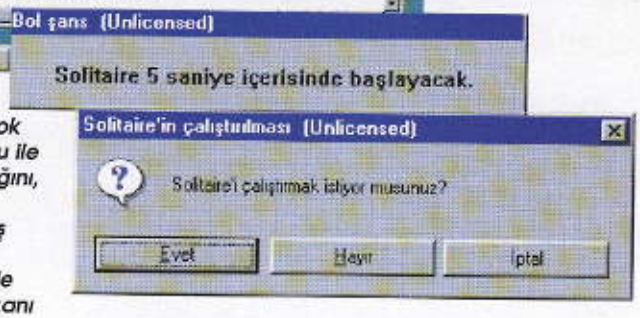

Winbatch ile diyalog kutuları oluşturmak çok kolay. Display komutu ile birlikte pencere başlığını, pencere içeriğini ve mesajın ekranda kalış süresini yazmalısınız. Response değişkeni ile kullanıcıya seçim imkanı verebilirsiniz.

PROGRAM DÖNGÜLERİNİN OLUŞTURULMASI

Winbatch ile döngüler oluşturma ve yüksek programlama dillerinde (Pascal ya da C) olduğu gibi alt programlar yazma imkanınız var. Örnek programda kalan zamanın gösterilmesi için bir döngü oluşturuldu.

<GoSub dumdedum> ifadesi ile :dumdedum başlığı altında bulunan ve Return ile bitirilen alt program çağrılıyor.

Alt programın geri kalan kısmını kolayca anlayabilirsiniz. İlk önce zaman ve bitiş zamanı için kullanılan değişkenler belirleniyor. Döngü içinde başlangıçta bitiş zamanının aşılıp aşılmadığı ve buna göre döngünün devam edip etmeyeceği belirleniyor.

Döngünün diğer satırları önce kalan zamanı hesaplıyorlar, daha sonra da kullanıcının Solitaire'i bitirip bi-

WINBATCH'E KOLAYCA SAHİP OLABİLİRSİNİZ

Winbatch'in hem Windows 3.x, hem de Windows 95 altında programlama yapılmasını sağlayan 95E sürümünü, CHIP EKİM 96 CD'sinde WINBATCH dizininde bulabilirsiniz.

tirmediğini belirliyorlar. Kullanıcı oynamaya devam ediyorsa, Solitaire'in başlığı kalan zamanı gösteriyor. Son olarak program on saniye bekliyor ve Timer'ı arttırıyor.

Programın kalan kısmı Solitaire'in hala çalışıp çalışmadığının belirlenmesinden oluşuyor. Bu durumda programın yeniden çalıştırılması yerine, pencerenin aktif duruma getirilmesi gerekiyor. Son olarak Batch programı Solitaire penceresini küçültüyor ve daha sonra adım adım tekrar tam ekran olacak şekilde büyütüyor. Zaman ölçümü yapan alt programdan sonra kullanıcı oyuna devam etmek için tekrar ek süre belirleyebiliyor. Bu süre dolduktan sonra Solitaire bitiyor ve kullanıcıya çalışmaya başlaması söyleniyor.

Alt programları GoSub komutu ile çalıştırabilirsiniz. Örnekteki alt program kullanıcıya oyun süresini uzatma imkanını veriyor.

KULLANICI GİRİŞLERİNİN SİMÜLE EDİLMESİ

Winbatch'in en yararlı özelliklerinden birisi diğer programların yönetilmesi imkanını sağlaması. Bu işlem, aktif uygulamanın penceresine klavye girişleri gönderilmesini sağlayan SendKey fonksiyonu üzerinden gerçekleşiyor. Bu fonksiyon sayesinde programlar verilen komutu direkt klavyeden gelimiş gibi kabul ediyorlar. Örneğimizde kullandığımız satır şöyle:

SendKey("!oe{RIGHT}~")

Bu komut sayesinde (Alt-O) (oyun menüsü) ve daha sonra (D) girişi yapılarak Deste seçeneği işaretleniyor (İngilizce Windows'da harfler farklı olacaktır). Bu işlem sonucunda açılan pencerede, sağdaki desteye geçiliyor ve [Return] tuşu ile oyuna dönülüyor. En sağda bulunan ve Return tuşu yerine geçen işareti kaldırırsanız, Solitaire'in başlangıcında deste seçimini siz yapabilirsiniz.

Belli bir pencereye klavye girişi

WINBATCH FONKSİYONLARI

1. Pano Görüntüleyici

ClipAppend(String) : pano görüntüleyicinin sonuna bir karakter dizisi ekler.
ClipGet( ) : pano görüntüleyicinin içeriğini bir karakter dizisi şeklinde verir.
ClipPut(String) : pano görüntüleyicinin içeriğini bir karakter dizisi ile değiştirir.

2. Dizin ve sabit disk yönetimi

DirChange(path) : aktif dizini değiştirir.
DirExist(pathname) : bir dizinin varlığını kontrol eder.
NetInfo(request code) : bir ağın varlığını kontrol eder.

3. Bilgi gösterimi

AskFileName(title, directory, filetypes, default filename, flag) : dosya seçimi yapılmasını sağlar.
Dialog(dialog name) : bir diyalog gösterir.
Display(seconds, title, text) : bir metinin gösterilmesini sağlar.

4. DLL çağırma

DllCall(dllfilename/dllhandle, returntype:entrypoint[, paramtype:param...]) : harici bir Dll fonksiyonunu çağırır.
DllFree(dllhandle) : bir Dll'i kaldırır.
DllLoad(dllname) : belleğe bir Dll dosyası çağırır.

5. Menü fonksiyonları

IsMenuEnabled(menuname) : bir menü ifadesinin seçilebilirliğini kontrol eder.
MenuChange(menuname, flags) : bir menü ifadesine yön verir.

6. Pencere yönetimi

WinActive(partial-winname) : bir uyguluma penceresini aktif duruma getirir.
WinArrange(style) : pencereyi yeniden düzenler.
WinClose(partial-winname) : bir pencereyi kapatır.

7. Program yönetimi

AppExist(program name) : bir uygulamanın çalışıp çalışmadığını kontrol eder.
Print(data file, directory, display mode) : bir dosyayı basar.
Run(program name, parameters) : bir programı çalıştırır.

8. SendKey komutu için tuş kodları

Alt	!
Ctrl	^
Shift	+
Escape	ESC
Delete	DEL
Backspace	BS
Enter	~
[←]	Left
Page Down	PGDN
Space	SP

göndermek istiyorsanız, en azından pencere başlığının ilk kısmını bilmelisiniz, çünkü SendKey fonksiyonu bu bilgiye ihtiyaç duyuyor. İlk olarak pencerenin başlığını girin, daha sonra klavye kodlarını kullanabilirsiniz.

Aşağıdaki program satırları ilk olarak Not Defteri'ni çalıştırıyorlar ve daha sonra SendKeysTo fonksiyonu ile Dosya menüsünden Aç'ı seçiyorlar.

```
Run("notepad.exe", " ")
SendKeysTo("Not Defteri", "!da")
```

Alt tuşu dışındaki diğer tuşlar için gerekli olan karakterleri Winbatch Fonksiyonları kutusunda bulabilirsiniz. Menü seçenekleri ve kısayol tuşları için her zaman küçük harfleri kullanmalısınız. Örneğin [Alt] + [D] + [A] için "!da". Aksi halde Winbatch "!DA" ifadesini [Alt] + [Shift] + [da] olarak kabul edecektir. Bu komut da, istediğiniz sonucu vermez.

GSendKey fonksiyonu sayesinde, klavye ya da fare ile yapılabilecek bir girişi program üzerinden gerçekleştirebiliyorsunuz. Örneğimizde Oyun menüsünde bulunan Deste'yi seçtik.

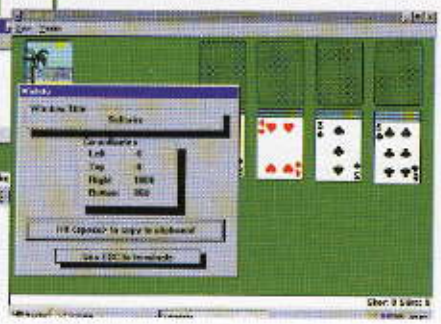

Winbatch birçok yardımcı program içeriyor. Örneğin Win-Info sayesinde pencerenin boyutlarını ve başlığını değiştirebilirsiniz.

YARDIMCI PROGRAMLAR

Pencere içindeki yazıları kolayca düzenleyebilmeniz için Winbatch Pack'in içinde Win-Info isimli bir yardımcı program bulunuyor. Bu program pencere koordinatlarını gösteriyor. Elde ettiğiniz verileri bir pencerenin pozisyonunu ya da boyutlarını değiştirmek için kullanabilirsiniz.

Diğer bir yararlı program da Win-Macro. Bu program sayesinde klavye girişlerini ve menü seçeneklerini öğrenmenize gerek kalmıyor ve bu sayede zaman kazanıyorsunuz. Yapmanız gereken kayda başlamak ve gerekli klavye girişlerinden sonra kaydı bitirmek. Daha sonra, kodlanmış kullanıcı girişlerini pano görüntüleyici sayesinde kolayca Winbatch programınıza aktarabilirsiniz.

Ve son olarak en önemli yardımcı program olan WIL Dialog Editor. Bu program sayesinde çok hoş diyalog programları oluşturabilirsiniz. WIL Dialog Editor programınıza kutucuklar, seçim listeleri ve simgeler eklemenizi sağlıyor.

WINBATCH LISTING

```
;SOL.WBT
mins=Askline("Solitaire", "Kaç dakika oynamak istiyorsunuz?", " ")
Switch mins
case 0
   Display(5, " ", "Oyun başlatılmayacak")
   return
   break
case 1
   Message("Sadece bir dakika mı?", "İradeniz oldukça kuvvetli olmalı.")
   break
case 2
   Message("2 Dakika?", "Mola için pek uzun bir süre değil.")
   break
case mins ;default case - her zaman en sonda bulunmalı
   Message("Gerçekten mi?", "Bu kadar zamanı nereden buluyorsunuz?")
   break
EndSwitch

Display(5, "Bol şans", "Solitaire 5 saniye içerisinde başlayacak.")
If WinExist("Solitaire") == @TRUE
   WinActivate("Solitaire")
Else
   Run("SOL.EXE", " ")
Endif
for i=0 to 9
   j=100+i*10
   k=300+i*70
   Winplace(j, j, k, k, "Solitaire")
next
Winzoom("Solitaire")
SendKey("!oa{RIGHT}{SP}~")
GoSub dumdedum
if WinExist("Solitaire") then WinHide("Solitaire")
   else exit
mins=AskLine("Oyuna devam etmek ister misiniz?", "Ek zamanı dakika olarak girin.", 0)
WinShow("Solitaire")
if mins!=0 then GoSub dumdedum
errormode(@off)
while WinExist("Solitaire")
   WinClose("Solitaire")
endwhile
errormode(@cancel)

Message("Zaman doldu", "Çalışma zamanı geldi!")
return
:dumdedum
goal=mins*60
timer=0
While timer<goal
   remain=goal-timer
   if WinExist("Solitaire") ;Kullanıcı programı önceden kapatmadı
   WinTitle("Solitaire", "Solitaire(%remain% Saniye kaldı)")
   else
   return
   endif
   Delay(10)
   timer=timer+10
Endwhile
Return
```

Earth Siege 2

Çoğu bilim kurgu filminin konusu robotlar üzerinedir. Japonların en bilinen çizgi filmleri de robotlar üzerinedir. Kimi filmde robotlar dünyayı işgal eder. Kimisinde de düşman ordular robotlar kullanır. Ve neredeyse hepsinde robotlar dünya için bir tehdittir.

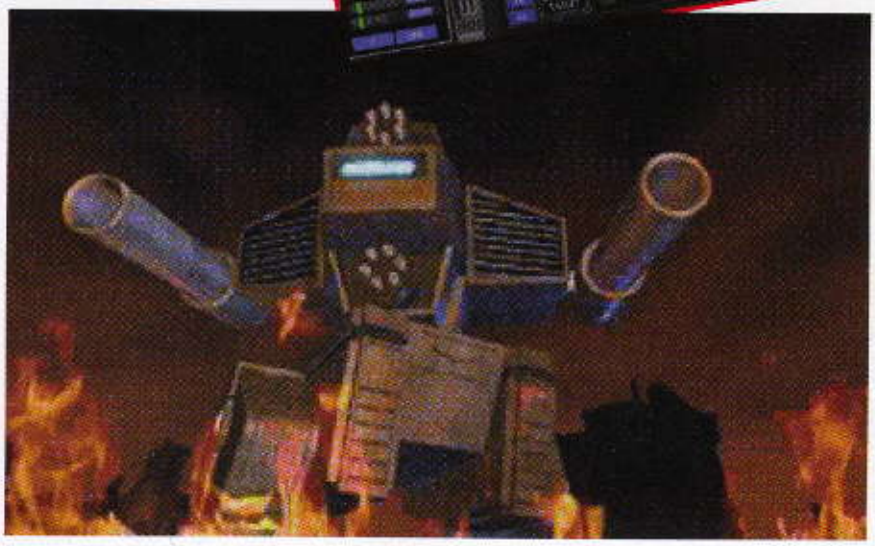

İnsanların kafasını robotlar yaratıp yararlı işlerde (Ev işleri de olabilir pekala.)kullanma fikrinin yanı sıra onları savaşlarda kullanma fikri de yoruyor. Çocuklara anneleri minik oyuncak robotlar alıyor. Çocuklar robotlara ısınıyor belki de böylece. Ama herkesin kafasında tek bir şey var. Robotların savaş araçları olduğu. Çünkü televizyonlar kan dolu bilimkurgu filmleri ile dolu.

Sierra firması da insanların bu savaşma isteğini tatmin etmesi amacı ile (Tabi ki işin içinde para da var.) Earth Siege diye bir oyun çıkardı. Bu ayki oyunumuz bu serinin ikinci üyesi olan Earth Siege 2. Earth Siege'de dünyamızı işgal etmeye hazırlanan robot ordulara karşı savaşıyoruz. Bu savaşa girebilmek için bizim de zırhını kuşanmış, silahlı bir robota ihtiyacımız var.

Oyun görev temelli. Komutanımızın verdiği emirler doğrultusunda kimi zaman takım halinde kimi zaman tek başımıza düşmanları alt etmeye çalışıyoruz. Görevleri bitirdikçe yeni silahlar ve yeni robotlara sahip oluyoruz. Sadece karada değil savaş havada da devam ediyor. Robotlarımızla hava hedeflerini vurabileceğimiz gibi, uçağımızla kara hedeflerini de vurabiliriz.

Oyunda Training yapabildiğimiz bir kısım da var. Bu kısımda uçağı ve robotları kullanmayı öğreniyoruz. Start game ile yeni bir oyun başlattıktan sonra sıra silahlarımızı ve robotumuzu belirlemeye geliyor. Build seçeneğinden yeni robotlar üretip weapons seçeneğinden bunları robota yerleştiriyoruz. Silahların kendi içinde sınıfları var. Robotun bazı yerlerine sadece bir sınıf silah takılabiliyor. Bu sınıflar içerisinde otomatik tüfekler, laserler, füze atarlar var. Füze atarların füzesi ise kısıtlı sayıda. Silahlar menzillerine, güçlerine göre birçok çeşit. Laserlerde ise bir de şarj olma süresi var. Robotlar içinse alabildikleri silah sayısı ve hızları önemli.

Oyunu robotun içinden görüyoruz. Burada iki tür yönetim var. Robotun yönünü ayrı silahların yönünü ayrı şekilde yönetiyorsunuz. Grafikler ise mükemmel. Hepsi Cad programlarında çıkmış. İnsana durup dış açıdan kendi robotunu seyretmek bile zevk veriyor. Oyunun geçtiği araziler tepelerle dolu. Buralarda düşman binalarına saldırıyor, robotları öldürüyor, zamanı geldiğinde kendi binalarınızı savunuyorsunuz. Eğer yavaş bir bilgisayarımız varsa ya da bana fazla detay lazım değil diyorsanız F12'ye basıp seçeneklerden robotunuzun, diğer robotların, binaların ve arazinin görüntü detayını ayarlayabiliyorsunuz. Aynı zamanda tuşlar da buradan ayarlanıyor.

Oyunda enter ile bir hedef belirleyip otomatik nişan alma sistemiyle hedefi kolayca öldürebilirsiniz. Ama karşınızdaki robotlar bu sistemden de kurtulabiliyorlar. Çünkü silahlarınızın bulunduğu kısımın belli bir dönüş açısı var. Kısacası arkanıza ateş edemezsiniz. Otomatik nişan alma sistemi yüzünden arkadaşınız ya da binalarınızdan birini de vurabilirsiniz. Bunun için düşmanın koşarak bir binanın önünden geçmesi yeterli. Ona isabet etmeyen füze gidip size ait binayı vurabilir. Mechwarior oynayanlar bu oyuna pek yabancı kalmayacaktır. Çünkü iki oyun da aynı türe giriyor.

Oyunun grafikleri oyunu oynatmaya yetiyor. Ses efektleri ise bu güzel grafikleri tamamlıyor. Doom gibi oyunlara alternatif bir oyun olarak gösterilebilir.

Kerem Demirbaş

Ascendancy

Uzayın sonsuz boşluğunda insanoğlu belki binlerce ırktan sadece birisi. Bizi neler bekliyor daha bilmiyoruz. Ama insanların ulaşamadığı ya da göremediği bir yerde başka ırklar birbirleriyle savaşıyor ya da dost ilişkiler sürdürüyor olabilir. Aralarında ne olursa olsun düşüncemiz eğer evrende bizden başka ırklar varsa teknolojik bakımdan ne durumda olduklarıdır. İşte Ascendancy oyununda bu ırklardan birini yönetiyoruz.

Ascendancy bir strateji oyunu. Oyunda birçok uzaylı ırk arasından birini seçip oyuna başlıyoruz. Amacımız genişlemek, ilerlemek fethetmek. Bunun için teknolojik ilerlemeye önem vermek gerekiyor. Gemiler, silahlar keşifler sayesinde gelişiyor.

Öncelikle oynayacağımız ırkları, bunların sayısını, galaksinin büyüklüğünü, bizim ırkın rengini belirlemeliyiz. Daha sonra oyuna başlıyoruz. İlk başta bir tek gezegenimiz varken genişledikçe yeni güneş sistemleri ile karşılaşıyoruz. Başka ırklar ile temasa geçip onlarla bilgi alışverişinde bulunuyoruz.

Research seçeneğinden araştıracağımız konuları seçebilirsiniz. Planet seçeneğinden gezegenlerinizi düzenleyebilir, Species seçeneğinden diğer ırklarla temasa geçebilirsiniz. Ships seçeneği ise sizi gemilerimizin bulunduğu menüye götürüyor.

Planets seçeneğinden binalar kurmalısınız. Bu sayede gelişmeniz hızlanacaktır. Ayrıca buradan uzay gemisi yapabileceğiniz Shipyard'ı yapabilirsiniz. Ayrıca savunmanızı kuvvetlendirebilir yeni laboratuvarlar, fabrikalar yapabilirsiniz.

Gemilerinize silahlar, motor, enerji veren şeyler ve başka değişik özellikler verebiliyorsunuz. Örneğin görünmezlik bunlardan sadece birisi. Colonizer ise gezegenlere yeni kolonistler yollamanızı sağlar. Gemi yapmak için aynı tersane yapar gibi uzay boşluğuna tıklayıp Ship'i seçmelisiniz. Daha sonra gemiye ekleyeceğiniz özellikleri belirleyebilirsiniz. Gemiler büyüklüklerine göre ayrılıyor. Geliştikçe daha büyük gemiler yapabiliyorsunuz.

Diğer ırklarla iyi ilşkiler kurabileceğiniz gibi onlarla düşman da olabilirsiniz. Dost olduğunuz ırklarla bilgi alış verişinde bulunabildiğinizi unutmayın. Speices seçeneğinden başka bir ırkla görüşüp ona savaş ilan edebilir, barış imzalayabilirsiniz.

Her ırkın kendine özgü bir özelliği var. Bu özelliği Special Ability seçeneğinden kullanabilirsiniz. Mesela bu seçenekle diğer ırklardan teknoloji çalabilirsiniz.

Ascendancy çok zevkli bir strateji oyunu. Özellikle o kadar çok bina, araştırılacak yenilik ve gemiye eklenecek parça var ki bu özellikler sizi memnun edecektir. Özellikle müzikler çok iyi. Durumlara göre değişen bu müzikler çok iyi hazırlanmış. Grafikler ise Svga. Sadece stratejiseverler değil bütün oyunseverler bu oyunu mutlaka görmeli.

Kerem Demirbaş

Artık Doktor Olmak Çok Kolay!

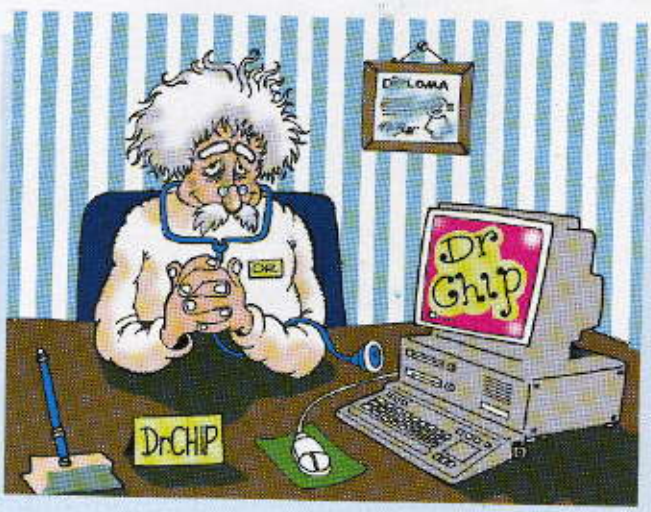

Agustos ayı DR CHIP yarışmasına katılan okurlarımızdan 10 kişi Klik and Play oyun yazılımı kazandılar.

Kazananlar:
Yılmaz Alaçayır, Mardin
Gürhan Koçak, Konya
Asaf Şen, İstanbul
Sedat Çapar, İzmir
Ünsal Yavuz, İstanbul
Ali Türk, Trabzon
Alp Baykan, İstanbul
Adnan Bektaş, Ereğli
Erdinç Melikoğlu, Adapazarı
Kamber Çil, İstanbul

Yıl sonunda devamsızlıktan kalmamış ve başarısını sürdürmüş ilk üçe sunulacak hediyeler şunlar:
1. DR. CHIP'e 1 adet Facit Lazer Yazıcı
2. DR. CHIP'e 1 adet Facit Renkli nokta vuruşlu Yazıcı
3. DR. CHIP'e 5 adet CD-ROM'da en yeni oyunlar
Katılan diğer okurlarımız için de çeşitli sürprizlerimiz olacak.

Eylül ayının doğru cevapları:
1. Rendering yapamaması
2. FLI 320*200'e kadar, FLC 320*200'den 1024*768'e kadar olan çözünürlükleri destekler.
3. Animasyondaki objelerin hiyerarşik düzenini tamamlar.
4. Stanislaw Lem ya da Marvin Minsky
5. Login sürecini otomatikleştirmek.
6. Yalnızca bildik, tanıdık yüzlerin içeri girişine imkan veren bir fonksiyon.
7. Ronald R. Rivest, Adi Shamir ve Leonard Adleman'dan kısaltılmıştır.
8. Windows Internet Naming Service.
9. Regedit.exe (kayıt düzenleyici)
10. KEYS ve VALUES.

SORULAR

1. Puslu mantık nedir? Kurucusu kimdir?

2. Powerline tekniği nedir?

3. Windows'un açılışında ve kapanışında gösterilen 3 tane dosyanın ismi nedir?

4. Z-Buffer'ın dezavantajları nelerdir?

5. AGP neyin kısaltmasıdır? Nasıl çalışır?

6. PCI-to-ISA-Bridge'in görevi nedir?

7. Winbatch fonksiyonları nelerdir?

8. Plug-in'lerin özellikleri nedir?

9. Windows 95'e MS-Exchange nasıl eklenir?

10. Zip sürücülerinin hatasız çalışması için Config.sys dosyasına hangi satırları eklemek gerekiyor?

Yanıtlarınızı 28 Ekim 1996'ya kadar bekliyoruz.

Adres:
CHIP Dergisi Bilgi Yarışması
Sülün Sokak No: 22
80620 1. Levent İstanbul
Faks:
(0212) 283 42 54

İletişim Bozukluğu...

Yazan-Çizen: Can Baytak

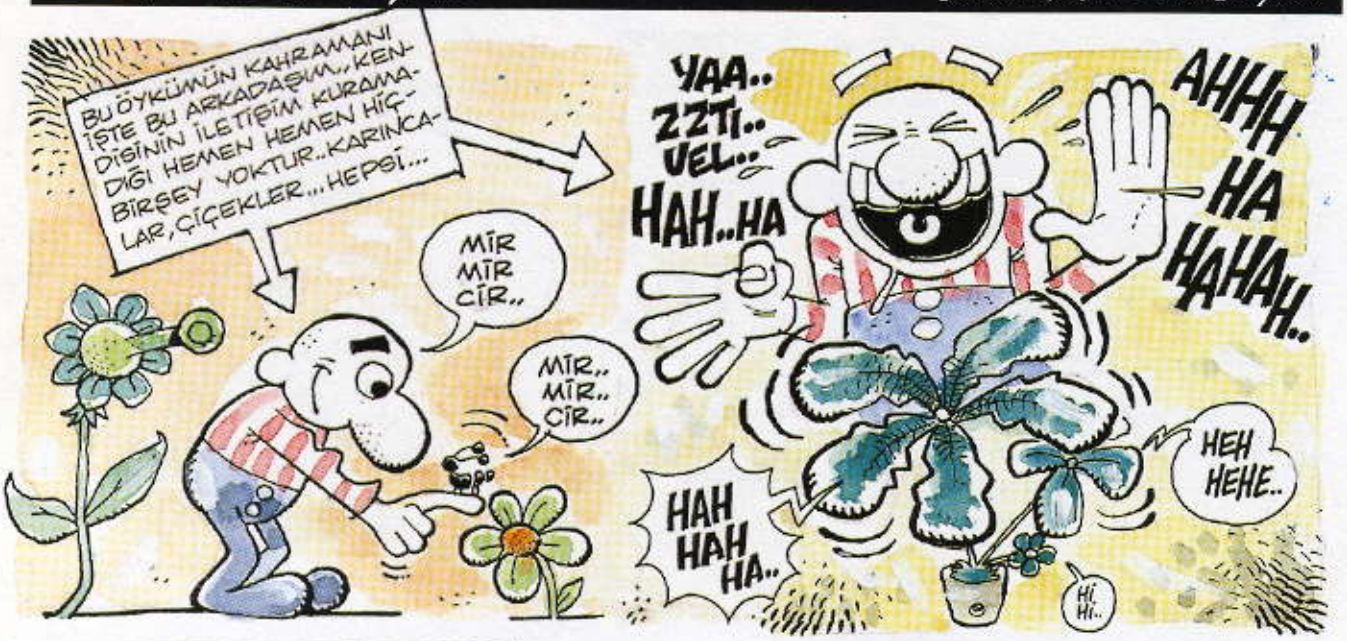

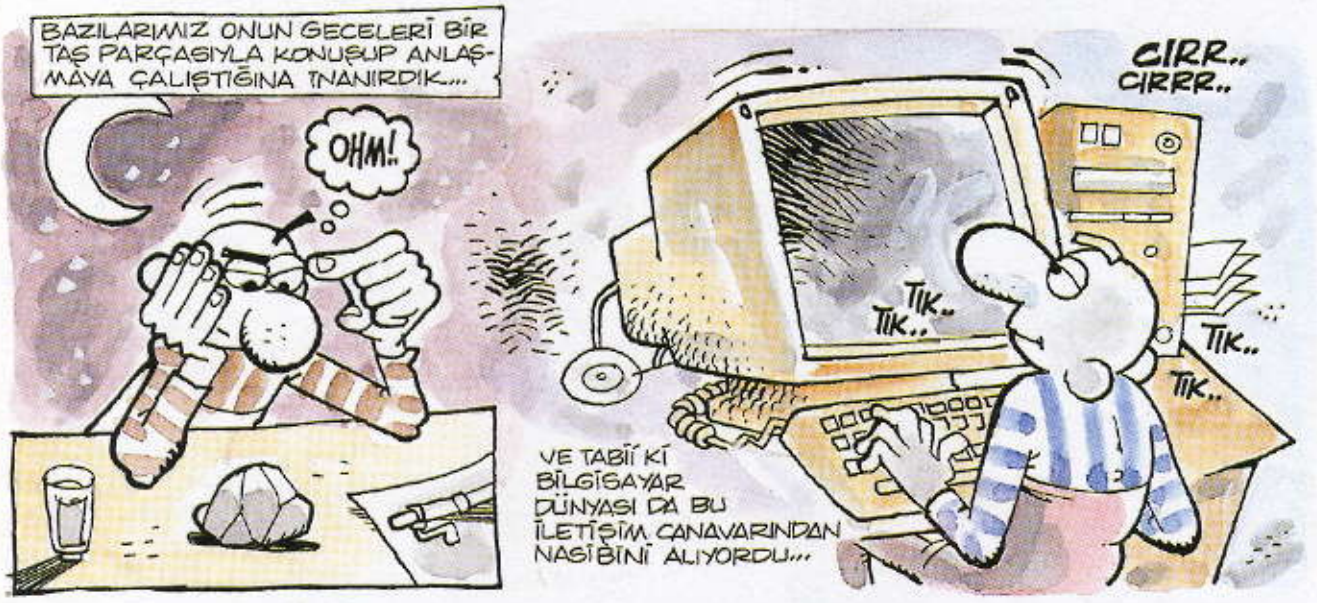

DÜNYANIN DÖRT BİR YANINDAN MEKTUP ARKADAŞI VARDI VE PERİYODİK OLARAK ONLARLA YAZIŞIYORDU... (TAMAMI 72 ADET)

SANIRM BU ONA TANRI TARAFINDAN VERİLMİŞ BİR YETENEKTİ.. (BEN, ASLINDA ONUNLA DA İLETİŞİM KURDUĞUNDAN EMİNDİM YA NEYSE..)
VOOUF.. VOOOF..
-HEHE HEHE... DU..DU..DUUR..

O; İNSANIN, İNSANLIKLA İLETİŞİM KURMANIN SIRRININ TARİHİ İYİ BİLMEKTEN GEÇTİĞİNE İNANIP BU KONUDA ÇOK ÇALIŞIYORDU.. TOPLADIKLARINI "CD" LERE DEPOLAYIP GELECEĞE YOLLAMAK (BIRAKMAK) İÇİN YÜZLERCE CD'LİK BİR KÜTÜPHANE YARATMIŞTI...
ÇIK.. ÇIKILIK.. ÇIK.. ÇIK!

..VE BİRGÜN BİRKAÇ ARKADAŞINA BİRAZ KONUŞMAK İÇİN GİTMEYE KARAR VERİP DIŞARIYA ÇIKTI...

VE BİR AYAĞA BASTI..
İETT DURAK
HÖ.?! HİM..
OH.. PARDON..

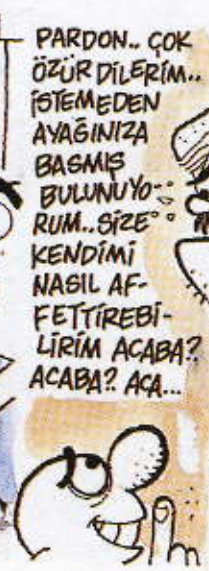
PARDON.. ÇOK ÖZÜR DİLERİM.. İSTEMEDEN AYAĞINIZA BASMIŞ BULUNUYORUM.. SİZE KENDİMİ NASIL AFFETTİREBİLİRİM ACABA? ACABA? ACA...

Arkadaşım şimdi yoğun bakımda...

Kasım Sayısında Neler Var?

İDEAL PC

Her mesleğe, her ihtiyaca uygun, en ideal PC için bu dosyayı kaçırmayın. Hem fazla para ödemeyin, hem de paranızla rezil olmayın.

Chipucu

5 dakikada sorun çözme: Bilgisayar kullanırken karşılaşacağınız pek çok sorun için beşer dakikalık çözümler...

İnceleme

Sabit diskler hakkında: Yeni gelişmeler ışığında yeni sabit disklerin tanıtımı, değerlendirmesi ve teknikler...

Diğerleri

- Grafik kartlarının yapıtaşı: Ramdac üzerine...
- Windows 95 için en iyi Sharewareler
- CHIP-Mafyası: Çalınan yalnızca yazılımlar değil, chipler de çalınıyor.
- Internet yolculuğu sırasında bilinmesi gerekenler...

REKLAM İNDEKSİ

3P	33,147,165
ACS	83
Ada	60,61
Albim	75,77
Ata/Balen/Angel	99
Aton	133
Başak	121
Becom	96,97
Bilden	59
Bilsag	95
Biltur	139
Birnel	145
BM	89
Boğaziçi	176,177
BYM	35
Compucom	13
CRC	43,45,47
Danışman	185
Der film	7
Dünya	93
Eka	69
Emek Eğitim	91
Empa	160,161
Erdemir	63,65,67
Estron	Ö.K.İ
Fecom	11
Genpa	39,167
Güneş	155
İnselberg	119
İnteractive	79
İzbilfu	151
Karma	16,17,A.K
Latum	141
Mikro	135
Nova	53
Ofis	51
Ölçsan	31,125
Önsel	55
Peritus	81
Perla	85
Pirgun	137
Prizmanet	A.K.İ
Rainbow	143
Raks	129
Rönesans	15
Samsung	9
Sena	163
Sentez	73
Sertkom	157
Setim	19,21,23,25,29
Sis-Kon	49
Sistem	153
Sky	57
Telco	101
Tetris	123
Ufotek	36,37,41,71,127
Ulusoy	149
Veskom	27
Yıldız	131

CHIP

Copyright by CHIP VOGEL INTERNATIONAL VERLAGSGES. mbH, Würzburg, DEUTSCHLAND

ISSN: 1300-9419

Genel Yayın Yönetmeni
Aylin Tarhan Kuru

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Tansel Emanet Tüzel

Yazı İşleri
Garo Antikacıoğlu, Gökhun Sungurtekin, Ufuk Yamanklıçoğlu, Kerem Demirbaş, Mert Ünal

Katkıda Bulunanlar
Ahmet Özışık, Orhan Toker, Ebru Zorlu, Çağdaş Koçyiğit

Sanat Yönetmeni
Hatice Bala

Grafik/Bilgisayar
Özlem Sarar
A.Umut Ersoy

Yazı İşleri Tel: (0212) 283 42 44
Yazı İşleri Faks: (0212) 283 42 54
Yazı İşleri E-mail adresi: chipyaz@chip.com.tr

CHIP Reklam Koordinatörü
Gönül Morgül

CHIP Reklam Müdürü
Ergin Tosun

Müşteri Temsilcisi
Şebnem Karabıyık

Reklam Servisi Faks: (0.212) 281 39 08

Abone Servisi
Selma Akınay

Dağıtım Servisi
Nebi Danacı

Abone Servisi Faks: (0.212) 281 39 08

Üretim Koordinatörü
Turgay Tekatan

İllüstrasyon
Can Baytak

Fotoğraf
Emine Kurtar

Genel Koordinatör
Melih Şahin

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti.
Adına Sahibi
Şakir Batumlu

Renk Ayrımı - Film Çıkış
GAMA Reprodüksiyon ve Baskı Hiz. Ltd. Şti.
Tel: (0.212) 270 63 64

Baskı
MEPA Medya Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.
Tel: (0.212) 270 63 64 / 68

Dağıtım
BİRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık
Sulun Sk. No: 22
1.Levent 80620 İSTANBUL
Tel: (0212) 283 42 44
Faks: (0212) 269 50 21

VOGEL Ankara Şubesi

Ankara Sorumlusu
Dilek Özgen Batumlu
Hafta Sokak 12/5
G.O.P. 06700 Ankara
Tel: (0312) 447 27 72
Faks: (0312) 447 15 69

VOGEL TEMSİLCİLİKLERİ

BAYİ	ŞEHİR	TELEFON	FAKS
3D	BURSA	0224 223 25 39	224 18 70
AKSU	SOMA	0235 613 58 12	612 41 40
ALTUN	SAMSUN	0362 234 18 31	231 12 65
APRICOM	MALATYA	0422 321 99 60	321 99 60
AS MASTER	İZMİR	0232 463 38 09	463 54 49
AYBİL	DENİZLİ	0258 265 07 86	262 41 59
BODRUM	BODRUM	0252 316 06 93	216 20 89
BYM	ANTALYA	0242 242 32 48	242 60 14
BİLFAKS	KIRIKKALE	0318 224 72 21	212 05 86
BİLGEM	FETHİYE	0252 612 32 92	614 65 54
BİLMAK	ADANA	0322 458 21 03	453 65 01
BİLPA	AYDIN	0256 212 46 77	212 46 77
BİLTEK	VAN	0432 216 26 39	212 37 70
BİMSER	İZMİT	0262 325 51 86	322 17 33
BURAK BİLGİSAYAR	BURDUR	0248 232 60 62	
CRIPTON	KÜTAHYA	0274 216 61 08	224 12 79
ÇAĞRI	ELAZIĞ	0424 238 20 69	238 20 70
DATABİM	HATAY	0326 213 74 38	215 21 37
EDİSON	İSKENDERUN	0326 613 32 33	614 37 27
EMEK LTD.	ANKARA	0312 425 07 86	425 04 58
ERBİM	BODRUM	0252 316 86 57	313 27 52
ETKİN TEKNİK	ZONGULDAK	0372 253 58 70	253 58 70
GABİM	GAZİANTEP	0342 232 20 68	232 55 49
GALAKSİ	MUŞ	0436 212 82 29	212 82 29
GELİŞİM	MUĞLA	0252 214 32 27	214 32 27
GELİŞİM	TARSUS	0324 622 31 11	622 31 11

BAYİ	ŞEHİR	TELEFON	FAKS
GÖKGÖZ	ÇORUM	0364 213 72 57	224 58 00
HOS	BALIKESİR	0266 243 45 67	244 88 55
HEDEF A.Ş	MUĞLA	0252 214 15 26	214 93 76
İLETİŞİM	ERZURUM	0442 218 14 83	217 14 83
İZMİRUDOĞLU	KIBRIS	0392 228 54 59	228 71 47
KAREKS	TRABZON	0462 321 32 31	322 24 44
KARTEKS	MERSİN	0324 237 60 73	237 22 07
KÖYMEN	GİRESUN	0454 216 81 67	216 40 58
MERTA	MERSİN	0324 336 63 83	336 87 55
NET	AFYON	0272 214 17 55	214 17 55
OKUYAN A.Ş	ŞURFA	0414 314 11 33	315 44 43
ORJİN	DİYARBAKIR	0412 223 47 18	223 02 93
ÖNCÜ	KASTAMONU	0366 212 37 73	212 36 16
ÖRBİL	ORDU	0452 214 85 06	225 14 93
ÖZBİM	UŞAK	0276 215 40 28	223 70 84
ÖZKAN	ÇANAKKALE	0286 217 11 47	212 17 13
PLANET	ISPARTA	0246 232 43 83	223 87 23
PRİZMA LTD.	MARMARİS	0252 413 39 71	413 39 71
RİSCS	RİZE	0464 214 21 92	214 21 92
SECOM	KONYA	0332 352 93 02	352 93 02
SÖZ-ER ELK.	MANAVGAT	0242 746 60 21	742 05 04
ŞİMPA	TOKAT	0356 212 44 82	214 24 79
TURBİL	ALANYA	0242 513 05 36	512 28 73
TÜRKELİ A.Ş.	KAYSERİ	0352 222 83 23	232 19 95
YANIT BİLİŞİM	ANKARA	0312 446 46 87	437 13 74
YILDIZ BİLGİSAYAR	BİLECİK	0228 212 64 41	212 40 23